

LJUBEZEN V PISMIH

KORESPONDENCA MED IN FELICITO KOGLOT IN FRANCEM PERICEM

Aleksandrija–Bilje

1921–1929

Franc Peric in Felicka Koglot - Porocna (1925)

Pisma prepisale in uredile Lara Vončina, Maja Orel Jakič in Manca Koren pod mentorstvom dr. Megi Rožič.

Pisma hrani Neda R. Bric, vnukinja Felicite Koglot in Franca Perica.

Elektronska knjiga je nastala v projektu Digitalizacija kulturne dediščine Primork in Notranjk, ki ga financira Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživinski sklad Republike Slovenije v okviru programske sheme “Projektno delo z negospodarskim in neprofitnim sektorjem – Študentski inovativni projekti za družbeno korist 2016-2020“.

ZAHVALA

Iskrena in srčna hvala gospe Nedi R. Bric, da je nesebično delila zapisano družinsko bogastvo in tako omogočila širši množici vpogled v čas, ko je bilo potrebnega veliko odrekanja, da so slovenske primorske družine obstale. Hvala za pomoč gospodu Borutu Koloiniju iz Goriškega muzeja, ki je spretno razvozlal vse težko berljive in nerazumljive besede. Hvala za vso podporo Društvu za ohranjanju kulturne dediščine aleksandrink, iskrena hvala izr. prof. dr. Mirjam Hladnik za kompleksno razlago bistva pisem. In nenazadnje hvala vsem, ki ste kakorkoli pripomogli, da sta projekt in posledično elektronska knjiga zaživel.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Javni štipendijski, razvojni,
invalidski in preživninski
sklad Republike Slovenije

Priznanje avtorstva-Nekomercialno-Brez predelav

CC BY-NC-ND

Nova Gorica, junij 2020

PRIVILEGIRANE PREPISOVALKE LJUBEZNI V PISMIH

Biti del projekta, ki je v obliki digitalne publikacije pred vami, je bila posebna čast.

Pomeni pomagati oživiti del zgodovine, ki je bil doslej dostopen le privilegirani peščici ljudi – med slednjimi smo se znašle tudi me. Pomeni ponovno poslušati in slišati glasove tistih, ki jih več ni med nami. Pomeni se zavedati, kako globoko je fenomen aleksandrinstva zaznamoval naše kraje in življenja naših prednikov, njihove načine preživetja. Pomeni v drobcih tudi spoznavati takratno življenje na podeželju, običaje, praznike, opravila. Pomeni tudi in predvsem zavedanje, da je aleksandrijstvo fenomen, stkan iz preštevilnih čustvenih niti, osebnih zgodb in tragik, vsakdanjih dogajanj – na tej in oni strani korespondence.

Prebiranje pisem in njihovo transkribiranje je proces, ki je terjal veliko časa in zbranosti, obenem pa odprl vrata v intimo osebnih zgodb Franca in Feličke, katerih življenji je migracija zelo zaznamovala. Kljub oddaljenosti je njuno ljubezen in predanost čutiti v slehernem pismu, njuno korespondenco lahko beremo tudi kot ljubezensko zgodbo.

Maja Orel, Lara Vončina in Megi Rožič

Mirjam Hladnik

FRANC PERIC IN FELICITA KOGLOT: VEČKRATNE MIGRACIJE V DRUŽINSKI KORESPONDENCI

Dvaindvajsetletna Felicita Koglot, Slovenka z goriškega podeželja, ki je bilo stoletja stičišče med slovansko, romansko in germansko govorečim prebivalstvom s kompleksnimi identitetami in lojalnostmi, je v egiptovsko Aleksandrijo emigrirala februarja 1921. Odpotovala je iz bližnjega tržaškega pristanišča, ki je bilo skupaj z najzahodnejšim delom propadlega habsburškega imperija po koncu velike vojne in ob na novo zarisanih evropskih mejah pravkar priključeno Italiji. Pokrajino, kjer je med letoma 1915 in 1917 potekala soška fronta, je vojna hudo prizadela. Že tako težkemu položaju prebivalcev je nova politična oblast odvzela še sobivanje ljudi različnih identitet in kulturnih ozadij. Kruta nacionalistična politika se je hitro sprevrgla v brutalno fašistično zatiranje, namenjeno poitalijančevanju slovenskega prebivalstva. V težkih ekonomskih in političnih okoliščinah te zgodovinske drame pa je bila Felicitina odločitev za odhod v Egipt povezana z ljubeznijo. Zaročena je bila s Francem Pericem, najstarejšim sinom iz velike družine v isti vasi, v Biljah. Da bi se z njim lahko poročila, je morala zaslužiti denar. Kakor že toliko drugih žensk iz Bilj in okoliških vasi se je odločila, da bo delala kot dobro plačana gospodinjska pomočnica v bogatem in cvetočem egiptovskem mestu. Sledila je njihovim stopinjam in vstopila v tesno mrežo translokalnega in transkulturnega življenja družin in skupnosti. Felicita je postala aleksandrinka.

Aleksandrinke, ženske iz Goriške, zahodnega dela slovenskega etničnega ozemlja, so kot gospodinjske pomočnice, kuharice, varuške, guvernante in dovilje delale v egiptovskih mestih. Ker so migrirale v pristaniško mesto Aleksandrija, so jih doma imenovali aleksandrinke – ženske iz Aleksandrije. Od druge polovice 19. stoletja do leta 1940, ko se je končalo, je bilo aleksandrinstvo pomemben finančni vir gospodinjstev v regiji (Koprivec 2013; Kalc 2015a). Kot tako je povzročilo dramatične spremembe družbeno predpisanih vlog žensk in moških ter vrednosti, ki jo je imelo žensko delo v tradicionalni ruralni ekonomiji in emocionalnem sistemu skupnosti. Ta ženska migracija je močno vplivala na samospoštovanje žensk in javno podobo migrantk kot nekonvencionalnih ženskih likov, katerih ugled je nihal med »tihim hvaležnim oboževanjem in glasnim moralističnim obtoževanjem«. (Koprivec 2013; Milharčič Hladnik 2015b: 12)

Osebne zgodbe, subjektivne izkušnje in intimne odločitve aleksandrink je treba razumeti v kontekstu kontroverznosti, ki jo je ženska migracija povzročila v družini, skupnosti in narodu. Marta Verginella slikovito opisuje posledice in interpretacije prestopanja, ne samo geografskih, pač pa družbenih, socialnih, spolnih in narodnih meja:

O ženskem prestopanju družbenih in narodnih meja so najprej pisali popotniki, ki so obiskali Egipt, duhovniki, ki jih je skrbelo moralno življenje izseljenk, pozneje tudi politiki in občinski upravitelji, ki so se ukvarjali z gospodarskimi in administrativnimi posledicami ženskega izseljenišтва v Aleksandrijo in Kairo. Za narodno čuteče može, ki so podpirali lik »ljubeče in skrbne žene in matere«, so bile še posebej primorske dovilje vir velike sramote, ker so zapuščale lastne otroke, da bi hranile tuje. Z gledišča branilcev narodnih interesov so ženske, ki so odhajale v Egipt, hromile »obrambno moč naroda«. Tujci so jih, v odsotnosti družinskega in vaškega nadzora, lahko zapeljali in onečastili. Na tujem so lahko še tako krepostna dekleta in žene postale ženske dvomljivega slovesa. (Verginella 2011: 156)

Čeprav je bila odločitev za odhod na delo v Egipt vedno strateška družinska odločitev –kmetije in družine pogosto niso imele drugih možnosti preživetja – je dejstvo, da so ženske postale glavne hranilke družin, ogrozilo predpisane spolne vloge. Aleksandrinstvo je ogrozilo tradicionalno spolno delitev dela in s tem družbeno in socialno tkivo, o čemer v poglavju Spolna razhajanja v pričujoči knjigi piše tudi Aleksej Kalc. Za svoje delo pri bogatih družinah so bile netradicionalno dobro plačane, velikokrat pa tudi spoštovane in upoštevane. Čeprav neformalno, so dosegle določeno znanje tujih jezikov, spoznavale so svet, navade in običaje, kar bi jim bilo v drugačnih okoliščinah nedosegljivo. Najprej so se ekonomsko emancipirale, s svetovljansko držo in suverenim obnašanjem v večkulturnem okolju bogatega trgovskega sveta pa so se emancipirale tudi socialno in družinsko, kar ni bilo enostavno in je zahtevalo visoko emocionalno ceno s trajnimi posledicami. Vso to kompleksnost odraža pisemska ljubezenska zgodba mladega para, ki ima osrednjo vlogo v predstavitvi večkratnega migracijskega procesa. Migrantske korespondence pomagajo poiskati odgovore na vprašanja o intimnih razlogih za odhod, načinu iskanja dela, druženja, spreminjanja njihove osebne in kolektivne identitete, pa tudi o pomenu odhoda za družinske člane, ki so ostali, ohranjanja vezi, spremembah v strukturi družin in skupnosti. (Milharčič Hladnik 2009)

Prav zato pisma tako prepričljivo razkrivajo kompleksnost, zapletenost in kontroverznost konstituiranja medsebojnih odnosov in identitet dopisovalcev. To je nedvomno svojevrsten analitični problem, ki ga David Gerber imenuje »epistolarna maškarada« in ga opiše kot problem molka in neresnic. Poudarja, da

pri migrantskih pismih načeloma ne gre za dokumentiranje sveta, pač pa za utrjevanje medsebojnih odnosov, ki postanejo ranljivi zaradi dolgotrajne ločenosti na veliki

razdalji. Ker vsebina pisma rabi omenjenemu namenu, ga moramo, na svoj način globoko varljivega, saj izvira iz najglobljih skrivališč človeških potreb in čustev, razumeti kot izhodišče prizadevanj vseh vpletenih udeležencev (Gerber 2006: 143).

Pisma so predvsem neprecenljiv vir za razumevanje čustvene dimenzije migracij, »čustev na poti« (Boccagni, Baldassar 2015). Omogočajo nam neposreden uvid v transformacije čustvenega življenja vseh vpletenih v migracijski proces, tako tistih, ki odidejo, kot tistih, ki ostanejo. Kakor trdi Sonia Cancian, nas »pisma popeljejo v notranjost uma in src običajnih ljudi, katerih osebne in družinske identitete in okoliščine je resničnost mednarodnih migracij najbolj prizadela« (Cancian 2010: 5). V migracijskih študijih se je v zadnjih desetletjih razširila uporaba migrantskih korespondenc kot temeljnega vira za razumevanje subjektivnih percepcij akterjev migracijskih procesov (Zempel 1991; Bailey, Ramella 1988; Cancian 2010; Thomson 2011; Borges, Cancian 2018). V Sloveniji je malo ohranjenih korespondenc, prav tako ni arhivov ali prizadevanj za pridobitev korespondenc in njihovega shranjevanja. Kljub temu je bilo v zadnjih desetletjih opravljenih nekaj epistolarnih analiz, s katerimi lahko osvetlimo zgodovinske, političnoekonomske in kulturne vidike migracijskih procesov tudi s subjektivne perspektive udeležencev in udeleženk in z njihovimi lastnimi besedami (Drnovšek 2003c; Kalc 2004b; Milharčič Hladnik 2009; Drnovšek 2009a; Zobec 2013a).

LJUBEZEN V PISMIH

Korespondenca Felicite Koglot in Franca Perica, ki je nastajala v dveh migracijskih obdobjih, vsebuje pisma, voščilnice in fotografije, s katerimi sta si med letoma 1921 in 1931 izmenjevala čustva, skrbi, hrepenenja, dvome in upe. Korespondenco hrani družina Nede R. Bric, ki se ji zahvaljujem za zaupanje in dostop do nje ter za pomoč pri razumevanju družinskega ozadja. Neda R. Bric je dele pisem uporabila v drami *Trieste – Alessandria embarked: Štorja od lešandrink.*, ki jo je tudi režirala. Drama je bila prvič uprizorjena leta 2005 na pomolu v Trstu, od koder so v prvi polovici 20. stoletja izplule ladje proti Aleksandriji. S to predstavo sta se začela raziskovanje in vrednotenje aleksandrinstva, kamor so se vključili lokalni prebivalci goriških vasi in potomci aleksandrink in z njima ustvarili podobo aleksandrink kot kozmopolitskih in pogumnih rešiteljic družin in celotnega območja med fašističnim raznarodovanjem (Koprivec 2013; Zorn 2012).

Ko je Felicita februarja 1921 prvič odšla v Egipt, je doma pustila zaročenca Franca, prijatelje in družino. Po načrtih naj bi v Aleksandriji delala tri leta in tam prihranila dovolj denarja za poroko in začetek skupnega življenja. Tesna migrantska mreža ji je omogočila, da se je kot

varuška brez težav zaposlila pri premožni aleksandrijski družini. Po treh letih se je vrnila, se poročila s Francem, se preselila k njemu in rodila deklico Danilo.¹ Ko je imela Danila tri leta, sta se zakonca odločila, da gre Felicita še enkrat v Egipt. Za leto 1928 sta bila značilna brutalno državno zatiranje Slovencev in poslabšanje družinske ekonomije. V Kairu se je ponovno zaposlila kot varuška. To je bil običajen migracijski cikel ljudi iz goriških vasi, kjer le malo družin ni imelo nikogar po svetu – najsi je šlo za Egipt, kjer so bile ženske spoštovane in dobro plačane, oddaljene Argentino in Združene države ali Švico, ki je bila dovolj blizu, da so lahko vaški gradbinci in zidarji – med njimi tudi Franc – tja odhajali na sezonsko delo. Felicita se je pridružila ženskemu migracijskemu ciklu, ki so ga določali politični in gospodarski razlogi pa tudi družinske obveznosti in intimni načrti. V predstavljeno korespondenco sta vključena zaljubljena mlada človeka, ki sta si prizadevala za srečo in blagostanje.

Njuno ljubezensko zgodbo predstavljajo izbrana pisma iz dveh migracijskih obdobij in štiri teme, ki se zdijo pomembni za čustveno izkušnjo migracije in ločitve mladega para: ljubezen in hrepenenje, dvomi in skrbi, opravljanje in govorice ter družinski odnosi. Motiv romantične ljubezni zaročenega para je napolnil pisma takoj, ko je Felicita februarja 1921 odpotovala. V pismu, poslanem »tik pred veliko nočjo«, je Felicita napisala:

Oh, kako sem bila srečna nocoj, ko sem sanjala, da smo se vrnile jaz in Zorka domov in da ste nam prišli nasproti po cesti in ravno par korakov je še manjkalo, že sem mislila kako se bomo pozdravili in poljubli, pa me pokliče gospa za it k otroku. Res škoda. Upajmo, da kakor vse na svetu enkrat mine, da tako nam mine tudi ta tri leta in da če nam Bog zdravje ohrani, da včakamo tudi ono srečno svidenje. Kako si večkrat predstavljam oni srečni trenutek, ko bi se vapor približeval kraju. Ah, ne smem si misliti, ker je še dolgo, dolgo do tega cilja. Vedi, da zdaj pripoznam pregovor, da v tujini se več solzi potoči, nego vode popije. Vedi, da včasih hoče počiti srce od domotožja!²

Franc, ki je odgovor napisal ob veliki noči, je svojo žalost izlil v naslednje besede: »Da si olajšam bridkosti današnjega dne, sem se namenil, da ti spišem danes tole pisemce. V začetku sprejmi na tisoče srčkanih pozdravov in poljubov. Praznik je, vse je lepo, lepa procesija je bila pri vstajenju. Vse je veselo, vse je korajžno, samo moje srce je močno otožno, ker je izgubilo največji zaklad, katerega ljubi.«³ Tovrstno pritoževanje se je nadaljevalo skozi vse leto. Avgusta 1921 je Felicita napisala: »Vedi, ko sem brala tvoje pisemce, sem milo jokala. Zakaj nas Bog tako tepe, v resnici bojim se za vas, da bodete trpeli lakote. Moj Bog, vsaki krat, ko se vsedem za jest, se zmislím

---

¹ V pismih se njeno ime pojavlja kot različne ljubkovalnice: Neli, Dani, Danilka, Nila itd.

² Pred veliko nočjo 1921, Felicitino pismo Francu, brez datuma.

³ Frančevo pismo Feliciti, velikonočna nedelja 1921.

na Vas, da jaz imam in Vi tam pa, Bog ve.«⁴ Njen ljubljani je po enem mesecu odgovoril s še bolj neutolažljivimi besedami: »Ne vem, kaj bi bilo, ko bi ti jaz poslal kakšno onih pisem, ki jih spišem, ko preveč mislim nate, ko sem žalosten, ko si ne morem najti nikjer tolažbe. Če bi s srcem čutila z menoj, bi jokala kakor jaz ali pa bi rekla, ta človek je neumen.«⁵ Kakorkoli, poleg bolečega hrepenenja in žalosti sta si izmenjevala tudi veselje, pričakovanja in opise svojih sanj. Zlasti Felicita je rada opisovala svoje sanje o njem. V omenjenem pismu iz avgusta 1921 so poleg solza in strahov tudi opogumljajoče besede:

Kako sva včasih luno in zvezde gledala in mislila na bodoče dni. Vedi tudi sedaj gledam luno in zvezde in mislim morda tudi ti morda ravno ta čas jo gledaš in misliš enako jo vidimo. Pa žal le mi smo oddaljeni daleč eden od drugega, pa vedi v mislih sva zmeraj združena, kaj ne? Večkrat te vidim v sanjah, tudi to mi je malo bolj v tolažilo.⁶

Le devet mesecev po odhodu in mesec dni po tem, ko sta si izmenjala besede žalostne strasti in hrepenenja, se v dopisovanju Felicite in Franca pojavi povsem drugačna tema. Franc ji je poslal pismo, polno dvomov, sumničenja in ljubosumja. Felicita se je očitno čutila prisiljeno, da nanj odločno odgovori:

Radi mene bodi brez skrbi, ker nimam ne prostosti ne zabav ne nič, da bi bila v nevarnosti. In misel na dom in na dragega me izpodbuja, da ne vidim in ne morem pričakat onega trenutka, da bi se zopet videli. Kako ali si že poizkusil, ko mi pišeš, da se ti zdi, da če primeš kakšno punco ali pa celo, da bi jo objel, kakor kakšno drvo, da bi prijel. Sem radovedna. Jaz pa se nisem omadeževala niti z najmanjšo rečjo v tem času in dal Bog tudi nadalje. Ne imej tudi strahu, da ker mi gre dobro, da ne bom hotela domov priti. Čeprav me ti ne boš nikdar klical, bom vklub temu prišla.⁷

Sumničavost do aleksandrink je bila preplet intenzivnega moralnega obsojanja migrantk, ki so ga gojili duhovniki, manipulacij s s spolom povezanimi narodovimi strahovi, ki so si jih v realnosti fašističnega zatiranja privoščili lokalni voditelji, in razširjenega opravljanja v tesno povezanih vaških skupnostih. Seveda pa sta bila že od začetka množičnih migracij na Slovenskem sumničavost in obsojanje stalnica odnosa do izseljevanja žensk in moških. Kot v

---

⁴ Felicitino pismo Francu, 18. avgust 1921.

⁵ Frančevo pismo Feliciti, 29. september 1921.

⁶ Felicitino pismo Francu, 18. avgust 1921.

⁷ Felicitino pismo Francu, 1. november 1921.

pričujoči študiji v poglavju Migracije kot moralni in narodni problem razlaga Aleksej Kalc, je bilo splošno razumevanje izseljevanja skrajno negativno, saj naj bi ogrozilo naivnega, zdravega, slovenskega kmečkega človeka, ki ga v tujem svetu čakajo izkoriščanje, izčrpavanje, nevarne ideje, moralni propad in nezdravo življenje.

Franc je intenzivno pisal o čenčah pa tudi o drugih dogodkih in družbenih spremembah posameznikov in lokalne skupnosti. S pismi je hotel vzpostaviti bližino in simultanost z ljubljeno zaročenko. Tako so pisma iz novembra 1921 polna obeh tem. Franc je Feliciti očitno pisal tako o umazanih čenčah kot neskončnih priznanjih ljubezni. Napisal je, da na deževno nedeljo ne počne drugega kakor znova in znova bere njena pisma: »Eno tvojih meni najljubših pisem je tisto, ki si mi ga dala zadnjo nedeljo na naši njivi, ko smo šli v Gorico, ali se še spomniš? Nikdar ne boš mi pozabljena in isto kraji, kjer smo skupaj bili.«⁸ Felicita mu je prav tako odgovorila s sladkimi besedami: »Z veseljem sem zopet ta teden vdobila Tvoje ljubko mi pisemce. Srčna Ti bodi hvala. Veseli me da mi redno odgovarjaš. Upam da sedaj ko so nastopili dolgi zimski večeri da ti bo čas bolj dopuščal se z menoj pismeno združevati.«⁹ Romantično pisemsko »združevanje« pa se je kljub temu znova spremenilo v grenkobo moralnega sumničenja in obrekovanja. Konec leta 1921 Felicita piše:

Razveselila sem se tvojega pisma a tudi, ko sem brala prišla mi je ena žalost, da cel čas nisem mogla biti vesela. Ker iz tvojega pisanja se razvidi, da se zelo vznemirjaš in celo dvomiš!! Saj mislim, da ne more nobeden mi reči žal besedice radi tega, ker sem šla. Nikar ne preklinjaj Egipta, ker človek ne živi samo od ljubezni, ampak, če je uboštvo, je dostikrat krivo v zakonskem življenju prepira in hvala Bogu, da mi je dal priložnost si kaj prislužiti. Pišeš mi, da če boš tudi ti tako nesrečen kakor so bili drugi, ki so se veliko let ljubili in se končno niso poročili. Upam, da ne. Al se spominjaš zadnjega večera in naše prisege?? [...] Ali misliš tako o meni ali, da smo v kakšni slabi hiši? Vedi radi tega bodi brez skrbi, ker hiša je poštena in bolj pazijo na nas kot doma. Naj si bo v vseh rečeh, v dušnih in telesnih ozirih. Kakor razvidim iz tvojega pisanja, da morda, ker smo v tako slabo imenovanem mestu, da smo vse ednake. Se motiš, ker če smo proste, gremo k munjam [nunam] in tam igramo, prepevamo in vse naše veselje je to.¹⁰

---

⁸ Frančevo pismo Feliciti, 7. november 1921.

⁹ Felicitino pismo Francu, 30. november 1921.

¹⁰ Felicitino pismo Francu, 26. december 1921.

Tudi leta 1922 so pisma polna opravljanja in sumničenja, o čemer poroča Franc, na drugi strani pa Felicitinega zanikanja, pojasnjevanja in občasnega jeznega ogorčenja. Pojavila pa se je tudi nova, nič manj emocionalno zapletena tema. Dejstvo, da odnos med bodočim možem, Francem, in Felicitino družino ni bil lahek, mi je, ker to ni bila družinska skrivnost, omenila Neda R. Bric.¹¹ Felicitina družina, ali bolje, njena mati, ni bila zadovoljna z njeno namero, da se poroči s Francem. Bil je prvorojenec družine, ki je bila premožnejša od Felicitine. Vendar pa zgolj to brez nekoliko »čudnega« značaja Felicitine matere ne bi moglo sprožiti tolikšnih težav. Z leti je napetost med Francem in Felicitino materjo rastla, a v tem obdobju je bilo jasno, da komunikacija med njima ni bila dovolj intenzivna, vsaj Felicita se je nad tem pritoževala. Avgusta 1922 ji je Franc o tem napisal ostro pismo:

Tvoje slike, prisegam ti, da nisem dobil. Če ti je ljubo, pošlji jo!? Nadalje, žališ [podčrtano v izvorniku] me, če govoriš tako radi tvojih doma, da gotovo grem malo tja ali pa nič. Sedaj ko mi nisi pisala že več časa, sem bil tam vsaki teden, sem vprašal ali so kaj dobili od tebe. Končno šele v soboto so dobili tvoje pismo, katero mi je dala tvoja mama prečitat. Pa ko sem prišel do tistih vrstic, katere so šle meni, čutil sem v srcu nožev več kot eden. Te stvari pustim pri miru za danes, mogoče že drugi teden kaj več. Samo to ti povem, da preveč poslušáš ljudi, kar po mojem mislim, da gršega greha ni na svetu kot so te biljenske kloferske babe. Saj to si vedela že prej doma, da tega ne bo manjkalo.¹²

Naslednja pisma kažejo, da je Felicitina in Frančeva ljubezen premagala razdaljo, ločitev, opravljanje, javne obtožbe aleksandrink in družinske težave. Ko se je bližal čas njenega odhoda iz Egipta, sta v dopisovanju sreča in optimizem. Felicita je triletno obdobje povzela februarja 1924:

Torej, danes, ko ti to pišem je ravno 3 leta, kar sem stopila na Egiptovska tla. Tri leta in vendar so minula hitro, kaj? Mnogo vode je preteklo, mnogo solzi se pretočilo, a naša ljubezen je še vedno trdna, kot skala. Velja nam ona pesmica: vse na svetu enkrat mine, vsega enkrat konec bo, le ljubezen brez spremene, večno zvesta cvela bo. Torej tri leta, sedaj računam še tri mesece in za prve črešnje, če nas Bog živi, bomo jih že skupaj brali.¹³

---

¹¹ Pogovor z Nedo R. Bric, 23. avgust 2016.

¹² Frančevo pismo Feliciti, 5. avgust 1922.

¹³ Felicitino pismo Francu, februar 1924 (brez datuma).

Tisto pomlad sta skupaj obirala češnje, se poročila in naslednje leto dobila hčerko Danilo. Kakor lahko razumemo iz dopisovanja v drugem obdobju migracije in iz ustnih pričevanj njune vnukinje, sta bila srečna. Vendar je morala Felicita zaradi poslabšanega finančnega stanja družine, na kar je vplivala krepitev strukturnega nasilja fašistične oblasti, leta 1928 znova oditi.

PONOVNA LOČITEV

Med drugim obdobjem ločitve se je dopisovanje začelo februarja 1928, ko se je Franc vrnil iz tržaškega pristanišča, kjer je Felicito že drugič pospremil na pot. Svoje trpljenje je živo opisal:

Nimaš pojma kako okapan sem prišel domov. Niti govorit nisem mogu, ko sem stopil v hišo, oziroma ko sem zagledal Danilko. Mislil sem, da ne bom prenesel do ure ko se lahko gre spat. Pa z veliko pozornostjo in trpljenjem sem čakal 7 uro in jaz in Danilka sva šla sama v našo nekdanjo prezlato a sedaj zapuščeno kamrico. O da bi znala ona tebi povedati, ko se vrneš, koliko koliko solza je teklo tisti večir, da bi se lahko drugi dan jaz in Danila umila v njih. Dan je bil že boljši, drugi večer še nekaj malega, zdaj sem pa dober. Danilka je fajn, bodi brez skrbi, ti ne veš, koliko poljubčkov ti pošlje na dan, namreč poljubi rokico in jo obrne proti Vzhodu in reče, na mama, kadar jo vprašamo, kje je mama reče i-ji. Felička bodi brez skrbi radi nas! Ti hujši dnevi so že proč, oh kako so bili hudi.¹⁴

Ženska migracija je v emocionalnem sistemu skupnosti na Goriškem povzročila globoke spremembe. Moralne obtožbe in sumničenja v skupnosti in družinah so močno vplivali na percepcijo ženske migracije. Pri širjenju negativne podobe žensk, ki so preživljale družino, je bila odločilna vloga Katoliške cerkve, zaostajali pa niso niti politiki, literati in drugi takratni vplivneži. (Mlekuž 2016; Mihurko Poniž 2015) Družine in skupnost so se zavedale pomena dobro plačanega dela žensk v Egiptu za njihovo preživetje in blaginjo in se o njem niso spraševale; kljub temu pa je bilo dominantni diskurz sramotenja in sumničenja nemogoče ignorirati. Na intimni, emocionalni ravni parov in otrok je ženska migracija zapletala življenje prav toliko, kolikor ga je lajšala. Zaradi denarja iz Egipta je bilo na mizi dovolj hrane, davki so bili plačani, hiše popravljene ali povečane, morda kupljena nova zemlja ali vinograd, a je bila cena za to dovolj visoka. Felicita je o tem pisala decembra 1928:

---

¹⁴ Frančevo pismo Feliciti, 14. februar 1928.

V resnici ne vem, če bomo še kedaj srečni kot mi pišeš, morda če si ušesa zataknejo in oči zakujemo, da ne bova občutila, kaj se okrog naju godi. Na ta način bi uživala še lahko ono nekdanjo srečo. Vseedno si pa neizrečeno želim še enkrat držati vas oba v objemu zakonske sreče. Prav srce me boli ko mi pišeš od Nile, da povprašuje po mami, kedaj pride domov. Oh, otrok, ko bi ti vedel kako tvoja mama želi te videti in objeti in ljubiti te goreče, pa zaman. Bog ve koliko časa bo treba, predno se to zgodi. Ker časi se vedno slabšajo in še blagor družinam, če imajo kakšnega po svetu!¹⁵

Felicita in Franc sta bila ljubeča starša. Iz njunega dopisovanja razbiramo, da Franc kot oče in mož ni imel težav z radikalno spremembo tradicionalnih in predpisanih spolnih vlog ali z izražanjem čustev. Prav tako je iz pisem razvidno, da je ljubeče skrbel za njuno hčer in v tem užival. Svoja ljubezen in hrepenenje je izražal brez zadržkov in celo z razumevanjem Felicite kot matere, ki je bila tako daleč od svojega otroka. Marca 1929 je zapisal naslednje sočutne vrstice: »Po resnici povem, mamica, boli me, da ne moreš slišati in videti, kako raste najina ljuba hči.«¹⁶

Ko sta postala starša, si kot par nista prenehala izražati ljubezni in strasti. Njun odnos pa se je zapletel zaradi nadaljevanja hujskaškega vaškega obrekovanja. Takrat se je Franc pridružil sezonski migraciji v Švico, kjer je z drugimi zidarji iz Bilj in drugih vasi delal vsako leto, Danila pa je ostajala z njegovo družino in s sorodniki. Po koncu sezonskega dela je decembra 1929 Feliciti poročal o dobrih, predvsem pa slabih novicah od doma:

Torej, prišel sem srečno domov. Danila je takšna, da jo je veselje videti in sploh za vse je veselje z njo. Spoznala me je hitro in hitro začela klepetati, ni več tako sramežljiva kot prej. [...] Vedi, da vsi govorijo od mame, da kakšna je, in vse se čudi, kako je lahko takšna. Nikoli ji še nisem rekel žal besede, do zdaj sem vse potrpel, jokal sem, jokala sva oba skupaj s teboj za se potolažit, sedaj sem pa tako poln vsega, da ko tja pojdem, ne vem, če ji bom mogel vse zamolčati. Naj rata kar hoče! Ona gre že predaleč, ne vem, kaj bi bilo, če bi bil kdo drug na mojem mestu. In tudi tebi svetujem, da ji sploh nič ne pišeš in ji nič ne pošiljaš, ker mati gor, mati dol, ni vredna. Vem, da te s tem žalim, ali draga mi Felička, jaz sem slišal od zanesljivih ljudi, da ona hoče na vsak način mene

---

¹⁵ Felicitino pismo Francu, 5. december 1928.

¹⁶ Frančevo pismo Feliciti, 18. marec 1929.

odtujit od tebe in sploh da hoče pristuditi celo našo družino brez da bi ji eden ali drugi kaj slabega napravil.¹⁷

Poleg naraščajočih težav s taščo je imel Franc težave pri reintegriranju v tradicionalno vaško življenje. Morda je doživljal, kar so doživljale številne ženske po vrnitvi iz Egipta – nepričakovani občutek odtujenosti in izolacije. Namesto sreče so pogosto občutile, da ne spadajo nikamor (Zorn 2012). Tudi Franc je Feliciti na koncu pisma zaupal: »Zelo se dolgočasim, nobene družbe, najraje sem kar doma. Stari tovariši, ne ustrezajo mi.« Omenil je razvpito dejstvo, da je težko prisluženi egiptovski denar stekel po grlih nevhvaležnih in indiferentnih, morda tudi frustriranih in sumničavih soprogov v lokalnih gostilnah. O številnih tovariših je ogorčeno zapisal: »Sami pijanci in barabe.«¹⁸ Naslednje leto je šel kot sezonski zidar spet delat v Zürich. Zaradi njegovega težkega dela je Felicito skrbelo. Junija 1930 mu je pisala: »Prosim te Franci, ne izpostavlaj se nesreči in ne glej preveč za par krajcarjev več zaslužiti in radi tega tvegati življenje. Ah, tatek, če še kdaj pridemo domov oba, če bo le mogoče, te ne bom pustila več po svetu, ker živeti v tem večnem strahu, raje doma enkrat na dan jesti, kot tako življenje peljati.«¹⁹ To je bila njuna dokončna odločitev. Na ponovno srečanje sta morala počakati, da so spomladi leta 1931 v Biljah zacvetele češnje. Takrat se je Felicita vrnila domov in ni nikoli več odšla.

Ljubezenska zgodba v pismih prikazuje emocionalno celovitost migrantske izkušnje v najbolj intimni luči in z besedami njenih protagonistov. Pokaže tudi moč ljubezni v čustvenih konstelacijah mladega para, in to ne samo v odnosu do njunega razmerja, ki ga ogroža ločitev, temveč tudi v razmerju do družine in skupnosti, ki ji pripadata. Ob branju korespondence se razkrivajo prizadevanja mladega para za ohranitev razmerja, utrjevanje ljubezni, krepitev zaupanja in lojalnosti, hkrati pa nam korespondenca razkriva širši kontekst družinskega in skupnostnega sistema migracij, v katerega so ta prizadevanja neizogibno vpeta. Še več. Strukturna umeščenost ženskih migracij na začetku 20. stoletja na Goriškem je samo en del konteksta, v katerem moramo brati izmenjavo ljubezenskih pisem Franca in Felicite. Na drugi strani morja so še en svet, še ena skupnost, še ena družina, ki določajo subjektivno izkušnjo ločitve pa tudi povezanosti dveh različnih, a tesno povezanih svetov. Povezovali so ju ženske in moški, ki so na obeh straneh morja ljubili, skrbeli drug za drugega, upali in dvomili, hrepeneli in sanjali ter se ves čas zavedali, da je migracija ne glede na moč njihove ljubezni neizogibni

---

¹⁷ Frančevo pismo Feliciti, 4. december 1929.

¹⁸ Frančevo pismo Feliciti, 4. december 1929.

¹⁹ Felicitino pismo Francu, 16. junij 1930.

del želje po sreči in boljšem življenju. Kot je zapisala Felicita v enem od pisem, »ljudje ne morejo živeti samo od ljubezni«.

Besedilo je bilo prvič objavljeno v knjigi Doba velikih migracij na Slovenskem. Zahvaljujemo se avtorici in Založbi ZRC, ZRC SAZU za dovoljenje za ponatis.

PISMA FELICITE KOGLLOT, POSLANA FRANCU PERICU

Felicka Peric- Alexandria

Nadvse mi ljubljani!

Po dolgem času sem hvala Bogu zopet prejela eno tvoje pisemce. Srčna Ti hvala tudi za voščilce. Opravičen je moj sum kakor mi pišeš da si lahko kaj sumim. Odkrito povedano niti mislila si nisem da primem več kaj od tebe. Ker ako me ljubiš in vedno misliš name mislim da bi me ne napravljaj skrbi po nepotrebnem ako ne moreš obširno napisat vsaj par vrstic. Saj se jaz potrudim da ti vsakikrat z istim vaporjem odgovorim. Domišljevala sem si sčim sem se tako Ti pregrešila da nisem vredna več Tvoje ljubezni in nehote sem po tihem pela. Ah kam so šle vse te obljube ki smi jih na uhce štel in kam so šle te blage urce ki ji jih pri meni zanočeval. Sicer sama od moje strani imam čisto vest ampak mislila sem da si morda se predrugačil ali misli izpremenil radi izvanrednih Vaših domačih razmir ki so mi že davno znane. Vem da ti ni prav kakor razvidim iz vsega Tvojega pisanja da si zelo razburjen in želel bi da bi bila v bližini da bi si eden drugemu potožila svoje gorje. pa žali Bog sva oddaljena. Ampak ne razburjaj se ker bo že boljše radi mene pa je boljše da nisem sedaj doma. Pa pustimo vse to. Vsak po svoje in tud jaz po moje. Nadalje pišeš da je velik mraz tudi tukaj je včasih zelo frišno klub temu pa je kot pri nas v začetku jeseni. Jaz sem tudi zdrava in mi gre dobro otrok je tudi zdrav in vedno bolj lušten da je veliko veselje žnjim. Božični prazniki pa se nam minuli bolj veselo kot vsako leto, prej sem si predstavljala da kako bom jokala za praznike ob spominu na dan. Pa nisem imela časa zato. začnem od začetka v petek je partiral brat od gospoda v London skoti Trst v soboto pa je začela vstaja od Arabcev tako da ni nikoli varno hoditi okrog. Ob 10 zvečir so nas prišle poklicat še druge in smo šli k munjam v azilo k polnočnici pripravili so lepo Božično drevesce ob polnoči smo peli pri dveh mašah in potem smo šle spat vse skupaj tam saj veš da je bilo lušno toliko Biljenki skupaj. Popoldan pa smo imeli malo veselico bile smo jaz Krista Valerja in še edna druga vse v navadnih oblekah. Ker vprizorili smo prizor kmetice in gospodične ki so nam storli dvakrat ponavljat. In deklamacije smo prav dobro izvršile potem smo še nekaj zapele in lepo je bilo ker nas je gospa pustila obe iti potem smo se kar hitro domov podale z eno karoco ker črni so že začeli se biti. Vsak dan je kaj sicer pri nas ne ampak bolj v mestu. Hvala Bogu da je vse srečno minulo. Kako pa tebi. Vedi ko sem bila v narodni obleki zmisllila sem se kako si me rad gledal in ravno tisti trenutek mi izroči Karlina tvoje pismo. Razveselila sem se tudi ko sem je brala prišla mi je ena žalost da cel čas nisem mogla biti vesela. Ker iz tvojega pisanja se razvidi da se zelo vznemirjaš in zelo dvomiš!! Saj mislim da ne more nobeden mi reči žal besedice radi tega. Nikar ne proklinjaj Egipta ker človek ne živi samo od ljubezni ampak če je ubožtvo je dostikrat krivo v zakonskem življenju prepira in hvala Bogu da mi je dal priložnost si kaj prislužiti. Pišeš mi da če boš tudi ti tako nesrečen kakor so bili drugi ki so se veliko let ljubili in se končno niso poročili. Upam da ne. Al se spominjaš zadnjega

večera in naše prisege?? Sicer radi mene ne razburjaj se in radi sanji da imajo kakšen pomen posebno s tem kaj misliš reči da si premišljeval ko si se zbudil da morda v tem času ko si ti sanjal da si me poljubil da morda me je kateri drugi ne rečem dvakrat da ne ker lahko Zora ki spimo skupaj. Ampak vedi te tvoje vrstice imajo velik pomen ali misliš entolko od mene ali da smo v kakšni slabi hiši? Vedi radi tega bodi brez skrbi kjer hiša je poštena in bolj pazijo na nas kot doma. Naj si bo v vseh rečeh v dušnih in telesnih ozirih. Nadalje tudi jaz se spominjam ločitve na kolodvoru. Upam da v tem letu se morda bomo videli ali veš kaj si predstavljam kako bi bilo ob svidenju. Kakor razvidim iz tvojega pisanja da morda ker smo v tako slabo imenovanem mestu da smo vse ednake se motiš ker če smo proste gremo k munjam in tam igramo prepevamo in vse naše veselje je to. Prav srce me boli ker se mi zdi da če bi se videli da bi me že nekako sumljivo gledal in ne več kot prej.

Dragi mi!

Že zopet sem mislila da ti bo spet mraz za pisat ali kaj družega da mi ne boš moral odgovoriti spet 5 tednov. No po preteku dveh sem dobila Tvoje pisemce katero sem težko pričakovala. Torej srčna hvala. Obžalujem da imate toliko snega mi pa precej dežja in vetra sicer so pa tudi lepi sončni dnevi Radi volitvi sem radovedna kakšnega župana bomo imeli. Bog ne daj da bi pa mojga brata župana iz škorjevce odvrgli ker bi se mi zdelo poniževalno.

Radi Vaših razmir pa naj bo kakor hoče neverjetno pa semi zdi da sem prej jaz vedela nego ti. Klub temu semi pa dopade da stariše spoštuješ in jih ljubiš blagor tebi ki jih vidiš vsaki dan ali jaz pa je že leto ki jih nisem videla.

Oh dragi kako pa pomilujem ubogo Ivanko da je tako globoko padla jaz bi rada vedela ali stistim taljanom od prej ki ji niso pustili ga vzeti ampak so pravli da je bogat sicer že prej sem slišala da Italjani so politikoni da so že več Slovenskih punci tako osleparili obetali so jim bele gradove a še niti črne bajtice niso imeli. Dragi. Ne razumem kaj je postala naša vas prav sram nas je slišati vsaki teden izvemo kakšno tako novico da resnica sedaj se vidi toliko [neberljivo] I.D.r. V resnici hvalimo Boga da smo se rešile od tam da bi ne morda tudi me polagoma ne padale tako globoko. Ker ljubezen je le ljubezen in se pride daleč. Ravno danes sem slišala da tudi Zofka Ungareževa je v drugem stanu z enim Italjanom iz Monfalkona in daje še v gorici služi ker se boji priti domov namreč se boji očeta ah uboge punce kako se mi smilijo in koliko jih je Verjemi mi da raje bi se znajdla kaj mrtva kot pa v takem položaju Potem bi znali reči Aleksandrinkam kaj? Hvala bogu kar nas je po vojski sem prišlo nam ne more nikdo žal besedice reči. dozday in upam tudi v bodoče. Ker priložnosti nimamo kot doma in prostosti tudi ne in teh par prostih uric ki jih imamo nas že dobro pazijo munje da jih ne obrnemo v slabo.

Nadalje te pomilujem da si bil bolan in tudi jaz sem že naprej vedela da ti bo težko pri večerji ko boste vsi skupaj zbrani in mene ne bo. Upajmo da še dvakrat in v tretje že skupaj bomo šli. Ludvik je seveda še vedno povsod skupaj z vami kaj? Veseli me če greš še kaj k našim pa mislim da ne greš prevečkrat. ker mi malo več omenjaš od škorjevce. Mislim da tudi pri nas bo kmalu kaj novega!! Kako da mama pravi da nisem pisala ko jim na vsako hitro odgovorim. Ona tudi ne more pričakati oniga trenutka da se bomo spet vidle. Še dve leti pa bo konec. Veseli me da pride tudi Estera dol. Saj še ona nam manjka. Sedaj v nedeljo imamo Gregorčičeve poezije za deklamirat jaz imam deklamacijo Soči je precej dolga. videli bomo kako se izponese. In sedaj se učimo za zadnjo nedeljo pusta pa igro Zakleta soba v Gostilni pri zlati goski. Jaz sem za Kati je prav luštna vloga In skoraj same Biljenke bomo igrale. Nadalje vprašaš od Flore ona je imela sina in na 10 dan je umrl sedaj te dni je šla za dado. Ker za baje je težko vdobiti službe. Veseli me tudi da Izidor govori še z Estero. Z Zoro in svojim še vse po starem. Za slike upam da bom v kratkem napravla samo in kakor se tiče. Radi Lizike sem jaz vdobila tisto karto za [poštarat] in smo se potem obe podpisale. In radi besede nasvidenje vsaj upam da lahko ker kakor pravijo da bodo šli na Dunaj in potem na [Pregodsko zato stavo] Pa dokler ne vidim ne verujem nič. Da ne bo kot lani. Radi Marije Silič vidim da vse hiti da se spet dopolni število v [vojo..... padlih] Radi Muteovke ona je vedno smešna vedno mi kakšno smešno reče da na ti napišem vidimo se vsakih 14 dni pri munjah. Končno še ti povem da za Novo leto Gregovsko smo vdobile vsaka eno urco jaz zlato za na roko in Zora pa srebrno. Tako je pa boljši v vsih ozirih da smo tukaj nekaj [asov.

Končujem z mnogimi pozdravi gorečimi poljubi Tvoja Srečka

Opombe:

Hvala za poslan pozdrav ednako tudi tudi jaz vam vračam

Sprejmite Mnogo pozdravov od pr. Zore in s Franceskinom je še vedno postarem kjer zmenoj Oprostite pisavi (Na prvi strani zgoraj pripisano, narobe obrnjeno)

Felička čaka za v pihnit luč [...] ura je polnoč z Bogom in lahko noč vam želim dobro spite celo noč. (Na prvi strani pripisano, ob strani.)

Na zadnji strani ob strani pripisano:

Od g. kurata sem prejela eno kartico. jaz Krista in Bernarda Pozdrav našim in celemu zboru Aleksandrija 25/I. 922. (Na zadnji strani pripisano, ob strani.)

Dragi mi!!!

Naznanjam Ti da sem vdobila Tvojo kartico in danes to je nedelja spet po Esteri pismo. Srčna hvala za vse. Izrekam Vam sožalje tudi jaz po izgubi tako ljubljene. ...

Veseli me tudi da si lahko vdobiš mojo ali vsaj da se ti zdi kot bi bila jaz ko si govoril žnjo. Jaz pa ne morem najti osebe ki bi mi te nadomestovala. ali pa sploh tudi jo nočem najti. Nadalje za opazko radi poštenosti hvala namreč kdor šteje naj gleda da ne pade. Hvala Bogu dokler se lahko ponosne držimo Radi slik pa bo treba še mal počakat ker kakor da bi bilo zakleto že več mojih nedelj pada dež Na zadnjo pustno nedeljo to je danes 8 dni je bilo zelo grdo vreme in šla sem se slikat in sem storla tri plošče polomiti ubogemu slikarju dokler se nismo še stepli. Namreč imeli smo veselico pa same Biljenke in najprvo smo predstavljali prizor Kmet in fotograf katerega so pred več leti igrali Ludvik in Joško sedaj smo pa jaz in Krista. Ko bi nas videli Krista za fotografa jaz pa za kmeta iz [Palovč] doma z fajfo dežnikom in brado in vse kot se tiče enemu kmetu gorenjske korenine. Smeha je bilo za počiti. Potem tisto tam v Štajerski deželi jaz sem bila namesto Meheta končno pa še Kovačevga študenta Krista je bila kovač Feova za sina študenta in Rova ter Marička Komelova vse tri študentje. Marička še zs svoju tamburica in vse z goletami frakami ter kanami in da niti poznal bi nas ne ko bi nas videl in vse smo srečno izvršile. Prešnjo igro bomo igrale morda za Velikonoč sedaj nam bo lahko že novodošla pomagala.

Pismo nadaljujem je že sreda pričakovala sem da vdobim kaj pisma od naših pa ni nič. Dragi bojiš se da me bo Estera zadrževala še eno leto več nikar se ne boj otem času za dve leti se bomo že pripravljale za oditi kakor lastovke na jug. Ester pa pravi da pojde krompir že brat domov. Sicer ko bo malo tukaj se ji gotovo pamet preobrne ker ni vredno priti za manj nego dve ali tri leta. Sedaj so pa začele kar skraja sem hoditi. Želimo naj le pridejo okušati tukajšnje dobrote. Ampak vsaka bo videla da je resnica kakor mi je enkrat Marija Silič pisala da se več solzi pretoči nego vode spiije. Ljuba prostost kdor jo ima. Drugači tukaj je vse po starem. Nastopil je post letos imamo mi in gospodarji obojni na en dan Velikonoč. Oh kako je lepo doma za tisti dan. Vreme imamo marčno. Oprosti ker ti nimam prav kaj pisati ker na Tvoje pismo imam malo za odgovarjati. Končno naj ti povem še da sem sanjala da sva šla skupaj po eni poti in da sva se poljubavala kar vcelem letu še nisem nikol sanjala oh kako srečni so bili nekdanji časi ko sva skupaj bila kako sva se ljubila kak hitro nam so urce bile. Sedaj zopet se približujejo oni lepi časi ko bo vse v cvetju in cvetlicah kedaj bova spet črešnje brala ali se zmisliš koje bila tudi Krista z nami? Kristi sem že povedala da si prejel arabkinjo. radovedna sem kaj ti bo pa Estera pisala od mene??

Končujem moje slabo pismo z mnogimi pozdravi in poljubi

Tvoja Felička Koglot

Opombe:

Pozdrav našim ter zboru od vseh Biljenki (Na zadnji strani pripisano, spodaj.)

Sprejmite prijateljske pozdrave od znane vam Zore. (Na zadnji strani pripisano, ob strani.)

Dragi Franc!!

Vdobila sem tvojo ljubko kartico Srčna Ti hvala. Ni treba se čuditi da malo prejemam mislim da sem prejela vse dozdej dve pismi in 3 kartoline. In jaz ti sem na vsako odgovorila z pismom torej je moje to 5 pismo sedaj. Upam da si prejel. Sicer je treba potrpeti ker veš da sem zelo oddaljena in da naša dežela jim je tukaj malo znana in tudi vaporji nimajo dosti poti proti našim krajem in tako včasih dobim pisma ki hodijo 10 dni in včasih tudi 25 dni zaradi tega ne vdobim. nič saj veš da sem otožna ker edina tolažba ki mi je še ostala je pošta. Zelo čudno se mi zdi da veste tam več nego jaz tukaj namreč da je bil potres mi nismo nič slišali. Vprašala sem gospo in mi je rekla da je bil potres v Atinah to je glavno mesto Grške. Sicer več ali manj je vsako leto malo potres pred 30 leti da e bil zelo močan da je hiše posipal. Razvidin da ni samo naš Slovenski narod nesrečen ampak so tudi tukaj še sedaj ni sklenjen mir sicer bijejo mislim da se ne. Ker če bi se bili bi se slišalo grmenje topov v začetku njih vojske da se je zelo slišalo grmenje topov ker ni ravno toliko oddaljeno od tukaj potem sose Turki umaknili nižej. Tudi tukaj v tem mestu so bili enkrat Turki še sedaj se vidi njih mošejo nad katero se dviga znamenje križa sedaj. In več krajev ali hiš ki spominjajo na one čase tudi bolj stari ljudi se nosijo še tiste široke črne hlače z širokim pasom mladi so bolj vsi po naše oblečeni. Tako se razvidi da je tudi ta dežela prepojena z Turško in kristjansko krvjo. Oprosti ker ti pišem vse te reči upam da te bo zanimalo če te seznanim z deželo v kateri prebivam saj vem da tam je skoraj nepoznate. Njih jezik je zelo težak in sploh vsak dokler se ga ne privadi. Ko bi bila eno leto tukaj mislim da bi znala dobro ker hočeš nočeš moraš znati če hočeš tukaj ostati ker živa duša ti ne zna družega. Francoski se tudi vdobi ki govorijo ampak kdo zna če pomisliš koliko jezikov je treba znati je za ob pamet priti. Zato si lahko predstavljaš kako se trpinčim za govoriti morda znam malo na mud in tako gre čas naprej. V Aleksandriji smo večina Italjansko govorili samo oni med seboj po njih otrok zna oba jezika. Zato pa pustimo vse to Končno oprosti dragi če si se vzela za slabo da ti nisem slike prej poslala pošiljam ti jo sedaj a oprosti ker je zelo poredna sicer nekaj bi te prosila namreč da bi strgal tisto sliko iz Gorice ko je tako grda z cvetlicami jaz nimam nobene ampak pri Esteri sem enkrat vidla in zahtevala da raztrže da se izgubijo vse da niti ne bom več vidla Vem da boš tudi to kritiziral ampak na tvojo željo ti jo pošiljam. Od naših sem prejela tudi

pismo in jim tudi hitro odgovarjam. Ko ti to pišem je nedelja ampak zame bolje da bi ne bila vedno sem bolj otožna ob nedeljah ker se mi vzbudijo spomini iz preteklih časov in tudi v Aleksandriji mi mine bolj veselo v [društvi] v družbi prijateljic ko prepevamo in ko bi imela še vsako nedeljo prosto. Ampak nevem kedaj pride zopet oni srečni čas tudi zame da se mi vrne ljuba prostost!?!? Drugači vse imam prav dobro zdravi smo vsi enako upam tudi od vsih tam. Kako pa z društvom? Ali je ponavljanje igre uspelo dobro? Tudi jaz bi se rada znašla v vaši sredi. Eno noč sem sanjala da sem šla v karoci z gospami in da sem te vidla pred enim kafe sede kako sem te gledala da bi me pogledal ampak nisi me opazil. Še sedaj mi stoji tvoja podoba pred očmi Končujem z mnogimi pozdravi gorečimi poljubi tvoja Srečka

Opombe:

Pred začetnim nagovorom je narisano šopek rož. Ni moč razbrati, ali gre za stampiljko ali je narisano na roke.

Predragi mi Franc!!

Pričakala sem vendar enkrat da sem prejela Tvoje in od naših pismo. Vedi da ko sem čitala Tvojo prvo stran so me Tvoje besede ganile do srca. Verjamem da je res kar mi pišeš ker poskušam tudi jaz kako težko čakam torca zjutraj da če mi prinese kakšno težko pričakovano pisemce. In kako bridko mi je čese varam in da je prazna kasetta spodaj. Ko bi nas videl mene al našo kuharico kako tekamo gledat če je kakšno pismo tudi ona pričakuje od svojega zaročenca namreč je zaročena. In danes pa je zame srečni dan ker sem vdobila od mojega dragega pismo. Žalostna sem ker nas ta neumna pošta tako trpinči. Pa to me tolaži da vsaj priznaš da je pošta in ne jaz kriva ker vedi kako je težko če pišem in da ne primeš in potem da dvomiš nad menoj. Nadalje čestitam za tako lepo pesmico ki si jo zložil. Dal Bog da bi vslišal naše prašanje in vzdihne in da bi nas spet združil četudi magari na vekomaj. Ker vedi da težko je če se dva ljubita in da se potem ločita, sedaj verjameš in verjamem bolečine srčne ki je imel Binče ko sva ga gledala, ko sva bila pa midva srečna. Kaj je pa sedaj žnjim? Ali je sedaj srečen ali se je vrnila Marta? Veseli me da se use hiti ženit Bog jim daj srečo saj so zelo dobri časi?? Obžalujem te mladiče kako se oni spozablajo in zapeljujejo Skoro že vse mlade punce so se poročile druge pa sem dal tako da morajo biti prazne Bilje. Saj nas bo skoraj sram ko pridemo domov še stare dekline in te druge nevem koliko zanami bodo pa že vse z naraščajem Pa vendar sem bolj zadovoljna da sem še prosta. Nadalje obžalujem da je toliko fašistov v naši vasi in da tako delajo. Rada bi vedela kdo jim je blagoslovil zastavo. Radi Dornberga ne veseli da se kaj zabavate saj tudi me tukaj imamo vedno kaj da nam mine čas preje. Nadalje me veseli da si

prejel mojo kartico upam da danes to je torek ali jutri vdobiš pa pismo katero sem v pismu od naših poslala upam da ti je izročijo in da so tudi primli ker sem poslala rikomandirano. Sedaj pošiljam pa Tebi in tudi od naših noter in prosim da jim pa ti izročiš. Ker če hočem vsakemu posebej pošiljati rikomandirano pride veliko stati. Upam pa da mi ne zameriš če bom delala tako dokler se ne kaj drugači ne uredi. V nedeljo pa sem slišala da bo tam vojska, ah kako se bojim ko bi bilo to res. Pomisli moje stanje brez pošte v strahu za Vas vsih in opet izguba vsega blaga. Niti si ne smem misliti ker raje če bi bil to res bi se raje znajdla doma z družino magari skupaj trpeti in umreti skupno. Kaj pa ti praviš če bi bilo to res kaj bi naredili ali naredil?? To bi bilo silno mučno kaj? Ah koliko se lahko še zgodi predno se bomo vidli sicer v enem letu upajmo pa da je izmišljena ta novica. Ali se zmisliš dragi sedaj dve leti te dni kako so bili grenki zadnji dnevi in potem slovo sedaj pa upajmo da lahko štejemo že mesece in ne več leta kot prej sicer pride ko bomo šteli še samo dneve in ure. Kaj pravijo pa nas devesca namreč črešnje ki si jih vsadil ob mojem odhodu ali naj čakam da poženejo sad? Kmalu bodo začeli oni lepi spomladanski dnevi kako se jih človek veseli. Tukaj sploh je vse edno precej mraz seveda je ampak drevje je vedno zeleno rože celo zimo in usa zelenjava.

Opomba: Prosim ako ti je ljubo izroči našim to pisemce in deni v en škartoc kakor sem ti jaz tvoje v njih pismu poslala (Pripisano na zadnji strani zgoraj, narobe obrnjeno.)

Alesandria, 18/9 1923

Preljubi Franc!!

Pričakovala sem tvoje pisemce in sem je tudi hvala Bogu vdobila in povrh še kartico iz sv. gore. Srčna hvala in tudi pomnožene pozdrave pošiljam vsem onim ki so na kartici podpisane. Dragi upam da tudi ti si prejel moje pismo danes ali pa jutri ampak vedi da ko sem je pisala sem bila zelo obupana nad usodo ki nas je zadela upam pa sedaj da se bo vse na lepem umirilo namreč radi vojske, ne samo tam je vse v strahu ampak tudi tu smo vsi skrbeh. Vem za vzrok zakaj bi še enkrat hotel da bi se začelo ker ni več za živeti tam kaj? Saj ravno to je ki tudi mene grozno muči od vseh strani se sliši sama revščina in srečne ve ki ste tam sami taki vzdihni se slišijo in potem mi zamiriš dragi če nimam nobenega upanja na bodočnost. In nič drugega me več ne vleče za domov iti nego stariše videti in ti dragi ne moreš mi verjeti kako se mi smiliš ko priznam da me veliko ljubiš in zato veliko zame trpiš. Nevem zakaj se mi zdi to tvoje pisemce nekam žalostno in neda mi mine prej da ti še nazaj moram odpisati. Nadalje na tvoje vprašanje če sem res z srcem napisala za se premisliti in da skoro ne poznaš notranjščine mojega srca moram ti odgovor dati takole, upam da v toliko letih si že me spoznal do dna srca ampak vedi da če prav ljubim z vso ljubeznijo kolikor je mogoče ljubiti vendar ko bi vedela da bi bil ti bolj

srečen za se ne poročiti ali na kakšen drugi način seveda zelo bi mi bilo težko da ni mogoče popisati ampak ugodila bi ti tudi meni se zdi da če bi se jaz premislila in drugega vzela da bi ne imela sreče in niti Bog bi mi jo ne mogel dati. Ker greh bi bilo toliko časa te zanašati in trpinčiti in naposled pustiti. Pa saj imamo dovolj zgledov ki nas učijo. Za nocoj zadosti jutri grem ven ker je sreda in potem bom nadaljevala! Pismo nadaljujem je sreda večer, bila sem pri Zorki potem pri Kristi v resnici se mi smilita tudi ona dva poskušata kaj se pravi ljubiti in potem ločeni biti mi smo že davno to poskušali kaj? Spoznam da tudi Rihard je tebi enakega značaja v ljubezni in zato tudi on trpi le tolaži ga kolikor moreš, oh kako rada bi hotela da bi prišle skupaj z Kristo domov ker kako mu bo težko gledati nas dveh srečnih in on? Tobi bile preveč srečne ko bi prišle domov skupaj ne morem ti popisati kako bi se zabavali vsi skupaj ker jaz in ona sva kot edna tudi nekaj podobne smo si vsi kdor nas ne pozna misli da smo sestre. Ampak bojim se da nam ne bo dano to veselje skupaj uživati ker ona je bila letos doma in tudi zamire ima vsedrugace namreč oni so ali bode odvisni sami od sebe. zardi matere ki nasprotuje. V resnici jih pomilujem Nadalje od Tončke nevem že od velikenoči nič radi Malke se mi pa zelo zelo čudno zdi da želi sem priti prvič mislim da nima potrebe in drugič srečna ona dokler je tam ker tukaj ni tudi ne dobrot vsaka misli da so nebesa ampak ko pride enkrat sem ko se prepriča kakšne dobrote so tu pretaka več časa solze predno se privadi in potolaži. Tudi je zelo težko vdobiti gospodarje da so pripravljeni delati karte in se truditi, tudi več vzgledov imamo sedaj več mladih punc iz drugih vasi je sem prišlo in morjo služiti po 1 ½ liro in tri otroke varvat in druga dela opravljat in če se hočejo preložit jih peljejo h konzulatu da jih raje domov pelje kot da jih pustijo se preložit itd. V resnici matere naj ne pošiljajo 17 letne punčke po svetu da se tu jokajo in za tisto plačo naj raje doma služijo.

Alesandria, 3/X 1923

Dragi Franc!!

Dragi tvoj imendan bode jutri saj mi oprostiš ker moje voščilo bo mal zakasnelo bo pa tembolj goreče torej želim ti vse kar si ti želiš da bi se ti izpolnilo naj bolj ti pa želim da bi si zdaj leto doma voščili bolj srečni kod sedaj kaj? Nadalje dragi kako me je razveselilo tvoje tolažilno pisemce ker vedi da sem bila prav obupana nad našo usodo. Vsaj ti da me kaj potolažiš ker drugi me ne nobeden in veseli me da si mi toliko opisal. Žalostna sem pa ker zastonj pričakujem kaj od naših že od kar je prišla Krista in še prej nimam nič pisave od njih. Če že ne morejo pisati če nimajo časa naj po tebi rečejo zakaj ne pišejo in bom potolažena. Obžalujem tudi škodo ki napravljajo vojaki po vinogradih kakor šiba božja so prišli ravno v tem času pa upam da po naši vasi jih ni ker mi smo že v ozadju kaj. Torej pismo tvoje sem prejela pa vi ste še trgali ali si mi

pustil kakšen rač kot nekdanj?? Ko si mi prinesel v košu domov!! Torej želim obilo sreče in tudi zabave pri trgatvi hletu upam da ti pojdem pomagat trgat. Če imate kaj trti blizu nas drugače pa ne vem. Hvala za povabilo za v trgatev ki si mi jo mal pozno poslal ker sedaj že trgate in tudi če bi hotela z prvim parnikom odpotovati bi bilo že prepozno. Za samo rapolat pa tudi ne maram prit. Torej drugič bodi bolj oprezen da me povabiš pravočasno. Veseli me tudi da vklub vsem napetostim da ni strahu za vojsko. Vem da za veliko potrebo bi bila ampak koliko trpljenja strahu i.t.d. bi nam vnovič prinesla. In kar še najbolj bi me srce bolelo da bi se mučil bojevati proti bratom in našim prinašalcem svobode oh ne smem niti misliti na usodo ki nas je zadela in ubogi mladenči koliko jih je pri vojaki i.t.d. bolje da pustim vse to iz glave ker nič ne pomaga. Ne razumem te ko pišeš da če bo vojska lahko prideš še v Egipt. Na kakšen način?? Radi puncu pa verjamem da jih je skoro strah ker jih je zelo malo več tam saj so skoro vse tukaj iz nobene vasi jih ni toliko kolikor iz Bilj. Dal Bog da bi bilo res da ko pridem domov da postanem vsa drugačna ko bom videla da ni vse res kar drugi malajo Vem tudi da živijo bi rekla skoro tri tili ljudi ki nimajo ko gole roke in tudi to priznam da se smejo ljubiti in tudi poročiti tudi revčki ampak vedi da uboštvu je vzrok raznovrstnih preprirov. Pa pustimo vsak naj dela po svoje in tudi mi po naše. Nadalje dragi se motiš če misliš da sem pisala radi koles zato ker ste vkupili tvoji sestri one odkrito povedano niti nisem vedela ne da je ima ne da je nima ampak od drugih punc namreč iz Vrtojbe ki so sem prišle. Hvala tudi za tvoj namen da me navadiš tudi mene na kolesu se že veselim no seveda če me navadiš bomo skupaj hodili na sprehod kaj?? Tudi Krista mi je pravila da je tako lepo in da ona se je tudi učila in da skoro vse punce znajo. Nova moda je prišla tudi k nam. Zahvalim se ti tudi da si pripravljen nositi vse križe in težave in revščine ki so pri meni v vsakem pismu že dve leti z menoj že celo življenje No če bo res prav tako saj bomo vse zadovoljno prenašali ker bomo dva in si bova delala družbo kaj?? Veseli me da tudi v vinogradu se me zmiraj spominjaš dal Bog da bi še kedaj se znajdla na onem prostoru kot nekdanj upam da bode res kakor mi pišeš lepo če enkrat pridem domov saj že enkrat je bilo tako lepo pred tremi leti ko je bil šele začetek ljubezni kaj bo pa ko po tolikem času se bomo zopet videli oh kolikokrat se spomnim posebej ob dnevih ko si ti prihajal k meni kako je bilo lepo namesto sedaj ob tistih urah se mora še delati in če so obiski visite skoro do polnoči jih skrivati ob takih slučajih koliko vzdihov ki se pošlje proti nebu da bi se že enkrat nehalo to življenje pod drugimi v večnem strahu itd. in v tujini. Edino upanje da vse mine me tolaži in da se vrnejo spet oni srečni časi kot nekdanj. Predsnočnim sem sanjala da sem prišla domov in da sem te videla kako si oral z konjemi mislila sem si bo že prišel in prišel si pozdravil samo tako sem te gledala če me boš hotel tudi poljubiti ker je bila tudi mama zraven in omislila sem se kako si enkrat rekel da Bog daj da bi ne bilo nobenega blizu kadar me boš vprvo videl in tudi da me se

nisi upal vpričo mame poljubiti. Potem da sem ti rekla si videl kako so minila 3 leta kot bi pihnil in zdaj sem zopet tu prav škoda se je bilo vzbuditi iz takih sanj. Nadalje veseli me slišati da se Binče poroči obilo sreče pa kaj bo šel na dom knjej ali kam? Tudi ondi je goreča ljubezen kaj?? Tudi on je zelo težko prenaša tisti dve leti ko je bil vdovec kaj? Nikol ne pozabim kako je delal ko nas je videl nas dveh skupaj ali se spominjaš?? Mislím da že vsi naših let so ali se mislijo poročiti. Ah kako naglo leta tečejo.

Opombe:

Pesem napisana na začetku pisma:

Ni treba dosti govoriti,

Kjer srce srcu govori

Ljubezen živa in goreča

Je tiha mirna ni molčeča

Ta dlan pa moči ni molčati

Ker god je tvoj predranji

Iz srca se mi dviga glas

Bog živi te na večnih čas!!

Aleksandrija, 16. 1. 1924

Dragi Franc!

Dva tedna sem pričakovala tvojega odgovora slednjič sem je vendar vdobila, ali dal Bog da nikoli več v takem stanju. Dragi ne bom ti zakrivala vedi da jaz se nahajam bolna in sicer desna noga mi povzroča grozovite bolečine je namreč [nečitljivo] glavna [nečitljivo] ali sploh vse. Ne morem ti popisati bolečin in grenkih noči ki jih prestajam poskušali smo z zdravili od zunaj in za odznotraj pa vse nič ne pomaga in še vedno slabše mi je blo predsnočnim me je prijelo strašno močno tako da nisem zatisnila očesa samo jokala in vzdihovala navsezgodaj so poklicali zdravnika da je napravil eno ponturo za ponehat bolečine v resnici cel dan nisem čutila bolečin marveč sem bila kakor po omotici ponoči so se mi bolečine vrnile in danes je rekel zdravnik s puntučam pri tej bolezni. Upam da po 6 kadar mu jih napravi da bo boljši oh kako v samih bolečinah sem prijela tvoje pismo. Nevem s čim sem se toliko pregrešila da me Bog tako kaznuje koliko sem prejokala prve dneve se znajti bolna in pod družimi mislila sem da bom morala v bolnišnico da me pošljejo ali hvala Bogu postrežena sem kakor doma ali še bolj ker tukaj je vse bolj pri rokah. Toliko se prav jezijo name da ni treba se nič jokati in misliti ali ne vem da sem kot njih! In v resnici ne bom pozabla nikoli gospe koliko se potruði že par dni ko

se ne morem niti obrniti niti sedeti v postelji kako me ona gleda kakor otroka če se jokam se joka tudi ona zmenoj in me tolaži prijateljice so tudi večkrat pri meni posebno Zora in Krista. Vprašal bodeš koliko časa sem že bolna. Par dni pred novim letu dokler sem mogla sem še delala potem ko nisem več prav mogla sem legla že teden dni sem prav v postelji ampak dva prav slaba cele noči ne spim ne nič upam pa da predno to pisemce prejmeš da mi bo mogoče že ustati. Novo leto torej sem začela prav slabo. Božične pa prav dobro. Novoletni moj dar je zlat prstan z lepim rubin kamnom in eno obleko. Pa kaj mi hasne ko sem v postelji. Dragi dosti bi ti pisala ampak za sedaj ne morem pomisli še te vrstice ti pišem ležeče in s težavo. Imej potrpljenje z mojo pisavo in pa ti odpiši mi hitro da se kaj potolažim pa našim ni treba praviti nič samo da sem mal primla mraz v nogo in da ni nič nevarnega, saj tudi ni nič nevarnega ampak bolečine so strašne ma upam da v enem bom že boljši ne čudi se da ti pišem sedaj svinčnikom vedi ko to pišem je četrtek jutro spet je bil zdravnik pri meni sem že mal boljši. Noč sem tudi lažje prestala upajmo da bo šlo na boljše. Veš kaj se mi zdi da me je Bog kaznoval ker po tistem pismu ki si mi tako pisal nisem imela voje še to leto domov it in tako bom pa primorana videla bom sedaj in ko ozdravim in morbit še za Velikonoč da pridem domov ker vedi da predno se pride zopet na mesto kot sem bila prej in potem že bo spet za čistit hišo i.t.d. raje pojdem mal prej da me ne spet kaj podlabi. Vedi tri leta sem prestala dobro in sedaj zadnji čas pa me tako hudo zadeti. Torej dragi naj bo zadosti oprosti ker ti sem tako vse odkrito popisala saj se mi zdi da si lajšam srce če se komu potožim domov ne morem tako pisati ker mama bi se pomotla kadar bom bolje stala jima že pišem.

Opombe:

(Dopisano na začetku prve strani pisma in narobe obrnjeno) Pozdrav od Kriste in Zore.

(Dopisano na koncu prve strani pisma in narobe obrnjeno) Prosim piši mi hitro in naši oh zakaj mi ne pišejo ali res nisem vredna par njih vrstic

(Dopisano na začetku zadnje strani pisma in narobe obrnjeno) Prosim ko je prebereš strži pismo ker je tako slabo pisano. Pa dragi mislim da ti bo bolj ugajalo že prav je tako pismo kakor pa nič

(Dopisano na koncu druge strani pisma in narobe obrnjeno) Iskreno te pozdravljam v duhu poljubljam vedno te ljubeča Srečka.

(Dopisano na začetku druge strani pisma in narobe obrnjeno) Torej dragi moli kaj zame če bom stala slabše ti bom pisala že eno kartico ali pa bom stala pisat upam da ne bo treba

(Dopisano ob strani druge strani pisma) oprosti črnilu ker je enako meni

(Dopisano na začetku tretje strani pisma in narobe obrnjeno) Pozdrav vsem našim in povej mi kedaj bo za držat v krst kmalu ali še za več časa??

(Dopisano na koncu tretje strani pisma in narobe obrnjeno) Oh dragi ko bi mi mogel zvečir priti delati družbo kot nekdam toliko lahkeje bi vse prenašala

(Dopisano ob strani tretje strani pisma) Še nekaj izvedela sem da je prišla ona punca iz Renč sem tista ki te je hotela imeti pred časom zelo rada bi jo poznala

---

Aleksandrija, 27/II 1924

Dragi Franc!

Prejela sem tvoje ljubko pisemce. Srčna ti hvala. Sem prav vedela da bodeš v skrbeh zame ker pismo mi niso pravočasno vrgli na pošto namesto da bi denili zjutraj so šele popoldan in parnik je odplul že ob 1p. Pomagati nisem mogla več. Tiste dni pa ko si čakal moje pismo in ko je nisi pričakal in si bil v skrbeh sem imela jaz pa lepe sanje zakaj pravijo da sanje so ravno narobe. Nikoli v treh letih nisem sanjala da me ljubiš in tiste pa da smo bili v eni dvorani veliko nas zbranih pa Milko je bil blizu mene in potem ti in jaz sem vstala in pogledala koliko je ura takrat si vstal tudi ti in se mi tako ljubko ljubeznivo posmejal da še zdaj te imam vedno pred očmi. Drugi večer pa da sem bila doma in da smo imeli hišo kakor popred in da ste prišli ti in Milko in da smo se pogovarjali potem da sem šla gor v sobe pometat in da sem tako prepevala z močnim glasom in vidva spodaj sta mi pomagala z tenorjem in basom oh kako sem bila srečna potem sta vidva utihnili in sem si mislila da sta odšla hitela sem k oknu in z roko mahala adio Res lepe sanje kaj? Dal Bog da bi se kmalu uresničile, če mi Bog da to ljubo zdravje nimamo niti 100 dni več za se videt. To pa bo hitro minula kaj ali se kaj misliš kako bo ko se bova po tolikem času spet videla? Predstavljam si Binčeta kako se mora on zdeti srečen kaj ko je dosegel svoj cilj -, Pomiljujem te ker zgubljaš prijatelja za prijateljem skoro ostaneš sam vdovec. Upajmo da tudi tvojega življenja kakor vdovec bo kmalu konec? Kako pa naši doma zidajo. Že ali ne? Čudno če niso prejeli mojega pisma pisala sem še prej ko tebi. Bog ve ali bi me kaj radi vidli? Pred par dnevi sem sanjala da sem vidla Štefanjo in da sem ji rekla da jaz sem bila bolna in da bom prišla domov in ona da je rekla da mama me noče še eno leto videt domov da ne smem še priti in jaz sem ji odgovorila da zrak moram predrugačit in da če me nočejo da bom šla pa kam drugam da bom pa plačevala. Tako sem bila žalostna potem. Bog ve če je to res? Zahvaljujem se ti če si rekel mami če mi že poslala le naj hitro pošlje. Do sedaj sem že 4 krat napravila sopar in raznovrstnih zelišč ker tu se ne vdobi sena. Pride mi delat dvakrat na teden sestr. Prednica. Nevem s čim sem si pridobila njeno naklonjenost. Zdi se mi druga mama kako ona skrbi zame nič ji ni za trud in težave in odslej ko delam te sopare sem vedno boljše prej

poldrugi mesec nisem mogla ne sedeti ne nič in tudi prvi sopar sem napravila v postelji ampak zelo težko drugi na stolici prestala sem 15 minut potem pa koj nezavest predvčerajšnjem pa prestajala sem že 20 minut kakor je v resnici potreba in brez pasti v nezavest tudi sedaj sedim po enu uro na solncu ko pride v mojo sobico včeraj sem že poskušala stopiti na nogo upam da počasi počasi bo že bolje, poklicali so tudi enega družega zdravnika in tudi ta je rekel da ni treba biti v strahu da bo vse posalo samo taka bolezen če prime na najlahkejši način je treba 7 tednov v postelji in včasih hoja 2-3 mesece lansko leto je imel en gospod ki je z našim v banki pa prijela ga je hujši kot mene on ni mogel niti rjuhe strpeti nad njim v treh mesecih je ozdravel. Upajmo da tudi mene popusti kmalu. Ampak edino Bog ve koliko sem pristala v teh dveh mesecih minulo je. To leto mi ni prineslo še nič dobrega če ne bo poznej kaj boljšega nevem. V hiši me imajo še vedno radi včeraj ko me je gospa vidla da sem stopla na nogo, me je poljubila od veselja bogu hvala da imam dobre ljudi da lažje prestajam. Danes ko ti to pišem je 27/II dopolnila sem 25 let oh kako smo že stari kaj? Prešla so leta cvetoče mladosti. Že navsezgodaj mi je poslala po botru sestra prednica voščilo in lepo kvadrnico svete družine v dar. Oh kako sem jo vesela res nevem s čim naj ji povrnem za kar ona mi dobrega stori. Končno Krista je bila v nedeljo tukaj ravno dopoldne je vdobila tvoje pisemce zelo si se nam smilil pa upala sem da kakor je bilo tudi v resnici da si že ko si tisto pismo odposlal si pomoje vdobil. Vedi da jaz ti vedno odgovorim z istim parnikom ki pismo prejmem včasih si vzame pa kakšen drug parnik in gre na daljšo pot. Vedi jaz sem samo dva dni kasnej prejela tvoje pismo kakor Krista. Res lepo bi bilo ko bi še Krista prišla letos domov. Pa najbrž ne bo nič zdi se mi da smo si sestre še samo ko se pogovarjamo kako je nekdej bilo zdi se nam da smo v resnici tam koliko ure nam poteče v takih pogovorih ona pride vsako nedeljo in četrtek mi delat družbo ravnatoko Zora. Vsako nedeljo imam cel popoldan obiske in tudi v tednu jih ne manjka čast pater metudi večkrat obišče si mislim kaj bodo babe klepetale od mene da sem toliko časa bolna itd. Radovedna sem. Pa ni mi nič mar sam si ne vzame nobeden. Navidezno me tu vsak pomiluje in vsi se čudijo da imam tako dobre gospodarje itd. Veseli me da pridejo tudi Tončka in Lizi domov škoda ker ne pojdemo skupaj. Z menoj pride Valerja skupaj prišle skupaj odidemo. Potem v nedeljo imajo veselico tudi tukaj prvo brez mene. Zelo mi je žal ampak ne pomaga nič. Kaj pa Estera ali nas bo čakala pozdravi jo in zakaj nič ne piše? Končno mislim da sem ti dovolj opisala oprsti mojim neumnostim. Pozdravi naših domov s tvojim pismom odpošljem tudi eno karto ali voščilo našemu Pepilu za god upam da vdobi. Hana vas pozdravlja vseh skupaj tudi jaz bi vas a se ne upam. Torej še mnogo mnogo pozdravčkov še več gorečih poljubov ti pošiljam Felička. Na veselo svidenje!!!!

Opombe:

(Pripisano na začetku in obrnjeno narobe) Še nekaj ali čitaš kaj? Jaz sem ravno zdaj končala brat en lep roman obsegajoč 2000 strani (Ljubezen in maščevanje) res nekaj imenitnega ali jih si kedaj čital? Se spominjaš v začetku moraš ljubezni kako si pripovedoval mi (roman Prokleta) kako je bilo takrat lepo kaj?!

(Pripisano na začetku zadnje strani in obrnjeno narobe) Binčetu želim obilo sreče in vse naj bolje v novem stanu. Pozdrav tudi Milkotu Bertodu pa [nečitljivo] ali kaj pričakuje? svidenja

---

18/8/1928

Nad vse mi ljubljani!

Z veseljem sem danes prejela tvoje ljubko pisemce za katero izrekam najsrčnejšo zahvalo vedi ko sem je brala sem milo jokala zakaj nas Bog tako tepe, v resnici bojim se za Vas da bodete trpeli lakoto naj Bog vsaki krat ko se usedem za jest se zmislím na Vas da jaz imam in Vi tam pa Bog ve. Vendar je treba se vdati usodi na milo in drago ter v Boga zaupati saj on nas ne zapusti če v njega zaupamo pišimi ali ne bo prav nič krompirja ali sirk je spahal zelo me skrbi obžalujem da ni sadja tukaj ga je pa kolikor hočeš in hvala Bogu vsega kruh en dan star že se ga ne more več jesti samo Bog daj zdravlje da in pamet ohrani pol bo vse dobro dobro da sem se rešla od tam žal da se ne znajdete vsi tukaj tako sem pa v skrbeh za Vas. Vendar ne verjemi prerokovanju da bo več let takih vedi sedaj 12 let je bilo revno tukaj suša vendar drugo leto je bilo boljši upam da bo h letu boljši obupati nikar. Nadalje mi pišeš da bodete šli k vojakom vem da bodete morali pa ravno zaradi tega sem bolj zadovoljna da niti ne bom vidla tega ker vedi srce bi me bolelo ko bi te morda videla kakšenkrat v obleki vojaka sovražnika saj se ti že prej pravila kako bi mi bilo težko pa kaj se hoče ko je tako. Verjemi mi da veliko bolj bi mi bilo težko če bi bila doma in da bi ti šel proč od mene kako pusto bi se mi zdelo pusto in dolgočasno ko bi ostala sama doma. Bolje zame, da sem šla jaz prej proč. Je že tako da smo le malo časa uživali pošteno ljubezen med seboj ravno so začeli srečni časi pa že ločitev dolga dolga ločitev živo se spominjam onih časov ko sva skupaj bila kako sva se ljubila in kako hitro so minile urce naj si bo pri šporgetu ali zunaj ko nam je lunca sijala in ko sva na stolčku sedela. Kako sva včasih luno in zvezde gledala in mislila na bodoče dni. Vedi tudi sedaj gledam luno in zvezde in mislim morda tudi ti ravno ta čas jo gledaš in misliš enako jo vidimo. Pa žal le mi smo oddaljeni daleč eden od drugega pa vedi v mislih sva skupaj združena kajne? Večkrat te vidim v sanjah tudi to mi je malo bolj tolažilo. Nadalje Dragi radi tistih vrstic o usodi in priželenja če sem te kaj užalila odpusti in pozabi nimam časa razpravljati o takih rečeh bolje da pustimo naj sami delajo kar hočejo in kakor hočejo. glejmo vsaki zase in Bog za vsih kakor hoče ljubezen

nadaljevati ne sme drugih ljudi poslušati. Obžalujem da Lizika je odpotovala ter da si izgubil družbo vem da ti more biti dolgočasno posebno nedelje kaj ne saj tudi meni so tako da je boljši druge dneve. Minulo nedeljo sem šla z gospodarjem na Brajmijo so šli držati v krst ko bi ti videl krst Gregovski vdobila sem tudi bombone ob priliki jih že pošljem Končno pa prosim pozdravi naših in Milkotu vračam pomnožene pozdrave. Veseli me da se me še kaj spominjajo enako tudi jaz se vedno spominjam na vse pretekle čase Z mnogo objemi pozdravi in poljubi ostajam tvoja Felička.

Opombe:

(dopisana pesem na koncu leve strani pisma)

Kmalu bode polnoči

spanec sili mi v oči

Zate pa ljubček lahko noč

Še en poljub pošiljam vroč.

(Dopisano na začetku pisma, narobe obrnjeno) Vračam pomnožene pozdrave Zorka.

(Dopisano na začetku pisma, narobe obrnjeno) Mnogo pozdravov Ivanki in Malki Nemeč pa Ivanka Fornazarič zakaj je tako štemana da niti ne odgovori in Estera tudi pozdrave obem od vseh

---

Cairo, 8/XI. 1928

Zlati moj tatek!

Sreda večer je! Sicer nisem še nič od tebe prejela vseeno hočem ti nocoj malo opisati moje življenje: Upam, pa da tvoje pismo so v Alesandrii že danes prejeli in da mi je kaj odpošljejo, tako da jutri je že vdobim, torej tako upam, ker že 14 dni nimam glasu od tebe najbrž da si me že v resnici minoli teden pričakoval, da pridem, ker mi nisi nič odgovoril, na moje pismo? V resnici ko sem je pisala sem bila prav obupana in ob enem vdana v usodo, in že trdno mislila, da če ne bo boljši da pojdem domov. Hvala Bogu da kmalu po tistem pismu mi je odleglo in po tistem flajštru visikantu, se počutim dobro Skoro se mi ne zdi res, ker sem se vedno bala hujšega še enkrat zahvalim Boga in dam za eno sv. mašo za duše v vicah kakor sem obljubila da so me rešili onih groznih bolečin. Še na obrazu se mi je poznalo da sem trpela, sedaj sem se spet popravlja. Torej naj začnem s kraja. Kako so vam minule vahte jaz sem bila dan vseh svetih že pri eni maši in potem sem morala cel dan likati ker smo imeli zadnje dni šiviljo in perico. Petek dan mrtvih sem pripravljala valize ker je odpotoval gospod pred nami sem. Nevem zakaj vse te dneve sem bila z mislimi vedno doma. Večer prej se mi je zdelo da vidim kako pletejo vence

za na grobove. Drugi dan vse vse sem si predstavljala kako je bilo druga leta zdelo se mi je vresnici da sem na pokopališču in da te vidim tebe, kako si ogleduješ zdelo se mi je da slišim, tisto dolgo zvonjenje, v resnici doma je lepo vsaj človek ve da sedaj je praznik ali zima poletje, tu pa je skoro vedno enakomerno življenje. Torej odpotovali smo v nedeljo v soboto popoldne sem bila cel popoldne z otrokom pri mojih prejšnji gospodarjih, ker punca prejšnja bi želela da bi prišla mogoči vsaki dan. Spoštujajo me še vedno ta staro in mlado in sploh vse tri so me poljubile in voščile srečno pot ob slovesu. Torej en drugi pension, niti dve minuti bolj daleč od prejšnjega na lepi cesti, imamo dve zelo lepi sobi, pomisli jaz imam pet luči v moji sobi edno prav pri postelji tako da ko jih ni zvečer si lahko kaj zašijem. Tudi smo skoro samo mi še, in tu nimajo nobenih znanih, naprimer v onem pensionu so bili kot ena družina tudi če je šla gospa ven so bile pa druge gospe ki so prišle vedno v sobo pogledat otroka tu sem pa v miru sama ko gre gospa ven sem sama v žardin grem večino popoldne ker zjutraj otrok spi popoldne do sedaj smo hodili delati vizite danes na prvo sem šla v Geziro kjer so moje prijateljice. Kako so bile vesele ko so me spet zagledale. Giovana Fričeva, posebno, ji moram dat malo tavžent rož. Ker ona jih ima zelo rada škoda da nisem prinesla malo žganja da bi ji dala ker ona mi desetkrat povrne ji dam pa kar ga imam še od prej. Oni niso šli potovat to leto ker je gospa spet noseča imajo že tri punčke pa želijo sinčka Tudi Gizelo od Žežke Zajčkove sem videla v nedeljo popoldne sem šla iskat Betko pa jo nisem našla, ker je šla ven. Sicer smo še vedno v bližini pa ni prilike se videti. Drugače se imam fino dobro za jest vedno frišno in ne kot do sedaj po tri dni staro, in ravno kot oni pred sobami na hodniku jedo oni, jaz pa v njih sobi z otrokom in servirajo vsih ob enem sadja več vrst. Gospodinja pensiona je rojena v Ljubljani pa kot triletno so jo sem pripeljali vseeno razume še malo Slovenski je sama z enim priletnim sinom vdova zelo dobra. Vse lušo fino čisto, ampak tudi bolj drago kot tam prej plačajo mesečno 30 lir za dve sobi in jesti. Tu je vse tiho se ne sliši več onega kričanje od te stare tudi mi ni vedno za petami. Včasih sem zadovoljno jo prenašala ker mi je vedno kaj dala včasih sem morala imeti pa več kot potrpljenje da ji nisem vse skup pustila in šla. Sedaj imam dosti šjarpi zate in dva para čevljev edne črne nizke in druge rujave le bojim se da ti bodo majhni ker so od tega starega gospoda, nič ne stri bodo pa za Brunota samo da dajo pozkušala bom vprašati gospoda mojega en par rudečih ki so spodaj za potompljat če mi bo hotel dati ker on ima večjo nogo in bi ti šli prav. En večer tukaj sem spravljala robu in valiz in so bili tudi oni zmeraj spravljala sem obleke od gospoda potem reče on tisto obleko nosim že 4 leta ona reče daj mi ki si napravim, en tajer zame, jaz sem ji odgovorila. Vas ni smem tako ogovorit ker nimate več prostora kam spravljam toliko oblek to pustim pa za mojega moža, nato mi je rekel gospod vzemi vzemi pa pošlji gospa pa je rekla da naj ti pišem da ne boste imeli stroškov z obleko za jo žožiti ker gospod je bolj

debel ti pa suh da odebelise dokler ti jo pošljem. Nato smo se vsi smejali, treba je ko je železo gorko vdariti če ne ni nič. Gvant je še prav dober in težek za pozimi, samo bom mogla čakati da pojdem morda kakšen krat po par dni z otrokom v Alesandrio da vzemem še šjarpe in čevlje ki sem vse tam pustila da napravim en paket tudi za to zimo za vam poslat. Tudi Brunotu tatu boš moral dati kakšno Lahko noč en poljub vroč za nocoj.

Cairo, 5/XII. 1928

Ljubljeni tatek!!

Z nepopisnim veseljem sem danes prejela tvoje obširno pisemce. Srčkana ti hvala! Upam da ednako tudi ti prebiraš danes moje tudi precej veliko pisemce. Vedi da jaz sem prejela vsa tvoja pisma le moje edno se je izgubilo. Jaz ti pišem skor vsaki teden. Tako se včasih zgodi če se ne more samo imoštirati dala sem hlapcu pa se je že zgubilo. Oh tatek mislim da tudi ti ednako meni težko pričakuješ sredo da se kaj prejme kaj?? Sicer stane precej, pa saj nimamo uzega na svetu Žal mi je da se je ravno tisto, v katerem je bil odgovor na tvoje vahtno zgubilo, in še eno polo za Lizeto sem notri denila. Ko bi hotela še enkrat je ednake napisati bi je ne mogla, ker se nima več tistih občutkov kakor takrat ko je v resnici človek žalosten. Dobro le da je zakasnilo prvo in da sem v dveh dneh že drugo pomirjevalno [nečitljivo] [nečitljivo] [nečitljivo] trpela v strahu zate. Vresnici tako se mi je zdelo tiste dni kot da bi tudi tu pomrla, tako žalostno skoro strah me je bilo. Radi sebe pa ker nisem nič videla in predno domov pridem upam da bo že vse pozabljeno in da me ne bo strah sicer me boš pa varval saj sedaj nimaš kam hodit zvečer. Bodi hvaležen onim ki so pripomogli da se je vse srečno izteklo. Pa stroške so vam plačali? Če so vam, prosim da nadomestiš oni dve prostrali ker ne razpolagamo z velikim številom in pri otrocih bo treba veliko. Veseli me da ga rajnega poveličujejo onostran meje, saj v resnici je vreden. Bog ve koliko jih pojde na enak način za njim. Maščevanje upije do neba. Žal da morda mi ne dovčakamo rešitve dal Bog vsaj naši otroci. Smili se mi Kemperle in žal mi je ker ne bomo imeli tu prav nobenega časopisa. Počasi še Ženski svet preperečijo. Bolj kot za enkrat kristjane morili več jih je bilo enako tudi mi bolj ko nas tlačijo bolj bomo zvesti kajne? V resnici nevem če bomo še kedaj srečni kot mi pišeš, morda če si ušesa zataknejo in oči zakrijemo in da ne bova občutila kaj se okrog naju godi. Na ta način bi uživala še ono nekdanjo srečo. Vseedno si pa še neizrečeno želim še enkrat držati vas oba v objemu zakonske sreče. Prav srce me boli ko mi pišeš od Nile da vprašuje po mami kedaj pride domov. Oh otrok ko bi ti vedel kako tvoja mam želi te videti in objeti in ljubiti te goreče pa zaman. Bog ve koliko časa treba predno se to zgodi?? Ker časi se vedno slabšajo. In še blagor družinam če imajo kakšnega po svetu! Veseli me da ti nosi že jest po njivah, gotovo se zmisliš name ko te pokliče v vinogradu,

kakor sem te tudi jaz enkrat klicala in bila srečna če sva bila sama kje pod kakšno figo!! Bojim se samo da bi ne prišla v kakšno nesrečo če hodi sama po cesti ker je še majhna! Tu bi jo morala še pitati v takih letih. Žal mi je da sedaj tako malo sanjam od tebe, en dan sem sanjala od Nile da mi je rekla oh ti mamica si najboljši človek na svetu. Nevem kaj bi pomenilo?? Drugači čigav interperament bo imela ali ga ima tvoj ali moj? Predstavljam si tisti moment ko je padla in kuhinja z lila rada bi te videla kako si jo pobiral? Vidim da si potrpežljiv človek če se nisi prav nič jezil. Vprašaš me da kako je zmenoj? Naprej ti morem še čestitat da si se odebelil saj si bil v resnici preveč suh. Jaz tudi sem se odebelila sicer nevem za koliko kg. Ker nimam kje se tehtat, ali se vidi da mi ni krivice nikjer. Sicer nevem koliko časa bo trajalo še to življenje tu, ker so nas siti do vrh glave. Že skoro vsi tuje hlapci na pensionu so hoteli proč radi moje gospe, oni so jo siti prav zadosti. Pravijo da ji ni zadosti. 5 hlapcev in ravno toliko kamaric.

Alex.le, 15/XI 1929

Dragi!!

Minoli teden sem prejela tvoje ljubko pisemce Srčna hvala. Oprostiti mi pa moraš ker ti nisem kaj odpisala ker žalibog nisem mogla. Že spet nam je šla proč kuharica ker so prišli svoji gospodarji in je šla zanje tja, in tako sem že 8 dni sama in še predno najdejo kakšno tako da sedaj imam dela za se zmotit pa upam da ne bo trajalo dolgo na drugi način se pa bojim kakšna pride in kako se bo izhajalo žnjo i.t.d. tako je moje življenje. Nadalje Kristi sem ji rekla kakor si mi pisal jo je bilo skoro sram rekla je dobro da nisi tukaj ker bi jo bilo še bolj sram. Nadalje tukaj v društvo so prišle tamburice 8 kosov in danes smo bile pri prvi vaji pa kako je bilo lepo ali mi verjameš da sem se že navadla na planincih boš vprašal na kakšen štrument se učim namreč na Bisernico začela sem z molim da pridem na bolj veliko. Škoda da nimamo več prostosti za imeti večkrat vaje Ko pridemo domov bodemo godli skupaj saj mislim da ti znaš kaj?? Radi drugih vprašanji to zahvalim da si mi vsaj toliko razložil ob svidenju pa bolj natančno kaj? Veseli me da tudi ti si še vedno oni Francik kot sem te pustila, ali se zmisliš zadnje čase ko sem bila doma koliko ti je dalo misliti in koliko si mi o tem pripovedoval in podučeval hvala Bogu da je bilo vse to le prazen strah. Ker priložnosti imam tu manj nego doma namreč v hiši sem kot doma in nimam nobenega strahu od nikoder zunaj pa kakor hoče imeti pamet jo lahko ima. Vendar nevem če bo sama pšenica med našimi dekletami bo najbrž tudi kaj plevela vmes?!! Sploh zelo mladim dekletom bi ne svetovala v te kraje! Radi one punce Frandoličeve mi je znano da je v Trstu in čaka odrešenja. Mi tu smo jo že vsi čakali nazadnje en dan ko sem bila pri Zori je prišel eden od konzulata vprašat če je res tako in tako in da mora gospod še enkrat podpisati da je odgovoren zanjo. tudi če je bolna ali da neče delat in če je

potreba za domov jo spet poslat. Gospod pa se je bal podpisat ker on punce ne pozna za nič in podpisal je samo da jo sprejme v službo sedaj pa ne vem kaj bo ali bo prišla ali ne. Ravno tako se je godilo meni se zmisliš ko sem imela že vse pripravljeno in ko sem šla v Trst ko si me prišel čakati na postajo s kolesom in kako si bil zadovoljen ko niso mi napravili karti in sem ostala še 2 meseca doma. Oh kako živo se spominjam kot bi bilo včeraj. Posebno sedaj ko je začelo mrzlo kako smo včasih se greli blizu špargeta i.t.d. i.t.d. a sedaj? pišmi kako je pa sedaj? Končno včeraj sem prejela pismo od mame reči da se ji zahvaljujem da se vsaj ona zmisli kaj name le večkrat naj mi piše in dosti ker me veseli videti lastnoročno njeno pisavo in pa tata zakaj se tudi on ne nič oglasi. Pozdrav celi družini poljub Vladkotu. Enako vas pozdravlja vseh skupaj Hana vedno me poprašuje če kaj pišeš. Potem Esteri izroči mnogo pozdravov in reči ji da jo pogrešamo pri tamburicah le naj pride hitro sedaj je prav lušno. Zelo čudno se mi zdi da pridejo Malka in Ivanka sem le naj pridejo pozkusit. kako se cedi med in mleko tukaj nobena ne verjame dokler ne pozkusi. Dragi oprostite ker nimam več kaj ti pisati trudna in zaspana sem tudi da ne morem več in tudi zelo pozno je Zato bodimi pozdravljen iskreno poljubljen od tvoje Srečke.

Nad vse mi ljubljani!!

Že v prvih vrsticah ti moram naznaniti da sem prejela tvoje drago mi darilce namreč grozdje za katero izrekam ti najsrčnejšo zahvalo oh kako rada se vidi in pokuša kaj iz domače grude. Hvala Bogu saj ne mine 1. prvo leto prav brez nič. Vedi tudi tukaj imamo sadja vsaki dan pri kosilu in včasih tudi pri večirji grozdje smo precej časa jedli sedaj pa pojenjava ali tistega okusa nima kot pri nas zahvalim se ti ker si mi poslal vsake vrste ponumalu tudi jaz bi rada poslala dateljne ki so sedaj začeli in so tako strašno dobri in dosti ter po čem so poizkusila bom na kakšen način Vam kaj poslati namreč tebi šjarpo in kakšno rutico vovneno sedaj delam sama edno celeste barve če ti bo ljubo vsprejeti ti jo že pošljem in šjarpo črno na bele pike ali raje kaj? Daj mi odgovoriti kako si kaj? Nadalje Lizika nič ni prišla obiskat ampak mi je danes to je sredo prinesla Marička Kanelova sem ker so pustile pri njih. Torej še enkrat srčna hvala čudno pa da nobenega pisma nisi spisal. Na besede da bi rad umrl te tri leta in potem da bi se spet oživil ti verjamem sedaj ti je pa še bolj težko ko te je zapustila še ta druga tovarišica. Pa vendar upaj ker dnevi hitro tečejo glej kmalu je eno leto kar sem imela priti dol in potem ko nam so zvrgli o Trsti ali se še spominjaš ko si prišel na kolodvor z kolesom nas čakati. Kako smo bila srečna da smo bila še 2 meseca več skupaj. Pa prišel je čas ločitve strašen dan a koliko srečnejši šele bodo če nam Bog da včakat še svidenje ne rečem nič da ne bodo lahko to leto ki pride gospodarji sortirali pa ne bom nič mislila da ne pride predrugačeno kakor letos 14 dni prej ko smo imeli

partirat. Pa saj to ni nič za se videt morda en dan bolje nič ker potem je še bolj težka ločitev. Naznanim ti da sedaj namreč minulo nedeljo smo se učile pri mumijah peti pesem Lepa naša domovina. Ker sedaj venem mesecu bo prišel tudi Slovenski duhovnik iz Kranjskega doma in da je mlad in unet za petje in igre. Potem šele bo lepo ko bomo peli na koru. Saj veš da brez peti mi ni živeti. Pa sedaj sem kakor ptiček v kletki in ne morem kakor sama hočem. Končno pa še nekaj vsaki teden prejmem od kakšne za ji napraviti za dol prit sedaj sem prejela pa od Jožefe Kvišič iz Vrtojbe da naj ji napravim so res neumni ti ljudje ali mislijo da je kar tako in ali sem jaz [nečitljivo] tega nevem. Pa niti jim ne odgovorim. Oprosti za moje neumno pisanje. Mnogo pozdravčkov in gorečih poljubov od zveste ti Felička Koglot.

Opombe:

Mnogo pozdravov od znane Zore objem Poldiču srčna Hvala za grozdje ker sem tudi jaz pokusila (napisano na začetku, narobe obrnjeno).

Aleksandrija 30/11

Dragi mi nepozabljeni!!

Z veseljem sem zopet ta teden vdobila tvoje ljubko mi pisemce. Srčna ti bodi hvala. Veseli me da mi vedno odgovarjaš Upam da sedaj ko so nastopili dolgi zimski večeri da ti čas bolj dopušča se zmeraj pismeno združevati. Za mene je pa vseeno ker kakor je po leti tako po zimi ob 9 zvečer gre šele otrok spat in potem šele večerjam in si začnem kaj delat kak razloček pri nas po zimi ob 9 smo se že naženili in spravljali spat. Srečni so bili oni časi kajne?

Dragi!

Ko pisemce nadaljujem je druga sredo torej oprostimi ker ti nisem kaj odgovorila. Vrnem se zopet na tvoje pisemce in odgovorjam na tvoje vprašanje namreč?! Kje je bilo tvoje največje veselje ali ne pri meni!!! Priznavam in večkrat ko vse premišljam občudujem tvojo ljubezen ki si jo imel ko sem bila doma. Upam da ostaneš tudi v bodoče sicer priznavam da tako goreča ne bo več nikoli ker sem ti daleč od oči in daleč od srca in dolgi so še 2 leti. Sicer vse enkrat in upam da če nas Bog živi da se uresniči pesmica vse na svetu enkrat mine vsega enkrat konec bo le ljubezen brez spremene večno zvesta cvela bo. Nadalje me veseli da se me spominjaš še s fertafičem in na več načinov. Oh saj tudi jaz nemine dan ko bi se ne spominjala onih srečnih časov ko sva skupaj bila posebno onih zimskih večerov ko sva skupaj *razdirala* in šivala ali se še spominjaš? Upam da se po precej dolgem času zopet povrnejo morda še bolj srečni časi. Upajmo Veseli me in se lepo zahvalim Milkotu da se me je spomnil po tolikem času v par vrsticah reči mu da vse se še živo spominjam kako so nam vedno nagajali drugi in pa letos kam

je hodil marca [nečitljivo]?? Žal da se ne najdem vsaj za par uric v vaši sredi. Lani sem upala da vas bom vidla namreč minulo poletje ali sem se varvala za prihodnje leto sem že vdobila zopet upanje ker vprašala sem gospo če je bila kedaj v Trstu in rekla je da ne pa da upajmo to poletje da ga bomo vidli toliko o tem sicer ne bom si nič več mislila in predstavljala kakor lansko leto potem se je pa predrugačilo 14 dni pred odhodom. Nadalje kako pa da tiste 4 punce ki že toliko časa pravijo da pridejo in še zdaj jih ni!? Mislím da se jim godi kakor meni lani! Še nekaj te prosim povej mi ampak prosim naj ostane tajno namreč Estera nam je pisala meni in Kristi da če moremo naj ji napravimo karte in vse skončamo da bi magari že pred Božičem dol prišla vzrok da nama že pove ustmeno in le naj hitimo hitimo dozdeva se mi da najbrž je prišlo do ločitve in če je to res vem da ji je težko ker je že povsod pisala da jih ne loči nobeden kot smrt. Ampak je hudo če starši branijo pa prosim res to naj ostane tajno ker nas je prosila naj ostane tajno. Končno tukaj kot vse po navadi precej mrzlo je tudi. Ob nedeljah imamo pevske vaje vsako nedeljo 1 ½ popoldne sedaj se učimo in ponavljamo pesmi za Božič in za sveti večer mislijo napraviti božično drevesce in se bomo naučile nekaj deklamacije tudi jaz in nekaj pesmi ter upam da nam bo minul precej veselo sveti večir v tujini ako nas bodo pustili za tisti večir gospodarji ven!? Sedaj je lepše ko imamo dobrega dušnega pastirja in izvrstnega pevovodja v naši sredi. Počasi bo že šlo naprej. Kako pa vi družici? Žal da nimamo ljube prostosti vsaj vsako nedeljo!! Končujem moje slabo pisanje in obžalujem da je tako s tvojo mamo kako se pa sedaj počuti?? Z mnogimi srčnimi pozdravi in gorečimi poljubi ostajam ljubeča te Felička.

Opomba: Naznanim vam da plesne vaje smo pustili za par mesecev. Zora (pripisano na koncu pisma in narobe obrnjeno)

Mnoge pozdrave našim ter Milkotu Binetu in Ivanki, Malki ter vsem pevkam in pevcem pozdrave od vseh Aleksandrink. (pripisano ob strani na koncu pisma)

Mi se imamo dobro enako želim tudi vam sprejmite mnogo pr. Pozdravov od znane vam Zore. (pripisano ob strani na koncu pisma)

8/8

Dragi mi Franc!

Kakor ti tako tudi jaz sem mislila kaj je s tabo da si me tako pozabil ker na 18/6 si mi pisal to zadnje pisemce in potem nič več torej poldrug mesec ni bilo glasu več od tebe. Pred 14 dnevi sem ti poslala eno pismo da kaj je vzrok dolgemu molku in ravno si ti mogel dobiti tisto pismo v roke ko sem jaz prejela tvoji dve kartici skupaj namreč edna za god druga pa po prihodu Maričke Na tiste ti nisem še odgovorila ker sem pričakovala da mi odgovoriš na moje pismo in

namesto odgovora sem včeraj prejela kartico Bilje in z vsebino da tudi ti nimaš glasu od mene toliko časa. Pa upam da ko si kartico odposlal da mal pozneje da si že prejel moje pismo. Tudi jaz sem si mislila raznovrstno ko ni bilo glasu od tebe. Mislila sem da sem te v zadnjem pismu kaj razžalila pa klub temu da če si jezen bi mi moral povedati in tako sem zvrčala krivdo na pošto. Mislim da sva oba opravičena in da se ne moreva jeziti ne eden ne drugi. Nadalje srčna hvala za voščilo upam da si mi vzadnje voščil v tujino. In tudi me veseli da se je našla edna da je izpolnila in ti izročila kar sem ti poslala. Saj sem vedela da ona bo izvršila ki je namesto živega. Od Kriste sem čakala tudi zelo dolga odgovora slednjič sem včeraj vdobila pa eno zelo veliko pismo kot en časopis zato ji oproščam, dolgemu molku ker Bog ve koliko tednov je pisala tako dosti. Rada bi ji odgovorila ali če odpotuje kakor je rekla na 15/8 potem moje pismo če količkaj zakasni je ne prejme več. Torej recimo da ko to pismo prejmeš in bo ona še tam poveji in da jo tudi zelo težko pričakujemo. Obžalujem, da za k veselici ne bo mogla priti sicer igramo 19 avgusta pa ona bo na morju. Nam ne bo vsaj kritizirala. Nadalje še nekaj ti povem pa ne da bi prišlo ven da sem ti jaz pisala namreč spoznala sem mojo namenjeno kunjado tu v Alesan – namreč ljubo od Poldiča, čestitam. Morda poznaš sestro od rance Julke iz onega kraja lepa punca. Oprosti za take reči ki ti pišem in ni treba nič reči. Morda ti je že znano da hči od Kelorsovih je pred kratkim umrla in kakor je živela tako je tudi umrla bila je v hiši protestantovski in navzela se je njih vere ali sploh nobene in nagovarjali so jo naj se spove Že pred operacijo in 3 mesece je bila bolna pa ni hotela obiskati nič od duhovnika in tako je tudi umrla pokopali so jo brez duhovnika na protestantovski žegen. Tako končajo one ki so dolgo let tukaj. Bog ji da večni mir. Dragi oprosti pisavi ker je že četrtek zjutraj in bojim se da mi ne vide še ta vopov in hitim da dam da mi nesejo na pošto zato tako čečkam. Drugači vse po starem sedaj je zame mal boljši ker smo vdobili eno dobro kuharico zna tudi 4 jezike in tako sedaj imam mal manj dela saj mesec dni se mi je bilo za zmotit in za obolet od dela. Končujem z mnogimi pozdravi in gorečimi poljubi vedno tvoja Srečka. Oprosti peresu ker je že v letih, pozdrave našim in Kristi če je še doma.

15/11

Predragi mi!!

Z veseljem sem prejela tvoje ljubko pisemce. Srčna hvala. Veseli me da mi si kaj opisal kako se imate po Biljah. Kakor vidim vse se hiti ženit izkrajja staro in mlado. Mislim da do tistega časa ko se me vrnemo bodo že vsi poročeni. Obilo sreče nam se pa ne tako mudi kaj?? Čestitam da si bil že za botra no pa saj sem tudi jaz držala že v krst in birmi. Žalibog so pa obojni umrli. Ali Ivanka in Ciril so se že poročili pri njih je dolga ljubezen vendar dosegla svoj cilj. Radi

Lizike pa ne bodi v skrbeh da je kaj pravla od tebe samo tisto besedo da bi rad umrl za te tri leta. No saj ni nič slabega. In radi Emice bodi brez skrbi da kaj ja pravi od tebe in sploh jo nisem še vidla in tudi Bog če in kedaj jo bom vidla. Ampak to me jezi če je pravila da smo dale fantom druga imena in tebi tudi škoda da ti ni še imena povedla bi vsaj vedla kaj se zna še zmislit rečem ti najboljši da jo pustimo prav pri miru in [nečitljivo] niti ne omenimo nič več od nje nikoli v pismih. In tudi razvidim da od kar si dal njej tisto pismo za nesti in da morda je odprla da potem mi ne pišeš več tako ljubezenska pisma kot poprej ampak nekako suho in že na začetku da mi nimaš kaj pisati, ne razumem te ko pa jaz ti vedno pišem in tudi zmiraj obširno. Mogoče da je tvoja ljubezen že kaj opešala saj ni niti eno leto še. No upam da ni še tako hudo. Oprosti! Nadalje veseli me ko mi pišeš da vdovec Binče je zelo vesel ker se mu bliža ženitev. Ah tudi jaz bi se štela neizrečeno srečna ko bi bilo mi že za Velikonoč se mogoče vrniti pa da bi bila vsaj dve leti že tukaj ali žalibog še edno ni minulo v resnici smo še daleč daleč. Oh kako sem bila srečna nocoj ko sem sanjala da smo se vrnila jaz in Zorka domov in da ste nam prišli nasproti po cesti in ravno par korakov je še manjkalo že sem mislila kako se bomo pozdravili in poljubili pa me pokliče gospa za jiti k otroku. Res škoda Upajmo da kakor vse na svetu enkrat mine da tako nam minejo tudi te tri leta in če nam Bog zdravlje ohrani da včakamo tudi ono srečno svidenje. Kako si večkrat predstavljam on srečni trenutek ko bi se vapor približeval kraju. Ah ne smem si misliti! Ker je še dolgo dolgo do tega cilja!? Dragi radovedna sem kaj si misliš na moje to zadnje pismo ki je tako žalostno spisano vendar vedi da zdaj pripoznam pregovor da v tujini se več solzi potoči nego vode spiije. Vedi da včasih hoče počiti srce od domotožja. Vedi jaz sem zdrava in kuharica tudi samo sedaj smo bolj sitne ker so prišli mati in brat od gospoda iz Gruzije in ta stara je vedno doma in sedaj še gospa je 4 dni bolna tako da se nam je mnogo izpreobrnilo v tem času ker saj veš sam da kadar možek ni doma da takrat šele miši prav plešejo tako smo bile tudi me. Končno v nedeljo sem po 8 mesecih zopet slišala slovensko pridigo ker je prišel en duhovnik iz Kranjskega doma že ob 6 ½ zjutraj ima mašo in mi vstanemo že ob 5. in opravimo naše delo in gremo obe skupaj sedaj k maši popoldne sem bila pri mumjah smo imeli Slovensko molitvo smo pele potem kratek pogovor ustanovili za društvo in nas je eno uro učil tudi pet ima zelo veselje do petja in tudi bral je kot naš g. Kurat za učiti počasi bomo tudi igrali in knjižica in časopise vse poživijo upam da bomo kaj napredovali v društvenem oziru. Žal da nisem vsako nedeljo prosta. Oh srečna mladost kdor ki ima prostost. Mi pa jo nimamo!! Končno te prosim če vidiš naših reči da sem vdobila vse mi poslano in da se jim zahvalimo vse jaz, Sofija in Nana za vse nam poslano. Ob priliki da jim že povrnem. Z mnogo obvojnimi pozdravi in poljubi ostajam ljubeča te

Srečka Koglot.

Opombe:

(Pripisano na začetek pisma in narobe obrnjeno) Nunce Julke nisem še vidla ampak Marička Kuštrinova mi je prinesla paket. Srčna jim hvala za vse in tudi mnogo pozdravov našim. Pomnožene pozdrave g. Ivanki Nemeč.

(Pripisano na začetek pisma in narobe obrnjeno) Sprejmite mnogo pozdravov od znane Vam Zore pišite kako je kaj ob priliki če vam je ljubo, pa brat Poldič kako se kaj ima pozdravite ga v mojem imenu če meni že pozabil.

Na 3/7

Nad vse mi ljubljani!

Kako z neizrečenim veseljem sem danes to je nedelja prejela tvoje ljubko pisemce in tvojo slikico res izvrstno si prišel kakor da bi bil živ torej najsrečnejša zahvala za vse tudi od doma sem prejela obenem eno pisemce. Ali mi verjameš dragi da se mi zdi ko gledam slikico da si v resnici pri meni da mi delaš družbo toliko bolj vesela sem sedaj pa ti moja ali se je naveličala mama gledat ali so ti jo dali v kratkem naredim pa sama da me boš gledal samo. Nadalje srčna hvala ker si mi razkril in opisal od moje tete Bog ji odpusti saj to je vse iz nevošljivosti. Ko pridem domov se ji že zahvalim za vse žal besede da jih nisem šla pozdravit to je krivo prepri pred par dnevi prej in tiste besede ki mi jih je rekla zaradi rajne Zofke in potem so mi vsi odsvetovali še ti kajne? Radi denarja da si sem odločila kaj jo njo briga če tudi bi si saj sem že tudi zaslužila da bi lahko plačala če bi to res blo. Gola nevošljivost in če nas Bog tepe je že njegova sveta volja tako saj pravi pregovor: Kogar Bog tepe Bog ljubi. In naj Boga zahvali da so eni srečni saj pride tudi za njih enkrat plačilo ker božji malni meljejo počasi in Bog ne plačuje vsako soboto. Dovolj tega. Radi Bertoda se mi tudi zelo smili kdo je kriv pa saj mislim da mu je pisala rečmu da naj le piše ji ker tudi ona je zelo žalostna pa se ne pusti videt. Povem zakaj je prišlo do prepira hudobni ljudje vse to napravijo če se jih poslušajo. Radi Emice pa me veseli da si ji dal črešnje ker sem ji obljubila povejmi kaj pravi pa od mene vedi ona je bila zelo pametna tukaj pa tam ali hodijo fantje kaj k njej. Obžalujem pa da delajo škandale Alešandrinke pa kaj se hoče vedno mora bit tudi ljučka med pšenico. Vedi če hočeš biti pameten si lahko še bolj kot doma. Danes smo molili uro češčenja tam pri mumjah kakor vsako nedeljo prvo v mesecu potem smo pa tako prepevale da nam vse pasa kadar smo skupaj! Da se kaj posmejemo. Pisemce nadaljujem je že četrtek med tem časom pa se je nekaj izpremenilo v naši hiši namreč kuharica je šla proč se je nekaj zbesedla z gospodarjami in je šla. Vedi sedaj se mi vresničuje izrek blagor ponižnim ker bodo povišani marsikaj smo potrpeali jaz in hlapc žnjo večkrat Bog ve kaj je pravla

gospej od nas name je bila zelo nevoščljiva ker me ima gospa rada in ker mi je dala več reči in ker me otrok štema vse smo molčali jaz in hlapc sedaj pa je prišla nova polna in so jo zapodili sedaj nas pa izprašujejo in pomilujejo zato pa bi radi vdobili eno punco iz naših krajev zelo radi bi imeli Valerjo upam da bo prišla oh kako bi bilo lepo ko bi bile skupaj pa nevem če jo bodo pustili svoji gospodarji. Za se videt drugi pa je splavalo po vodi pa ne morem veliko ker tukaj vem kako je nevem pa kaj bi me takalo po svetu in čeprav bi se vidli en dan saj bi se ne mogli ločiti potem bi bilo vsem še huje kajne? Vedi sedaj imam tvojo sliko katero gledam in poljubljam predno grem spat in ko vstanem tudi ko te gledam pa se mi zdi da si v resnici pri meni in v resnici prav družbo mi delaš posebno sedaj ko sem sama v sobici. Radi svarjenja pa Bog ti povrni in le vedno opominjaj me ker vem da prihaja iz ljubečega srca pri tem pa tudi ti pazi ker kdor stoji naj gleda da ne pade. Končno pa mnogo pozdravov iz srca ljubečega in sliko goreče poljubljam ter ostajam zvesta ti Felička Koglot.

Opombe:

(Pripisano ob strani na začetku pisma)

Mislím na urce kako sva se midva ljubila.

Uživala sva na zemlji srečni raj

Pa usoda kruta naju je ločila

Bog ve kdaj nas združi še nazaj.

(Pripisano na začetku pisma in obrnjeno narobe)

Kako da Ivanka ter Estera nam nič ne pišeta Pozdravi jih. Kako je minulo v Kromperku Dornbergu itd z petjem.

Dragi mi Franc!!

Po dolgem času sem danes vdobila eno pisemce in eno rarg - - Srčna ti hvala. Oprostím ti lahko da ker mi malo pišeš s tem da tudi jaz ti malo odgovarjam če nimam dopisovanja. Nadalje me zelo veseli, da si mi poslal sliko od celega zbora. Vam čestitam ker ste prišli izvrstno. Žal da le Maričke Gerbeve ni zraven in Ančki bi morali položít en mali stolček da bi se vjemala z drugimi. Vsaki prosti trenutek že vas grem pogledat in zelo obžalujem da nisem tudi jaz v vaši sredini. Pa kaj mi pomaga ker po toči zvoniti je prepozno. Malo veselja sem imela že prej in sedaj mi je še to odvezto. Res pravi pesem Moje mi v ječi srce vbogo, brezavetna gine mi mladost, pač mnogo vzeli so mi mnogo. Ko zlato vzeli so prostost. Zato pa želim Tebi uživaj veselje kolikor ti je dano tudi namesto mene. Vendar do svojih mej. Pa da ne bodo se samo doma punce ponašale z narodnimi oblekami tudi tu si jih vse napravimo in potem se bomo vse

skup slikale če nam bo le mogoče. Imeli ste birem kako je minulo ali ste prepevali in ali si držal katerega?? Težko mi je bilo v nedeljo ko sem zvedela da doma je taka slavnost jaz pa niti k maši nisem šla in tudi popoldan ne ker je bil otrok slab zdaj je že ozdravla. Potem bi rekel ko pridemo domov kateri kaj slabega od Alešandrinki. Pa ga pošljemo ne vem kam. Radi Emice ne dela si slabo kri. Jaz jo niti nisem še vidla in tudi besedi ni nič več. Jo pustimo vse pri miru Ona gre ob nedeljah v kinomatograf. Vsako nedeljo ker drugam je preveč ordenar. Pa pustimo jo pri miru kot da jo ne poznamo. Nadalje radi Tinčke jo zelo obžalujem da je tako globoko padla.

Nadalje radovedna sem kdaj pridejo tiste punce dol. Na tvoj stavek da so punce postale neumne daje groza. Mislim da bi bilo dobro reči fantje skrite se punce grejo. Kajne? Obžalujem nad tem. Radi tebe naj bom brez skrbi, me veseli in tudi priznavam da do sedaj si bil kakor gre za biti. V bodoče pa Bog ve! Ker tri leta so dolga in bog ve koliko se predrugači. Ter tudi pregovor pravi daleč od oči tudi daleč od srca. Radi mene bodi brez skrbi ker nimam ne prostosti ne zabav ne nič da bi bila v nevarnosti. In misel na dom in na dragega me uspodbuja da ne vidim in ne morem pričakati onega trenutka da bi se zopet videli. Kako ali si že poizkusil ko mi pišeš da se ti zdi da če primeš kakšno punco ali pa celo da bi jo objel kakor kakšno drvo da bi prijel. Sem radovedna. Jaz pa se nisem omadeževala niti z najmanjšo rečjo v tem času in Dal Bog tudi nadalje. Ne imej tudi strahu da ker mi gre dobro da ne bom hotela domov priti. Čeprav me ti ne boš nikdar klical bom vkljub temu prišla. Več kot tri leta ne bo nobena. In če bi se razmere predrugačile bi pa nazaj priše saj sedaj vemo kam iti. Hvala za pojasnilo od Štefanje Dragi. Dan vseh svetih je ko ti pišem. Spominjam se preteklih časov in v duhu vidim procesijo pomikajoč se proti pokopališču in naposled pesem jaz sem vstajenje in življenje. naposled se ozrem še na stran kjer počiva blaga mi sestra Zofka. Ob njem vidim blago mi mamico kako pretaka bridke solze ob grobu in ob misli da je zgubila dve hčerki v enem letu ah zakaj ne morem tja poleteti in jo dvigniti ter solze posušiti in jo vroče poljubiti. In pa grob ali je kaj okrašen oh kako sem lani vence pletla. Končujem ker solze mi zalivajo oči in ura je že polnoč. Mnogo pozdravov in gorečih poljubov od zveste Ti

Feličke

Opombe:

Nad pismom pripisano na 1. strani:

Povem ti tudi da je prišla mama in brat od gospoda za nekaj časa k nam kakor se sliši hletu bodo pa naši šli na Gregovsko k njim.

Pod pismom pripisano na 1. strani:

oprosti ker je pomazano vzrok so moje solze ki sem jih pretakala ko sem ti pisala. Oprosti ker tako je ob praznikih v tujini ko se človek spominja krajev in doma.

Nad pismom pripisano na 2. strani:

Sprejmite Mnogo prijateljskih pozdravov od pr Zore Frančeškin mi tudi še vedno piše ali zanaprej ne vem kako ker v treh letih se dosti pameti spreobrne kakor tudi dosti vode preteče kaj ni res

---

Zlati moj možek !!

Pričakovala sem stem parnikom da morda prejmem še kaj od tebe. Nič ni bilo pa upajmo da drugi teden bo pa gotovo kaj? Ker upam da si prejel moje pisemce ki sem je minuli teden odposlala. Bi ti ne pisala še ta teden, ker dolžnost bi bila čakati odgovor. Pa ker se približuje tvoj imendan in rojstni ob enem, zato sem se namenila ti v tem pisemcu voščiti vse najboljše predvsem zdravlje enkrat smo si voščili tudi pamet, no, to imamo še zadosti. Voščim ti da bi ti Bog dodelil kar si od njega želiš, oh saj vem kaj bi najbolj želel kaj? zdravlje, zaslužek, in ženko doma kaj?? Oh tatek tudi jaz enako želim, radovedna sem kaj in kako nam jo Bog usodil. Morda skorajšnje snidenje, kar pa Bog ne daj ker bi pomenilo bolezen ali morda bo treba še dolgo čakati? Bog daj da bi se v naših krajih na boljše obrnilo potem bi šla z veseljem domov ali tako preišlujem včasih ko me noga boli da Bog vari da bi mogla letos domov ko še Vi drugi ne boste imeli kaj jesti. Meni gre dobro otrok se je prinavadil družini tako da sem malo rešena od njega dela imam malo, z otrokom se igram ko spi operem malenkosti od njega in potem šivam, gospa ta stara me zelo spoštuje, naprimer včeraj smo bile v enem kafe pri morju, bile so nekatere gospe, predstavila me je ne kot za dado. Namreč rekla jim je da sem primorana služiti radi ker so nam pojedli malo Avstrijci sedaj Italijani in vojska drugače da bi bila lahko gospa in da vse zašijem otroku in kako je ljubim in lepo gledam. i. t. d. vse to so le fraže ampak človeku vseeno dobro stri da te spoštujejo in raje dobro od me govorijo kot pa slabo kaj. Tudi noče da se utrudim ve da me noga boli in ker tudi njo ob enem zato verjame. Nevem zakaj, ali bolje rečeno vem ker je zelo vročina in umido noga me vedno boli, le ko hodim ne čutim skoro nič, za sedeti in šivati pa ne pusti včasih moram še jesti stoji. Za en mesec bomo že v Kairu, če me ne kaj prime tam je bolj zdravo zame. Nocoj sem vkupla eno mazilo za masaže delati morda bo kaj bolje. No pa saj nisem sama ampak kamor pridem imam družbo da imajo tudi drugi enake bolečine. Na Dunaju smo bile 4 na Pensionu z nogami bolanimi tu je spet to stara gospa in tako gre čas naprej Upam da ne bo hudega. Udomačila sem se precej, večkrat grem v žardin vidim dosti prijateljic ali ob morju. Zorko sem tudi našla še nocoj mi je telefonirala da jutri me obišče, želim jo videti kako se je vzredila. V azilu sem bila z otrokom v ponedeljek nesla sem pismo za

Muteovku izročila sem sestri prednici tisti ki je bila pri Vas ki je prinesla čaj da ji ona izroči. Drugače tatek pišimi kako se kaj imaš. V pismu ti pošiljam eno liro, Angleško, da ne boš mislil da je navaden papir mislim, da dajo toliko kot za eno šterlino, daj malo tudi mami, ker ji nisem poslala nič za god Drugo imej pa ti za tvoj god. Ah tatek lahko bi ti večkrat poslala pa vedno si mislim da morda bom mogla domov in da moram imeti za pot. Upam ko se vrnejo da mi use izplačajo bo že spet tri mesece. Čevlje sem pa prav vse raztrgala po svetu da kmalu bi ne imela s čim se vrniti če mi ni dala gospa dva para svojih ki so bili malo boljši od mojih da mi ni bilo treba po svetu vkupovati. Sedaj imam sama 5 parov za dat popraviti in sicer potomplati. Tuba bo gotovo 1 lira Le za zdravlje prositemi potem bo že vse v redu. Ah ko bi mi Bog poslal mož za prestatu dobo ki smo jo namenili tu za obstati kako z veseljem bi se povrnili. In tatek že pomislim na svidenje oh takrat bi moral prinesiti že k parniku tudi Nilko in kako bi bili srečni in ne kot zadnjič kaj?? Ta stara vedno da kakšno cunjjo tako da človek ima bolj veselje za delati. Z mlado gospodično smo pa kot bi bile prve prijateljice. Tistega klicanja se ne sliši kot pri mojej gospej. Končno kako ali boste kmalu trgali, škoda da se ne najdem vsaj za par dni ob trgatvi v vašej sredi. Tu se vidi zelo zelo debelo grozdje in tudi ni drago tri lire okö. Večkrat nam dajo po par zrnica. zadovoljna pa sem da sem se to leto dvakrat najedla domačega sadja. sedaj mi nič ne stri če vidim tudi ne vem kakšno sadje. Skoro da ti nimam kaj pisati mislim da sedaj se pripravlja Vilma za odpotovati! Vseedno Vam je milo kaj, ker Bog ve če se bomo še kedaj vidli. Mami mora biti težko ko vidi kako se ji otroci zgublajo eden za drugim. Končujem tatek želeč še enkrat vse najbolje. Pozdravljam te poljubljam goreče.

Tvoja ženka Felička

Opombe:

enako mojo ljubljeno Nini. (Med zadnjo vrstico pripisano.)

Odpiši hitro če si prejel denar!! (Pod zadnjo stranjo pisma pripisano, narobe obrnjeno)

Pozdrav družini (Nad zadnjo stranjo pripisano, narobe obrnjeno)

Ljubljani !!

Po treh tednih sem vendar zopet vdobila eno tvoje ljubko pisemce po velikih skrbih in strahu kaj se ti je zgodilo. Bogu hvala da je use minulo srečno in da si zopet zdrav. Le varuj se ker nesreča nikoli ne spi. Nadalje veseli me da je veselica srečno minula le korajžno naprej uživajte veselje dokler Vam je dano. Morda morda tudi zame prisije še kedaj oni srečni časi da se zopet najdem v Vaši družbi pa je že dolgo dolgo vendar čas zelo hitro teče da niti ne vem in je že hladna jesen prihaja po dolincih slanica pada čas bo tebi se ženit pa nimaš doma ljubice ali se

zmisliš lani ko sva poslušala to pesmico in si rekel kmalu bo veljala tudi meni obžalujem da si tako nesrečen. Nadalje veliko skrbi mi je šlo iz glave ko pišete da ne boste trpeli lakote, ker kako težko bi mi bilo če bi jaz imela in Vi ne. Oh kako sladek spomin na lanske večere ko sva skupaj pletla kite upaj da se še kedaj povrnejo taki. Res marsikaj se lahko spominjam, ker saj sva prebila marsikatero urco skupaj. Če nas bog živi upajva v bodočnost. Ko temni mrak zakrinja trudno zemljo. Narava v sladkem spanju ziblje se. Moj duh v preteklost se povrne. Nekdanje sreče al spominjaš se Spominjaj se ko sva še skupaj bila presrčno zrla tebi sem v oči Za tebe bi jaz življenje žrtvovala Saj vendar ljubil ti si me.

Nadalje zelo pomilujem ubogo Tončko bla je tako nesrečna v ljubezni pa vedi da Bog mu ne more dati sreče takemu fantu. Res pravi pregovor da tiha voda globoko dere on ki je bi tako moder videti njo pa pomilujem ker gorje kdor ljubi in ni ljubljen Radi slikce pa si prav da si uno proč odrezal. Pa sedaj ali si prejel pa te slikce oprostí ker ti pošiljam same take malovredne slikce ob prvi priliki napravimo v navadni obleki ker se tebi in meni zelo dopade Čestitam da imajo vse pevke navadno nošo Radi Estere mi je pisala če mi je mogoče napraviti da bi dol prišla pa take prilike niso vsaki dan. Nekaj čudnega se mi zdi to kako da Izidor bi jo pustil da bi dol prišla Pa slišim pravit da svoji doma od njega da nočejo da bi jo njo poročil nevem če je kaj resnici na tem?? Nadalje radi Emice ali si tudi ti prepoznal da je tako revica ne zna kako se more obnašati napram mladeničem ali ne ve da zarečenega kruha se največ poje? Končno veseli me da se je Lizika zopet vrnila da imaš zopet družbo. Zelo bi me veselilo če bi me prišla obiskat. Saj če bi vedela kakšen napor pride bi jo šla videt ali čakati v port ker rada bi jo vidla po tolikih letih. Valerija kaj pravi me vpraša upam da se vse popravi, rečem resnico da je postala zelo lepa če bi jo Berto sedaj videl. Radi Maljičke veseli me da se je poročila ji ne bo treba hoditi nzaj v Paris. Radi Ivanke in Malke da bi rade prišle dol. Kdor ima veselje do službe le naj pride vendar kakor doma ni prostosti. Kdor služi leži v luži. Pa radi veselja in prostosti sem se že tako privadla da mi ne stori nič če pa drugo je vse dobro se lahko gre naprej sedaj ko smo dve v hiši in sestra in mati od gospe in tista dekla so šli vsi proč tako da smo sami gospod in gospa in otrok ter 3 midruzi hlapci in dekcle Sedaj šele imamo nebesa. Bog nam ohrani vedno tako. Čas nam tudi hitro beži naenkrat pride ven mesec. Končujem z mnogimi pozdravi in gorečimi poljubi tvoja.

Felička

Opombe:

Kuharici pozdrav od Zorke

Ednak pozdrav Bratu Poldotu (Pripisano na prvi strani zgoraj)

Pozdrav našim doma ter Ivanki Malki!! (Pripisano na drugi strani zgoraj)

Kako da od vseh se kaj sliši samo od Vanke kantetove glasu niti mi ne odgovori ko sem ki posala pozdrave (Pripisano na tretji strani zgoraj.)

Dragi mi Franc!

V začetku bodi mi pozdravljen v duhu goreče poljubljen

Pišem ti že tretje pisemce ko nimam odgovora prejela sem tvoje pismo ko se je Marička Silič poročila ki si pisal potem še tisto majhno z tistim otročičem gore in minoli teden razglednico. Ti pišeš zakaj ne pišem jaz pa tebi če je pošta kriva moramo potrpeti če pa bi bili mi bi bilo drugači. Pa to upam da ne bo. Dragi pošiljam ti svileno rutico za mal spominček da ga boš nosil za spomin da se boš troštal z njim Kadar ga pogledaš spomni se name in zmisli se da še bije srce ki je edino le tebi zvesto. Ednako upam od tebe dragi. Vedi čeprav bi prišlo do kakšnih zmešnjav kedaj da bi pošta ne šla jaz pa bi klub temu ?ostala? kar sem in misli teh ki sem sedaj v duhu bi bila vedno združena steboj in če bi me Bog ohraniu ko bi prišel tisti čas za iti domov potem bi bilo vselih use dobro. Vendar ne ozirat se na to dokler je le mogoče pisat pišimo si vedno jutri je ponedeljek kako se ga troštam da bo kaj pisma ker sem sanjala da sem te vidla v karoci. Oh kako mi je težko če se bom varala in da ne bo nič. Potem pa upaj Felička in čakaj nazaj dni Po Emici pa ti pošljem eno slikico ker sedaj za ti noter poslat jih še nimam ker popoldan jih pojdejo ponje. Tudi ti ne odlašaj da bom vidla če si še kot prej ali si se kaj izpremenil. Jaz sem malo bolj debela rudeča še vedno kot doma. Nadalje koti to pišem so te dni zelo zmešnjave tukaj stemi Arabi so kakor živali hočejo spoditi Angleže kar se lotijo razbivati po ulicah veliko magazinov so razbili lekarne i.t.d. tu blizu nas ni še nič samo špital od njih je blizu se vidi in tako danes so jih nesli mrtve zakopat ko bi videl koliko ljudi pa samo Arabi kar mrgolelo kot mravlji ki so šli po mestu žnjimi oni ne znajo družega orožja kot palice kamnje itd. pa ni dobro srečati take sprevide bila sem pri maši popoldan pa ne grem ven da ne kaj vlovim. Morda se poleže v časopisih piše da že ne bodo mirovali da odpelje Anglež vse Evropeje z vaporemi in pusti jih same Turke in Arabe noter in potem da jih vniči. To je tri dni kar je začelo vsih skupaj mrtvih in ranjenih je 90. Pa ni treba imeti strahu zaradi tega zaradi mene se ne gre ven pa je dobro. Saj tukaj je vedno kaj kakor pri nas. Končno pa moram skončati to moje slabo pisanje pričakujoč jutri kaj od tebe.

Z mnogimi srčnimi pozdravi in poljubi ostajam

Tvoja ljubeča te Felička Koglot.

Opombe:

Nasvidenje še kdaj. (Pripisano pod pismom).

Ljubljeni možek!!

Čeprav nisem nič od tebe prejela vseeno moram ti ta teden eno malo pisemce poslati ker vem da po tem zadnjem pismu boš zelo v skrbeh zame in da bi ti bilo preveč dolgo za čakati spet do drugega tedna. Morda me boš že pričakal da pridem s tem parnikom kaj? No upam da ne bo tako hitro za sedaj pojdem v Cairo. V ponedeljek so prišli gospodje. Prinesli so vsakemu kaj posebno otroku vsake vrste oblekci. Meni so prinesli samo eno majo ali kakor en jopič z rokavami kakor ti je prinesel tebi Poldič samo moja je za spredaj zapniti precej lepa. Dobro je kar je. Zelo me je bolelo srce za videti otroka kadar je zagledal mamu sprva skoro jo ni več spoznal potem pa jo je tako vzljubil da par dni je hotel biti samo žnjo. Zdelo se mi je predpoda Danile ko me je zagledala in rada je bila zmenoj, revica ni pa imela sreče da bi jo njena mama samo njo ljubila ampak bil je judič vedno na poti, ah kako jo želim videti in ji vračati materino ljubezen, katero je v tem času pogrešala, sedaj sem videla in prepoznala, da tudi otroci trpijo naprimer, ta fantek, vsaki dan jo je klical in tako mило gledal slike kjer sta oba in bil srečen že samo da je imel sliko v rokah. Sedaj se pa ne zmeni za nič več ko ima oba pri sebi Ubogi otroci vsako se mi smili če nima staršev pri sebi in če pomislimo koliko jih je sedaj na tem stališču. Pa pustimo to, ker porečeš da Danila je vseeno srečna da le ima tateka kaj? Nadalje gospa se vedno spominja Bilj posebno kako dobro se je tam, pravi in vino kako dobro i.t.d. vedno ima v mislih Danilo kako da je debela in kako da rada je sploh vedno le v dobrem spominu ima vseh, sedaj ko so bili sami so pa prešli pol sveta v Milanu Meranu Bolcanu Parisu Švicu tudi v Zurihu Marsilji Genovi in še sama ne vem kje. Žal mi je da nisem videla vsega tega z druge strani pa je bilo bolje radi moje noge ker ni nič prijetnega hoditi po svetu v takem položaju. Sedaj je gospod partiral v Cair iskat kam pojdemo stanovat ker kjer smo bili prej so mojo sobo fitirali kjer ne morejo čakati 5 mesecev na nas da se povrnemo torej imeli bi samo eno sobo za gospodarje in jaz da bi spala na hodniku tako je bilo rečeno do sedaj, ko so pa oni prišli tega nočejo da plačajo in da bi spala na hodniku na vsak način da moramo imeti dve sobi. To je res zame bi ne bilo nič prijetnega posebno z mojo nogo in zvečer ko grejo oni ven bi morala biti v njih sobi dokler bi se ne vrnili pri otroku in potem iti spat tja. Tako mislim da je že našel gospod drugje dve sobi, žal mi je vseeno ker tam sem imela zelo dobro za jesti in komodita za otroka, sedaj pa nevem kaj in kako me čaka tudi nismo gotovi kedaj pojdemo od tu mislim, da prve dni prili meseca, ker gospa se hoče malo odpočiti tu. Ti mi lahko pišeš in/ili odgovoriš še na ra naslov, v slučaj da nas ne bo več tu mi pa ta stara gospa pošlje za nami kjer bomo. Radovedna

sem kako bo z mojo nogo tam vsi mi svetujejo da bo bolje sedaj sem tudi malo bolje kakšen dan vedi da moje delo vseedno naprej če me boli ali ne. Sedaj imam precej več, prinesli so vse spodnje preoblačilo vmazano od zunaj ni me bilo tam, za jim oprati, dat drugim je preveč drago. No počasi se vse naredi imam vseedno veselje ker so zelo dobri z menoj sem kot doma. Ta stara mi vedno kaj da, kakšno staro cunjo tako da sedaj imam oba koša polna in še zunaj robe da sedaj ko pojdem v Cair nevem kako bo, ko bila več časa tu, bi si en baul vkupla, tako pa nevem kako bo. Vedno pride kaj za Danilo kakšno staro krilo in tudi za prihodnjega sinčka kar je majhno temu mi dajo. Z gospo se vedno smejemo, en dan mi je rekla da mi nič ne pošlje če bom imela še to drugo punčko. Na nogo sem si denila sinoči flajšter visikant tisti ki zvleče vodo iz telesa, no danes mi je zvelklo precej vode ven. In danes si čutim bolje, vedno držim nogo v volnenih nogavicah ponoči v eni volnini žabi in še v eni gumasti steklenici si vsaki večer nesem gorko vodo držim kjer me boli pomagam si več kot morem samo da bi mi ne bilo treba sedaj domov iti vsaj do spomladi da bi me pustilo tu ali dokler bi bil vapor boljše kup. V nedeljo sem bila zunaj pozdravla sem še povsod da pojdem v Cair nazadnje bom še to nedeljo tu. Pričakujem tvojega pisma, ta teden sanjam večkrat da te tako vroče poljubljam, ko bi bilo v resnici tako kaj? Morda si zelo vskrbeh zame. Ni treba biti nič v strahu saj nisem več otrok, če bo slabši jo pobrišem čene pa naprej korajžno. Piši me kaj pišejo Vaši Amerikanci ali imajo delo?? Prosim prezrači omare obleke včasih tudi baul da se mi ne vse pokvari. Končujem tatek ker je že precej pozno pozdravljam celo družino kaj pravijo tata in mama? Vroče poljubljam tebe in Nini ljubeča Vas mamica

Felička

Opombe:

Oprosti mojim tintam in barvam. (Na drugi strani zgoraj pripisano, narobe obrnjeno)

Pozdrav Perski in vsi žlahti. (Na tretji strani zgoraj pripisano, narobe obrnjeno)

Cairo 22./XI

Dragi tatek!

Pričakovala sem zastonj tvojega pisemca. No morda porečeš da ni kaj pisat in da stane precej. Vse je res, a vseedno se rado prime kaj? Tudi jaz ta teden nimam posebnosti ali radi tatovega godu moram poslati ta teden. Pošiljam ti edno liro da razdeliš na tri (mami tatu tebi) dele kot sem ti že pisala, Bo pa za Božiče kaj več če se ti zdi morda. Samo prosim ti odpiši mi hitro če si vdobil da ne bom v strahu. Jaz sem hvala Bogu zdrava, v nedeljo je bil cel dan dež, redka prikazen tu, zdelo se mi je da sem doma Popoldan sem šla z otrokom k Betki bile smo tam do

5 ure potem je šla pa ona k nam do 7. Tako nam minevajo nedelje. Tu skore ni kam iti, v društvu se je skora vse porazgubilo. Pa saj se bojim da ne bom nikoli prosta, ker kdo bo otroka varval ta čas me pusti naj grem kamor hočem samo naj vzamem tudi otroka s seboj. Lep križ kaj? Ali veš kje se nahaja pa Kalovka jo ni še videti k maši. Z Gizelo od Zajčkovke smo v rožmarinu vsaki dan skupaj, tudi njo noge bolijo, enako tebi tudi njej piše mama naj pride domov dokler je še čas, jaz se počutim dobro do sedaj samo popoldne hodim z otrokom ven. Kot prej bi pa ne mogla več dvakrat na dan tako daleč. Enkrat pa grem lahko. Zjutraj ko otrok spi perem ali šivam itd. Drugače tu pripravljajo po cestah vse [nečitljivo] in [nečitljivo] bo že lahko kakšen kraljev prihod koliko tisočakov gre v zrak. No imajo pa vbogi ljudje vsaj delo. Mislim da tisti ki so šli v Ameriko se jih veliko kesa. Vbogi ljudje. Potem pa Nilka kako se kaj ima ali se je solnce spet prikazalo. Ali gre včasih k noni v škurjevco? Verjameš da mami nisem še pisala iz Ales – še sama ne vem kako me je tako zaneslo. Ko me je noga bolela sem bila skora jezna nanjo da je ona kriva potem sem mislila da bom morala domov itd. in čas gre naprej čudno res ko si mi pisal zadnjič da ni niti vprašala po meni ko je bila tam res čudna ženska. Pa Ludvik ali je že doma? Pišimi tudi če te še kaj sikirajo radi prestanega dogodka z Bojcem jaz se še vedno bojim da bi te ne še kaj doletelo. Posebej ta teden ko ni pisma upam pa da ne. Kaj porečeš če ti povem da še sedaj mi niso plačali spet 4 mesece skupaj vedno vprašam vedno obljubijo pa spet pozabijo jaz pa tako težko vprašam nazaj sem odpošljem s tem pismom, čene da ji prodam otroka je rekla jutri ti doma pa se bojim da bo že vse pozabljeno. Ko mi dajo jim porečem da hočem vsak mesec naj denar ven. Pismo sem napolnila. Pozdravljam te vroče poljubljam želeč ti lahko noč predno zaspiš pa zmislise kako je bilo včasih lepo???

Zvesta ti ženkica Felička poljub Nini

Opombe:

(Pripis na začetku pisma, obrnjen narobe) 20 Rue. El Manokh Pension Jork Haus Cairo

---

22/5

Dragi mi Franc!

V začetku bodi mi pozdravljen v duhu goreče poljubljen Pišem ti že to tretje pisemce ko nimam odgovora prejela sem tvoje pismo zadnje ko se je Marička Sulič poročila ki si pisal potem še tisto majhno z tistim otročičem gore in minuli teden razglednico. Ti pišeš zakaj ne pišem jaz pa tebi če je pošta kriva moramo potrpeti če pa bi bili mi bi bilo drugači. Pa to upam da ne bo.

Dragi pošiljam ti svileni rutico za mal spominček da ga boš nosil za opomin da se boš troštal z njim kadar ga pogledaš spomni se name in misli se da še bije srce ki je edino le tebi zvesto.

Ednako upam od tebe dragi. Vedi čeprav bi prišlo do kakšnih zmešnjav kedaj da bi pošta ne šla jaz bi pa klub temu ostala kar sem in misli teh ki sem zdaj v duhu bi bila vedno združena steboj in če bi me Bog ohranu ko bi prišel tisti čas za iti domov potem bi bilo vselih vse dobro. Vendar ne ozirat se na to dokler je le mogoče pisat pišimo si vedno jutri je ponedeljek kako se pa troštam da bo kaj pisma ker sem sanjala da sem te vidla v karoci in kako mi je težko če se bom varvala in da ne bo nič. Potem pa upaj Felička in čakaj nazaj Po Emici pa ti pošljem eno slikico ker zdaj za ti noter poslat jih še nimam ker popoldan jih pojdejo ponje. Tudi ti ne odlašaj da bom vidla če si še kot prej ali si se kaj izpremenil. Jaz sem malo bolj debela rudeča še vedno kot doma. Nadalje ko ti to pišem so te dni zelo zmešnjave tukaj s temi Arabi so kakor živali hočejo spoditi Angleže kar se lotijo razbivati po ulicah veliko magazinov so razbili lekarne i.t.d. tu blizu nas ni še nič samo špital od njih je blizu se vidi in tako danes so jih nesli 4 mrtve zakopat ko bi videl koliko ljudi pa samo Arabi kar mrgolelo jih je kot mravlji ki so šli po mestu z njimi oni ne imajo družega orožja kot palice kamne i.t.d. pa ni dobro srečati take sprevide bila sem pri maši popoldan pa ne grem ven da ne kaj ulovim. Morda se poleže v časopisih piše da če ne bodo mirovali da odpelje Anglež vse Evropeje z vaporjemi in pusti jih same Turke in Arabe noter in potem da jih uniči. To je tri dni kar je začelo vsih skupaj mrtvih in ranjenih je 90. Pa ni treba imeti strahu zaradi tega zaradi mene sene gre ven pa je dobro. Saj tukaj je vedno kaj kakor pri nas. Končno pa moram skončati to moje slabo pisanje pričakujoč jutri kaj od tebe.

Z mnogimi srčnimi pozdravi in poljubi ostajam

tvoja ljubeča te Felička Koglot.

Nasvidenje še kedaj.

PISMO, POSLANO SESTRICI FELICITE KOGLLOT!

Chios 17/9

Dragica!!

Z nepopisnim veseljem sem danes prejela tvoje ljubko obširno pismo. Za katero se ti iskreno zahvaljujem ker če več časa pismo dobila nobedno nič ker je bila ustavljena pošta. Radi Kriste razvidim da je jezna name ker sem ji že 3 pisala a ni odgovora od nje sem samo eno pismo prejela in potem nič več prosila sem naj mi pove ali se učite igre al ne morda ste si premislile zastoj sem čakala odgovora. Zato tudi se nisem učila nič ali vedi da mi ni prav nič več ker v teh razmerah kakor se zdaj nahajamo mi ni mar niti za življenje. Vzela bi mi dosti časa in papirja za ti vse popisati. Pa nekoliko ti hočem vendar popisati naš vsakdanji položaj: Mislim da je 10 dni tega kar smo začele gledati in videti dosti tovornih vapojev odhajati proti mestu *Zmirni* nato pa naenkrat vse vapoje je vzelo Guvorno tako da če bi hoteli oditi bi ne mogli nato begunci so začeli prihajati nato pa polni kot sovdeli ko smo videli da se umikajo s fronte. Potem ponoč in dan ne vidiš drugega kot vapo za vapojem od tiste strani kako prevažajo vojake. Mesto ni več podobno onemu mirnemu mestu kakor poprej ampak vse je prenapoljeno z ljudstvom sedaj je vojaštva 100.000 tukaj in beguncev avtomobili drviijo eden za drugim ko prej skoro poznali jih niso banje se kopajo sami soldati same žive slike če hočeš videti tako da ne gremo več iz hiše kar smo prej hodili. Pismo nadaljujem je nedelja že v tretje smo vse pakirali tako da sem prav štufa nevem kako bo oh Draga morda se vidimo morda tudi ne več. Sicer če mi je usojeno tu umreti naj bo kakor Bog hoče vendar upam da se na kakšen način rešimo vedi pred pol ure nas je obiskal zrakoplan slišala sem ga videla pa ne. Nato pa strašno pokanje 8 bomb na vapoje v bližini saj veš strašna zmešnjava kaj je in kako da ali naši streljajo ali sovražnik nato smo sprevideli da je bilo od zgoraj nato radi naj ti kaj vkusim tudi jaz sem mislila in pričakovala tvojega odgovora. Ali prišlo je drugači vse je zaprto kruha se skora ne vdobi ker noč in dan pečejo 10 peči ravno za vojake. Hoteli smo že oditi minuli ko je partiral en vovpar v Aleko ali vsi so nam rekli da ni nevarnosti in bil je tako prenapoljen z vojaštvom da se je moglo pokonci stati eden poleg drugega. Zato so nam svetovali da naj počakamo ker sedaj ne prevažajo več vojaštva iz one strani in beguncev ampak je končano in včeraj so začeli od tu voziti proč vojaštvo upali smo da bo potem lažje se podati na pot bojim se in še z otrokom pa če je slabo morje. Ah skozi koliko nevarnosti nam bo še treba iti. Zato draga skončam to moje pisemce. Ki pa mislim da če nam bo sreča mila da se bomo prej videle nego je prejmeš v roke in če ne draga poskrbi da urediš z mojimi rečmi ki so tam kakor se tiče namreč radi denarja ti je znano da ima gospod karto ki je vloženo 4000 lir Italj. Denarja v Banki di Atene potem drugih 17 egiptovskih

in sedaj tri mesece za plačati. Končno pa te prosim ne povej nikomur da sem ti tako pisala v slučaj nesreče pa kakor hočeš. Vedi pa da nikol mi ne bodo plačali gospodarji strahu in življenje ki tvegam radi njih ampak saj niso ne oni ne jaz kriva da je tako.

Končujem moje pisanje z mnogimi pozdravi goreče te vduhu poljubljam. Tvoja ljubeča sestra Felička K.

Enako pozdravljam Kristo in reči naj mi odpusti če je še jezna name. Potem vse druge. Felička V molitev se priporočam.

Opombe:

Pismo vsebuje risbo vrtnice.

Prosim naj ostane tajno (napisano ob strani pisma)

PISMA FRANCA PERICA, POSLANA FELICITI KOGLOT

Draga mi Felička!!!

Z nepopisnim veseljem sem dobil tvoje pismo ki si mi ga pisala 22.II. Dobil sem v četrtek na 3.tm. to je bilo ravno en mesec po tvoji izgubi. Če ti veš kako smo bili žalostni jaz in tvoji doma ko sem bil v sredo to je 2.tm zvečir tam, sem šel vprašat ali so kaj vdobili tudi oni niso nič dobili, tako v četrtek sem vdobil jaz in tvoji doma. Če ti veš kako se teško čaka da se kaj vdobi. Lepo se ti zahvalim ker mi si toliko opisala. Obenem pa tudi hvala za posebne pozdrave in drugo. Esteri sem poslani listek izročil. Veseli me da si tako korajžna in da se veselite vse prijateljice skupaj. Res je čudno če ti je tako oganala ona grkinja. Nazaj sem sanjal od tebe. Je bilo posluši da smo imeli veselico in da ti si bila vsa drugačna da si imela dolge vse črne lase vse dol od zadaj počesane in na čelu zlat polnobroč roke polne prstanov in bržuletov.

Kaj to pomeni? Draga mi Felička jaz kakor sem ti že doma prej pravil da zmirej mislim nate da zmirej te vidim povsodi kamor grem da hodiš zmenoj. In tako tudi sedaj in še bolj bolj kakor prej cel dan te imam v mislih kakor da bi bila doma. Felička! Posluši ne vem kaj je to kamor koli grem po Biljah vse me vpraša po tebi kakor da bi bila moja sestra ali pa moja žena. Vse me vpraša če mi kaj pišeš in kako da ti gre in t.d. Še to ti povem pa ne zameri in nestoj si vzeti za slabo. Za dva dni potem ko si ti odšla so mi začele grinte po obrazu in sedaj je že en mesec pa jih imam zmirej več. Posluši kaj mi pravi naša mama. Mi pravi da bi rada hotela da bi mi ne pasale toliko časa dokler ne prideš ti domov. Včeraj je bila tukaj velika spoved jaz nisem bil ker sem šel zvečir s konjami v Šempas domov sem prišel šele ob ednajstih zvečir na poti domov so mi se tako opašili konji da sem mislil da ti ngdar več ne bom pisal in sam sem bil. In v nedeljo zjutraj sem moral peljati Kapucina v Gorico tako da mi ni bilo mogoče iti k spovedi pa pojdem v soboto. Sedaj se učimo za Veliko noč novo peto mašo. Tvoji doma so zdravi tvoj tata hodi vsak dan delat v mlake. Kadar grem k tvojim govorimo samo o tebi. Mi smo tudi vsi zdravi. Bodi tudi ti zdrava. To ti moram povedati da v slučaju če oboliš ne bodi bojzljiva moraš povedati gospodarjem da si bolana razumeš. Sedaj pa ti nimam kaj več pisati. Še nekaj novega pa ne pravi nikomur zaradi Emice. Sinoči je skočila Karlota žena od Francka v Vipavo da se vtopi. Molči. So jo rešili.

Sedaj te pa srčno pozdravim in v duhu goreče poljubim. V resnici pa poljubljam tla kjer so nekdanje stopale tvoje nežne nožice.

Tvoj Franc.

Z Bogom.

Opombe:

Ostani mi čista bela vijolica!

Pozdrav Kristi in drugim

Velika noč 1921

Predraga mi Felička!!!

Dasi olajšam britkosti danšnjega dneva sem se namenil da ti pišem danes tole pisemce. V začetku sprejmi na tisoče srčkanih pozdravov in poljubov. Praznik je, vse je lepo, lepa procesija je bila pri vstajenju. Vse je veselo vse je koražno samo moje srce je močno otožno ker je zgubilo največji zaklad katerega ljubi. Pustimo sedaj to ker če bi ti hotel razkrivat vse [nečitljivo] bi moral pisati cel dan.

Doma tvoji so zdravi tvoja zlata mama je močno žalostna ker te ni in vsaki krat mi naroči da kadar ti bom pisal naj te pozdravim. Danes sem bil tam sem jel fuljo namesto tebe. Žalost me objame ko vidim tvoje vijolarje kako lepo cvetejo a tebe ni. Danes so oklicevali Maričko Tinetovo in Rudiča. Judita je prišla za nekaj časa domov je zelo lepa. Kedaj pa pride tisti zaželjen čas da prideš ti domov. ali si se že odločila koliko časa oziroma koliko let boš tam. Do danes ni še niti dva meseca odkar te ni pa mi je res cela večnost že. Velikrat sanjam tudi jaz od tebe kako da sedimo skupaj pri mizi in kako d ate objamem i.t.d. prav ozdravim ko imam take sanje. Lepo se ti zahvalim ker mi pišeš tako redno ker to me veseli to je edina tolažba moja. Kadar vdobim tvoje pismo ne vem kam bi se djal da bi mi bolj teknilo kadar je prebiram. Berto je vdobil samo še jedno pismo od Velerje. Ali jo vidiš kaj? Kaj pravi? Mi je rekel Berto da nej te vprašam tebe zakaj mu ne piše on je močno žalosten. Poglej kako žalostno se je zgodilo z Joškotom in Franjo. Ona je porodila mrtvega otroka in danes je še močno bolna. Takšne so žalostne za mladi par.

Štefanja Čukova je sedaj doma ima ednega otroka.

Draga mi Felička danes je Velika noč pa nobenega veselja nimam ne vem kaj bo če bom zmirej takšen kakršen sem do sedaj. Vedi da mislem na tebe bolj kot bi bila doma. Vsaki večer ko ležem k počitku se spomnim na tebe oziroma zaspim žalostno z solznimi očmi v molitvi ki si me večkrat opominjala če bom molil kaj zate. Saj za potrebo bi morala ti zame moliti pa vse eno prosim boga samo to da bi ostala vedno Felička. Sedaj zvoni za k molitvi grem k molitvi potem pa pojdem balincat da se kaj razveselim pa žali bog veselja zame gani in gani več.

Kako pa s teboj ali se si kaj privadila? Vsi vedo več od tebe kakor jaz in tvoji doma. Pravijo da imaš 4 ½ lir na mesec pravijo da tvoji gospodarji so grki in t.d. in nobenemu nisi še nič pisala. Kaj pravi pa tvoja nova? Sedaj je zadnji čas da grem k molitvi moram zaključiti pismo.

Mi ne preostaja drugega kakor da te srčno pozdravim in goreče poljubim. Pozdravi Kristo (knjim grem večkrat). To je to tretje pismo ki ti ga pišem od tebe sem dobil tudi tri. Ostajam tvoj vedno zvesti Francik.

Z bogom.

Bilje, 9.4.1921

Predraga mi Felička!!!

V prvi vrsti ti naznanim da sem vdobil to četrto ljubko tvoje pisemce. Katero me je tako razveselilo da ti ne morem povedati. Skoraj da ti nimam kaj pisati ker vidim in čutim da sva oba ednaka. To tvoje pismo me je tako očaralo oziroma razveselilo da od onega dneva ko sem je vdobil sem zmeraj vesel ker čutim kar čitam kakor da bi govorila kakor da bi mi prisegala svojo zvestobo katero si jo žilim. Od mene ti ne bom ni ti pisal ker sem ti že omenil da sva oba ednaka in jaz ti prisegam tudi da ostanem kakor si me pustila. Da bi ti slišala kako lepa pesem smo se na učili sedaj pred prazniki za moški zbor kadar jo pojemo vsaki krat mislim nate cel čas ker opominja naj ostanejo srca zvesta oba vekomaj. Zmiraj se mi zdi da ta pesem gre meni in tebi.

Naj čuje zemlja in nebo

Kar dam pobrati mi pojo

Naj se od ust do ust razlega

Kar tu med nama vsak prisega

Da srce zvesto kakor zdaj

Ostalo bode bode vekomaj.

Danes se je poročila Marička Šimetova tako je bila lepa ona Judita in Zora. Nadalje danes se je poročil tudi Feliks Skinov z Ludviko Dominkotovo in Franc Loke in Ema tišlazjeva. Marička Žorž je še doma. Kako je s svojo ljubeznijo mi ni nič znano z tvojimi doma se večkrat prepirajo zaradi kunfinov pa ne jim pisat ker je boljši da jim ne pišeš take stvari ker potem bodo vedeli da sem ti povedal jaz. Zdravi so vsi tvoji doma.

Nedelja, 10.4

Na poroki od Maričke in Rodiča je bilo zelo lepo. Po poroki jih je prišel pa avtomobil in zvečer so prišli z avtomobilom zaj. Po večerji smo šli zopet smo bili vsi pevci potem smo šli plesat v Dvorano od Otota smo bili vsi pevci vabljeni na ples smo plesali celo noč. Bila je lepa poštena družba Jaz sem plesal z nunco Francko Drajkovo jaz ji pravim nunca ona me večkrat tolaži. Tončka Joškova ima otroka. So krstili že zjutraj ob šesti uri, za botre so bili, Dreja osle in žena

od Felipa Lukinovga tista velika. Osleta so oklicavali že v drugo se poroči. Favotin od Martinelota je prišel domov sam on od vseh onih fantov drugi so še zmeraj zaprti. Favotin se tudi poroči so ga oklicavali tudi že v drugo. Binčetu piše vedno Marta samo oni krat sem ti jaz tako rekel da mu več ne piše. Te pošilja pozdravit. Milka pa je ves drugačen tisti fant nima obstanka nikjer sedaj ko je Judita Simotova doma so zmeraj skupaj se hoče zmotit Milko pa Juditi zmeraj vzdihuje zakaj ni bolj mlada. Jaz sem opazil da se imajo radi Danes mi je rekel da ga bo tokala pisarit kakor mene. Ali si vdobila ono pismo ki je bilo polno marki od zadaj. Za eni mesec te pojdem slikat. Tudi ti nestoj dolgo čakati. Sedaj pa končam to moje pisanje in te tisočkrat pozdravim in poljubim.

Ostani mi zdrava vedno čista tvoj zvesti France.

te pošilja pozdravit Milko.

Opomba: (dopisano na zadnji strani pisma in obrnjeno narobe) Vesel sem a srečen ne bom dokler ne bom tebe videl.

(dopisano ob strani na drugi strani pisma) Tako lepa melodija je da kakor bi rezal človeku srce.
(Vodopivčeva)

Bilje 19.V.1921

Predraga mi Felička!!

Po poldrugem mesecu sem zopet vdobil tvoje zaželjeno pisemce. Nisem si mislil več da se nahajaš še med živimi. Pomisli si ko bi ti toliko časa nič ne vdobila od mene kaj bi si ti vse predstavljala od mene. Jaz ti odkrito srčno povem kaj sem si jaz vse mislil od Velerje sem slišal že prej in nisem si predstavljal družega kakor da se gotovo posnemate edna drugo. Tako pa sem se sam sebe varal ker sem tako mislil saj mi oprostiš kaj ne? Drugič pa če se ti še tako zgodi da ti ne bo mogoče pisma pisat pišimi vsaj kakšno karto več. Tvoje to zadnje pismo sem vdobil včeraj na 18 t.m. V pismu si pisala da se pojedete dosti vas skupaj se slikati danes sem pa slišal da vaše slike krožijo že od torca po Biljah. Prej si večkrat pisala da pojedete v Avstrijo kaj ne bo nič! Nadalje tvoje pismo katero je obsegalo osem strani sem vdobil. Odgovor sem poslal še ta četrtek prej ko je odpotovala Juština od Šuhrštra Ali si vdobila? Ampak to je slabo tukaj je železniški štrajk že od 22. aprila ne pretrgoma. Vozijo sami vojaki vlaki grejo samo enkrat na dan in sicer samo osebni. Nadalje Estera te spominja naših prejšnjih srečnih časov tudi jaz se jih spominjam sedaj v krasnih toplih spomladanskih večirih. Na Binkošno nedeljo smo šli brati črešnje na Lovčevo so bile vse gostilne zaprte tri dni časa ravno za praznike radi volitvi nas je peljal ljubi od Makse. Je bila ona Estera in nas je bilo 10 pevcov Izidor tudi potem Gaharija in žena njegova oni bodo imeli tudi v kratkem družinco. Jaz zelo obžalujem usodo od tvojih doma

ubogi nesreča za nesrečo zmeraj. Pa kaj se hoče usoda veli tako. To nedeljo pred binkošni sem bil tam zvečer potem sem bil še dvakrat sem nesel eno steklenico vina za Štefanja črnega sem čital tvoje pismo sem prav prosil naj mi pokažejo ker sem bil tako žalosten ker nisem vdobil že toliko časa nič. Ko sem šel tja so sedeli Ivanka in Ciril pred barako na stolčku. Vedi da sem prav jokal mimo grede tako milo napravi človeku da ni mogoče povedati. Tebi gotovo ne pride toliko spominov pred oči kakor meni. Pa kako da si vprašala v onim pismu ki si pisala tvojim da če pridem kaj knjim. Se motiš ako misliš da lažem. To sem si ti zlagal ker sem ti pisal da se pojdem slikat pa še sedaj nisem šel ma se moram spraviti v kratkem. Še danes večir pojdem pogledat k tvojim če so kaj vdobili mogoče so vdobili tudi oni sliko bom videl kako ti pristaja klobuk. Pravijo da ste vse slikane s klobuki. Nadalje Ivanka in Malka Nemeč so bile jako vesele tvojih pozdravov se ti presrečno zahvalijo ter te pošiljajo pozdrav. Na vprašanje ki mi je daješ da kako bode za dve leti ko se vrneš ti odgovarjam to le. Da to je vse odvisno le od tebe. Da Felička res smo bili srečni pa ti si vedno gotovo bolj srečna kakor jaz. Poglej tri mesece in pol je že minulo od kar te ni več pa nisem še pozabil niti minute oziroma niti trenutkov srečnih ali žalostnih kar sva jih užila skupaj od onega časa ki me spominjaš da sedaj je dve leti od kar sva začela hoditi skupaj. Še enkrat ti odgovorim na vprašanje da če bo še kedaj tako? Kakor imam sedaj na srcu mi je preteško ti odgovarjati. Samo ti še enkrat to pišem in ponavljam odvisno je vse od tebe. Spominjaj se vedno tvojega življenja doma ter zatina ostani vedno takšna.

Te pozdravlja in poljublja vedno tvoj zvesti Francili.

Z Bogom

Opombe:

(dopisano na začetku druge strani špisma in narobe obrnjeno) tromrček je od tvojih doma

---

Bilje, 24. 5. 1921

Preljuba mi Felička!!!

Sedaj le sem prišel iz vinograda cel ljubi dan od zore svitile zore opravljal moje delo in cel ljubi dan mislil na tebe. Pridem domov moja mama mi da dve pismi edno tvoje drugo od Lizike tudi iz Egipta Piše mi da pridejo domov in sicer na 9. junija potujejo od tam pridejo k nam ona in mama bodo stanovale pri nas. Naj prvo odprem njeno pismo grem v mojo sobo si prižgem luč ter prečitam Potem odprem tvoje, prav v strahu Vedi da sem si prav slutil kaj neprijetniga. Čitam pa ne prečitam niti tri dele prve strani ko nisem več mogel. Nato mi zarosijo solze po mojem žalostnem obličju pa malo radi družega tem več radi tebe ker občudavam kako ti morajo biti britki žalostni taki nagovori taki nazivi kakor ti jih dajajo. Pa še bolj sem jaz žalosten ku

slutim s kakšnim potrtem srcem si mi morala to naznaniti Oh zakaj nisem bil jaz tako močan kadar se si pričela odpravljati za oditi v tujino da bi ti prekinil to pot. Vedno se kesam že od onega jutra ko te sem tako težko zapustil da ni mogoče stvari primerjati: Ker stem bi si gotovo rešil mojo srečo in stem bi si rešil najdražje kar sem naj bolj ljubil in ljubim še danes ter jo bom ljubil zvesto ljubil če ravno v skrbeh in žalosti dokler mi bo zvesta ostala. To si ti moja draga Felička ker mi ne preide nihče drug zvestobe do tebe kot hladni grob. Pa kako je prišlo do tega ker si mi pisala od onega policaja Jaz nisem od nikogar še nič slišal. Žali Bog tukaj te črtijo sosedje (žlahta) tam pa družini pa ne ve nihče drug kot jaz in moj tata ki mu je pravla žoržovka ta stara. Bog te vari omenit kaj domov o tem ker jaz nočem nobenih besedi ker po takšnem mi naj bolj umrje srce. Nadalje zelo mi je žal če so se zgubila moja pisma odgovoril sem ti prav na vsako tvoje pismo. Ali si vdobila ono ko me vprašaš kaj naj mi pošlješ po Emici? Vse sem ti odgovoril. Ivolil sem si šjarpo ali mi verjameš? Nadalje Mehe ima sina ali si že slišala? Včeraj smo pokopali Narda Orel brata od Vide revež se je zbodel na drat in stem zastrupil v ednem tednu je umrl bil je tudi on pri zboru takšen lep pogreb več kot tisoč ljudi je bilo dekleta v belih oblekah smo mu zapeli tri pesmi veliko je bilo žalosti. Sedaj odpišem tudi Liziki slučajno če ne vdobi in ti da vdobiš reci ji da sem pisal jaz da sobo imajo določeno prinasa in da na 13. junija bom jih čakal jaz na 7. Kolodvoru v Gorici ob 5. pa ji prosim če bo slučaj napravim to dobro. Sedaj pa končam to pismo niti večerjal še nisem ura je 10. Bodi mi pozdravljena v duhu poljubljena od tvojega zvestega Pozdravi Nono ter reci da sem žalosten če govorijo kaj od tebe. Lahko noč Franc

Opombe:

(Dopisano na koncu prve strani pisma, narobe obrnjeno) Čistost mi je vedno ljuba spomni koliko krat sem ti pravil da te ljubim kot belega golobčka!!

(Dopisano na koncu zadnje strani pisma, narobe obrnjeno) Pošljimi eno sliko.

Bilje 17. 7. 21

Nad vse mi ljubljena!!!

Dobil sem teden za tednom tvoji dve ljubki pisemci prvo to malo potem ljubko taveliko v katerem mi pišeš da si vdobila sliko! Danes pošiljam ti zopet edno slikco ki nam je napravila Lizika pa ne kaži nikomur je bolje. Me bo še slikala ti pošljem še kakšno. Če ti veš kakšna vročina je tukaj da še komaj prestaja slaba letina nam preti letos od kar si ti odšla smo imeli še samo enkrat dež da je dobro zmočil potem nič več. Kar je pridelka v glernatih krajih je malo več upanja da bo kaj Ne vem kaj bo z nami tam morate imeti tudi veliko vročine kajne? Danes

je nedelja. Draga! Sedaj je ura 6. popoldne. Bil sem v vasi in okoli laza žive duše ni videti misli moje so o pretečenem letu kako je bilo poleti koliko nedelj sva skupaj prebila posebno pa še danes se spominjam ko je tombola v Vrtojbi ko bi gotovo šli skupaj kakor pred časom če se še spominjaš ko je bila tudi Krista ko smo sedeli na grablji: Ta vaška puščoba in te misli so me pregnale domov vsega žalostniga in pripravil sem se da v tolažbo moja ti spišem malo pisemce. Danes je ples kar na treh krajih v Vrtojbi Bukovci in Mirnu. Misli do tebe in sladke sanje ko sem jih sanjal popoldan so me naprosile naj ne hodim danes nikamor in tudi ne grem smo plesali zadosti v nedeljo v Biljah je bil lep miren ples. V nedeljo in ponedeljek je zopet ples sv. Mohorja v Renčah. Pa mi bomo šli cel zbor v Števerjan je velika veselica smo vabljeni zopet bo žalostna nedelja ko bom mislil gotovo na tebe zakaj nisi tudi ti v naši sredi. Tukaj se že radijo stranke kakor na pr. Narodna stranka to smo mi in komunistična stranka to so vsi fanti tisti kateri so bili v ječi radi prejnega plesa in še trikrat toliko drugih bolj teh zabitih. Sedaj si pripravljajo sami svoje društvo in bodo imeli večino in napredovali z njih stranko ker bodo imeli ves naraščaj ženskega in moškega spola to so krivi vse tisti ki ne dovolijo da bi hodile dekleta katera niso v tovi družbi pet k našemu zboru ki jih je kakor ti je že od pred znano mnogo zadovoljnih da bi hodile z nami pet pa jim ne dovolijo radi tega vstanovlja sedaj dotično stranko novo društvo. Kaj rečeš ti k temu? Čas teče dan za dnem svet se spreminja da sam nevem kaj bo stem. Nadalje radi tistega kar sem ti pisal od tete je resnica pa rad bi hotel da bi nobednemu nikdar več nič omenila in tudi če še kedaj prideš domov da bi molčala pusti jih popolnoma primiru in mislisi da so kakšni tujci ki jih nisi še nikdar videla. Vedi da mene kadar mi pravi jo doma pri tvojih kakšne reči od njih da prijama me taka ihta da bog varuj če sem jaz njih sosed nevem kaj bi napravil ž njimi. Doma tvojim nisem nič povedal od tistega kar je teta pravla pa tudi ti molči kar sem ti od nje pisal veš. V nekem pismu sem ti pisal od enih Aleksandrink poglej kakšno srečo ima ena sestra od Gorgeta od Zana Kogojevga hči. Mogoče si poznala Tunino od Luviza Laha, ki je bil v Ameriki, pred ednim mesecem je prišel domov samo da se poroči in da si želi edno žensko iz naših krajev ker tam da so vse drugačne da tisto ki poroči tukaj jo pelje zopet v Ameriko. In glej naletel se je ravno na zgoraj omenjeno danes so jih že oklicavali On je poln denarja da ne ve kam žnim in ona tudi ima dosti Po maši jih je poslal klicat g. Kurat in morali so priseči pred križem in dvemi lučmi da so še ledih ker zakon veleva tako če je kdo dolgo časa v svetu mu ne zaupajo češ da lahko ima tam drugo ženo ali pa žena moža. Kar se tiče Emice mi ni znano nič če ima kakšnega dokler je imela cigarete in čikulade je že šel še kakšen že potem pa malo. Pleše pa zelo rada se je nekaj naučila sedaj pa jo vidiš pri vsakem plesu. Lizika te pošilja pozdravit žnjo smo veliki prijatelji ona brez mene ne gre nikamor danes ko sem jaz doma je ona tudi je zelo dobra punca Kristili je res nesrečen se hoče

pomotit zanjo pa ga ne mara kakor nobena druga ne. Veselilo bi me ko bi prišle z Velerjo skupaj pa skoraj raje bi hotel da bi bila sama kakor si bila do sedaj Ako pridete skupaj pazi se ker ona je gotovo klafarska kakor njena mama. Jaz je ne morem videt več tiste babe ker vam je pravla v vlaku ko ste šle v Trst da sem jokal ta večer prej pri njih jaz in Berto. Jaz sem le mimo grede vdobil Bertota in ga tolažil. Saj mislim da sem ti že pravil to. Sadja sedaj nimamo nič mi škodi suša niti edne češpe ni ali se še spomniš kako sem ti jih lani tresel. Draga mrači se nedelja je končala ko končam to pisemce nevem kam se podat najbolje bi bilo iti spat ker ni nobene družbe vse tako pusto danes. Kako ti gledaš mojo sliko tako jaz tvoje pa še najbolj ljuba mi je ta mala Ko pričakujem tvojega pisma in da ga ni grem in si vse razložim in te stare pisma prebiram da se tolažim srečen sem da nisi lena za pisati ne vem kaj bi bilo ko bi mi neredno pisala Kaj pravi pa Krista ne pozabi jo pozdravit ali se imate zmiraj tako rade kakor ste se imele doma? Marička kako pa ona ali si še zmeraj pišejo z svojim Popka se bo poročila drugi mesec v Kairu. Kako si praznovala kaj tvoj god letos? Estera in te punce so postale zelo prevzetne. Naj sklenem to moje pisanje vedi da skoraj ne vidim več. Končno te najsrčneje pozdravljam v duhu poljubljam vedno tvoj zvesti Franc.

Opombe:

(Dopisano na začetku zadnje strani pisma in narobe obrnjeno) Na sliki smo jaz Dolfo Bruno talka. Če jo komu pokažeš pokaži samo mutcovki in pozdravi jo.

Bilje 11. 9. 21

Nad vse mi ljubljena!!!

Tvoja ljubezen do mene mi je priča da gotovo si v skrbeh ker toliko časa nisi vdobila mojega pisma. Vzrok ti je že znan roko sem nosil v treskah do tretjega t.m. Od tistega dneva ko ti sem pisal zadnje nekončano pismo. Poglej kako semi je zgodilo. Prišli smo z Dornberga z učiteljem in gospo ko pridemo ko pridemo na britof jaz čem da gremo k šoli, takrat konji so bili naveličani so mislili da gremo bog ve kako še daleč so se vjezili in v strašni naglici obrnili proti naši kontrati, jaz sem sedel prav pri Krajžku in visel proti navzdol ke sem držal za žlajf in med tem sem padel z voza. Sreča da nisem pustil zednji iz rok drugače nevem kaj bi se zgodilo ž njimi. Sedaj sem hvala bogu zopet zdrav bolečine ne občutim nobene več delam zopet. Nadalje na 4. t.m smo imeli veliko veselico pri žonkavih nemoreš si predstavljati koliko ljudstva je bilo tisti dan v Biljah. Čistega dobička smo imeli 2000 lir stroškov čez dva tisoč. Seveda ni minulo brez prepira. V celi goriški deželi je naš zbor ta boljši goričane smo tudi prekosili z petjem že v štirih veselicah. V četrtek na 8. t.m. je bila veselica na grediščuta smo bili tudi tam. Potem včeraj na

10 t.m. smo bili v Mirnu tam je bila tudi velika slavnost kakor v Biljah in tudi zelo lepo. Povsot koder smo že bili smo morali ponavljati. Nadalje vdobil sem tvoji dve pismi srčna ti hvala. Radi tega kar sem ti pisal da se boš držala ko prideš domov oprostimi, ker kadar sem ti pisal tisto pismo sem bil zelo vesel ker sem vdobil tvojo sliko, nisem to napisal z zbadanjem ampak z veseljem. Veš kaj sem napravil s tisto sliko pa ne bodi jezna če ti to povem, sem prerezal to drugo veš ker je bila grda in ti je razdirala parado sedaj je na lepa slikca. Ali si znam hitro pomagati kaj? Sirk smo že spravili je že na kašči ravno danes sem pripeljal tvojim domov sirk iz mlak je bil lep sirk da ima malokdo takšnega Ne bo prav tako hudo z nami kako si ti predstavljaš. Bo že šlo in tudi upam da po malem boljši bo. Ali se še spominjaš kako smo pri vas lani pletli kiti? Ti si plela jaz sem ti dajal v roke Ko ti to pišem se mi zdi da smo res pri tistem delu skupaj. Pa saj je škoda take reči se spominjati ker tako kakor je bilo nikdar več nebo. Nadalje ti je že gotovo znano da Tončka tuževa je govorila z Tomom Kuštrinom govorila sta skupaj dve leti časa sedaj se mora fant poročiti prisiljeno z brikco uboga Tončka je zelo potrta naj bolj jo muči ker je otem že vse vedela ona pa nič in fant je hodil še do minulega tedna knjej kakor da neve za nič čeravno je brikca že v šestem mesecu. Lizika je že zopet tukaj že štrnajst dni od tega. meseca oktobra pridejo dol mi obljublja da te pride obiskat. Saj ne boš jezna če te prav pride? Sedaj je ura že pozna zaspan sem da že komaj vidim pismo končam jutri če se še kaj novega zmislim Torej želim ti za sedaj slatko lahko noč slatko spavaj celo noč ter na tvojo slikco v resnici pritisnem poljubček vroč. lahko noč!!! Pismo nadaljujem je torek po kosilu. Ali ste se že slikale z Kristo v narodni noši? Prav da se nameravate skupaj slikat ker vedno ko premišljujem o tebi se spomnem tudi nanjo. Sedaj živim v upanju da vdobim kmalu slikco. Sedaj so vse pevke v narodnih nošah še Marička gerbava jo ima Estera mi je enkrat pravila da namerava iti tudi ona v Aleksandrijo. Ali ti je kaj pisala rekla je da ti bo pisala. Izidor je ves drugačen kar govori ž njo je dosti bolj moder in ne več tako klepeta z Estero so zmiraj skupaj. Ko jih vidim se vedno spomnem kako smo bili mi ko si bila še doma. Ali veš kaj od Emice? Meni se mi zdi da je nomalo šutasta se bojim da en dan li drugi jo kakšen oklofuta nima družega za govorit da kakšni so Biljenski fanti pravi da so same barabe in ordinar obedira tiste mulote od 16 – 18 let in misli da so starejši fanti tudi takšni. Sedaj je govorila z enim Krancom iz Ljubljane zato ker je bil olikan mu je dajala kar je hotel povsodi je hodil ž njo in ona trosila denar zanj. V nedeljo je šel proč ko se je poslovil od nje i je rekel da je hodil k njej le za kratek čas. Bo srečna če vdobi še kakšno Biljensko barabo je ne mara noben niti videt. (Kar se tiče tega naj ostane *tajno*) Kaj pa Velerja? Veseli me da se imate rade z Zorko reci Zorki da svoja prošnja je uslišana, le nauči se plesat sama da kadar prideš domov da bomo kam šli plesat namesto hodit za marugovnik. Tukaj teče že ta drugi mesec ki se ne nič pleše so ustavili vse

plese za nekaj časa. V nedeljo gremo zopet v Standrež smo vabljeni za priti pet. Bodo imeli veliko narodno veselico kakor je bila pri nas in v Mirnu Maljička je bila na svoji poroki čudo lepa samo usta je imela pre velike, jokala je bilo videti da ni. Ivanka in Malka ti pošiljajo pomnožene pozdrave so rekle da povej jim kako je tam da pridejo tudi one. Ivanka v resnici sanja samo za iti če dol. Tvoji doma te tudi pošiljajo pozdravit ter se imajo dobro za zidat imajo vedno tisti strah. Sedaj delajo kakih dvajset hiš v Biljah ko prideš domov bo vse novo. Sedaj moram končati to slabo pisanje ob enem pozdravljam vse tvoje prijateljice posebno pa zorko in prijateljsko mi ljubljeno Kristo Ter prosim te ostanimi vedno pametna in pridna. Kaj je za kuharico Zorka? S tisoči pozdravi in poljubi ostajam za vedno ti zvesti tvoj Francik. Bog te živi! In varuje!

Opombe: Nazdaz. (ob strani zadnje strani pisma je dopisano)

Bilje, 29.9.21

Draga mi Felička!!!

V začetku pisma te lepo ljubeče pozdravim. Jaz sem zdrav enako tudi vsi naši in vaši doma. Veseli me, da si tudi ti pri ljubem zdravju. Ali si res tako rudeča kakor izgledaš na zadnji sliki z Kristo? Drugi leto gotovo ne boš več ker tam je dežela da so ljudje brez naravnih barvi. Še enkrat srčna hvala za sliko. Kako da se niste slikale v narodni noši? Danes je ponedeljek včeraj sem bil zopet v Vrtojbi v veselici je bila lepa veselica smo peli tudi mi družji samo praj ko je končala so nas vseh razpodili Karabinjeri pa mi smo bli vseglah tam pozno do devete ure potem smo šli vsi skupaj pevci in pevke domov. Jaz in Tončka Turk in katarinca smo šli abreceto je čudo lepo ker so sedaj punce znami zmiraj dokler smo mi. Škoda ko nisi tudi ti znami vsako nedeljo gremo kam. Danes me ima vse za norca da ti bodo pisali da sem peljal punce abreceto Femjo in Lurniško od Angela in vaša, in taka družba ki so bili z nami saj to je samo za se smejat. Tisti dukovnik iz Vrtojbe se je prav jokal včiraj ker vidi da je naš zbor tako združen in zložen. Nadalje o položaju vaše Štefanje potrpi še malo za sedaj ne morem nič spoznati kadar bom prepričan ti že sporočim. Včeraj sem nekaj slišal da je Tinčka Peklanova v drugem stanu je sama pravila naši mami češ da naj pove ona svoji mami. * Mogoče se še sama vara [dopisano nad besedilom] Nevem kaj je za en zrak na pičuvolah že ta tretja v kratkem času. Saj ji niti ne zamerim ker ji svoja mama brani vsakega. Tista od Mihi Kogoja je znorela gotovo radi takih vrst posledic. Kadar ti pišem take reči prosim te lepo ne pravi nobenemu naj zvedo raje skoz družih saj veš sama da stakega lahko zna kaj priti. Še enkrat te prosim da v takih rečeh bodi pazljiva. Nadalje trgatev smo spravili letos letos imamo 10 hl. vina manj kot lani namesto 10

več sploh že vsi pridelki so za letos spravljani dežja ni še sedaj nič najbolj težko je radi sena je že sedaj do 60 lir g.

Ravno tako je z nami če si predstavljaš ti to ako imaš naprimer 5 lir na mesec zasluženih in da ti dajo namesto pet eno samo. Tako je kaj se hoče upajmo da drugo leto bo boljši sreča je da zidajo da se kaj zasluži da se gre naprej. Pismo nadaljujem je sreda zvečer. Danes sem dobil tvoje pisemce srčna ti hvala zelo sem vesel ker spoznavam po pismih da ti gre dobro in da se čutiš srečna. Ampak motiš se če misliš da se jaz veselim. Če se prav zunanje ampak notranje ne. Kaj pomaga vse veselje človeku če vendar srce je žalostno. Spominjam se še vedno ko mi si nekdanj pri mizi rekla te le besede. Sedaj še le verjamem. Ki mi si tolikokrat pravil da vedno misliš o meni kamor koli greš da si mi pred očmi itd. Ker, kar je nekaj časa sem tudi jaz taka. Glej dan ima dvanajst ur pa vedi da izmed teh dvanajstih ni edne ure da bi jaz ne imel one misli kakor sem ih imela takrat pri tisti presrečni vaši mizici ali pa pri špargetu kjer sem te prvokrat ljubeče goreče poljubil. In te srečne misli mi plavajo kakor svetlo biserno ribje oko v moji glavi od kar si odšla videm v isti moči kakor takrat že prej v navedenem prostoru. Oh srečne misli pa žali Bog so le misli. Ne moreš si ti predstavljati moškega ne vidiš ti njegovih solznih oči ko mu dajajo te le misli več kakor sedanjih veselih uric, nemogoče od nekoga biti niti v pojmu sreče nemogoče predstavljajočih grenkih potrlih samo od mojega srca občutljivih žalostnih uric. Ne vem kaj bi bilo ko bi ti jaz poslal kakšno unih pismi ki jih spišem ko se preveč mislim o tebi ko sem žalosten. Ko si ne morem najti nikjer tolažbe. Če bi s srcem občutila z menoj bi jokala kakor jaz ali pa bi rekla ta človek je gotovo neumen.

Ko pismo nadaljujem je že četrtek. Vedi že cel teden stojim na tem da bi ti moral kaj napraviti pa saj če bi prav utegnil nimam kaj takega kakor numala grozdja. Sedaj je ura že čez deste zvečer smo so sedaj prešali nekaj črnega grozdja v kleti. Jutri moram vstati zgodaj ker peljem Emico in tiste ki grejo dol.

Te prelepo prosim nezamirimi za ta krat neki ker ti nič ne pošljem. Lizika in Teta pridejo 14 dni pozneje za Emico ti prinesejo one kaj bo še boljši za poslati malo grozdja ker bo bolj suho se ne tako pokvari. Piši mi hitro ko vdobiš to pismo če se je kaj pokvarilo onim ki jim je prinesla Emica. Torej 14 dni za Emico prideta Lizi in Teta in Juti Kuštrinova. Če ti bo mogoče pridi jih čakati na port. Ker one bodo samo en dan v Aleksandriji in sicer najdejo iskat Štefanjo od Šmihula. Potem gredo v Kajro. Če kaj potrebuješ družega od doma piši mi hitro ker ti lahko prinesejo. Nadalje radi Emice če imate kaj zanjo prosim te ti ne vtikaj se nič vmes naj se poravnajo druge žnjo. Poldič se zahvaljuje za Zorkine pozdrave ter jo pošilja mnogo pozdravit. V nedeljo se je udeležil kolesarske dirke (je bila tudi dirka v Vrtojbo je prišel ta sedmi iz Vrtojbe okoli na 52 km).

Tudi jaz te prosim pozdravi vseh posebno Kristo Zorko in Mutevkoše jo kaj vidiš?

Ko v tvojo osebo jaz sem zrl

se mi bistri poglet je odprl

A sedaj ko te ne vidi več

Prihajajo iz daljave slikce ki so mu všeč

Končam svoje pisanje z nepreštetimi pozdravi ter od dna srca gorečimi poljubi.

Vedno v tebe misleči.

Francili

Opombe:

Radi Tončke te prosim molči ker tukaj ne ve nihče še mogoče se še sama vara (zapisano pri strani)

Bog (zapisano pri strani na koncu pisma)

7.11.1921

Preljuba mi Felička!!!

V prvi vrsti prejmi velik množino srčnih pozdravov ter enako gorečih poljubov. In tudi v začetku ti povem da skoraj ti nimam kaj pisati.

Prvo naj ti povem kako je bilo lepo v nedeljo pri birmi v prvi vrsti je bil lep krasen dan samo prekratek za tisti dan ljudi je bilo toliko da si ne moreš misliti. Vrsta birmancev je bila od pred Velikega oltarja po celem britovu še čez Škinovih hiš. Če si bila doma bi gotovo imela kakšno fijožo ker je skoraj vsako držalo. Jaz sem imel Ivota od Ivanke Drejatove. Ko ti pismo pišem je ponedeljek. V soboto se je poročil Tonzili Frančeškin pri poroki smo mu peli sami moški je bila poroka z mašo stanuje pri nas. Drugo soboto se poroči Ivanka in Ciril potem Dolfo Mrljakov iz Prstave poroči Tončko Kunjado ženo od Izidorja so že pasali oklici potem Frjen Skalar in Zofka od Urške od Pepota iz vasi so tudi že pasali oklici. Včeraj so oklicevali Pavliča in Zaro Škinovo. Vsi se hiti ženit.

Nadalje obžalujem da te ni prišla Lizika obiskat mi je prav srce pravilo da se ne boste videle ker ona bi te strašno rada videla ker vsaki dan smo te imeli v mislih ko je bila doma. Kako pa ti da nisi marala iti k njej? Tisti dan ko sem vdobil tvoje pismo sem vdobil svoji dve mi piše da mi ne more povedat kako da ji je žal da te ni videla če slučajno pojdeš kakšen krat v Kajro pojdi jo obiskat če ti bo mogoče. Radi da bi vrnil za tri leta se sam pomiljujem ker sem in da zakaj sem tako odkritosrčen. Ker to je moja škoda ker se mi gotovo vsi smejete. Se bojim da je še več pravila od mene kakšen da sem do tebe. Ker ona je meni kompanja čudno občuti in

spozna pri človeku vsako stvar. Piš mi če pravijo še kaj. Nadalje za mi kaj poslati ni treba si radi mene delati kakšne škode ali sitnosti. Kaj pa Emica ali govorite kaj? Rad bi vedel če pravi kaj od mene. Ko je bila doma je pravila da vsakemu fantu ste najdle drugo ime in da meni tudi pa mi ni hotela povedati kakšno če veš ti povej mi. Za vahte tukaj je tudi lepo pasalo grob od rance Zofke je bil čudo lepo napravljen. Ali si dobila moje zadnje pismo? Pisma po liziki nisem ti moral poslati ker sem prišel ta zadnji večir zelo pozno domov sem mislil da pridem prej da spišem tisti večir pa mi ni bilo mogoče ker sem moral drugo jutro zgodaj vstati da sem peljal Liziko. Bil sem ta dan fraj v pletarski šoli v Furlaniji sem te se zelo spominjal ker sem videl tako lepe reči ker mi si praj pravla da bi se tisto rada učila. Kadar pišeš pisma moraš staviti tri takšne marke ker zadnjič sem moral spet plačati 40 ent. Kazni. Tukaj sedaj dosti zidajo samo odškodnine niso še nič plačali gre vse samo na posodo pri bankah. Tvoji doma ne mislijo še nič zidati se bojijo saj je res se bati. Včeraj in soboto smo imeli precej dežja pa kaj nuca sedaj ko ne pomaga več nič. Včeraj je bila nedelja je padal dež da ni bilo mogoče nikamor sem se vlačil in sem začel prebirati vsa tvoja pisma z veseljem sem prebiral do zadnjega. V ednem od teh prvih sem našel da si vdobila knjigo od Grofa monte Krista ali si prebrala celo ali se ti dopade ravno sedaj mora biti leto ko sem jo jaz čital. Prihajajo mi dan za dnem vsi spomini. Sedaj ko je deževno in blato se spominjam koliko blata sem prebil proti Škorjavi da zakaj ni še danes tako če bi bilo do Kolina bi šel. Eno najbolj ljubih tvojih pisem mi je eno ko si mi je dala to zadnjo nedeljo na naši njivi ko smo šli v Gorico ali se še spominjaš? Nigdar ne mi boš pozabljena in isto kraji kjer smo skupaj bili (*podčrtano). Marta od Bineta pride za Veliko noč domov mi je včeraj pravil Binče. Je skakal dva metra visoko od veselja. Kedaj pride od tebe ono srečno pismo da bo pisalo ta dan pojdem od tukaj. Ko sem začel pismo pisati sem si mislil da ne spišem niti polovico pisma ker ni kaj pisati.

Tvoj zvesti ti Francit.

Opombe:

pozdravlja in te poljublja (Zapisano pri strani, na levi na koncu pisma.)

pozdravi mi v prvi vrsti Kristo Zaro in Maričko Komdovko in vse te druge. Z Bogom.

(Zapisano na vrhu zadnje strani, v nasprotni smeri.)

Bilje, 23.2.1922

Draga mi Felička!!!

Sedaj ob sedmi uri sem šel k pevski vaji – sem zvedel da jutri Estera odpotuje. Vedi zelo težko mi je po njej prvič radi zboru drugič ker sem se žnjo večkrat pogovarjal pa vedi vsaki krat v

tolažbo ker se mi je zdelo da kadar sem govoril žnjo da govorim s teboj. Včeraj sem dobil tvoje ljubko pisemce in povej Kristi da sem vdobil tudi svojo arabkinjo hvala vam lepa obema.

Drugače novic ti ne bom pisal takih ker si bodele pravile z Ester. Reci ji naj ti pove od Dominika Komel in od Franca od Turka in take reči. Sedaj bodele pa vi druge zadovoljne ker vam je izpolnjena vaša želja ker jo bodele imele tam. Pa za zbor bo strašno žalostno. Danes sem vdobil pismo od Riharda mi piše da od Kriste je dobil samo še eno pismo po novem letu, kako to! Reci ji kaj v priliki pa ji ni treba praviti da je meni tako pisal. Nadalje sedaj imamo tukaj prav lepe dneve upam da v prihodnjem pismu če bo mogoče ti pošljem že bele vijolice. Radi slike te prosim ne drži se nič nazaj pošlji mi lepo ali grdo.

Nadalje me veseli da se držite tako ponosno z vašo poštenostjo samo to rečem oprosti! Kako si tudi ti že meni pisala da otroc stoji naj gleda da ne pade.

Torej za danes sem spisal vse v veliki hitrosti ker sploh take reči ki bi ti jih pisal vem da ti Estera pove.

Končujem moje slabo pisanje z mnogimi pozdravi in gorečimi poljubi tvoj zvesti Francit.

Opombe:

pozdrav Kristi Zori (zapisano spodaj)

četrtek 7ar in pol zvečer (zapisano v kotu pisma)

Z bogom (na koncu pisma)

Bilje, 8.V.22

Draga mi Felička!!!

Včeraj sem mislil ti pisati pa sem pustil ker je tudi bolje ker sem mislil na to, da ta teden moram vdobiti odgovore tega zadnjega pisma in tudi to sem mislim da če ta teden ne vdobim potem pa tudi gotovo nikdar več. Draga! Nocoj je že toček in imam igro potem pa še pismo bi rad nesel v Miren na pošto da je bolj gotovo vdobiš ta pravi praznik. In sedaj je ura že pozna šmarnice (Molitva – napisano nad besedno šmarnice) so že začele, pisal ti danes ne bom dosti ker pohitim le par vrstic.

Danes sem vdobil to tvoje peto pismo v tem letu. Zadnje sem dobili ono katero si mi pisala oziroma odgovorila na ono pismo katero sem poslal po Esteri in to si pisala na V.III. je minilo dva meseca. Nadalje sem vdobil ono karto katero si mi voščila prijateljsko Veliko nočne praznike katero bi bilo bolje da bi je ne vdobil. Nadalje odkar je šla Estera jaz sem ti pisal 4. pisma. Tvoje slike prisegam ti da nisem vdobil. Če ti je ljubo pošlji jo?! Žališ me če govoriš tako radi tvojih doma da gotovo grem malo kje ali pa nič. Sedaj ko mi nisi nič pisala že več,

sem bil tam vsaki teden sem vprašal ako so kaj vdobili od tebe. Končno šele v soboto so vdobili tvoje pismo katero mi jo je dala tvoja mama prečitati. Pa ko sem prišel do onih vrstic katere so šle meni, čutil sem si v srcu več nožev nego eden, te stvari pustim pri miru za danes mogoče že drugi teden kaj več. Samo da ti povem da preveč poslušáš ljudi ti ker po mojem mislim da, gršega greha ni na svetu kot so te Biljenske kloferske babe. Saj to si vedela že prej doma da tačega ne bo manjkalo.

Pišem prav na mut po domače je že tema. Še kaj novic ti povem potem pa dovolj. Izidor govori mislim da resno za Ljudmilo. Albina ima sina je že en mesec od tega Ivanka tudi.

Vedi da prav ne vidim več za danes dovolj drugič več. Prosim te sliko pošlji mi hitro ko vdobiš to pismo.

Ostajam z mnogimi pozdravi in poljubi.

Tvoj zvesti Franci

Opombe:

danes imam v srcu večji praznik kot sem ga imel za veliko noč. (napisano na robu, v drugi smeri)

Bilje, 2.X.22

Draga mi Felička!!!

Prav nestrpno sem čakal da vdobim kakšen glas od tebe ali iz dnega kraja ali iz drugega. Vedi da časopisje me je zelo plašilo. Pa upam da tisti dan ko so bombardirali turški letalci Chairo da nisi bila več tam, mogoče še tega ne veš. Ampak vedi da ti ne morem povedati kako mi je tista reč storila misliti ko sem čital, in potem sem še tisti dan peljala Poldiča v Gorico ki je moral tisti dan iti k vojakom. To je bilo na 26 m.m. malo od ednega in malo od drugega ma me ni sram ti povedati da sem se moral tisti dan britko razjokati. Ko sem pa še v petek vdobil tvojo kartico minula mi je skoraj vsa žalost. Veseli me da si se spomnila na moj god, mislil sem da ne veš kedaj ga imam. Obenem sem tudi vesel da si se rešila iz tistih krajev ke bo zame in zate vsaj mislim da bolje, če ne za drugo samo radi pošte, da si bomo zopet redno pisali eden drugemu. To pismo ti pišem pa ne vem kam poslati ker ne morem vedeti ali ostaneš na starem naslovu zato je pošiljam na naslov od Kriste. Sedaj je čas trgatve, minuli teden je cel teden je cel teden tako padal dež da sem mislil da bode Vipava prišla v britof kakor pred leti smo trgali pa nobeden dan več kakor dva pri morali smo pustiti in radi dežja iti domov. Včeraj je bila roženkranska nedelja prav lep dan moral sem delati cel dan v kleti, pri maši in pri procesiji po polden sem vsegljih bil je bilo prav lepo kakor po starem samo fantov in mož se vidi prav malo gljih kakšni stari možje si moraš že sama misliti kakšna sreča da smo od pevskega zbora da kam

gremo in kaj napravmo drugači bi bilo žalostno radi kakšnih cerkvenih praznikov. V mraku smo šli pet od nas v Bukovico v kino je bila lepa predstava. Ali veš da imajo v Bukovici stalni kino? In po kinotu sem šel malo k Pepki iz Oberša, ali veš da je doma za 40 dni, so gospodarji na tirolskem in so ji dali toliko dopusta je minilo v soboto 14 dni kar je doma. Povem ti da grem k nji če le morem, kakšen večer ker je sama, brez nikake družbe in se mi smili ker mi pravi da naj ji bom za družbo vsaj ta majhen čas ko je doma.

Je zelo fajn punca pametna, in si dosti dosti pripovedujemo po dvanajstih letih jaz in ona. Tudi ti skoraj vsaki krat predmet naših pogovorov. Samo se bojim da pride kakšna zmešnjava kakor lani radi Lizike ker nas je že videla Lijanka skupaj tista smrdljiva baba! Prav smrdi mi ko jo srečam na cesti odkar sem zvedel da je takrat oziroma da so takrat skozi njo prišle tiste nepotrebne muke, besede in še marsi kaj. Mislim da sedaj ji bo gobec zaprt oprosti ker ni vredna da i rečem usta ker vidi da bi bolj za potrebo pazla na svoje kot na druge.

Povem ti, da Pepka naju zelo blagruje mene in tebe, in ji je zelo žal da te ni videla ker je bila toliko časa v Aleksandriji. Pa obljubla je da te pride obiskat ko se vrne, ker jo čaka Štefanja Smiholova da ji pride držat v krst. Potem pojde zopet v Cairo in spomladi pride domov za vedno pravi. Je še vedno punca in brez fanta. Zelo rad bi hotel da bi se videla ker zna čudo lepo pravit in ima zelo lep karakter. Pravila mi je da od tebe je slišala pravit in zmirej vse dobro in lepo od tebe, in da ji je pravil Betka pestra od Suzane je umrla Suzana ali veš? Da te je videla v Društvu ko si prav lepo igrala. Ti čestitam in me zelo veseli slišati lepe reči od tebe. Danes je ponedeljek danes so nesli prejšno podobo matere Božje iz Gorice zopet na Sv. Goro. Žali Bog ni mi čas dopuščal da bi videl ker imamo še dosti dela poj veš da tako delo kot je trgatve ni mogoče reči da bi se odneslo posebno še ker je bilo dosti dežjaje grozdje dosti gnilo. Slišal sem da je bilo zelo lepo da je bila škoda ne videti. Tvoji so že potrgali pred 14 dnevi sem pil rebulo prvič letos pri njih. Drugače pa vsi zdravi ta mali Koglotič je zelo koražen in fest fantina, Štefanja pravi da mu bo hmali lučal, in veš še kaj? Ga uči Štefanja da naj me kliče stric jaz sem ji rekela da bo treba dokler ne prideš ti domov malo kakšen krat prit v Škorjavcu kr kaj takega bi se hmali navadil Koglotič. Gvanin Ruglav je umrl, danes osem dni je bil pogreb. Na tvoje pismo v katerem sem vdobil sliko sem ti hitro pisal pismo na Chios (?) ali si vdobila? Psimo nadaljujem je torek 10 ur zvečer ko sem sinoči pustil pisanje bila je že polnoč ali več ker imamo že dosti za oprešat grozdja upam da vsako tolko časa da utegenm da ti dokončam to pismo nazaj. Prosim te če bo kaj pomazano oprosti mi ker ne morem si vsaki hip si umivat rok in tudi veš da roke pri takem delu so vedno tolste, in se oprijemljejo. Na tvojo prošnjo v zadnjem pismu katerem sem vdobil od tebe sem ti pozabil odgovoriti. Sicer da naj raztržem ono sliko iz Gorice z rožami. Vedi da nisem toliko močan da bi moral kaj takega napraviti. Saj mi odpustiš kaj? Pa

saj ni toliko slaba in tudi nimam boljšega spomina od tebe kakor je tista slika kaj ti ona me spominja na čase najsrečnejših dni katere sem užil do sedaj v mojem življenju. In radi tega prosim te dovolmi da sliko ohranim vsaj dokler se ti zopet vrneš. Zopet morem iti.

Danes po poldne sem precej dobu volje ker smo vdobili pismo od Poldiča in piše da se imajo slovinci prav dobro in da jih imajo zelo radi sicer mislim jaz samo da se jim prikupijo. Nahaja se v Bolniji. Drugi mesec gredo na nabor tisti ki so rojeni leta 903. Ne razumem kaj jih moti te lahe mi bomo tudi morali delati par mesecev če ne več pa se ne ve še kedaj. Prosim te ko vdobiš to pismo če ti je ljubo od pišimi hitro in pišimi dosti dosti ker me zelo zanima kako se imaš sedaj in kako si se imela zadnje čase na Chiosu. Ka se godi na Goriškem vemo vsi tukaj. Prašaj Zarko ali je dobila moje pismo? Slišal sem da Frančeškin in Judita se imata zelo rada pa ne vem če bo dolgo trajalo. Kako je pa steboj pišimi dosti dosti in pozdravi Kristo Estero in Zorko. Kako se pa godi z Kristo in Estero ali ji je še kaj pisal Čuk? Oprosti za te radovednosti, pismo moram končati ter zjutraj mi še mnogo mnogo pozdravov in gorečih poljubov od tvojega in vedno na te mislečega Francita.

Bilje, 25. X. 22

Draga mi felička!!

Skoraj več ne pričakujoč vdobiti več kaj od tebe, sem vdobil danes tvoje ljubko mi pisemce katero si pisala 18. t. m. Mislil si sem da morda te jejo že ribe v morju, ali kaj podobnega. Tolažilo me je zopet da morda se je pojavila na parniku na katerem ste se peljali bolezen, in da so vas vsih skupaj potem postavili pod karentejo. Vse si človek predstavlja če ne vdobi mesec dni pisma, posebno pa še, če ve da se nahajaš na taki poti. Zadnjo pošto sem vdobil od tebe kartico za god, v kateri mi pišeš da odhajaš in to bo jutri mesec od kar sem jo vdobil. Pričakujoč da gotovo vdobim kaj iz Aleksandrie ne štirinajsti dan po odhodu, ni se čuditi če se človek misli vseh reči. Skoraj ne verjetno da si toliko časa se vozila, in še manj verjetno da bi toliko časa nič ne pisala. Čudno se mi zdi kako da nisi v pismu nič opisala vožnjo, ker tvoja navada vem da je kaj takega opisati. In čudno semi zdi tudi ker pisma pišeš kakor da si bila vedno v Ale.in nič na grškem Tvoji niso vdobili tudi nič od tebe izvzemši listka v mojem pismu. Tudi da sem jih prav rešil nocoj ko sem jim nesel poslani jim listek posebno mamu. Ne moreš si predstavljati kako smo trpeli jaz in tvoja mama. Danes teden sem bil tudi tam sem šel gledat ali so kaj vdobili mama je bila zelo žalostna je ravno zašila paket da ti pošlje po Zofiji in da ponese in veš kaj je rekla sedaj sem ji napravla naj bo živa ali mrtva. Pred časom smo se pogovarjali z tvojo mamu da ti pošljemo in da dam tudi jaz nekaj, tako žali bog ker ni bilo pisanja jaz ti nisem nič poslal Namreč mislil sem ti poslati eno flaško žganja in nekaj grozdja pa po kom družem če bodo hotli

vzeti. Zofija in svoji so v resnici fanj ljudje celo Bilje jih hvalijo. Kaj pravi pa od mene ali ni nič rekla kako da ti nisem nič poslal. Vedi da obžalujem ker ni bilo pred pošte ker ni bilo pred pošte da bi ti moral kaj poslati. Zelo so bili žalosti kadar so šli od tukaj jokali so vsi od žalosti. Toliko pozdravijih vse tri kadar pojdeš knjim ne pozabit! Sedaj mi je zelo žal da nisem včasih več govoril z Zofijo pa vedi da me je bilo sram sam pa nevem zakaj. Tončka pojde od tukaj na 1. XI. in pride na 10. XI. Ona me še sedaj zelo obžaluje ker nimam pisma ker je danes nisem nič videl šele jutri večir ji utegnem it povedat. Gre z drugim parnikom ki rabi deset dni in gre skozi grško gospodarji jo bodo čakali v Trstu ne v Bolognji. Vprašaj če me ta mala kaj jezi, ne čisto nič ne vedi da nam je vsim za kratek čas tako je luštna da ne morem ti povedati me ima najraje mene so prav jezni družji ker se vdobi na mojem [nečitljivo] naj bolj vesel Koglotič je res kaj fanj dečko ne moreš si ti misliti kako je fanj še nisem videl tako lepega otroka povedal *sem nocoj da mu prineseš igračke in veš kakšen trošt so mi dali na to da kadar prideš ti domov da se bojijo da ne bo več rabil igračk da bo hodil že v šolo fanj so mi povedli kaj? Jaz sem jim še pritrnil da bo res tako so se vsi smejali. Smo se zelo šalili od veselja ko smo imeli tvoje pismo. Povedal sem jim tudi kako si mi pisala za prit domov s Kristo, za priti so bili zadovoljni, ampak za nazaj ne. Kar tudi jaz mislim kako bi mi bilo težko sedaj leto ko bi šla nazaj namesto pričakovat in štet dneve kedaj da pride Velika noč, nečem si mislit več kako bi bilo lepo ko bi prišla bolje da si mislim kako mi bo težko ko spet pojdeš. Mama tvoja je rekla na vse zadnje da si sama gospodinja da napravi kar hočeš. Jaz račem ravno tisto. Pa se bojim da na vse zadnje ne bo ne tebe ne Kriste. Upam da stem sem ti dosti odgovoril na dotično vprašanje sedaj pa odgovori ti meni če ti sem prav odgovoril? Zelo bi me veselilo če bi šla v Kajer da obišeš Lizi, Slučajno če ne pride Tončka k tebi in da bo že v Kajri te lahko pelje Lizi k Tončki: ta ti ne bo škodovala če se žnjimi sezideš ker ti bo mogoče kedaj kaj nucala ker vem da njih pozna cel Kair še fanj punce Vedi da od tiste babe mi ni nihče nič rekel nigdar ampak sem sam slutil ker mi je prav dišala kakor psu zajc. Pa Velerja kaj pravi? Kaj reče radi sestre? Še meni je žal ker je bila res ena lepa punca sedaj je vse proč proč. Res pravi pesem zgubljen prstan se še najde zgubljena nedolžnost ne. Gerka se poroči mislim da je Jutka Ka. poizvedovala pri tem če ne ni dovolila Malja da bi se poročili Ivanka fornazarič ima sina. Zofa Mrljakova tudi. Poldo Zajčkov mož od Žeške je umrl je pustil 7 otrok. Drugače mi doma smo vsi zdravi samo zmeraj manj nas je Poldo pri vojaki Dolfo je šel v Ljubljano v šolo Lizeta v Gorico v šolo Anton tudi se uči mizarstvo v Gorici Žali Bog se bojim da nigdar več ne bomo doma vsi skupaj. Nadalje čestitam peresu da se ti je zlomili že na prvi strani ko bi šlo tako naprej bi mi malo popisala ker je pisala tako velike črke in redke vrste. Upam da sem ti popisal za danes dovolj pozno je tudi že bo pol noči.*

Opombe:

Ostajam z mnogimi gorečimi ter poljubi vedno ti zvesti tvoj Francili. (Pripisano na zadnji desni strani pisma)

Elisabeth Wresnig. *bei Dz. Schwartg.* Middam Suares Caire (Pripisano na zadnji levi strani pisma)

Bilje, 8. 11. 22

Draga mi felička!

Prav vesel sem včeraj vdobil tvoje fanj pisemce naj srčnejša ti hvala. Obžalujem pa da se je ono pismo izgubilo oziroma tudi od tvojih pa kaj se hoče slučaj se zgodi tui tak. Že v začetku te moram malo oplašit da skoraj ti nimam danes kaj pisati, pa prosim oprosti če ne bo karta prav polna. Spominjam se da sem ti lansko leto enkrat že v začetku pisma tako pisal pa ti ni nič prav stalo. Ne da je res? Pa včasih je res tako da človek nima kaj pisati in tudi ni so dnevi ednaki za pisat Včasih pride vsega v glavo, da se pismo kar na enkrat napolni . Ali ni res da ni zmiraj ednako razpoloženje? Na dan vseh svetih smo imeli zelo lep dan da ljudje ne pomnijo da bi bil še kedaj na vahte tako lep. Na pokopališču seveda smo peli ampak zelo slabo napredujemo sedaj v petju ne gre več kot je šlo in tudi nobeden več nimamo tistega veselja kod pred časom ne slišiš več da zapojemo kakšno v gostilni ali kje kod druga leta ki smo peli če smo le bili štirje skupaj, smo že zapeli. Sedaj nas uči Romano pa ni milosti proti g Kuratu. Po zadnji veselici ki smo jo imeli ni bilo več ga zraven, nevem kaj to pomeni. Ti odkrito povem da grem k vaji le za kratek čas, ker je fanj moška družba, sicer ne manjkam pa nikoli pri vajah. To ti tudi povem da ženski ne more videt nobeden ker so postale tako sitne in prav zaprav nevem kako bi rekel da kakšne. Soprani niso bi rekel skoraj za nič če je zalka že gre pa ona pride tudi vsako kvatro enkrat tako da je z ženskami sam križ. Druge punce bi zelo rade hodile pa jih ne pustijo pa nevem zakaj saj tudi so nekatere fanj punce in imajo tudi dobre glasove. Jaz mogoče prestanem še to zimo v zboru potem pustim vse skupaj ker me tudi mene jezi, ker bi rada tudi naša Lizeta hodila je že večkrat vprašala Zalko. Sam nevem kaj si predstavljajo in mislijo da so druge punce. Vse slabe niso, pa takih slabih bi se morali branit, in naj druge pustijo v zavetje. Sam nevem zakaj jim mora biti <hi>oropana</hi> društvena in kulturna izobrazba. Če jih ne bodo pustili bomo ustanovili drugo društvo potem pa naj bo kar hoče. Prosim ne pravi nikomur teh reči. V nedeljo smo imeli Vipavo na britofu smo se vozili v barkah pa ni bila tako velika kot 9. leta. Je bila samo do pompe, do poldne je bila že cesta čista. Vreme imamo da bog pomagaj danes je bil zelo lep dan jutri bo gotovo dež ker že od konc avgusta ni bilo dva dni zaporedoma lepo

vreme. Danes sem bil v njivi pri vaši hiši pa nisem nič šel k tvojim ker nisem imel časa. Ko sem šel domov mama je pistvala Koglotiča in varvala prešiče imajo zelo lepega prešiča debelega pridi na klobase. Mi smo že zaklali ednega. Štefanja je zelo fanj zdi se mi bolj mlada kot kadar si bila ti doma lumparka pa mora bit kar se da. Naj raje grem k tvojim če vidim da je sama Štefanja da se kaj presmejemo. Če vidiš kaj mutcavko reciji da je rekla naša mama Marička Nemčeva da bi ji zelo rada pisala pa da ne mora ker jo bolijo že dolgo dolgo časa oči, in da naj se vseh kaj oglasi, in naj ne misli da je mogoče jezna ker ji mama nigdar ni odgovorila že na kakih šest svojih pismi. Dolfič ni šel k vojakom radi če sta dva brata potrjena če dela eden izmed njih prošnjo ostane doma dokler ne drugi odsluži če ga ne poprej pokličejo to je če se slučajno posreči prošnja. Mu bo pozneje tudi težko iti gotovo. Tukaj ne kaže da bomo imeli prej miru dokler ne postanemo taljani. Če ti veš kakšne reči delajo fašisti kakšen krat. Gotovo ti so znane razmire ki se godijo v Italiji. Namreč fašisti so prevzeli celo vlado, takšne reči so bile oni teden da je bila groza. V Biljah je prišlo do tega da se vidi že po nekaterih domačih ljudeh razobešene laške zastave. V soboto so po več hišah prisiljevali domači fašisti da morajo razobesiti laške zastave. Včasih primejo človeka takšne misli da ne vem kaj bi storil. To rečem da sem srečen ker imam tebe da te ljubim ker me večkrat že si rešila kakšne neprijetne prilike. Vedi da včasih me prime taka jeza da bi nevedem kaj napravil s takimi ljudmi spomnem se pa da te ljubim tebe in ti mene se raje ognem. Pa ravno tako delajo znami kot sami hočejo pa upajmo ker vsaka stvar ima svoj konec da ga bo imela tudi ta. Obžalujem da si morala na grškem toliko pretrpeti. Kdo bi si mislil kedaj ko smo srečni sedeli pri špargetu da boš ti kedaj v takšnih položajih, in kje, v krajih ki jih naš svet niti ne pozna. Mogoče če bi se kaj zgodilo steboj, bi o tebi nigdar več ne slišal ne vedel. Pa verjemi da jaz sem si slutil da tebi se ne godi dobro. Hvala bogu minulo je in želim da še ta čas ko boš v svetu da bi se ti godilo dobro in srečno. Saj ko prideš domov bo prestano že vse pozabljeno. Tudi mi družini smo že pozabili da smo bili v vojski in veš kakšni smo? Komaj čakamo da bi zopet bilo. Res da ne pozabim čestitat perescu da je v zadnjem pismu bilo tako pridkano recimu da kadar pride domov da pojde z mano brat črešne in fige. Pa tudi moje ni pod špot saj ti skoraj vsaki krat napolni pismo pa se nič ne zmisliš nanje ubogo semi prav smili. Prosim če je bila Tončka pri tebi odpišimi hitro škoda da ni morala nič vzeti s seboj ker sem ji dajal. Če ne pride do dvanajstega t.m. potem je ne bo. Končujem z mnogimi pozdravi ter gorečimi poljubi tvoj vedno ti zvesti Francili.

Opombe:

Oprosti ker je pismo tako mrzlo in radi tega ne bodi nič žalostna pa drugič kaj bolj fanj. Lahko noč še en poljubček vroč če je že pismo mrzlo franc. (Dopisano na začetku druge in tretje strani pisma in narobe obrnjeno)

Bilje, 4. III. 23

Draga mi felička!-!

Hvala lepa za srčkano pisemce poslano po tvojih. Zakaj rečeš da naj ti oprostim ker pošiljaš obem skupaj. Ne misli da sem jezen radi tega? nasprotno! Vesel sem samo da vdobim. Ludvik mi je je, prinesel v sredo k vaji k g. Kuratu ker nam je razdelil vloge bomo igrali eno igro zelo lepo (užitkarji:) Resničen dogodljaj ki se je godil lansko leto na štajerskem in na goriškem ni bila še igrana. Jaz imam vlogo Petra Tončka tuževa snaha (francka:) bo moja ljuba vdova, z 7 letnim sinčkom. Saj ne boš jezna radi tega kaj? Ludvik bo igral škrivanta namreč pri pravdi z mojim očetom in franckinim pri sodnji radi posestva. Jaz imam vlogo pustega in mrzlega fanta da dela ženska kar hoče z menoj. Moje kretenje bo malo težko. Veseli me da se zabavaš s petjem in igranjem tudi ti. Ko pridete drugo leto domov bomo morali napraviti eno lepo veselico da boste tudi vi druge prisotne kaj? V pred zadnjem pismu si mi pisala da kako se ni poročila Tončka z svojim fantom. Glej stvar je taka. On je bil ujetnik na otoku Malti in do takrat mislim da se nista praj videla nikoli in ne vedela eden za drugega. Potem is ujetništva sta si pisala pa ne vem na kakšen način sta se najdla. In ko so si večkrat pisala v tolažbo eden drugemu, Tončka po *pisavi* si je predstavljala da mora biti en fejest fant, ker ji je pisal taka pisma da si je čudila kako da ta človek piše tako fanj pisma. In tako na tisti način sta se zaročila. In kadar je prišel on v Egipt da se poročijo, ona je obstala ko ga je videla in vsako besedo da mu je morala cukati iz ust in t.d. Primerno moji vlogi ki jo imam sedaj. Takšen je bil on takrat in sploh zmiraj je takšen. Ona je bila vse eno na svojem mestu da se poroči ker da ne mara imeti za norca pa je zelo trpela. In kadar so prišle teta in Lizi iz Bilj zopet dol so prinesle še druge njegove napake da na tisti način se je potem prijateljstvo vse razdrlo. Ko pisemce nadaljujem je sredo večir. Danes sem zopet vdobil tvojo kartico hvala ti lepa. Bomo videli če ostanete ti in Estera mož beseda. Veselilo bi me to, ampak bolje bi bilo, da bi s kom stavile kakšno precej veliko stavo [Vadljo] da potem bi se ne morale premisliti tako iz lepa kaj? Pozdravi toliko Estero! Od Dolfota sem vdobil eno karto v kateri mi piše da kadar ti bom pisal naj ti v njegovem imenu pošljem pomnožene pozdrave, ter hvala lepa za pozdrave poslane po Kristi. Nadalje me zelo veseli da v zadnjem pismu poslanem po tvojih me tako lepo spominjaš prejšnjih časov Sedaj se sam sebi čudim da kje sem imel takrat tisto koražo in kako sem hodil prvo leto k tebi češ da prav moram iti brez vsakega pogoja tako me je gnalo. Oh in kadar sem te poljubil prvič še sedaj

mi stoji vse živo in čutim prav tvoje toplo lice kakor tisti čas. Oh kako lepi spomini nigdar jih ne pozabim če prav sam ostanem. Ali pa če me ti zapustiš če bom prav drugo imel. Pa upam da ne pridemo do tega kaj? Na ohceti je posalo prav fanj, čudo fanj, da sem bil prav zadovoljen čaki ti povem od začetka. Pri poroki z mašo je pel mešan zbor so bili skoraj vsi pevci in zelo lepo so peli, in je bila zelo lepa poroka da po vojni mislim da jo ni bilo še take ne da hvalim ker sem bil jaz zraven kar je res je res. Potem pri Kogojevih je bilo kosilo in po kosilu je prišel avto ter smo šli v gorico se slikat. Škoda ker ti ne morem poslati slike ker so preveč velike. Potem z gorice smo šli z avtom na rajžo po Vipavski dolini V Vrtovinu smo vzeli gor še g. učitelja Pelicono in svojo gospo Maričko Kogojevo, in smo se vozili če in sem okoli in pili saj veš kakor na ohcet. Potem ob osmih zvečir smo prišli v Bilje, in je bila večirja 30 gostov fanj in čudo lepa. Ob eni uri po pol noči smo šli k Solerju in smo plesali dokler ni vablo k maši potem smo šlivsi skupaj k maši in po maši smo šli spat. In potem je bila ohcet končana. Nadalje ko mi pišeš da ti je pisala tončka tako ona ve da te jaz ljubim ker vedi da kadar sem jaz razkril nji mojo ljubezen do tebe, sem videl na njenem očesu solzo pa nevem nič kaj je morala pomeniti. In potem mi je zmiraj pravla da naj ti pišem da pridi domov. Ter ona mi je tudi rekla da Egipt je sreča za naše kraje na en način Na drugi način pa, da je Egipt rušitelj naših krajev zakaj pa, nisem je hotel prašati ker to sem sam prepričan. Nadalje radi lepih punčk povem ti popravici da jih je enih osem ki so prav lepe da je res nevarnost za se kam zaljubit. Pa kaj ker morda iščejo že pašaporto za [neberljivo]. Ako pride Lejonka če ne vem ker nič ne slišim potem pa se boste morale bolj pazit! In za nas bo pa veliko boljši. Ako si Berto in Velerja pišeta nevem ker ne prašam nič nobenega bolje gledat vsak zase. Pa če bi mu pisala bi gotovo kakšen krat kaj povedal. Ivanka N. je že nekaj časa v Biljah ima zelo lepega sina. Zofka Merljak je še tukaj, ona ima tudi lepega sina, in pridnega moža. Končno felička oprost pisavi ker zelo hitim pozno je tudi že bodi srčkano mi pozdravljena ter goreče poljubljena od vedno zvestega ti francila.

Opombe:

Bog te Živi. Reče naša ta mala. (dopisano ob strani zadnje strani pisma)

Pozdrav Kristi Esteri, Zori i.t.d. francili. (dopisano na začetku tretje strani pisma in narobe obrnjeno)

Bilje, 5. IV. 23.

Nad vse mi ljubljena felička!!

Srčkana ti hvala za zadnje poslano [nečitljivo] – pisemce. Kako me je navdalo, ko se tako nestrpna troštaš da bodemo sedaj leto hodili zopet skupaj kot negdaj. To si ne smem misliti

drugače bo predolgo. Kar bo tudi res da nam se bo zdelo obema dolgo. Ker kar se človek najbolj trošta noče nigdar priti. ____ Nadalje ti moram povedati da tukaj so me začeli ženit z eno punco z Renč Kar Bog ne daj. Ali si mogoče že kaj slišala? Raje kot ti bodo drugi pravli ti povem sam, ker ti bi mogoči hitro verjela drugim če bi ti pravili kaj takega. Torej da veš da ni resnica in tudi nočem da bi bila! Nadalje kako so ti minuli kaj prazniki? Tukaj za vstajenje smo imeli dež da ni šla procesija nič ven. Drugače dan je bil precej lep. Na Veliko noč zvečir sem večirjal z tvojimi sem bil tam cel večir smo se dosti pogovarjali od tebe in smejali z Vladkotom in vse sort reči. Ludvik je bil malo na koraži smo se čudo smejali žnjim. Jaz sem sem jim zlagal da si mi pisala da če zazidajo hišo da prideš domov in da če ne zazidajo da ne prideš. Mama je bila hitro v strahu, in je rekla da saj je prostora vse edno zate. Potem sem se pa hitro opravičil ker sem videl da je v zadregi. Na Veliko noč smo bili prvi cel dan v [nečitljivo]. Po molitvi smo bili pri g. Kuratu nas je povabil na kozarc vina kakor vsako leto, potem pa je bil pogreb je umrla Celesta od Žonkavih smo peli pri pogrebu mešan zbor. Gunderli ta mladi je tudi umrl na veliki teden je pustil veliko družino. Vem un je bil zdrav in mrtev. Mislim da Rusjanka mama od Estere je tudi zelo slaba. Še danes so ji nesli g. Boga. ti praviš da bode imeli drugo nedeljo po Veliki noči veselico? torej mi najbrž tudi že bo šlo po sreči. gotovo ko bomo na odru eden in drugi se spomnimo eden na družega kaj? Oh zakaj nisva oba skupaj kaj? Kako bi bilo lepo. Vsako katera mi je voščila velikonočne praznike mi je raklo da bi bili drugo leto skupaj. Pa nisem še nobenemu povedal da bomo. Tončka mi je pisala da ne pride to pomlat domov da pride komaj drugo leto meseca februarja ona in Lizika. Pridi tudi ti žnjimi. Žan Žorž ima družega sina. Mogoče potem pojde Helena dol ker zmiraj pravi da pojde. Jutri gre Lejonka. Ji ponesem njej to pismo pa je zapečatim. Sedaj hodi tvoj tata tukaj vsaki dan v mlake. On je zmiraj glih prav nič se ni predrugačil in dela vsaki dan zdrav je tudi zmiraj. Marija Drajčkova ima še zmiraj tistega iz Gorice. Mislim da se poročijo sedaj v kratkem. Katarina in Lu[neberljivo] mislim tudi da se v kratkem poročijo. Popraj so zmiraj pravili da se poroči Malka Mozetič poveliki noči sedaj pa ne govori več nobena nič. Bodeš videla kako je lepo je sedaj tukaj vse hiše nove radoveden sem kako si predstavljaš ti Bilje sedaj ker jih nisi videla že toliko časa. Pa če ne pojdeš z gospodarji na grško, ali boš morala vdobiti drugo službo? Radi zraku in zdravja bi bilo bolje da bi šla, potem bi prišla zopet frišna v Egipt. Kako se si zdravstveno počutla lani tam? Oprosti ker te vprašam take reči! Nadalje me veseli da tako napredujete Biljenke tam v vašem društvu. Ti čestitam da si odbornica! Jaz sem odbornik tudi že dve leti tukaj. Imava vsak en velik titul kaj? Pozdravi Zoro ter zahvalijo v mojem imenu za voščilo ker mi je pisala eno karto pa nimam naslova za i odpisat. Ednako tudi drugim ki mi voščijo v tvojem imenu. Draga! Upam da se ne ustrašiš ko ti pišem da me ženijo bolje da ti povem jaz kot drugi

kaj? Pa ti odkrito povem da do sedaj nisem še nigdar nobene vprašal za ljubezen izvemši tebe. Pa tudi ne maram vprašati ker sem bolj srečen tako. Je dovolj dokazilo ona pismica ki se začne tako glej obračati na dva oči to zdravo ni to dobro ni iz tega se gorje rodi. Ali mi pošlješ kaj kmalu sliko, ker komaj čakam da jo vdobim. Škoda ker se nisi slikala sama tudi ko si bila že opravljina. Drugače ti nimam več kaj takega pisati te iskreno pozdravljam vroče poljubljam tvojo zvesti francili.

Bilje 23. IV. 923.

Draga mi felička!!

Vdobil sem tvojo ljubko mi pisemce najsrčnejša ti hvala ednako tudi za slikco. Tvojim hitro izročil kar je bilo za njih. Vedi da Vladko je vdobil prej igračke kot pismo. Oprosti ker ti nisem kaj odpisal ker sem čakal da bom prej govoril z Estero. Sinoči sem bil pri nji od 7 – do 9. ure smo bili sami v sobi in govorili skoraj cel čas samo o tebi, same lepe reči in je pravila Estera o tebi. Samo tista dva poljubika na moj račun mi ni hotela dati. Pravila mi je da z Čukom imata obravnave jaz rečem da gotovo se vse popravi. Čuk da ji je rekel da on jo poroči tudi če ima zapustit svoj dom, radi ker so stariši nasprotni. Meni se zdi da jo ne boste vidle več dol. Če ravno mi je rekla da radi tistega ozira da bi se rada hitro iznebila od tukaj. Draga! Čudim se vedno tebi da kako si vedno v strahu radi pomanjkanje mizerje, in takih reči. Že v več pismah mi to opominjaš. Sam ne vem kako bi ti to razložil. To pa je res, da si raje človek predstavlja ponižanje kot bogastvo. Toda jaz ne moram ti obljubljam dobrega da bi potem lahko se vigla na slabši. felička! Svetujem ti da tiste misli najbolje da pustiš iz glave. Jaz pa nisem tak. Si mislim če ne bomo morali živeti od leta do leta, bomo pa od dneva do dneva in je ravno isto. Da so dela vrtavljina in vojne odškodninske plače ni res, kako bi morala to biti da bi eni bili plačani drugi pa ne. Ustavljeno bo res, kadar ne bo več dela takrat bo gotovo moralo dosti ljudi v svet z trebuhom za kruhom. tako kakor je bilo pod prejšnjo državo veš lahko samo da ne bode nigdar več. Pa dandanes je vseh državah ednako ker nosijo velike vojne dolgove. Povsod so velike takse in vseh vrst doklad. In zraven še politične zmešnjave. Nadalje radi tiste punce iz Renč ti povem da ni vredno niti pisati. Ali če se govori z katero žensko, se mora prav sama o ljubezni razpravljati, in z vsako, toraj koliko ljubi bi že imel oko bi bila vsaka tista kosem žnjo govoril, žnjo plesal, moja ljuba? Še to ti povem kako nas so ljudje videli in ker ti praviš da če ne vidijo da ne morejo govoriti. Moj brat in njen brat so skupaj v Bolonji pri vojaki, in ona je prišla pred pustom enkrat k nam da gre v Bolonjo obiskat svojega brata in če kaj pošljemo tudi za našega. Takoj smo napravili in potem sem šel žnjo kakor se spodobi malo jo spremljat sicer do Bukovce in potem na pust smo plesali skupaj in hitro so ljudje govorili da je moja ljuba. toraj tukaj imaš

vse kar sem se jaz žnjo ženil In mogoče lahko če bo prilika bom še žnjo govoril mogoče tudi plesal, *ženil pa se ne bom*. Ker imam ljubo drago katero jo ljubim bolj kot vse na svetu. Katero edino sem prosil ljubezni in kateri edini sem obljubil ljubezen in zvestobo Nadalje če ti ostanem že za naprej zvest do konca me opominjaš Draga! Avgusta bode štiri leta od kar sem ti pisal prvo pisemce če se še spominjaš nič nisem pozabil kaj sem ti pisal. Kako naj bi pozabil ker sem pisal od srca iz katerega so bile že takrat korenice ljubezni tako močne da nisem moral več trpeti da bi molčal da bi ti ne razkril. Potem prašaš ali ti ostanem za naprej zvest? Draga! Zakaj pa bi si moral sam sebi umoriti zastrupiti one korenice sreče? In ker si sam vedno predstavljam da ako bi prišlo mogoče po krivdi ednega ali drugega do nezvestobe da kako naj se potem jaz tolažim in kaj naj se potem jaz cenim ker mogoče nimam miru več celo življenje? Ali se še spominjaš koliko krat si mi rekla da kar oči ne vidijo da srce pozabi? Draga! ljubezni je dosti vrst in tako se razločujejo edna od druge, kakor kruh in voda. toraj upam da naša ostane prava in trdna do konca kaj?? Samo prosim te, stem ni treba več me žalit oziroma plašit da ko prideš drugo leto domov da ne maraš nič če pojdeš kmalu nazaj od tukaj v tujino. Toraj prideš domov samo da boš vidla še enkrat Škurjovco in Bilje? Saj vem da si lumpa da me češ malo oplašot kaj? Ma ti že vrnem kakšen krat. V nedeljo na 29 t.m. imamo veselico. Nismo še im eli tisto ki ti sem enkrat pisal. Nadalje hvala za sliko vedi da zmiraj mislim da sedaj ko je Estera doma, in ker imam tisto sliko ker si ravno taka v resnici kakor doma, ko si imela zato na glavi, tako kakor se mi si vedno najbolj dopala, da si v resnici tudi ti doma. Že trikrat sem sanjal o tebi sedaj ta čas ko imam to sliko. Ali pride Krista kmalu domov? Oprosti! Se priporočim za kaj cigaretov ako bo mogoče da bo morala nest. tvoji doma te pošiljajo toliko pozdravit, Štefanja mi je rekla da naj ti pišem da Vladko hodi. Estera tudi te pošilja pozdravit prosim te kar sem pisal od nja ne pravi nikomur. Tukaj imamo dež že več dni neprenehoma. Kartica z tisto punco sem vdobil hvala. Ali si vdobila Bilje ki sem ti poslal? Oziroma britof. Kristi sem pisal tudi edno karto za Veliko noč ali je vdobila? Toraj končam moje slabo pisanje ter te najlepše pozdravljam goreče poljubim zvesti ti francili

---

Bilje 6 VI. 23

Draga mi felička!-!

Namenil sem se ti pisati to le pisemce pa oprosti ker ti speckam kar tako le z svinčnikom. Danes teden sem vdobil tvojo kartico hvala lepa! Ali si vdobila pismo od Kriste? Potem ali ti je pisala kakšno smo jo napravli jaz in ona na sv. Rešnje telo? Prvič brali smo črešnje na tistem deblu kot tisto leto. toliko jih je bilo gori da si ne da ti predstavljati. Potem je šla zmeraj domov k nam in smo vpregli konja in smo šli, po domače rečeno na špas. Cel čas smo se pogovarjali samo o

tebi. Sedaj se je že privadila zopet Bilj. K petju ne hodi ne vem kaj če reč, mogoče ne mara samo za ta kratek čas ko bo tukaj. Vidimo se malo ker jaz ne grem nikamor izvemši nedelje Kadar pridemo pa skupaj klepetamo dosti kakor babe. tvoji ali ti pišejo kaj? Ludvik mi je pravil da so se uglihali z Žoržom mislim da sedaj bodo v kratkem zidali hišo kakor mi je pravil Ludvik. Jutri pojdem k njim ker grem kosit v njivo. Hani reči da njen mož je bil pred 14. dnevi v Biljah oziroma pri nas, in je vprašal kje da bi v dobil kakšno stanovanje da pride stat v Bilje in da si zopet pripravi čebele. Stanovanj ne manjka sedaj tukaj. Sedaj se nahaja pri bratu Mondotu na Dobravi. Ob enem pozdravijo v imenu nas vseh in rečiji da naj kaj piše, in kedaj da pride domov. oziroma v Bilje. Drugače tebi kako ti kaj gre? Ali žaluješ še kaj po prijateljicah? One mislim da sedaj se v dobijo srečne. Posebno Estera in Izidor sta zmiraj skupaj. Ali bomo tudi mi srečni sedaj leto? gotovo že prej kaj? Jaz si štejem še samo deset mesecev pa pravijo da račun brez krčmarja da ne velja delati. Kako drugače ali si zdrava? Ali se kaj močno sušiš sedaj ko je takšna vročina tam? Krista pravi daste začele vse se sušiti. tudi ona je zelo revna pravi da je imela precej slabo morje. Pa Marička Komelova kedaj pride? Vedi da se mi zdi zelo čudno videt Kristo in Estero ko gredo vsako nedeljo od maše skupaj in tebe da ni zraven. Prav mi noče v glavo zakaj te ni. Sedaj ko so one, mislim zmiraj da si tudi ti doma. Ob enem iz voli sprejeti to le slikico še od poroke od feličke Drajkove mi jo je dal sinoči Dominik pri vaji so dali napraviti sedaj ob poroki od Katarine še razglednice imam samo to prosim pazi da jo ne zgubiš, in tudi je bolje da ne kažeš drugim ker nas je več Biljancev in Biljank. Ako ti je mogoče daj napraviti eno sliko z klobukom praj ko prideš domov. felička moram končati ker je že zelo pozno, truden sem tudi od celega dneva jutri moram zopet zgodaj vstati ker v tem času je zelo dosti dela, da človek ne ve kaj delati. Srčkano te pozdravljam goreče poljubljam, do konca ti ostanem vedno zvesti tvoj francili.

Opombe: Oprosti pisavi ker pišem zelo hitro. Piši kaj dosti!! Pozdrav Zori! (Dopisano na začetku zadnje strani pisma in narobe obrnjeno)

Bilje 18/6/23

Ljubljena mi Felička!!

Danes ne moram se ti tožit da sem truden, ker pada cel dan dež, in včeraj je bila tudi nedelja, zato ti prav rad hočem napisati to le pisemce. Toraj v začetku srčkane pozdravčke, ter lepa hvala za zadnje prejeto mi pisemce. Včeraj smo praznovali sv. Antona, precesja se je vršila v blatu in skoraj celo pot rosil dež brez zastavi brez nič. Bila je tudi godba za procesijo škoda ker ni bil lep dan ker bi bilo čudo lepo. Že tretič po vojni da je bil tisti dan dež. Vedi da v resnici ne poznamo do sedaj še letos poletja popolnoma jesensko vreme imamo že dalj časa po gorah je

še sedaj sneg in mete po malem skoraj vsaki dan tako frišno da je za se čudit. Večino brd je skoraj uničila toča vetrovi, gromi ne nič dež pada cip cap kakor o Vahtih. V nedeljo za procesjo je bilo vse v kapotih. Kedaj si že slišala da o sv. Antonu hodijo oziroma so hodili v kapotih prav čudno kaj ne? nevem kaj začjenja za en svet. Drugače črešnje smo že pobrali že kakšno vizulo vdobiš če prideš do nedelje. V par dneh ako se napravi lepo vreme bodo breskve pa ni nič kaj vredno sadje letos. Sena je bilo letos toliko da še stari ljudje ne pomnijo da bi bila kedaj taka letina za seno za drugo pa bo slabo če ne bode lepega vremena. Draga felička! Vedi da si mi napravila skrbi s tem kar si omenila tvojim one babje besede katere sem ti pisal kar si hotela da veš, kar je pravila Žoržovka mojemu tatu. Zakaj si to storila, ko si mi obljubila da ne nigdar poveš nobednemu?!! Ali ne veš da si stem tudi močno razburila tvojih doma? Sreča da mi je pravo časno Štefanja povedala, ker tvoja mama si ni dala miru kakor da jim reče da kaj imajo steboj i.t.d. Potem sem jim jaz rekel da ne smejo nič reč da ni vredno niti se kregat z takimi ljudmi in da ne maram da bi prišlo do kakih besedi. tako tudi ti, bolje da pozabiš, in da ne omeniš nikomur kadar prideš domov te reči ker babje klafe so *vražje*. Samo to pomisli Felička! kaj bi bilo potem ako bi njej rekli tvoji? Ali bi se ne, lahko pripetilo da bi potem rekla Žoržovka kaj našemu tatu? In eno ali drugo, še kako besedo določila. Kaj bi lahko potem rekel tata meni, ko mi stvar pove, in jaz jo nosim okoli? Ali bi me ne lahko imel za *nezaupnega*? Vidiš Felička! Žal mi je ker ti moram kaj takega pisati. Samo pomisli kaj bi lahko prišlo iz stvari ki ni vredna piškovega oreha Pa naj bo sedaj. Prosim te drugič bodi bolj previdna. In Žorže pustit primiru najbolje, ker tisto niso ljudje. Prosim te oprostimi ker ti moram kaj takega pisati, in upam da ne boš radi tega nič užaljena kaj? Bolje da ti pišem prej kot pozneje ko bi stvar lahko napravila kake ne prijetne posledice. Draga bojim se da Krista ima zelo neprijetne urice. Povem ti na kratko kar vem, gotovo ti bo sama obsežno pisala o tem. Pa predno ti začnem o tej stvari pisati, ker te bo gotovo zanimala te prosim da ne nikoli poveš nikomur. Saj drugi tako zvedo gotovo od drugih. Namreč Krista in Rihard so imeli iti minulo soboto držat v Krst Ludiča, in brez da bi Rihard vedel, je njegova mati bika poslala odpovedat. Rihard je v petek zvedel in hotel doma vse razbiti ter z samokresom šel da ustrelji mater in potem bog ve kaj bi napravil če ga niso dobro držali. tako hvala bogu ni se zgodilo nič. Potem za namestnika je šel Angelo od Silvestra mislim da Rihard je bil vseeno na večirji. In tako včeraj ni bilo videti Kriste nič ne za procesjo ne nič. Mislim da doma gotovo Rihardu branijo na ta način kaj? Rihard je meni sam pravil in da tata je držal ž njim seveda dokler ni vzel samokres v roke potem so ga vsi držali pa mu ga niso vzeli iz rok. Rihard je rekel meni da on Kriste ne pusti in da jo ljubi, in da dokler ne bo imel 24. let da naj bo kakor hoče svoja mama potem da bo pa kakor bo hotel on. Uboga Krista kaj si mora ona misliti. Gotovo jo bo sram sedaj pa kaj saj ona ni nič kriva. Glej Dolfič in

Ljudmila se tudi ljubita pa on ne sme niti v njih hišo radi brike. ubogi se mi vsi otroci smilijo ker jim bo gorje pri tisti materi vsem zetom in nevestam. Prosim ne pravi nikomur te stvari ker lahko vidiš de take stvari ni za pravit. Lepe počitnice ima uboga Krista kaj? Nadalje Draga! Veseli me da živiš v zavesti ednaki kakor jaz. Vedi da v tem se popolnoma strinjamo tudi jaz nosim vse križe in težim v tej zavesti da živi duša kateri sem obljubil zvestobo in da me ljubi in radi tega mirno nosim svoje puste večere in nedelje ker si zopet želim da bode kot je bilo pred par leti da zopet vstanejo od smrti one vesele urce katere sem prebil pri tebi. Vedi da sva srečna tudi radi tega ker imava eden in drugi tako dobre stariše prvič ker so razumni in poznajo vse človeške slabosti. In ko bi tega ne bilo felička da bi ne imel tako dobrih starišev bi mi pogum do vsega zlomilo pa naj prvo bi že davno več ne bil doma drugo bog ve kaj bi se še zgodilo sreča ali nesreča nemoram vedeti. to ti pišem ker me je zbudila do tega prilika od Riharda torej prosim te felička ako sem te ščim užalil ter bodi vesela in živi v zavesti, kakor do sedaj

Opombe:

Ali ti piše kaj tončka? Ali si vdobila zadnje pismo z sliko? Pozdrav Zori ali ste zopet skupaj ker se podušuje? (Dopisano na drugi in tretji strani pisma in obrnjeno narobe)

Končujem moje slabo pisanje ter te najsrčneje pozdravljam v duhu poljubljam vedno tvoj zvesti francili (Dopisano na zadnji strani pisma in obrnjeno narobe)

Bilje 30. X. 23

Draga mi felička!!

Vdobil sem tvoje pisemce z slikco hvala lepa. Sliko sem videl že minuli teden pri tvojih pa mi niso prav marali pokazati, da si ti rekla da ne mi pokazati radi da si preveč suha. Jaz pa nisem hotel iti od njih dokler mi niso pokazali. Da jo jaz vdobim se nisem niti troštal pa tudi sem si rekel sam za seboj da če jo ne vdobim da ti dva meseca ne pišem. Torej se imam zahvaliti le Kristi in Zori zanjo ker kakor praviš ti bi mi jo ne poslala ako te niso one plašle kaj? torej lepa hvala tudi njim da so te plašle. Kristi reči da ima tako lepčkano nogo da sem jo uščipnil prav fino da ako jo kaj boli. Včeraj so pokopali mamu od Emice frandoličko. Ja danes je umrl Zan Martinov (Martinel) tata od Maksime Kogojove ti moram pravit na tanko ker mogoče si pozabla na stare ljudi Maksima M. se je poročila v soboto so imeli veliko ohcet za domače rečeno. Čuk in Estera sta bila skupaj. Kedaj se ona dva poročita pa nevem ker ne nič prašam take reči. Pa ti jih še gotovo tako vdobiš kadar prideš domov. Nevem kako je sedaj ž njimi. Toje tudi gorje kjer so stariši interesanti kakor tam Nadalje pa čudno semi zdi radi tvojih sanj da tako nasprotno sanjaš od mene. Mogoče radi tega ker si gotovo z dušo in telesom prepuščena da te ljubim da bolj se ne da ljubiti kakor ljubim jaz tebe? Pa pravjo edni da sanje so nasprotno, tvoje

jaz mislim da so tudi toraj ne bojse da te ne maram. Res felička spominjam se še vse kakor da bi bilo včeraj ko sem ti rekel da te bom vprašal da ako si še felička. torej felička vsa čast ti gre da si vedno tista posebno pa zato da me ti na to spominjaš in da stem pokažeš oziroma poveš kako vedro gledajo vedno tvoje oči. Vprašaš me da kako pa jaz? Vprašala si me v tem pismu da kako pa jaz in tako me boš vprašala lahko tudi predno me poljubiš. odkrito srčno ti povem felička da prebrel sem marsikateri ples veselico kino in vse vrste zabavališč te tri leta ko te ni in tudi hodil domov ob vseh urah ti nimam pravit slabega o meni ker vem več kot drugi ki niso bili povsod z mano. Nerečem marsi katere neumnosti se napravi za šalo in za smeh v kakšni družbi in tudi kakšno neumno blefne pa kar se tiče družega ti lahko rečem da sem tudi jaz vedno francili kakor si me pustila. Nadalje na tvoje zadnje vprašanje katero te je Bog ve koliko časa mučilo ti povem le na kratko in stem ti povem vse. Sicer če se poročimo imam tudi jaz misli težke otem gotovo bolj kot ti, pa ker že Bog tako hoče naj bo kakor je njegova volja. Moje misli so te da bom *doma* ker gotovo vem da ako grem zdoma sem na cesti kakor drugi ki bodo morali it po svetu z culo za kruhom. In stem ko bom doma vem samo to da imam hišo kjer stanuje toncili na razpolago de stanujemo lahko vnji. in stem smo na *samem* in smo na *domu*. Pa vedi da se mi zdi skoraj preneumno pisat sedaj o teh rečeh ker bomo imeli potem časa dovolj kaj ne? Ker bog ve kaj še bo ta čas. te misli je bolje za naju da pustimo še za leto časa. Sedaj leto pa ne bo drugače kakor si s takimi pogovori mamit glavo. Sedaj nimamo še sile kaj? Ravno toliko da sem nekaj rešil vprašanje. Potem Ludvik mi je pravil da tista frandoličiva je v trstu da jo niso pustili na vapor ker ni imela v redu papirji drugo ne vem o nji. Sedaj imamo tu že 14 dan zelo lepo vreme vročina po noči in podnevi kakor junija Milko zahaja že en čas k eni lepi mladi punčki v Dornberg pa ne vem če tam obsede. Poldič je prišel v soboto od vojakov. Slišal sem da pojdejo Malka in Ivanka obe v Egipt in sicer v Cairo sedaj čakajo karte mislim da jim je napravila bijanka pa ni treba pravit nikomur. Potem Luviža od Zana Krševan in Ivanka njena punca tudi pojdejo v kratkem Ivanka je čudo lepa punčka počasi ne bo nobene več tukaj. Estera mi je rekla da ste postale štemane da se prav nobena več ne spomne nanjo ter te pošilja pozdravit. Že en čas ti nisem pustil praznega papirja na pismu danes prav ti moram ker prav nimam več kaj tacega za ti pisati. Prosim te oprosti če je kaj da ti ne stoji prav ker ne maram da bi bila užaljena. Pero imam tudi takšno danes da je moram dat v penzijo pa oprostimu tudi njemu toraj z mnogimi pozdravi ter gorečimi poljubi ostajam vedno tvoj francili. Pozdrav Kristi in Zori ter se jim zahvalim za njih moč da mi je prišla slika v roke.

Bilje 21. XI. 23

Draga mi felička!!

Precaj dela imam tudi jaz nocoj pa vse edno ti moram kaj počrtnati. Toraj vdobil sem tvoje pisemce najlepša ti hvala. Obžalujem te pa da imaš toliko dela pa upam da ne bo ti trajalo dolgo tako da ti gotovo pride od kje pomoč. Prosim te drugič ako ti ni prilika za pisat pisma, če le moreš spiši mi vsaj eno kartico saj sama veš da kako se trpi ob pričakujočih dnevih ako se nič ne vdobi. Že je človek ves drugi in misli mu rojijo po glavi vsakovrstne reči ako ne vdobi ob pričakujočih dnevih pošte. Ali ni res? Nadalje pomilujem Kristo da se sramote mogoče se čuti tudi užaljena? Pa vedi da nisem zapisal tisti stavek z nikakim slabim namenom temveč samo radi tega da vam bode mogoče v razvedrilo kadar pridete skupaj da se kaj posmejite. Pa morda ni jezna? Ako je jezna prosim te da jo poprosiš odpuščanja v mojem imenu. Saj boš tako dobra kaj? Škoda ker je čudo lepa na sliki in ona se bo radi tega gotovo smatrala za ne lepo. Pa z Rihardom kako se razumejo? Nadalje radi tamburic me veseli le koražno naprej rad bi vedel katere Biljinke igrati, in kdo vas uči! Potem verjamem da bo ločitev od tam gotovo zelo teška ker imate tako lepo vse urejeno. Jaz pa ne znam več tamburati pred vojno sem precej znal sedaj ne hodim se učiti ker na dva kraja je težko hodit se pride preveč zaposleno v večirih. Drugači naši znajo štirje imamo kakšne večere celo koncerte v hiši. to me pa žali ker g. Kurat ne gleda kaj lepo tambu. zbor ne vem pa zakaj. Pevci se učimo sedaj peto mašo za božiče, in sicer moški zbor. Pa nima več nobeno tiste koraže kakor smo imeli pred leti zdi se mi vse nekam prisiljeno. Pa saj ni čudo vsake stvari se enkrat človek naveliča. Nadalje veseli me da pripoznaš in da tako lepo rečeš – Blagor nam dokler smo še tako – Res je kaj? Tudi jaz prepoznavam da je za se bati onih časov ko bo treba resno misliti za vbodoče. bo že Bog pomagal kaj rečeš ti? Enkrat bo treba se otresti tiste bojazni tudi kaj? Marsi katero delo človeku ne diši ko pa enkrat začne, gre navadno precej od rok. Še vsaj pol leta si želim da bi občevali skupaj tako bolj brez skrbi potem pa mi ne bo dosti mar. Še vse se živo spominjam kako je bilo zadnje čase doma in kako sem jaz revček trpel pa je boljše da samo za strah kakor da bi bilo res kaj? Pa vendar ni treba Bog ve kako se zanesti, ker svet je dan danes en sam lump bodi si v enem kraju ali drugem in tudi brez izjeme spola naj si bodo ženske ali pa moški. – upam da si ne vzameš za slabo če imenujem besedo ženske!?! Vedi da v vsakem časopisu čitaš koliko so jih zaprli v Gorici koliko v trstu takih ponočnjakic ki se potepajo po noči po ulicah in širijo bolezen in to piše tudi da so med temi tudi mnoge slovenke obžalovanja vredno kaj? to sem prepričan da v Aleks- po ulicah se ne godi kaj tacega. Nasprotno pa v stanovanjih ne vem. Pa prosim te ne vzemisi za slabo tega kar sem ti pisal ker se prav bojim da si boš gotovo mislila da si ne morda mislim kaj od tebe. – to pa ne razumem kaj hočeš reči stem ko rečeš da ne veš če bo samo pšenica med našimi dekletami. – ne vem kaj misliš s tem ali na Bilje, ali na Biljenske Alešandrinke. Prosim te dajmi razložiti to ker to ni brez pomena kaj? *Razloži mi* veš da bom *molčal* Sedaj je začelo res mrzlo

saj še dolgo časa je čakalo, gozd je bel kakor si ga moreš predstavljati. Danes je bila tolikšna slana da se ni odpravla do poldne tako nocoj bi res ne bilo slabo pri kakšnem toplém špargetu pa drugo zimo kaj? Prašaš me kako je pa sedaj. Čez dan mine čas najlepši pri delu. Zvečir dvakrat na teden k vajam, kakšno soboto v vas, kakšen večir grem tudi obiskat Binčeta enkrat sem šel po tihoma in sem ga vdobil ravno ko jo je držal okoli vratu potem ni manjkalo smeha in tako gredo dnevi naprej. Rad bi šel kaj danes ali včeraj k tvojim pa vedi da mi ni bilo mogoče pojdem že praj ko mi bo mogoče. Imajo se gotovo dobro ne imej strahu dokler Ludvik ima vsaki dan zrnado ni slabega. Pa je polovica delavcev sedaj ko niso zaslužili že čez dva meseca niti vinarja. Sedaj je šele ura sedem zvečir sedaj moram iti še zibat kapus in tako mi mine tudi nocoj lepo večir. Druzih novosti prav ni nikakih sedaj. Pozdrav v imenu vseh Hano, in reci ji da drugo leto bo dosti črešnji. Pozdrave tudi Kristi Zori itd. Ali imate tudi <hi>berde</hi> pri tamburicah? Končujem z mnogimi pozdravi ter gorečimi poljubi vedno te ljubeči tvoj francili.

Opombe:

Prosim te oprosti mi če ti kaj ne ugaja! (Dopisano odstrani zadnje strani pisma)

Bilje 2. I. 24.

Draga felička!-!

toraj prvo pisemce v novem letu želim ti še enkrat iz srca kar si sama želiš. toraj vdobil sem tvoje pisemce najsrčnejša ti hvala. Kar sem ti pisal v zadnjem pismu pustimo pri miru ker mi ni zasojeno da bi se odsotoval od doma tako naj gredo raje drugi ker je bolje ker bodo imeli vsaki svoj meštir. Upam tudi da doma se človek bolj privadi tem rečem katere nas včasih mučijo in nam mešajo glave. V kratkih letih se je dosti na svetu spremenilo in upajmo da se tudi še spremeni kaj? toraj naj bo pa potrpmo Pravijo da potrpljenje je božja mast. Ali ti je znano da imamo v biljah misjon? Bo trajal do svetih treh kraljev in drugače kako so ti minuli kaj prazniki? Novo leto? Tukaj imamo sneg je že teden od kar je zapal pa se ni prav čisto nič stopil je tako mraz da se ne mora skopneti. Ne moramo nič delat hodimo samo molit sedaj ko je misijon. Mogoče je hotel bog tako kaj? tako kričijo misijonarji da je za se bat da se zmoti polovica ljudi. Pa saj je prav da se to ljudstvo malo pokroti. Včeraj na novo leto sem bil pri tvojih te pošiljajo pozdravit in povejo da so vdobili pismo in kar si poslala in da ti bodo že v kratkem pisali. Drugače so vsi zdravi, Ladko je zelo lep in koražen dečko zna že pojet novo leto. Ali prideš domov za držet v krst? gotovo se zmisliš sedaj na Krasto pa znami ne bo tako ni strahu. Drugače kako ti vse gre? Kaj si vdobila lepega za novo leto? Kako vam gre z tamburanjem? ta mesec mislim da pojde dol Ivanka Nemčeva potem pojde še Malka. Tako da se prav vse zgubi od tukaj. V ponedeljek oziroma na sv Stefan drugi praznik božični smo bili v brdih – v Kojskem

smo šli na pogreb od bratranca od Milkota. Na božični večir sta napravljala on in njegov prijatelj da bosta streljala, stvar se jim je ponesrečila tako da je oba popolnoma razneslo bilo je še v hiši da potem se je še del hiše podrl na njih. takšen pogreb je bil da v mojem življenju nisem še videl ednakega eden fant je bil star 18 let drugi 22. Vedno se še sliši da se pripeti ena ali druga nesreča še stem vojnim materialom in še ga ne bo konca bog ve koliko let. Dolfo in Rihard sta bila sedaj za praznike doma, danes sta odšla nazaj. Z Rihardom sva bila vedno skupaj naj bolj sva se zabavala ko sva govorila od tebe in Kriste. Enkrat sem ga užalil ker sem rekel da ljubim bolj jaz tebe kot on Kristo tako je bil jezen da ako bi morau bi me otuku. Pravi da sedaj ne pride več domov dokler ne pride tudi Krista Pa sem prepričan da jo zelo ljubi. Drugače tukaj nimam kaj tacega ti pisat ta teden imamo cel teden praznik hodimo samo molit danes sem bil pri spovedi vsaki dan so štiri maše z dolgimi pridgami popoldne pa blagoslov zopet z dolgo pridigo. Pride zelo dosti ljudi ker je čas radi tega ker je sneg tako družega se ne mora delati sploh se niti ne pripravi. Pevci smo še vsi zagrljeni od petja. Danes Estera pri blagoslovu se mi je zelo smejala nevem kaj je imela mogoče je pimla kaj od tam dol. Danes je umrla ta stara gunderlovka pred prazniki pa njen mož. Oprosti pisavi ker mi je tako mrz da se mi prav tresejo roke! Pa ne misli da ko mi je mrz da imam tudi mrzlo srce do tebe vedno gori tako sedaj ko si odsotna kakor kadar si bila doma. Nečem nič si mislit da prideš domov drugače mi bo šel čas bolj počasi pa enkrat že pride kaj? Oh kako bo lepo ne smem si mislit – sedaj smo prodali konja ko ni nič dela ž njimi pa upam da predno ko prideš da ukupimo drugega. Drugega ti nimam kaj pisati, na tvoje zadnje pismo nimam nič za ti odgovarjati ti pa drugi krat ko bo več novic bolj napolnim pismo toraj te pozdravljam goreče poljubljam tvoj francili. Vedi da me zebe v roke je zelo mrzlo. Pozdrav Kristi Zori! Lahko noč!

Bilje 22. I. 24.

Predraga mi felička!!

Danes v dobil tvoje pisemce srčna ti hvala. ti ne veš kako me je iznenadilo ko sem čital da v kakšnem položaju da si. In že ko sem odprl pismo se mi je čudno zdelo da kaj mora biti ko sem ugledal pisavo da ni normalna bila tvoja roka. toraj ti si mi pisala na postelji ti si bolna? Oh felička kako se ti meni smiliš! tako sem otožen od kar sem v dobil tvoje pismo da nima no beden pojma o tem. In tako težko sem je čakal danes da nikoli ni hotela priti tista ura. Nocoj se mi je sanjalo poglej kako čudne sanje. Da sem bil kakor v Mirnu in domov grede da sem skrtil uro katero da sem imel pri sebi v cestni jarek v en grm v travo potem da sem bil v ribniku tam kamor si ti večkrat prala, kamor se gre v maro, Govnik, in da pride vaša Štefanja in sem jo vprašal kam da gre rekla mi je da je vzela eno uro da bo vedela kolko ur je da ponese Ludviku

kosilo in sedaj da jo nese nazaj in da tista ura je bila ravno moja. Samo ona da jo je vzela v hodiščih vaših na tisti grivi kjer sva kakšen krat sedela, jaz in ti ako se še spominjaš. Kako čudno kaj? Nevem kaj naj bi to pomenilo. Jutri če mi bo mogoče pojdem k njim mogoče zvem tam kaj. Če ne je pa kakšen pomen od tebe. Pa kako ti je prišla bolezen jaz se čudim, saj tam ni tako velicega mraza da bi se premrazila kaj? Pravijo da nesreča nigdar ne spi. tako tudi bolezen danes si ves čil in zdrav jutri pa že v postelji, ali pa tudi že na mrtvaškem odru tako da smo na tem svetu nič. Pogledi Angela brata od Kriste kako mlad je šel s tega sveta gotovo že veš kaj? So zelo žalostni doma Kaj pa Krista gotovo je zelo žalostna tudi ona kaj? Takšen pogreb je imel da težko je bil v Biljah kedaj tako lep pogreb. – Sedaj je torek večir imamo pevsko vajo nocoj grem k vaji da se malo prevedrim in pozabim tvoje bolečine. – Ko pisemce nadaljujem je četrtek zjutraj sinoči nisem utegnil. Včeraj sem bil pri tvojih nisem še nič jim povedal od boleznih toraj danes jim povem ko pojdem tudi tja pa jim povem bolj na lepše, ne tako kakor si mi pisala ti meni tudi jaz bi ne hotel rad da bi vse zvedela tvoja mama. Bog ne daj da bi vedela koliko ti trpiš in jokaš. Mogoče ti je prišlo takrat ko si mi pisala da imaš toliko dela ko si bila sama brez druge dekle. Ludvik je tudi nekaj bolan se je preveč najedel mulce in ocvirkov pred dnevi ko so ubili prešiča pa ne misli da leži. Sedaj pripravljajo za zidanje za Veliko noč upajo da bodo že v novi hiši. Za krst ti ne znam razodeti potrpi malo! Radi da si nameravala ostati še eno leto tam, vedi da še danes si nisem dal v glavo da prideš domov za si to zabit v glavo sem ravno tako trd kakor si bila ti trda ko sem hodil k tebi, pa nisi hotela da ti pridem v glavo ali bolj rečeno v srce. toraj kadar prideš prideš, tvoja prosta volja pa zelo rad bi te videl. Veseli me da ti v boleznih tako strežejo in sicer da celo gospa. tudi me veseli da te večkrat obiščejo prijateljice. Pozdravijih vse v mojem imenu Veseli me tudi da si vdobila tako lep novoletni dar pa praviš da kaj ti vse pomaga ko si bolna in še v postelji. Verjamem ti da trpiš pa vedi da trpim v resnici steboj vred od kar sem vdobil tvoje pismo pa Bog ti daj da bi te to pisemce vdobila v zdravem čilem stanju in da bi ne bila nikoli več bolna Pa upam da te vdobi že zdravo. ko je prejmeš prosim odpišimi hitro ko je vdobiš če ti bo mogoče. In če boš v boljšem stanju pišimi dosti vse vse – . Verjamem da ko bi bil tam da kako lepo bi bilo ko bi ti delal po noči družbo. tudi jaz želim pa kaj muca ko si tako daleč daleč. Molči draga felička vse še spacamo ko prideš enkrat domov takrat pozabimo eden in drugi vse kako bo lepo oh se ne smem misliti še stoji tisti stolček pred vašo hišo in šparget kjer te sem prvič poljubil iz srca goreče kot plamen prave ljubezni. Ali se še spominjaš felička Pa ko prideš domov ne vdobiš več ne štolčka ne špargeta ker mogoče še ta teden posujejo prav škoda se mi zdi teh najdražjih mi spominčkov toraj pismo od tvojih upam da si ta čas vdobila Ludvik mi je rekel da ti je pisal. tukaj se vdobijo že trobentice. Mogoče v prvem pismu ko ti bom pisal ti pošljem že zvončke. V kratkem mislim da

pojde dol Slava Kodričeva bojim se da vam bo jemala ugled poštemim puncam, ker ona ni za delo. Čudno se mi zdi za telegrame od tiste punce iz Renč. toraj ona je bila še doma, in tam so jo že videli čudno kaj? Mislim da je bilo še le minuli ponedeljek tam dole. Da bi jo zelo rada poznala nimam nič strahu ker vem da slabega od moje strani ne boš slišala. Pa sploh me mene čisto nič ne interesira ona Če jo jaz pa njo nevem – Če boš slučajno kedaj kaj govorila ž njo, pišimi kaj! toraj tazega ti nimam več kaj pisati, želim ti da si že na boljšem, če ti bo šlo prosim te pišimi dosti in sporočimi hitro kako da stojiš. Prosim te oprostimi če ti slučajno ne stoji prav kaj v pismu! toraj mnogo srčnih pozdravov ter gorečih poljubov vedno tvoj francili. Z Bogom!

Bilje 19. II. 24.

Predraga felička!-!

Vdobil sem tvoje rudeče pisemce katera si pisala na 7. t.m. najlepša ti hvala. Žali Bog je najbrž vrnila tudi ona tisto pot kot moje da je rabilo toliko časa. Nič ne de danes ko sem je vdobil pozabil sem vse kar sem prestal ob pošto pričakovanih dneh. toraj od krito ti povem felička trpel sem tako trpel, nepopisno da ti ne morem raztolmačiti. Nevem kaj mi je vse švigalo po neumni butici. V prvi vrsti vrele same misli da ali si gotovo na slabšem da si šla morda v bolnico ali da te je kaj še hujšega doletelo da si lahko naglo vmrla. tudi misel ta ni zaostala da si morda že tako ošibela da niti me sploh očeš zanašati več za nadaljevanje – . i.t.d. Vse tako resno mi je mrvelo po noči in podnevi. Niti plesat mi ni dopustila vest še dosedaj ta pust. tvoj tata je minuli teden kopal po razarjih v vaši planti pri hiši to je bilo danes teden pred poldne; Vprašal me je da kedaj sem vdobil kaj od tebe. da oni nimajo že šest tednov nič tvoje pošte. Povedal sem vse kedaj sem vdobil tvoje zadnje pismo, a o bolezni govoriti nisem nikomur črhnil besedice. ker sem se bal da bi se preveč ne oplašili. torej ti praviš da si jim pisala mogoče so vdobili ravno tisti dan popoldne pismo. Nevem ker potem nisem bil več tam. tako danes teden sem bil najbolj zmučen hotel sem ti pisati pismo, pa nisem vedel kaj napraviti ker nisem bil prav gotov kakor sem ti pisal na prvi strani da kako je steboj. tako sem pisal danes teden Kristi edno pismo gotovo da ti je pokaže ker sem jo zelo prosil da naj mi pove da kaj je stabo. torej hvala Bogu kakor čitam predseboj pismo veseli me da si na boljšim. torej sedaj lahko upam da bomo brez skrbi brali prve črešnje že skupaj? Kako sem vesel če bo res tako! Tončka in Lizika so mi pisale da pridejo tudi one hitro po Veliki noči felička boš videla kako bo lepo to poletje samo škoda da ne pride tudi Krista. Kar si naročila za tvojo mamo da najti pošlje izpolnim Kakor prosiš samo

nevem če bo kakšna sedaj šla dol pa najbolje nič zanašat na drugih naj ti kar pošljejo po pošti jim že jaz nasvetujem. Sedaj mislim da čakajo za iti Slava od Kodriča, in Tončka od pok. Izidorja iz pristave. Zopet imamo že dva dni takšno zimo da vse poka. Vboge prve rožce katere so se pokazale povešajo zopet vse glave. Drugo soboto se poroči Binče in njegov brat Nardo oba skupaj Bog jim daj srečo ker so dobri fantje. Drugači tukaj nič takih novic ljudstvo dela in kopa doma sedaj ko ni drugega dela gostilne tudi niso več tako polne kakor pred leti. Vsakdo si vstvarja v svoji osebi bolj resnega gospodarskega življenja. Pred zadnjo nedeljo je bil v Biljah ples zraven nisem bil pa pravijo da so ubrali fantje celih 300 lir Nevem kako da si silijo držati ples ker vedo da ni punc in ako punc ni je že očitna zguba. In še ne nehajo pravijo da morajo tudi v nedeljo in tudi na pust. Na II. III. imajo tamburaši veselico bom igral tudi jaz igro dve tašči jaz bom igral vlogo doktorja Živca. Sedaj me kličejo večigrat moram jit bom nadaljeval potem. Povečerjal sem pa nevem kaj bi ti hotel še pisati. Veseli me da te gospe tako čislajo in da ti tako lepo strežejo. Hvala bogu saj so po svetu tudi dobri ljudje. Potem katera pride še steboj domov? to verjamem da pet tednov zaporedoma biti v postelji da je nekaj strašnega posebno pa še če je človek mlad. O kaj sem še kmalu pozabil vedi da že 14 dni skoraj vsaki večir sanjam od tebe in vedno kakor da si doma ne bom ti pisal vsega samo to ti povem kar sem sanjal sinoči. toraj da smo plesali in da si kar prišla od nekje in prosila Kristila naj pleše steboj toraj kakor živo sem te videl plesat v sanjah, (kar pa v resnici poprej te nisem videl še nikoli.) In med plesom vsi ljudje da sosi stavili glave eden k drugemu in klepetali samo od tebe. Čudne sanje kaj? In en drugi večir pred sem sanjal da si prišla domov, in da si sedela na tvojem prostoru pri mizi na konci kakor prej navadno, in da sem prišel jaz ti da si mi dala kar sede roko in si zopet podprla glavo žnjo. Dani bilo nobenih besed zraven ne nič. Cel čas nisem toliko sanjaril od tebe kakor sedaj teh 14 dni. Radi tega sem se tudi toliko bal radi tebe. toraj oprosti vse neumnosti, ter ozdravi kmalu in odpišimi praj ko moraš. Te pozdravlja in poljublja tvoj francili
Opombe:

Pozdrav Kristi in Zori! (Dopisano na zadnji strani pisma in narobe obrnjeno)

Bilje nedelje 9. III. 24

Predraga mi felička!!

Vdobil sem tvoje pismo srčna ti hvala. Vedi da nisem maral ti kaj odgovoriti, sicer sem se urezal na kazalec na desni roki da mi ni bilo mogoče ravno tiste dni pisati toraj vdobiš osem dni pozneje bo vse edno dobro kadar je vdobiš kaj? Naj prvo ti povem da kako je bilo tisti večir ko sem šel k tvoji mami radi tistega sena ki si prosila. Pridem kje, imajo majhno lepo barakco,

približno 2 m kvadrat ravno toliko da notri kuhajo in se vsi stisnejo. (Toraj samo toliko da ti pojasnim njih sedanjo barako) Prvo ko pridem notri vprašam da kedaj so prijeli kaj od tebe so mi odgovorili da že od pred božiča nič toraj so se pisma zgubila. toraj oni do tistega dne sploh niso vedeli da si ti bolna. Sama razumeš da če vprašam za zdravilo moram tudi povedati da si bolna. Ko povem in izrečem besedo da ležiš je mama tvoja tako zaihtela da sem se vresnici prestrašil. Potem sem seveda potolažil in sem rekel da med tem ko je pismo hodilo da si tudi ti že gotovo ozdravla. tako mama je rekla da ti pošlje in da noče da boš čakala ne Veliko noč ne junij ampak koj ko ozdraviš da prideš domov. to ti pišem v toliko da razvidiš da so bile narobe tiste sanje ko si sanjala da si vidla Štefanjo. In stem razvidiš da si ljubljena od vseh teh tvojih. tvoja mama je rekla da ti je poslala kar želiš, in mogoče da ti je pisala tudi sama pismo. Ali si vdobila vse? Nadalje ako ni kaj mislim kako bo ko se bova po tolikem času zopet videla. Moraš vedet felička predstavljam si vse drugo življenje. Vspomin mi prihajajo vse stezice koder sva negdaj po njih hodila in vedi da ljubim vse spominčke najsi bodo taki ki hočejo in kjer hočejo ravno kot tebe. Ker v njih vidim čase katere nisem imel še nigdar v življenju in katere žali Bog jih ne bom imel več nigdar. Binče in Marta te pustijo pozdravit in seti za hvaljujejo za čestitke oziroma voščilo ednako tudi Kristi. – Tončka in Lizi so mi pisale sem vdobil ravno tisti dan kot tvoje da pridejo za 90 dni in da me bodo prosile da bi vdobil en velik auto in da bi jih prišel čakati v trst da bi bilo bolj komot, in manj stroškov. torej ako hočeš zmenise ž njimi, teden kasnej ali prej lahko prideš ž njimi in ako nam Bog da zdravlje se lahko vidimo že v trstu. Tončka mi je tudi pisala da je slišala da si bolna ali si ji sama kaj pisala? Kako je pa sedaj kaj steboj ali si na boljem? V petek pojde od tukaj Lea Kodričeva in Tončka Izidorjeva z prstave. Ene pojdejo druge pridete tako je prav. – Nadalje Estera je postala zelo postarjena nič kaj lep obraz gotovo se je tam pudrala kaj? Drugače ni nič kaj prijazna zelo ošabna je postala sploh če se jo pozdravi bi kmalu niti ne ozdravla. Nadalje ti povem da sem se odpovedal pevskeму zboru, na poroko od Binčeta sem bil zadnjič na koru. Gotovo boš vprašala za vzrok. tukaj imamo dve društvi in začeli so se zmirjati in kregati kakor pred vojno. Jaz pa sem rekel da zadosti slabo ako ne moramo v ene vasi biti edini potem da ni čudo ako se cel svet tepe. tako bo bolje zame da bom z vsimi in z nobenim. Igrat pa pojdem lahko še v to ali ono društvo. – Pismo nadaljujem je že torek. Mislil sem si danes da gotovo si me imela v mislih in najbrž tudi že pričakovala pismo toda jaz šele danes pišem. Danes smo imeli lep spomladanski dan, ali do včeraj popolnoma trda zima tako da letošnja pomlad bo precej nazaj. tvoji doma zidajo je upati da kadar vdobiš to pismo da bo hiša že pokrita. In za Veliko noč bodo gotov že stanovali v njej. Sinoči sem slišal doma v naši hiši da se je poročila edna punca iz onega kraja (iz Renč) v Sovodnje in da je pravila od tebe, nič drugega kot da te boli noga. Ali je bila tam? Pa kedaj je

prišla sem da se je že poročila. Mogoče je tista na sliki kjer ste celo društvo skupaj? Pusta ni bilo nič letos ne maškari ne medveda, samo garlekin je bil in gotci. Z tvojim pismom sem v dobil tudi edno od Kriste prosim te lepo zahvalijo v mojem imenu. Ona mi je pisala da tisti čas ko bom čital njeno pismo da boš ti že popolnoma zdrava. toraj Bog dal da bi bila!!! Samo to se bojim felička pazise da se ti ne bo bolezen zopet povračala raje bodi 10 dni več v postli kot en dan premalo. Pazi! In ozdravi dobro!! In Bog daj ti to kmalu!!! toda če imaš tako dobre gospodarje bodo že gotovo tudi oni na to pazili kaj? Pišeš mi da si delala sopare in da si celo pri tem padla v nezavest? S tem spoznam da si ti močno vpadla in ošibela felička pazise dokler ne prideš zopet kaj ksebi ni treba delat težkih del, raje pusti službo ker se lahko pokvariš za vedno! Štefanjo ne vidim nič ker je v vasi pri svojih dokler ne napravijo hišo. Sedaj ti ne znam povedat nič od krsta pa gotovo ne bo čakala tako dolgo da prideš ti. Za sedaj upam da sem ti dovolj opisal toraj srčkane pozdravčke goreče poljubčke ti pošilja tvoj francili. Bog daj kmalu svidenje

Opombe:

Prosim te ne čakaj da mi vrneš milo za drago da mi boš pisala osem dni kasnej ker me zelo zanima kako stojiš. toraj prosim pišimi hitro kako stojiš!!! (Dopisano na začetku druge in tretje strani pisma in narobe obrnjeno)

Bilje 11. I. 28.

Nad vse ljubljena mi mamica!

Z nepopisnim veseljem sem danes v dobil že toliko pričakovano tvoje pisemce srčkana ti hvala. Od ljudi sem slišal nekaj in sicer če je res da si šla v Gorico. Na sv. tri Kralje srečam Nardko prašala me je da kaj pišeš in da če je res da si šla v Gorico? Rekel sem ji da saj sem v dobil karto od tebe še za novoletno voščilo iz aleksandrie tako je imela prav ona in še marsikatera druga. Ona ima sinčka pa gotovo si že zvedela skoz drucih Na sv. tri Kralje sem ti pisal eno dopisnico v Azilo v aleks če vidi kam si odšla ti gotovo pošljejo za teboj. Če ne piši Zori naj gre ona ponj in najti ona pošlje. Saj ni nič posebnega samo če jo hočeš ker je tudi Lizika nekaj napisala. Ko sem jo že od dal sem se spomnil da ravno tisti dan je bil četrti teden najine ločitve. toraj dragica sinoči ob polnoči je že minul mesec kar svasi morala zadnji krat dala roki morda zadnji krat poljubili. Nevem zakaj ravno minulo noč nisem moral prav nič spati. Danila kako je žnjo z najino ljubljeno danilko ona je luštna hvala Bogu in zdrava da jo je veselje videti sedaj ko je Anton doma ga ima najraje njega zmiraj hodi zanjim Vedi da vsaki osmi dan se spomni nate in me vpraša po tihoma po tebi tatek a mama Včeraj ko je minul mesec tudi je vprašala po tebi.

Vsaki večir je nesem jaz spat in vsaki in vsaki večir i dam en bonbonček. Ravno tako kakor sva se imela steboj rada kadar sva bla sama tako tako sva sedaj jaz in ona kadar sva skupaj ti neves kako me ona ljubi in poljublja gotovo bi bila ljubosumna ko bi videla ti bom pisal še o Danilki ker vem da te najbolj zanima ona. Pred prazniki je bil zelo zelo hud mraz da že dolgo let ni bil tako hud. Tiste dneve smo hodili po drva v bukovnik in ob tistem mrazu smo se vsi prehladili in tudi Danila je bila malo prehlajena družega i nič ni falilo. pa je bila zelo sitna tiste dneve tri večire za poredoma nisem niti zaspal tiste večire sem moral vstajat po noči in ji gret čaj mleko zmedom in take reči. Nevem kam si utaknila *špezitežo!* Piši mi! Ker jaz jo nisem moral najti. Mogoče je v omarci od umivalnika? Pa tudi tega kluča ne morem najti! Vem da mi si vse pravila in povedala te zadnje dneve pa nevem nič. Ker sem bil kakor brez glave tiste dneve. Sedaj ko je mraz kurimo cele dneve v mezati in Danila je cel dan notri. Zvečer predno jo nesem spat, mi jo mama sleče in zagreje nožice in mi jo zavije v tople cunje in tako jo poležem v toplih cunjah zavito v svojo postelco. Zmenoj skupaj je spala samo dvakrat, prve večire Pa je boljše da spi sama v svojej postelci, ker lepše počiva ona in jaz, pa tudi za mojo postelj sem bolj brez skrbi da bi se ne kaj zgodilo V resnici od kar si odšla je minul mesec, pa ni še pomazala ne postle ne hlačk za veliko potrebo in tudi hlač za mesdo ne. Postelj pa skozi te dolge noči veš da vse premoči, in zraven tega še dosti pije posebno mleka in čaja popije čudo dosti. Pri noni je bila samo enkrat in sicer z Lizeto. Kadar bodo lepši dnevi bo šla že večkrat jaz sem bil pri noni samo enkrat in sicer na novo leto sem šel voščit in še takrat sem bil samo pet minut Nadalje pojdimo k božičnemu drevescu neves kakšno veselje za Danilo je bilo to. Prineslo ji je detece več reči, punčko ji je poslala tonerli, Dolfič ji prinesel vse sorte ropotij da je bilo drevesce bogato še precaj da si nismo niti mislili. Jaz sem bil cel večir pri njih in jih opazoval te naše malčke. Na Silvestrov večir ti povem da sem letos šel spat že ob sedmih zvečer. Svinjo smo zaklali je minulo včeraj osem dni Vino smo tudi oddali. Te male prašičke smo prodali vse doma nismo jih peljali nič v trg. Praščka po 270 l. par presičke po 220 l par. Prodali smo samo 4 ker mama hoče tri imeti doma, ker Bog si vedi kako bo drugo leto z vinom, ker če se ne dela ne gre ne vino ne drugo. tukaj to ljudstvo je še vse brez dela frnaže prav težko če bodo kaj delale letos. Mi kopamo zad za oberšem jaz Dolfič in Anton smo skopali polovico edne banke stare trte ven, in smo skopali zopet in globoko za nove trte. Lizete ni doma si je vzela zopet dopust je šla v selo. Sedaj od kar si ti proč pride Milka večkrat pomagat kaj mami. Kakor smo govorili zadnji čas radi Vilme ti jo priporočam če ti bo le mogoče. do sedaj je še zmiraj [nečitljivo] Pa Kolarko ali si vidla kaj? Reči tudi njej kaj radi Vilme! Milka Klara in tiste so še sedaj doma. Drugače doma vse postarem samo meni vse manjka ker ni tebe! uboga naša kambica kako je vsa zapuščena. Bog ve ali bo še kedaj tako prijazna kakor je bila? Pa steboj kako je? Pišimi dosti

dosti vse natanjko mi popiši če imaš čas. Upam da sedaj nama bo mogoče redno pisati ko si enkrat na stalnem mestu Prosim te pošljimi še enkrat naslov ker je pomazan na tem pismu ves od štampelnov. Zelo se bojim da ne vdobiš pisma ker nevem če sem ga uganil. Mamica! felička sedaj ti nimam več kaj tacega pisati bodi koražna in za nas brez skrbi! Za Danilo nič strahu ker je v pravih rokah. Sedaj gledaj samo nate oziroma nase pazisi zdravje. Jaz si vsaki večir ko grem spat spominjam v molitvi tebe, ter prosim Boga da bi ti dal zdravja in sreče. Pismo katero si pisala mami sem prečital, zelo me veseli da nisi lačna in da imaš dovolj za jest. Hvala bogu no če si ti zadovoljna bom tolko laže tudi jaz pretrpel. Samo to. Bog ti daj zdravje in sreče če mu je milo Sedaj te pozdravljam v Duhu poljubljam tvoj tatek Danila Danila je šla nocoj brez mene spat zbogom mamica. Živjo

Opombe:

Moj naslov sem zapisal na kuverto če slučajno te ne vdobijo da mi pride nazaj pismo (Dopisano na začetku tretje strani pisma in narobe obrnjeno)

Bilje 23/II. 28.

Nad vse ljubljena mi mamica!-!

Nimaš pojma kako srečen sem, ker sem vdobil tako nepričakovano tvoje zlato mi pisemce. Spomnil sem se ko si mi večkrat pripovedovala, oziroma ko sva se kedaj skupaj doma pogovarjala o preteklosti in sicer kadar sem še zahajal k tebi, da ti je naj bolj teknilo tisti krat ko sem prišel (ki si rekla) izven programa. Vidiš tako je bilo zmeraj ko sem vdobil to drago mi pisemce. Veselilo bi me tudi za naprej, da bi večkrat vdobil takšen obisk pisma vedi draga mi felička da če sam nisem vdobil pisma biti danes vse eno pisal. Kajti mislil sem si te presenetit s pismom kot si ti mene. pa me zelo veseli da si me pretekla. Oh felička ti ne veš koliko krat se jaz tepem z mislimi češ da ali je res da si ti moja žena? Ne gre mi v glavo da sva se mi dva kedaj poročila! Ali da sva mi dva kedaj dve leti in pol skupaj živela? Vse to mi je kedaj kup sanj. Zdi se mi da nisva še nigdar bila skupaj, ampak da vedno nadaljujeva ljubezen kot fant in punca. Gotovo porečeš da ti neumno pišem, ali pa da mi je pust zmešel glavo pa resnica je taka, da te ljubim prav tako kot negdaj, ali pa še bolj. Oprosti ker ti moram nadaljevati s svinčnikom ker ta papir kakor vidiš je zelo nevem kakšen. pišeš mi dragica da mogoče se bomo to poletje še videli. Nevem kaj bi ti rekel v tem ker ravno sem malo pozabil na ločitev. Saj veš draga da bi te raje videl kot vse na svetu! Mogoče ti se posreči par dni veselih med družinco potem pa zopet ona nesrečna ločitev? Oh to ni za ljudi! To pripravjo tudi močne v obup v jok. Naj raje bi videl samo edno veselo svidenje in to da bi bilo za poslednje ter da bi si nigdar več ne ločila

kadar bova enkrat skupaj, dokler naju Večni ne loči. Sicer naj se zgodi *tvoja* volja. Sedaj pojmo malo k Danili, tvoji moji zlati Pišiš mi da sanjaš strašno o njej. Povem ti da njej se ne godi krivica. Raste, zdrava je, skaka, in teka cele dneve da je joj. Pa tudi kriči posebno da bi videla zvečir v hiši kaj dela ma vse vse se loti nimaš pojma. Sem ji mogu vkupit knjižicu da kadar ija piše da piše tudi ona potem sem vdobil staro knjigo da kadar ijo čita da čita tudi ona (ija je Vinka). Potem kadar zvoní dene bog roke in pravi vsim din don tudi pobožna bo kakor ti če hodi zmirej v cirkev. Pravi pojmo Buh Buh. Prav sedaj je prišla k meni sedaj je osma zvečir. Namreč jaz pišem v mizati. Prišla me je pozdravit da gre ninat. pravi tate nini ninat in mi je dala poljubček tebi ga je pa poslala po zraku. Je šla težko brez mene. Naj raje gre z menoj ali s talko. Kadar gremo skupaj ninat Vse mi če povedat v postelji in vse hoče vedeti kaj to, kaj ono. Dobro se tudi zaveda da ima mamico, in te tudi pozna na sliki upam da ne bo zgubila spomina. Vsi smo zadovoljni ž njo, cela naša hiša. In bodi tudi ti brez skrbi radi nje, kakor da bi jo imela ti v rokah. Pa drugič še kaj od Danile. Draga veseli me da se tudi ti imaš dobro če je res kakor mi pišeš potem nimaš krivice. Saj zmolim vsaki večir očenaš da bi ti Bog dal zdravje in sreče. Kadar se stehtaš pišimi koliko si zrastle. Tudi Danila mora imeti kakšno kilo več drugič ti povem koliko kg. ima. Hvala za pozdrave od zorke! Vrni ji v mojem imenu. Danes je nesla tolka listek k tvojim, je pravla da Olgica je padla in se precej pobila. V nedeljo sem bil tam ker nisem videl Ludvika že več časa je postal zelo slab mu zmiraj kaj fali. Pravijo on in Štefanja da nas spravi mati vsih praj v grobkakor pojde ona. Štefanje mi je pravla da ima mati muhe da ni še imela take, in da si kuha že en čas sama. In da Ludvik hoče kaj imeti in da ona noče nič slišati, ter da mu še očita, da zakaj je prišel nazaj, ker je enkrat že šel proč. i.t.d. tako da neveš koga poslušat. Če grem jaz če če je mati v hiši gre ven in ne pride noter dokler sem tam. Zato najbolje da grem čim manj k njim. Za kar misliš poslati volja v tvojih rokah. Samo to hočem reč da fantiču bi bilo bolje poslati kakšno oblekco bi bolj cenili, in bi bil lepši spominčk. In za pisma bi te tudi prosu, da najbolji da pišeš na vsih ker če pišeš samo enemu sem spoznal že prvi krat, da je hitro sumljivost. Tako vidiš Denar od davka sem nesel par dni potem ko si odšla 30 l. Za šigurencu od hiše sem dal tudi 30 l. Timoram še to povedati da na pust zvečir sem bil v Renčeh. In sicer z Vilmo Danilo Milku potem naše klape Karlo Lizi šinotove Milko Prav za prav sem šel da sem rešu prve tri, če ne jih niso pustili, in smo se že z Dolfičem doma zmenili. Tako sedaj končujem te lepo pozdravim poljubljam tvoj tatek in Nini Vsi zdravi bodi tudi ti.

Opombe:

Pozdrav Bruna. (Dopisano na začetku zadnje strani pisma in narobe obrnjeno)

Mama pravi da za Danilo ni treba nič delat da še to ne strže, da počaj malo naj urase. (Dopisano na začetku druge in tretje strani pisma in narobe obrnjeno)

Bilje 7/III. 28.

Ljubljena mi ženka!-!

V sredo sem vdobil tvoje ljubljeno mi pisemce. Srčkana ti hvala! Upam da si vdobila tudi ti moje. Kako je lepo sedaj ko dobivamo redno pošto. Pa ni za se prehvalit kaj? Kakor vidim ti si prišla kmalu ob pismo kaj? Vse se pripeti ti ne veš kako mi je zmiraj težko po zgubljenih pismih. Pa ravno v začetku ko človek naj bolj trpi in pričakuje tolažbe in novic od ljubljene mu polovice, mu naključje ne da uživat. Zdi se mi da jih zmiraj pogrešam. Pa naj bo v božjem imenu. Sedaj ti prvo začnem odgovarjat na tvoje vprašanje. Danili so začele grinte odpadati. (Na obrazu ni imela grinti) samo po glavi jih ima in sicer po tilniku. imajo skoraj vsi otroci. Otrok od poldeta Nemčevga je ravno tako imel grinte in tudi po obrazu so ga nesli k zdravniku, zdravnik je začel otroku grinte trgati in zdraviti, Nato pa mu so vdarle v oči da je otrok nevem koliko časa že v bolnišnici takšne so posledice če se grinte zdravi. No kadar vdobiš to pisemce Danilka ne bo imela več grinti, in tudi lasi so ji začele precej hitro rasti. Drugače je zdrava kakor riba, in spi vsaki dan do 10. zjutraj Vedi da tehta 16 kg in pol. Vinka pa 17. Je vedno tako debela kakor češ da doji. Za par mesecev bo že dobra za slikati. tam kje ob črešnjah Zobov i manjka še samo pet na vsaki strani pa dva kotnika in še en podočnik. Vinka je pa vsa škrbasta, vsaki teden ji gre kakšen zob ven Že sedaj si predstavljam kakšno veselje bo ko pošlješ paket. Radi moje srajce ni treba nič se trudit, ker v gorici vkupim tri za tisti denar. In tudi za otroke ni treba nič vkupovat. Če ti šenkajo je prav, pošlji. Za vkupit pa raje pošlji denar ker veš da je boljši kup tukaj. Sedaj se sliši da imajo otroci *plehe*. Sedaj zopet tisti strah. Mama je rekla da kadar bo začelo bolj toplo da jo vzame me Danilo k sebi, da jo bo budila po *noči* za nastran. Sedaj ni mogoče še ker je premrzlo se lahko prehladi. Drugače ne veš kakšni lušti so žnjo kako se vsi smejemo zvečer ko klepeta raznovrstne reči. Mene ima tako rada, da nimaš pojma. Talko ravno tako. tolko če hoče kam iti, mora skrivaj kakor je tokalo tebe kakšen krat. Drugače joče zmiraj za njo. Danes je dež, ni bil skoraj bi rekel od kar si ti odšla. Popoldne sem šel na daljno gmajno, in stem sem obiskal tudi tvojih. Ludvik rajha hišo. Štefanja je šivala, Olgica je že ozdravla Matere ni bilo v hiši ne vem kje je bila. Ludvik in ona Štefanja sta mi pravla da jih ne pusti eden dan pri miru, da se bojijo da ne bo mogoče trpeti več žnjo. Štefanje mi je rekla da bi ti vedel kaj govori od tebe! Jaz sem ji reku da mi ni treba nič praviti in da naj govori kar hoče, da ne maram poslušati takih reči. Potem mi je pravil Ludvik v nedeljo da je tako križem da mu noben ne verjame. Kajti če gre z ženo, di kordo in da lepo govori žnjo geneti sovraži če je z materjo kaj dikordo da ga

pa žene. Ravno tako kakor si pravla ti ko si hodila kje da se godi. Pa jim ne smeš od tega nič pisati da potem bodo vedli da ti jaz vse povem. Pri nas pa je vse po starem tata je že včasih kaj čuden, pa za pet minut se ne ve več nič. Draga mi moja felička!

Pismo nadaljujem je sreda zvečir. Danes sem vdobil tvoje pisemce lepa ti hvala. Oh kakšna sreča veselje! Prav imaš ko rečeš da dajvasi pisati vsaki teden. Saj ga ni družega veselja kot to. No za cigarete se ti pa že vnaprej zahvaljujem. ti pa pošljem eno flaško vina ob priliki če bi hotela kakšna nest. Moj Bog felička kako se bojim zate da bi te ne kaj doletelo ko mi pišeš da ne stojiš nič kaj prav. Pa prosim pazise pojdi k zdravniku za tisti tal ne gledat na denar. Posvetujse kje! Oh da bi moral jaz zvečir do tebe ti delat masaž vem da bi ti bilo bolje. Oh kako se bojim zate felička pazi se te prosim!! Da pojdem k velikonočni spovedi bodi brez skrbi saj sem že v nedeljo šel po črn listek. Želim si jit k spovedi na grad. tata je bil zelo zadovoljen na tvoje vrstice. In res vsaki krat ko smo za oberšem se zmisli na te, ko vidi regrad. Vedi da ga jemo celo zimo samo od tam In skoraj vsaki dan se zmisli nate tata in te vedno hvali. V mlakah tvojih je tudi lep regrad pa ga ves pokradejo kar me je vest o tvoji boleznii ostrašila, me je pa slikca razveselila. Danila te je spoznala, otroka je pa zamenjala žnjo. Pravi da je mama in nini. Upam da danes si že doma ako ste šli v Aleksan- revica si gotovo pričakovala mojega pisma danes pa ga ni. Kaj imaš reči! ti grdo može kaj? Vzrok ti povem v drugem pismu ker za danes je dovolj. Pa tudi sem slabo razpoložen ker sem tudi jaz ves prehlajen od tega dežja. Upam da danes teden ti pošljem drugo pismo kako je minulo kaj v Aleksan? Pozdrav od vseh, tatek in nini te pa vroče poljubljata in tisoč krat pozdravljata. Bog ti podeli zdravje

Opombe:

Še en poljubček ti pošilja tvoj francil (Dopisano na začetku prve strani pisma in narobe obrnjeno)

Z Bogom (Pripisano na koncu pisma.)

Bilje 27. III. 28

Predraga mi ženka!-!

Danes sem čakal da vdobim recipiš za paket, kakor si mi v zadnjem pismu sporočila pa ga ni bilo že danes, mogoče pride bolj pozno. tvoje pisemce danes teden vdobil, za odgovor sem pa odložil do danes, ker sem si mislu da bo bolj gotovo da boš že na novem mestu. Torej upam da te to moje pisemce vdobi na novem mestu, srečno in zadovoljno, ter zdravo. Draga mi Felička tako sem žalosten danes da ti ne morem popisati pa ti hočem vse povedati kakor pred spovednikom, drugače ne bom mogu spati to noč sem prav gotov. Ko sem ti zadnje pismo pisal

sem bil tako vesel tako dobro razpoložen [nečitljivo] [nečitljivo] edno veselje. Danes pa vse obratno, to pa radi tega greha, katerega ti hočem kaj povedati. Namreč stvar ti nakratko povem. Včeraj je Lizika bila v Gorici, in je prinesla pokazati domov grede naši mami dosti blaga (manifature), katerega je vdobila zelo po ceni. Namreč pomisli moška obleka po 7 l. m., in še precaj dobro blago. Dežni plašč po 40 l eden. Vse zelo dober kaj, da za 200 lir je imel je imel človek kaj nest. Saj veš mama nima denarja in se mi je prav iz srca smilila, ker res koliko bi se dalo napraviti za mal denar. Je prašala teto Klemento enega in družega za posodo pa nobena ni imela. Tako smo šli jaz in Vilma danes zjutraj v Gorico in sem napravil ta greh da sem dvignil z tvoje knjižice 180. l. Mama je rekla da jamči ona za nje, in da pove ki vdobi da mi da in da ponese nazaj. Te prosim odpustimi, in bodi gotova da denar pride zopet na svoje mesto. Drugače tukaj zelo dosti novic, pa takšne katere ti bodo gotovo pretresale ves mozeg. Prvo ti hočem precaj na tanko popisati, čeravno se ne skoraj bi rekel spodobi za pisati o Veliko nočnem času. Pa želi Bog zame Veliko nočni čas je prinesel to *nad strašno* novico na dan. Kakor vsako leto smo imeli Veliko spoved to nedeljo pred tiho nedeljo. In tiste dneve je prišlo v spovednicah na dan, da je tukaj mnogo otrok punčk oropanih nedolžnosti. Prišlo je na dan tako le. Namreč otroci od Komela kateri je napravil nam mobiljo, katerega žena je tudi v Egiptu, so hodili po mleko k Malki, ženi od Luviža Kovžkovga. Hodila je po mleko večino ta punčka Rozina gotovo jo poznaš? Nekega dne ta punčka vadi pridno, katere Malka rabi za otroke, ter prosi to ženo, da naj ji da malo njej. Žena jo vpraša da zakaj bo rabla? Saj veš iz začetka se je punčka obotavljala in končno je povedala da kje jo boli. In s prigovarjanjem je tudi bol pokazala. Saj veš izkušena žena, je bolj hitro uganila ter spoznala da s kje izvira. ter na gotovo rekla punčki, da je bilo s fantom. Punčka se je zopet obotavljala in končno tudi to priznala, in tudi povedala ime tistega človeka. Žena je dolgo časa molčala, in končno pride spoved, pri kateri se izpove tega tujega greha. Spovednik pa ji noče dati sv obveze dokler ne obljubi da stvar pove starišem od otroka. Žena je to storila in sv. obljubo izpolnila. Da veš oče je takoj otroka peljal k zdravniku, Zdravnik je pokvarjenost potrdil, in tako so prišli na vrsto oziroma so prišle še druge punčke pa od družih ne vem kako jih je zdravnik vdobil, in to je vse iz vasi. Pa če bi ti hotel vse otem pisati in povedati koliko se otem govori bi bilo treba dve goriški straži. Končno ti povem da krivca teh nad strašnih grehov so zaprli in sicer včeraj. Pa čudila se boš in strmela ko zagledaš svoje ime Kristili. to gotovo da kolikor pisem bo šlo stem parnikom v Egipt, bodo od tega vsae pisale. In mislim da stem parnikom bo vdobila vsaka pismo ker je Velika noč tukaj. Drugače da bi bilo dovolj to pa vedi da govori in vedo vsi otroci od 10. leta naprej. To je takšno pohujšanje da ga ni Zemlja vredna. Vsi ljudje obsojajo in mu ne nobeden želi da bi kedaj videl več svetlobo. Morem končat za nocej ker moram nest spat Danilo ker je že 10 proč. Draga mi mamica pismo

nadaljujem je že četrtek zvečer ravno sedaj sem spravil spat našo ljubljeno Danilko in sicer v nov kvartir. Namreč danes je Vilma oribala sobe in so Danilko prekortirali v otročjo sobo kamor spijo Bruno Talka in Vinka sedaj bom revež sam, pa potrpeti moram ker vem da je bolje tako, in sicer ker je za vse bolj pri rokah. posebno sedaj ko je začelo bolj toplo in dolgi dnevi ko hodi spat tudi po poldne. – Danes sem bil v Renčah pri tisti, ker sem zvedel da namerava it v Jugoslavijo in peljati več delavcev z seboj, to sem sem tudi jaz priporočil. to pa iz tega vzroka samo da bi se enkrat rešil iz tega ljubna taljanskega ker ni drugo kot mizerja in lumparija. Če zato bom šel, drugače bom čakal pa kakšno drugo priliko. – Danes tudi ni bilo še nikakega znamenja o paketu ali pa denarju. Bojim se da se je vse skupaj zgubilo, tolaži me pa to, da lahko nisi imela časa, ker ste se morda ravno tiste dneve prekladali. Zmiraj čakam da bi šla kakšna dol za ti poslat en šalam, pa Žali Bog se bojim da ne bodo pustili več nobeni it dol kakor se sliši. Mama je včeraj prišla pismo od Mutcovke se ji končno zahvaljuje za kar si ji ti nesla, druga pa pravi samo od svojega Tonna. Včiraj so pogrebali sina tega starejšega od Matilde od Martinelota. Saj veš nagajivi otroci so tistive. ta revež je šel na drog od elektrike tam pri farnaži, ter prijel za žico pa je bil na mestu mrtev, in visel na drogu dokler ga niso vzeli dol. Uboga mati do 16. leta ga je zredila, sedaj pa ko je čas da bi ji kaj pomagal, je šel v večnost. No žali Bog nič kaj lepo pismo ti nisem spisal za Veliko noč sama žalost. Pa želim ti pa iz dna srca da bi praznike obhajala v veselju in zdravju Pa ne samo praznike, pač pa celo tvoje življenje. tvoj možek francili in Nini Nini naprej naprej klepeče od punce da ji pošlje mama punčko in t.d. Opombe: ali si vdobila moje pismo katero sem ti poslal pred 14 dnevi? (dopisano na koncu zadnje strani pisma in narobe obrnjeno)

Bilje 20/IV. 1928.

Nad vse ljubljena mi ženka

Tvoje pisemce včeraj vdobil lepa ti hvala nisem je niti pričakoval ker sem mislil da na kartico mi ne odgovoriš. Upam da si vdobila tudi ti moje pismo, ter da sva oba na isti dan si čitala potek naših žalostnih praznikov. Revica vedi da mi se smiliš – in tudi sam sem si predstavljal na Veliko noč tebe v žalostnem položaju. Saj tudi jaz nisem bil nič na boljšem. In tudi ti ko bi bila tukaj ne bi bila tako vesela kot druga leta kajti vsakega človeka ki količkaj pojmuje na bodočnost ne boš videla več veselega v tej prokleti domovini snoparjev. Zahvali Boga da si se rešila o pravem času, kajti nevem kako bi se prenašali eden drugemu, ker bi od nikoder ne prišlo nobene lire. Vedi da od kar smo končali delet pri opekarni, to je bilo lansko trgatev ni nobeden človek več zaslužil ene lire ne. Vse nekam tako žalostno je tukaj da niti narava ni več kakor bi morala bit. Vsakega človeka ko vidiš posebno te vboge delavce jim bereš iz obraza obup in

lakot, revčki da bi imeli vsaj vsi denar da bi se rešli vsvet s trebuhom za kruhom vsako skupino ljudi ko vidiš ne slišiš drugega kot kam bi se podali. Vedi da ravno tako se mi zdi kot 18 leta ko je v svetu [nečitljivo] [nečitljivo] začela nepokorščina in lakot. In še slabše je sedaj tukaj. Stari ne pomnijo da bi bilo v teh krajih kedaj takšna brezposelnost in takšno pomanjkanje. Sedaj ne manjka drugega kot to da bi bilo še to leto slaba letina potem pa to nevem kako bi bilo. Sedaj se edni napravljajo v Smirno (Turčija) drugi v Ameriko v Jugoslavijo ne pustijo pa dosti jih gre tako brez potnega lista čez mejo. Če se v kratkem ne kaj predrugači, v par mesecih bo se zgubila polovica vasi preč. Mene ne pustijo od doma te dni je bil tata nekaj bolan je ležal pet dni, in to je dalo povod da me ne pustijo tako za to poletje sem si zbil iz glave te načrte. Bog daj da bi se obrnilo na boljše da bi človeku ne bilo treba hodit po svetu. Pa za to leto ni nobenega upanja da bo boljše. To je krivo vse regulacija lire. Namreč liro so spremenili v zlato in pride približno z 37.60 l 1 zlata lira. Na celo stran sem ti na žalost opisal samo o bedi saj drugega ti nimam kaj pisati za danes. Ker imam še čas danes je namreč komaj petek in do četrta ti bom že še kaj napisal. Danes smo nameravali iti sijat turšico pa je zelo slabo vreme. Pa gozda da je veselje pa vreme ima slabo. Imam skoraj strah da bo še lahko slana letos. Že poldrugi mesec imamo dosti dežja če dva dni ga ni ta tretji že pada ravno se zemlja malo posuši da je pripravno za jo za silo obdelat pa pride in zmoči. In to je že od 2 marca do danes. Še vsaki krat ko smo šli v Miren smo prišli mokri domov. Turšice še nismo nič sijali. Včeraj smo vsjali v vrtu 200 grmov fižola (oin) vrt hvala bogu je ves posijan in lepo urejen solato jemo že dolgo časa imamo zelo lepo. grah tudi že cvete tega boš najbolj pogrešala kaj? Tako je tukaj vidiš. grah cvete krompir kmalu za plet detelje kmalu za kosit, na gozdu pa sneg. Tam pri vas pa kratke rokave že kaj? Včeraj sem bil za oberšem domov grede sem šel čez oberš, obiskat Milkota je ravno v dobil pismo in slike od žene in sinčka. Tudi on hvali Bog da je Tončka proč kajti tudi on ni več delal potem. Drugi mesec pride tončka domov pravi Milko da se je trošta in baje kajti on ne pridelal ne tuzšice ne krompirja samo kar tisto vbogo vino. Pa vino hvala bogu smo vsi iz Bilj prodali. Sedaj ko ti to pišem zvoni mrtvaški zvon in sicer je vmrla Bernarda Kogojeva. Včeraj je bil pogreb v Mirnu je vmrl sin od pok. Tomaža jop. Tisti kateri se je poročil v sv. Martinu Danjel star šele 26 let. Je imel za pljučnico. Zapustil je ženo z dojenčkom. Jebil čudo lep pogreb so bili tata Lizeta in Vilma. Takšno je tudi žalostno kaj? Sedaj končam za danes ko bom nadaljeval pismo hočem ti kaj bolj veselega pisati kot do sedaj. –: Zlata mi ženkica ! – Pismo nadaljujem je nedelja popoldan. Prva nedelja v tem letu ko sem šel na popoldanski oddih v našo zlato nepozabno sobico. Legel sem na postlo in dolgo nisem bil na mestu kajti vedno sem si mislil da ko spraviš po hiši prideš tudi ti k meni. Oh pa vse zastonj zaspal sem prebudil se pa tebe zlata mi ženka še sedaj te ni. Žalost mi jemlje moč ko si mislim da bog vedi koliko časa nam je zasojeno še takšno

žalostno zapuščeno življenje naprej peljati. Ljubo delo, v delu se najbolje počutim, kajti z delom se vse prežene. Oh te nedelje te so nadvse mučne prazniki pa še bolj. Če si doma je dolg čas, zunaj pa nikake prave družbe ker se skoraj vse zgublja. Danilka še sedaj spi moral sem jo vzeti s seboj kajti drugače jo ni bilo mogoče spraviti spat. In sploh vsaki dan se jo težko spravi popoldan spat. Če je slabo vreme da ji ni mogoče se igrati zunaj že gre drugače če je zunaj lepo pa je ne spraviš tako zlepa. Cele dneve se igra in teka da je eno veselje. Pa kakšne jih tudi skuha se boš smejala ko ti opišem en par prizorov od nje. Namreč ta se je godil včeraj: je vzela perivnico si nabrala nekaj cunj in oprava prvo doma v škafu. Potem si dela zopet vse na perivnico in si začela zadevat na glavo, češ da gre na mrlano splaknit. Jaz sem ravno jo videl in sem ji dal svitek in pomagal ji zadet. Potem sem gledal kaj bo počela; z smehom jo je mahnila naravnost na mrlano, kot na velika ženska. Potem ker sem se bal da se kaj ne zgodi sem šel za njo in ona si je vse razložila in začela z delom da ti bi se smejala ko bi jo vidla je vse oprala, ovila, in potem sem ji pomagal zopet, je nesla domov, in vse razgrnila sušit po fašinah. tata mama vsi ki so jo vidli so se smejali: Nadalji cele dneve teka za piščeti kokošmi in mačkami ter ve za vsa kokošja gnezda ter pobira jajca, marsi katero ubije in take reči. Nekega dne gre iskat jajca, in najde edno v štali, in sicer v trumbi. Ker ni morala do njega si je vzela stol, in na stol da je doseže. Pri tem pa je imela žali Bog smolo. Jajce je bilo preveč globoko in ona je padla po glavi v trumbo. Sreča da je bil tisti dan dež, da smo bili doma da smo jo slišali ko je jokala. Zdaj pa jo ne niti spraviš da pogleda v trumbo za obeno reč ne. Kadar gremo kam, posebno z vozom hoče iti vedno z nami. Če vemo da pridemo kmalu domov jo vzamemo drugače revica joče doma ker češ da jo nočemo. Saj veš kako so taki otroci je pol ure dobra, potem pa sili domov k noni in postane sitna Minuli četrtek smo bili na daljni gmajni, smo nekaj gradili, in popravljali pot, ona je bila cel dan znami oziroma pri noni v škurjavci je jedla tam in vse. Nona in Štefanja so rekle da naj jo pripeljemo večkrat, ker da bo delala petik njim otrokom. Namreč Danila je pojedla kar so ji dali ko so vidli njih otroci kako da slastno je, so začeli tudi oni jest. Drugače pa pravi Štefanja da jih mora prositi in silit za jest, tisti dan da so jedli sami. Ti povem še to na Veliko noč ko sem bil pri tvojih, ter sem jim pravil vse kaj si poslala, Štefanja me je močno užalila namreč noni sem povedal da ti je neke reči dala Guvana fučeva, Štefanja je to hitro slišala in ravno tako odgovorila z nekim grdim izrazom, češ da kaj nima Guvana urške Koričkove ali pa koga družga za jim poslat ki da so bolj potrebni? Neveš ti v kakšno srečo sem si štel ko je mama precaj prijazno zmenoj govorila, da lahko rečem, od kar sva poročena ni še tako lepo govorila zmenoj ko ta dan, pa pride drug vrug da še to malo srečo ti požre. Saj vedno pravim da kadar se gre v tisto hišo naj bo dovolj dober dan pa zbogom drugače pa samo majati z glavon in pa cimati z rameni. Kajti če edno te ne vje te drugo. Sedaj se je zlata Danila

zbudila moram končati. – Nadvse ljubljena mi ženka in mamica! – Pismo nadaljujem je sredi večir. Danes popoldne ko sem bil v vrtu mi je prinesla Danila tvoje zlato pismo. Je kričala tate na mama! in tekla proti meni sem že mislil da si prišli ti potem ji komaj od daleč zagledam pismo v roki. ta teden sem zelo vesel in koražen ker je lepo vreme. turšico smo skoraj vso posijali izvzemši kjer je rudeča detelja. Delo nam gre lepo od rok brez nikakih besed. tata je malo zmeden nas samo komandira. Z Danilo imamo velik križ ker hoče povsod znami. ona vzeme matikev od fižola in hajol z nami tudi ona kopati in gledati pa šekado neč družega. Nobeno ne uvide ven z dvorišča da bi ne hotela iti ž njim. Drugače je postala črna od sonca solnčnik ji bo dobro stal ako ga pošlješ. Od Kristila se ne ve nič kako mu je ker ni dovoljeno ga obiskat nobenemu razen advokatu. Vilmi sem rekel, mi je rekla da bo šla v ameriko. Drugače felička! Res spomladanski dnevi in večiri so polni spominov sreče in iz njih sedaj zvirajo žalost tebi tam in meni tukaj. Oh kako proklinjam jaz to mačeho! Ker ako bi imel drugo mater bi nam ne bilo treba tega. Ludvik je še doma mislim da bo tudi on šel te dneve ker se je zopet odprlo. Krista Potokarjeva je na smrtni postelji Žena od Mihca je jetkava. S tem parnikom gre v Ale. Krista gorjanova iz livade sem jo prosu če bi ti hotela nest samo en šalame pa ni hotela. Kakšna razlika v petek smo hoteli zmrznit danes pa bom spal pri odprtem oknu. Ker si mi v predzadnjem pismu pisala da Ivanka skoro ima službo po pet lir na mesec, koliko imaš pa ti ker mi nisi nigdar pisala otem. Oprosti! Čevljički so Danili preveliki tiste ki si poslala sedaj nosi tiste od Zore. ta teden hodi bosa. Drugače vse po navadi, nesmem ti danes vse povedati ker drugače drugič ne bom imel kaj. Te prav lepo pozdravljam ter vroče poljubljam tvoj zvesti mož francili in Danila. Z Bogom Bilje 25. IV.

Bilje 2. V. 28.

Nad vse ljubljena mi ženkica!-!

Mesec maj je zopet na dnevu ko vdobiš moje pisemce bo že pol leta najine ločitve. Vkljub vsem britkostim in žalostim ter velikemu pogrešanju tebe, se mi zdi da je hitro ubežal tu čas. Oh draga felička se mi zdi da nigdar nisem bil tako žalosten, in nigdar tako pogrešal tebe, kot sedaj. Nevem kaj je temu vzrok lepši dnevi koso, ko jih žari žalostna luna bolj žalosten sem, bolj težko te pogrešam. Oh ženkica ni dneva da te nimam vsako uro v mislih, in tudi več noči ta teden sanjam lepe sanje o tebi. Kako sem se zbudil očaran v nedeljo zjutraj ko te ni bilo pri meni. V sanjah spala sva lepo vsa srečna skupaj, ko se prebudim se pa vdobim sam blamiran, pa vse edno srečen da sem imel tako lepe sanje. Ti mi pišeš da si najbolj srečna ko greš zvečir spat in se utopiš z mislimi k nama. Oh mamica vedi da isto tudi jaz. Naj srečnejši sem v naši zlatej nepozabni sobici. Vsaki večir naj bo nedelja ali delavnik ko zveni ena ura noč jaz sem že v

postelji, in izključno jaz ne mislim drugzega kot o tebi draga: Nadalje me veseli da si z marsičem z korsami kinoti itd. minete čas; ter me zelo veseli da si ne vdobiš krivice. Tukaj pa ni nič več ne plesov veselice ne dirk nič vse je minulo ali bolje rečeno ukradeno. Na Belo nedeljo je bil v Biljah cerkveni koncert. Natlačena cerkev ljudi. Ker ne dovolijo drugače pa v cerkvi. Nigdar se ne zgubimo. Jaz pa si ponem nedelje stem da grem po molitvi balinat par prtit na bale, druge zabave nimam. Kmalu bomo začeli kosit, potem bo pa tudi ob nedeljah delo. Ludvik gre ta teden v Švico to je na 4. tm. Me je prosil za mi kaj delat in poskrbet po gruntu. To zimo je prekopal tudi na gmajni, in zasadil trte. Včeraj so šli v Ameriko Krista od Rudolfa, Pepko Škinov, in Dolfo Mrljakov. Za v ameriko morejo imeti rikiamo samo mladoletni drugi mislim da gredo kar tako še do sedaj. Kakšni imajo že delo vdobljino kakšni gredo pa kar tako. Tisti ko so šli ko je šla fenja in Žorž in tista dita, da so imeli zelo slabo morje in da je bila na parniku bolezen. tako da je telegrafiral feliks buščemov. Tisti ki so šli včeraj da so šli radi tega zelo žalostni. Imel je iti tudi Izidor Čukov včeraj pa mislim da so ga pregovorili. Hotel je iti radi ker se zmiraj prepirajo doma v družini. Nadalje draga mamica za Danilko ne stoj nič skrbet, ker nona jo zelo ljubi in strašno skrbi zanjo boj kot nobena mati. In sploh vsi v družini. Oblekci ni treba nič delati ji ker ih ima zadostiza cel čas. Če imaš blago shrani ko bo kaj potreba za njo ti bom že pisal. Naj več porabi hlačk. V soboto sem bil v gorici ter sem ji vkupil za štiri pare hlačk robe, ter en liter štufiževega olja zadnjič je vkupla mama olje sedaj pa jaz. Sem porabil popolnoma zadnjo liro. Če ti je ljubo ko pride pepa od Karlota, ker je ravno prilika poslati kaj denara za kakšno silo kajti tukaj ni trošta da bi se kaj zaslužilo. Hvala bogu od kar si odšla do sedaj sem imel vedno kakšno liro. Zelo težko mi je te prosit, pa saj veš kako je saj gotovo slišiš od vseh, da tukaj se nič ne zasluži. Zadnjič sem našel cigarete v bali saj mislim da sem ti že pisal hvala lepa. Poldič ko je prišel mi jih je prinesel tudi 50 finih. Po družih ni treba pošiljati cigaretov ker če slučajno vdobe na drugami jih moraš plačati desetkrat. Mi jih prineseš raje kadar prideš ti več. Drugače ti moram povedati da v nedeljo so pokopali mamu od Bernarde. V štirih dneh zdrava in mrtva. Potem stric David ima sinčka pridni kaj? Edni govorijo da ni niti svoje pa ne vem kaj bi rekel. On ni več tako koražen, je precaj vkopan, in tudi k nam ga ni bilo nič. Mogoče bo res, ker so krstili in vse na tihem ter botri so bili samo brici. Floro z Bukovice nisem nič videl. V Biljah jo ni bilo nič videti ne pri maši ne nikjer. Rad bi jo videl da bi mi kaj povedala o tebi. Veseli me da se debeliš. Naše so se začele pa sušiti posebno Lizeta. Oh kar rad bi hotel da ko bi prišla domov da bi se kaj popravla. Popred ko si bila še doma sem ti pravil da ni treba se slikat sedaj pa bi prav rad hotel da bi mi poslala kakšno lepo sliko. Pa ne z otrokom. Če utegneš magari dokler pride Pepa da bi prinesla ona da bi se ne zgubila v pismu. Ravno sedaj sem bil z Danilko pri Vipavi da bi jo ti videla kako je brala rožke in si pravla da ponese k

Bogcu, in da Vinki jih ne da, in da kadar pride mama da bo hodila ž njo k Bohcu, ne več z Talko da s Talko bo hodila Vinka, in take reči. Drugači je zmiraj bolj razumna in zmiraj bolj raste. Sedaj tehta 17 kg. in je dolga 92 cm. bosa brez čevljev. Pomiri se po tebi da kje bi ti bila. Takšne skokče in rokce ima da nemoreš nehat jo ščipat. Lasje ji rasto močno gosti, pa zelo počasi. Liziko sem prosil mi posodi aparat za slikat, in prve lire ko bom imel vkupim film in jo bom slikal sam v tistih pozah ko se bo meni zljubilo potem dam ščistit in ti pošljem tebi. Drugače tebi kako gre? Ali moraš dosti delati in težka dela? Z zdravjem kako je? Kaj pravijo tvoje zlate nožice? Čudno se mi zdi da ti od doma nič ne pišejo. Upam da si danes osem dni vdobila Lizetino pismo, in danes moje veliko pismo. Danes je bila Milka pri nas, revica je tudi ona žalostna. Pa tudi suha potrta bolehnka kaže ti se zahvaljuje za pozdrave, ter ti jih vrača. Pišiji enkrat tudi njej. Zelo mi je žal da ne gre nobena več od tukaj dol dabitit poslat šalam. Ti hočem prišparat magari do jeseni takrat bo gotovo šla kakšna. Druzega ti nimam več kaj tacega pisati delo gre naprej brez mi kakega velikega truda. Sedaj te tisoč krat pozdravljam ter v duhu poljubljam tvoj zvesti tatek in Danila

Bog s teboj!

Francili

Bilje 13. VI. 1928

Nad vse mi ljubljena ženka!

Ravno kar sem prišel domov iz vinograda Vesel niti truden nisem ker pismo so mi prinesli že za južino kje. Toraj ti prideš? Jaz sem tako vesel da ti ne morem povedati za slovo pa naj bo kar hoče. Oh kako bodo dolgi sedaj teh 14 dni! Pa bodo že minuli. Kaj bo veljalo to, da mato odgovora me ko pisemce vdobim tebe, da mesto čitati pismo bom slišal besede in čutil poljub iza tvojih ust? Oh ali bo res? Dva večera za poredoma sem sedaj sanjal o tebi da si bila doma in prav čutil žive poljube tvojih nepozabljenih mi ustnic. No če bog da vse poredi, danes 14 dni bova v Biljah skupaj v krogu naše družince. Oh kako mi je žal da nimajo več hotela pri teti Kristi. Ker da bi bila tam bi gospa gotovo več časa ostala tukaj, ker bi se jej gotovo dopadlo, in tudi njej bise zdelo po ceni. No bomo že uredili. te dni bom šel v Gorico ter bom pošpenuliral za kakšen hotel bolj na dobrem zraku. Pa se bojim ker fini hoteli so vsi v mestu, in drugače tisti ki so bolj zunaj na pr. kakor tista dva ki sta blizu st. postaje, nista bog ve kaj fina. Mogoče imajo vse edno kakšne lepe sobe? Te dni bom poskusal videti, da bom znal dati gospej kakšen nasvet. Toraj nekaj se je že spreobrnilo pa hvala bogu na boljše, in sicer da pridete v Trst. toraj jaz vas čakam v Trstu. Pa z Danilko se bojim da bo malo težko hodit po svetu in sicer v takšnej družini. Pa toraj nasvidenje v Trstu, ali z Danilko ali brez nje. Smešno se mi zdi ker me opozarjaš da se ne bom sramoval te poljubiti vpricho gospe. Oh zakaj ni že jutri ta dan! Parnik mislim da pride

v Trst ako gre po sreči že v sredo zjutraj. Zame se bom že informiral vse bolj natančno da bom raje prej tam ko bolj pozno. Ta teden imamo groznega dela drugi teden bomo bolj fraj posebno ženske da uredijo sobe in vse kakor jim naročaš. Najbolj se bojim radi najine sobe ker je vsa pomazana od komarjiv še iz prejšnjih let pa bom skušal vsaj z kredo ali pa z kakšno drugo stvarjo malo po čistit. V slučaj če boš rabila žganje, bom šel en dan ali nedeljo poiskat v Dornberg en l. dobrega žganja da si poneseš s seboj.

Anton je prišel nocoj domov od vojakov družega ti ne bom pisal nič, pa saj se bodeva kmalu pogovarjala doma. Žali bog škoda ker za tako malo časa. Pa dobro ker bo.

Oprosti pisavi ker pišem zelo hitro ker je že jutro.

Doma smo vsi zdravi, in vsi smo veseli da prideš, tudi Danila je zelo vesela. samo se bojim da bo jokala ko bo zagledala gospo ker ima močno [nečitljivo]

Toraj mnogo pozdravov in vročih poljubov tvoj može francili.

Bilje 23-7-28

Zlata mi ženka!-!

Vdobil sem prav nepričakovano danes tvoje pisemce danes je ponedeljek dan sv. Mohorja za iti v Renče. Nič mene vleče naj raje sem sam pa vse edno si želim po večirji iti samo da se malo prevedrim. Saj upam da mi ne zameriš kaj? Tvoje pisemce je v prvi vrsti namenjeno da me potolažiš no pa imaš prav hvala ti lepa. Sam si na to veliko prizadevam pa pustimo o tem. Veseli me da se počutiš dobro in da si koliko toliko zadovoljna narava mora biti res krasna tam kakor razvidim po tvojem pismu. Franc Jožef je hodil vedno kje na letovišče. Pa z sobaricami v kakšnem jeziku govoriš ali so tam domačinke? lepam da boš napravila banje in da ti bo dobro delo o Bog daj da bi bile vsaj toliko časa tam dokler bi dobro pozdravila pa se bojim da se bo kmalu na veličala. Kako ali se suši kaj? Pa Vi ali se kaj debiliš? Prav gotov sem da ne. Pišimi vse natančno kako gre z banji, kaj so ti rekli zdravniki, ker naj bolj teško čakam teh novic. V soboto je vdobil Milko od tončke pismo, da mora prit nemudoma k njej, da sta ob bolna ona in fantek. On se je hitro odpravil in šel z prvim vlakom Kako je se bo že zvedelo v par dneh. Zmiraj se bojim da bom moral jaz k tebi iz istega vzroka. Pa Bog ne daj. Vilma opravlja za v Ameriko, če se ji posreči gre drugi mesec z Karlotom in Liziko. Radi tvoje biankerije bodi brez skrbi sem sam vse spravil v bane. Vedi da tudi jaz sanjam večkrat o tebi pa vsaki krat te vidim samo z tistim otrokom na ročelju me prav jezi. In od Amerike sem tudi sanjal pa da sem jaz šel ne ti. Kako da smo se poslavljali v Trstu in šli naprej in kako da sem jokal pa da je bil Tata ne ti. Za danes končam, nadaljujem jutri da ti tudi povem kako bo v Renčah in t.d. Pismo nadajujem je opoldne:krivo je ds nisem včeraj končal pisma, da sem šel zvečer na oberš, ker je Popka

prišla domov. No ni nič hudega ne živijo ne fantekom. Sedaj naprej bom imel vsaj kam iti potožit svoje gorje. Včeraj sem bil tudi v škorjevci, ker sem povedal tvoji mami kako da stojiš, o bolezni in tako n. Pa vedi da niti me ni vprašala o tebi ko sem prišel kje! Potem sem ji začel pa sam pravit, da se bojim za tebe, da si slišiš slabo iz strani tvoje bolezni, potem sem ji rekel da je sreča to da so tam banji in da se boš lahko tam zdravla samo da je drago, in da boš morala dosti potrosit. Jan sem jo hotu s tem skušati za videti kaj poreče. Rekla je da boš pa edno leto več služla. Tako me je vježila da ti ne morem povedati. Nič ji nisem rekel kakor samo Štefaniji sem rekel ko sem šel iz hiše da naj ji ona reče da je ona kriva da si šla ti dol, in da če te bo tokalo iti v bolnišnico da bo ona nosila na vesti. In da naj ji reče še da jaz trpim radi njenega sovraštva že minula tri leta, ampak da sedaj se mi je zazdrejalo. Danes sem videl Štefanjo sem jo vprašal da če ji je rekla in da kaj je odgovorila Za odgovor da je vdobila kar hoče naj bo, samo da je šla iz tistih krampļjev, felička ves trepetam ko ti to pišem. Ali sem res taka zverina? Podlež? In vsa grda imena na svetu! Pa kaj porečejo ljudje ko zvedo! Kaj jim Stefanja gotovo pove! Ali sem res takšen! felička? Med tem ko si človek prizadeva da se v to utoliži in ublaži drugih boleti, mu pridejo druge na vrsto, prve se vsaj prenaša v ljubezni ker so spojene iz ločitve in iz strahu pred boleznijo, so takorekoč vse edno sladke A ta poslednja je strup!!! Hud strup nepojasnjenege sovraštva ker človek ne ve ni ti vzroka za izvir? Tolaži me to da ko si izprašujem vest, da si ne vdobim na moji duši niti najmanjše pikce da bi ji kedaj kaj slabega napravil. Dobro ja, slabega nigdar! In tudi to me tolaži ker slišim vedno kako mi zvenijo tvoje besede da ko sem ti parkrat rekel sedaj te dni doma da kaj ti poreče radi tega ali onega mama, ko si vsakikrat rekla da se požvižgaš. Sreča da si na moji strani, drugače bi ne bilo življenje. Kaj sodiš ti? Ali bova imela kaj sreče še na tem trnjevem svetu? Bojim se da nikdar! Čeravno se bova vedno ljubila se bova morala ukradeno! Ker nama ne privoščijo niti mati! Katera bi videla raje da sva v sovraštvu kot v ljubezni, in v luči najsrečnejšega zakona? Kako bova potem srečna?

Pismo končujem za danes pa drugič več sem tako uničen da ti ne morem popisati. Sem kmalu pozabil na Danilo ona je zdrava in srečna cele dneve se igra najraje sama z Vinko. Blagor nji ker nima pojma o zlobi tega sveta.

Tisoč pozdravov ter poljubov Tvoj zvesti možek Frančko

Ljubezniva mi ženka!!!

Včeraj večir ob šestih sem šel z Nilko na kolesu da se greva kopat na brod, ter vdobim na poti tvoje ljubeznivo mi pisemce. Srčna ti hvala! Tudi jaz bi rad vdobil pisemce magari vsaki dan! Pa zelo čudno se mi zdi da tako dolgo nisi vdobila nič. Seveda dnevi so dolgi sedaj in človeku se zdi cela večnost, posebno še, kadar se kaj pričakuje. Pa upam da si tudi ti včeraj vdobila moje zadnje pisemce? Pa prav nič ne maram če bi se prav zgubilo ker sem bil zelo jezen kadar sem jo pisal. Pa te prav ponižno prosim Felička odpustimi če sem te kaj užalil radi tega. Sam čutim da nisem prav napravil, da napram tebi žalim tvojo lastno mater, in stem gotovo občutiš tudi ti draga ker vem da mati je le mati. Torej ponovno prosim odpuščanja! Jezen sem bil takrat, saj veš da v jezi se človek vedno prenaglil: sedaj sem že na vse pozabil, ker ne pomaga tako nič, ona ostane le ona. Zadnjič sem ti obljubil da ti bom pisal kako je pasal sv.Mohor. Pri taki reči veš da je zmiraj dosti ljudi pa vse edno ni bilo kakor druga leta. Pri vsi mizeriji in suši, se vidi samo duobro in luksus, zadnje mode, itd.svet se uresnici dan z dnem zmiraj bolj modernizira.Sinoči smo imeli malo dežja pa je prišel s tako furjo in viharjem da smo mislili da vse unese. Danes pa veter tako briše, da še to malo ki je zmočilo zopet posuši. Sedaj če pride ja ali ne tako bo malo več pomagal, kajti turšica fižol trava to je popolnoma uničeno.Pomagalo bi še trtam, in ker bi se še od sedaj naprej sijalo na pr.zelje ajda in take reči. Drugače vročina je zmiraj grozna vsaki dan se kopamo. Spati ni mogoče ne podnevi ne ponoči proti jutri človek kaj zaspi. Neveš kako so mi dolge noči cele ure slonim na oknu ter zrem v luno, z mislimi sem pa pri tebi. Posebno sinoči ko je utihnila nevihta bilo je bolj hladno, luna pa se je zopet skrila pa zopet pokazala izza oblakov jaz pa premišljeval in obžaloval zakaj jo ne gledava oba eden tik drugega sloneč na oknu, mesto tega žalostnega življenja.In še lepo fantovsko petje zaslišim iz vasi, samo mile pesmi so peli,tako da sem bil še bolj žalosten. Tolažil sem se stem da morda tudi ti isto časoslonil na tujem balkončku ter si frišaš najine lepe spominčke izza zadnjih dni. Imela sva žalostne in lepe,kaj? Pa na žalostne ne bomo si mislili več kaj? Nadalje dragica prašaš me če sem ti zameril ker si bila tako zaspana Sam sem spoznal da si na vso moč utrujena ter sem se še čudil kako si moraš tako zdržati, in vedi da mi niso najine noči nič bolj ... kaj teknile samo radi ker sem vedel da si trudna. Zraven tega sva imela še samo noči proste, in še te ... , pa še mislila sva si vsaki večer. Morda nocoj sva še skupaj, jutri pa lahko nič več. No potrpe! sva vsaki malo, in vse edno so nama tisti dnevi prehitro minuli. Nadalje veseli me da se imaš dobro, ter kat je glavno da živiš dobro sedaj imaš čas si plačati z mesom in trami nič ti nisem nevošljiv bog daj da bi ti teknilo in se kaj poznalo. Tudi pri nas ni še do sedaj hudega za jesti samo vino pogrešam ker nam je poteklo in nič zašluška da bi si privoščil kakšen kortinček pa

drugače ni ko se privadit to pa zelo občutim sedaj ko sem tako švoh. Drugače ta slaba letina nam kaže da bo treba tudi s hrano bolj nazaj. Pa upajmo da ne bo tako hudega ter da bodo prišle [zbledelo, nečitljivo] letine. Vsaki krat ki grem z Danilko na brod mi pravi kako jo je mama kopala, in kdaj ste bili tisti dan skupaj včasih našteva. Včeraj ko sem jo oblačil je imela narodno nošo, naj raje ima tisti krilce: sem ji obleku znarobe tisti za spredaj odzadaj veš kaj mi je rekla, ti tata si šutast in se mi je smejala. Ko sem odprl pismo sem ji pokazal slikce, na vseh te je spoznala. Pa vse edno ima reč, ter jo spoznam, da si misli kako pestva mama tistega fantka najbrž da ji ni prav. O tebi prav malo govori jaz ji vsaki dan frišam spomin, ter ji dajem pobudo jo prašam če te ljubi ter da naj pokaže kako te ljubi me prime okrog vratu in stiska ter pravi da kako ljubi mamico, ter ti pošilja z roko poljubčke. Pa če bi ji ne dajal pobude in frišal spomin bi vse kmalu pozabla. Pa saj ji ne zamiriš kaj? Ne bodi nič v strahu da te ne bo rada imela ko se zopet vrneš. Oh ko se vrneš Felička! Ti na ročelje od možeka, Danila pa na od mamice. Ne smem si pa misliti kako daleč je še to. Kakor štejemo vsaki dan manj. Nadalje sem zadovoljen da si začela z zdravljenjem, samo da bi ti pomagalo, se že pozabi na stroške. Obžalujem pa da je siora tako trda da še takrat ko greš v banj da ti za mali čas ne povarje otroka. Ubodi otroci ki imajo take matere.

Opomba: pozdrave od popke in Milkota oni so zelo srečni! Zahvalim se ti za slike, pa mi je žal če nimaš ti nobene. (Pripisano na prvi strani zgoraj, narobe obrnjeno)

Za sedaj ti nimam kaj takega več pisati, te prav lepo pozdravljam v duhu poljubljam, tudi Danila ti pošilja poljubčke tvoj zvesti Francili.

Pozdravi od vsih doma! (Pripisano na zadnji strani, narobe obrnjeno)

Bilje 30/VII. 28.

Zlata mi mamica!

Tudi jaz sem danes prav nepričakovano v dobil tvojega pisma. Cel čas sem se kesal zakaj sem ti povedal, ker vedel sem da ti ne bo prav delo ter tudi mislil da morda bi ti lahko še škodilo kaj na zdravju. Pa oprostimi! Žal mi je ker bi lahko zamolčal, na drugi strani pa bi mi trpljenje ne odleglo, če bi komu ne potožil. Drugega na svetu pa nimam kot tebe draga da ti potožim svoje gorje, kajti le od tebe pričakujem resnične tolažbe. Oh ne bodi v strahu da bi moje srce dokler mi bije zmanjšalo ljubezni do tebe nikdar ne. Saj sem ti še na pismu katerem sem pisal včeraj o- mislih na najino svidenje pisal da kadar se vrneš da jaz te sprejemem na moje ročelje ti Danilo pa na tvoje. Ne ženka ni treba si delati srbi še zaradi tega saj imava jih dovolj družih. Trda bodva zvesta si kot dosedaj, pa nikdar ne bova omagala v naši lepi ljubezni, če ravno se ljubiva samo od daleč. Marsi kaj bi še spregovoril o tvojih pa pustimo pri meri ni vredno. Imaš prav ko

rečeš da niso vredni (nečitljivo, zbledelo) pomagati Tudi Danilke sem sklenil da nebom pustil več kje ker če človek pomisli ni vredna da jo je kedaj videla. Vedi da me je sram včeraj je bila nedelja še k maši nisem šel radi tega in tudi ne nikamor drugam.Pa od kedaj že mi pravijo ljudje da sem neumen če grem kedaj k njim. Pa pustimo to. Bog jo previdi enkrat. Sedaj preidem k glavni točki tvojega pisma. Praviš da je imela gospa v mislih za te poslat sem z otrokom. Jaz bi hotel zelo rad da bi prišla samo z otrokom. Ako bi hotela pa tudi ona priti, potem pa odsvetujem, ker pa prav bi ne mogel več trpeti tistega klicanja in sekiranja. Če bi imela pa še v mislih za te poslati z otrokom, potem pa odločise in pridi zelo rad bi hotel da bi Bog dal da bi prišla kajti na ta način bi ne bilo nobene sitnosti, in zraven tega bi še prišla kakšna lira v hišo, ki se jih sedaj tako težko pridobi. Če bi prišla res do tega zmeni se žnjo tudi za plačilo boljše ko moraš, in magari delaj tudi ti nato, da bo otrok tam čimbolj siten da te prej pošlje. Saj bi se imeli zelo prav, če bi prišla sama!Sicer si ne stavim nič v glavo, Pa če bi do tega prišlo pridi! Ne odreči!Nadalje ti moram častitati k narodni noši, da ti je tako dobro izpala. (Popka jo ima tudi je kakor ena pupca v njej) In k koraži da si se odločila za se ostriči. Saj sedaj se niti ne obidira tukaj če je ena ženska ostrizena.Pa lasi ali prineseš domov? Toraj sedaj bom živel v upanju da vdobim kmalu tvojo slikco prosim gospo da naj te čimprej slika magari na več pozi, in pošljimi hitro slikce ko jih vdobiš. Če prideš živa še raje bi videl. Tisti slikco ki si poslala Danili za god sem jih pripnel v svojo sobo da jo vidi.Sedaj gre spat skoraj vsaki dan opoldne malo težko gre pa gre pa morajo iti tudi Vinka in Talka drugače ne gre sama. Tisto Talko ona jo ima rada če je ne zmeraj vidi ni zdovoljna.Res Talko moram največ pohvalit ona napravi največ najsibo za Danilko, in zame. Lizeti nisem dal nič tiste slikce ker jo ni vredna. Tudi zapestnice ni bila vredna ker ona najmanj naredi najsibo zame ali za otroka. Čeravno je zmeraj doma. In tudi mami najmanj ji olajša delo nevem kaj misli tista punca. Te dni sem videl Bernardko na brodu ko se je kopala postala je zelo debela drugače je pa vpala in revna. Tudi teta Francka od strica Tomaža se mi zdi da je tako. Včeraj smo imeli zopet nekaj malega dežja pa prav malo hotelo bi da bi padal en teden da bi zmočilo. Ko sem prečital pismo sem rekel Danili da ji pošiljaš poljubčka, je začela gledati v kovertu je mislila da ga bo videla notri. Potem sem ji dopovedal kako, ter ti jih vrača v množini Kako je z nogo?Vedno piši mi o zdravlju ker me zelo skrbi! Končujem ker je zelo pozno

Vročte te poljublja tvoj zvesti Frančko.

Felička zlata moja ženka!

Danes sem ti odposlal odgovor na včerajšnje pismo sedaj mi je žal zakaj nisem malo zamudil kajti treba je liro pa 25 sti no nič ne de ker gre že vse po edni poti naj gre še to. Torej imam že drugo tvoje pisemce v roki, ravno kar sem je prijel in ti hočem kaj odpisati še za ta zadnji krat na Dunaj pa še to nisem gotovo da je vdobiš tam ker tvoji so res muhasti da Bog pomagaj gorje njim da bi ubožali ne vem kako bi si taki ljudji znali gospodarit v resnih zadevah. Toraj mamica zlata kakor razvidim po tem pismu načrt je uničen! Da bise vsaj raje včerajšnje pismo zgubilo ker me je tako naglihlo da sem na račun svidenja postal že ves drugi od veselja minulo noč niti spal nisem tu čakal dneve rekoč ena noč manj in zopet en dan manj računal sem da po osmih ali devetih dneh se lahko bova videla, kako da bova še enkrat par uric srečna v domu gorečih poljubov pa ves načrt po vodi. Če je marsi katero razočaranje hudo je tudi to kaj? Naj bolj mi je dalo veselja ko si pisala da boš sama in brez gospodarjev. Naj bolj bi bil vesel radi sadja tudi ko bi ti ga lahko nesel da bi ga imela za en čas ravno sem se mislil da bom šel v Gorico ukupit eden takšen košh sadni lep da bi bilo čedno da bi nesla lahko lahko kamor bi hotela. tako je šlo vse skup po vodi. Tako je treba sedaj zopet pustiti vse te misli nastran in se vdati usodi. Za priti v Benetke je bolje niti se misliti ne da bi sama bila brez gospodarjev bi ne hotel reči da ne če bodo pa oni, je bolje da ne grem kajti ne maram da se mi zopet obudi oni spomin od sekeniranja in klicanja ko sem ga mogu vedno slišati tiste dneve ko ste bili pri nas. In tudi lahko prosta bi ne bila bi morala biti vedno ž njimi tako da lahko bi ne bila niti za hip sama. Potem bi jaz šel v resnici šele žalosten domov da bine mogu zopet priti k sebi bog ve koliko časa. Tako je pa najbolje da opustimo še to ker se je prvo že tako izjalovilo bi tudi to ne bilo Bog ve kako srečno. Toraj mamica zlata ženka oglasise pa s pošto kaj iz Benetk, In ko boš v Vidmu pa spomnise kako sva tisti krat nesla seveda bolj srečna kot dan današnji tiste kavtre in stvari ko smo šli vkupovat. Če mi kisliš kaj poslati se ti že vnaprej zahvaljujem ker vedi mamica vse je že tako žalostno in če še nič ni v žepu je žalost še tako po dvojena. Toraj kar bi imeli zapraviti ob svidenju, pa pošljimi sem ti zelo hvaležen. Najbolje da pošlješ z Benetki ko boš blizu. In ko prideš v Aleksandrio pa kaj pišimi saj veš da bom nestrpno čakal kako si prišla kakšna je bila vožnja i.t.d. Oh mamica nič se mi res ne zdi da sem danes vdobil pismo, ter da se je tako lep načrt za kratko svidenje podrl. Tako sem bil uverjen in okorajžen posebno še ker bi prišla sama. Tako pa ljubljena ženka z Bogom Bog ve kedaj se zopet vidiva in Bog ve kakšne nam bo treba še ta čas prebiti. Oh kako mi je žal tukaj pri nas toliko sadja in nobene cene nima Včeraj smo prinesli tri koše breskvi i figi in enega češplji ti revica pa ga stradaš tukaj se pa po tleh vali. Tako je ta svet neumno ustvarjen kjer je edno pa drugiga ni zakaj bi ne bilo vsega po malo. Pa

po trpi mamica si pa drugič plačaš. Moram hitro skončati sedaj je ena ura popoldne morda vdobim koga da bo šel v Gorico da boš en dan prej vdobila pismo. Pošljem ti tudi slikco od Danile naj rata kar hoče če se zgubi jo ne bo več, če pa jo vdobiš boš imela bolj veselo vožnjo Ti mi pišeš od toliko dežja tukaj pa ga ni od nikoder travniki so suhi kakor bi bilo vse ožgano. Pa smo se že tako navadili da nam nič ve ne stri. Mamica praviš da pri tako muhastih ljudeh je vse mogoče torej če se zadnji čas kaj spremeni, če bo vredno, da se iz plača pošlji mi telegram. Če pa ni vredno, niti tratit denar. Ali ti je plačala gospa? Za pisati v Alesandrio ali ti bom pisal na star naslov? Tako mamica nič ni pomoči za nobeno stvar torej vdajvase v usodo eden in drugi. Ti pa bodi korajžna in Bog ti daj srečno vožnjo kaj ti hočem drugači. Jaz in Nini bova doma te čakala žalostna, ti pa mislila na naju pa zopet žalostna. Saj pravim jaz da ni več drugega v teh naših krajih kot žalost. Torej z bogom ženka Felička! Želim ti še enkrat vse dobro in srečno! Ter te nad vse pozdravljam ter poljubljam tvoj Franc in Nini.

6.XI.28

Zlata mi ženka!

Obljuba dolg dela: Pravi star pregovor. Zadnjič sem ti obljubil da ti bom ta teden zopet pisal, to pot ti hočem pisati zopet edno pisemce bol po starem kajti žali Bog to zadnje je bilo v resnici izvanredno, da bolje se ni moglo napraviti za Vahte. No to je vse minulo, vse pozabljeno. Naša sobica pobeljena prebarvana lepša kot prej, in vse drugo zopet na svojem mestu vse v najlepšem redu, predno vdobiš to pisemce v roke bom že spal zopet v njej hitro ko bodo zidovi suhi. Sedaj smo dobili tri dni zaporedoma dež pa prav brez nehati da ni bilo mogoče iz hiše Danila je zmeraj povpraševala po soncu da kaj ga ne bo nikoli več? Včeraj in danes sta bila zelo lepa dneva, in upam da bo še trajalo lepo sedaj. Prav z veseljem sem jo gledal tekat in kričat po soncu niti za jesti se ni spomnila. Saj Bog ji veruj tri dni ni niti šla iz hiše. Sedaj se je prav za bat teh pet mesecev posebno še otroci. Pa minulo bo tudi to samo bogdaj lepo vreme, in zdravja da bomo delali. Sedaj smo v sv. Martinu tudi oklice smo slišali včeraj pri maši smi je zdelo prav čudno ker jih ni bilo slišat že tako dolgo. Namreč se poroči Toncili Tužev (vdovec), ona je podkrajka mislim da je prišla sedaj v malem času iz egipta. Tudi krstili so v Nedeljo od Estere in Čuka pa nevem kaj imajo. Zadnjič si me prašala po naših Amerikancih Vilma ni še pisala od tam Anton je pisal zadnjič da ima delo, in da mu gre prav, in da si kuha sam, oziroma da si je kupil ponevo in da si samo cere, ker je meso dober kupi. Pa je že en mesec od kar je pisal potem nismo vdobili več. Sedaj se napravlja Kristili od anetke tudi, in eden Ganderlov pa se ne hvali nobeden preveč kar jih je šlo. V nedeljo smo imeli velikanski praznik tukaj namreč desetletnica od kar smo pogubljeni od kar so prišli italijani nas odrešit ob deseti uri v vseh duhovnijah slovesne sv. Maše

glorija Tedeum in vse ta večji reč. Vsi zvonovi v celi Italiji so morali zvoniti od 10-19 pa rajši sem šel h tisti maši sem šel kidat štalo. Tudi g- Kurat mislim da jo ni daroval z srcem. Nobenega dani bilo v cerkvi samo šolski otroci in učiteljice. Pišeš mi tudi da gospa se spominja večkrat na nas. Nas prav veseli, pozdravijo če ti se zdi umestno, ter reciji da naj pride še kakšenkrat k nam pa z kakšno drugo dado ne s teboj več. Mamica pismo nadaljujem je sreda večer. Tata menca sirk Bruno peče letovine za krave mama in Lizeta šivajo, te majhna zverince smo spravli spat, jaz sem pa stem pisemcem združen vsaj z mislimi pri tebi. In tako pretepamo te dolge večire eden za družim. No seveda samo jaz da ti ne pišem vsaki večer. Drugači druge večere čitam, saj drugam ni prav iti kam? Dokler je bila še Lizi sem šel kakšen večer kje sedaj prav nikam. Na oberž je predaleč sploh oberž po zimi past on je za poletje ob nedeljah grem pa skoraj vsako nedeljo. Tončka te pošilja pozdravit. Njenemu fanteku tudi vedno kaj fali skoraj zmeraj ga ima pri zdravniku ona pa ga nese za vsako ničevo malenkost. Drugače je lep fantič velik in lep. Tudi Danila raste vem da če bi jo srečala kje da bi ti dalo misliti predno bi morala reč da je ona štiri prste je gotovo večji kot si jo zadnjič pustila. Tudi jesti ji je treba ravno toliko kot ednemu velikemu takšen petik ima da se je za čuditi. Kar ji daš vse poje naj bo kar hoče bonbon ali repa surova, glih tista je njej. Bo pa sinček bolj delikat prav gotovo, če nam ga Bog kedaj da? Reči gospej kadar boste v takem diškoršu da najte navadi kako! Ne ne , pusti pri miru ker ti pove gotovo na robe samo da ti nič ne pošlji. Danes sem stehal Danilo sem bil v kleti, sama je prišla k meni in mi rekla da naj jo steham celih devetnajst kg. ima oh bi ti videla kako je močna, nona jo pošlje po drva po krompir z košem, nimaš pojma koliko ga privleče vse ji pomaga predpoldne ko so Talka in Vinka v šoli. Druzega ti nimam kaj pisati sedaj nimamo bog ve kakšnega dela danes sem belil sobo od Lizete nad kuhinjo nocej bo šla spat z mano v našo sobico. Pišimi vse kako je stvojo nogo. Kako ti pristaviji kure katere si mi pisala da jih delaš! Če ti ne nič nuca inti ni nič boljši pusti vse in pridi domov. Če vidiš pa da ti gre na boljše, pa ostani kakor si rekla v zadnjem pismu do pomladi. Mi ne preostaja druzega kakor da te na vso moč pozdravim, te vroče vroče poljubim.

Tvoj Francili in danila

Bilje 18.XI.28.

Zlata moja ženka!!

V sredo vdobil tvoje ljubko pisemce. Srčna ti hvala!Upam da si tudi ti vdobila moji dve pismi katere sem ti pisal še v Alessandrio.Zelo žal bi mi bilo ako so se izgubile ker bi ti ne mogu nigdar več tako popisati in prvo sem pisal še glih na Vahte. Torej v sredo upam da vdobim Tvoje pismo, ali si dobila ja ali ne če nisi vdobila bom mogu zopet iz začetka vse ti povedati,

in popisati. Razveselilo me je to Tvoje pisemce predvsem da se Ti bolezen z nogo boljša. Ker vidno in vedno sem v strahu za Te. Tem boljše ker sanjam vsaki večer skoraj od Tebe. Tudi Tata sanja od Tebe Bruno mi pravi tudi in vsi sanjamo da si prišla domov. Bruno je pravil da je sanjal da si prišla domov in da si prinesla dosti ostenjev(bičev),in da si je napravil prote za loviti ribe žnjimi.Jaz pa vedno sanjam da me nimaš nič rada in da me zelo grdo gledaš nevem kaj naj to pomeni Tolažim se stem da velja za nasprotno. Te dni sta pisala Anton in Vilma sicer Vilma je komaj prišla dol službo je vdobila hitro. Anton dela sedaj mizarje in da mu gre dobro pravi da v 5.mescih da če bo zdrav da bo pot plačana in pravi da zakaj ne pride tudi Lizeta dol da za ženske je trikrat bolje kot za moške. Včeraj sem bil v Gorici in sicer na uff.Tecnico radi hiš še sedaj ni nič nevem kaj čakajo toliko časa. Sedaj sem napravil eno prošnjo upam da bodo kmalu likvidirali sedaj. Danes sem bil pri tvojih sem šel povedat mami oziroma sem bil ta teden trikrat tam radi te stvari ker si ne znajo prav nič pomagati če bo šlo še kaj časa brez likvidirat bodo pojedle obresti polovico pa upam da sedaj bo v kratkem času rešeno. Trikrat sem bil pri njih ta teden jaz sem vse prašal kako to kako ono kaj piše Ludvik ali je zdrav itd. Pa one ne edna ne druga niti omenile niso nič od Tebe in tudi po Danili niti besedice ne. Tudi jaz nisem hotu nič reč da kaj mi pišeš in kako se ti godi vsaki krat sem šel iz hiše kakor da bi Te ne bilo več na svetu. Jaz in Danila sva vse edno srečna bolj kot one. Posebno še ker se zavedamo da naša mamica zlata nas ljubi, in mi dva njo tudi kajne mamica?Včeraj v Gorici sem si kupil en lep par rokavic in par parov volnenih nogavic! Vinka im en gile in Danila mi ni dala miru tudi da kedaj ji vkupim tudi nji edno tako majo. Torej včeraj sem ji vkupil en čudo lep gile

Opombe: Nedokončano pismo oziroma izgubljene strani.

Bilje 26/XII 28.

Draga mi Felička!

Danes ti hočem pisati in sicer zadnje pismo v tem letu.Danes teden sem vdobil tvoje pismo, in sicer v redu. Najlepša ti hvala za poslano. Prazniki so nam minuli prav lepo. Kljub vsej mižeriji imamo prav lepo božično drevesce Danila je zdrava in nad vse vesela. Ti bi se zamudila ko bi slišala peti Vinko in Danilo skupaj svetu noč Vinka sopran Danila alt- Popolnoma pravilno gre Danili samo besede ne mora izgovoriti prav dobro. Vsaki dan me praša kedaj pride paket. Pred prazniki so vdobili Nardavi od Matilde da so morali plačati 30L kazni samo ker so vdobili notri nekaj bonbaža, in ni bilo pismo da je notri Torej če nisi še odposlala pazi kako narediš. Obžalujem punčko od Žežke da je tako obolela, za drugo se pa prav nič ne čudim saj še doma z mano se večkrat pogovarjamo da kako morajo tako živeti v izobilici doma pri njih. No na tak način pa lahko živijo ako jim punce vse pošljejo. Vedi da v njih hiši imajo oziroma delajo veliko

potrato. Ne vem da jim mora babam tako teknet. [Neberljivo] gledajmo vsaki zase. Res denar ne prav nič zaleže posebno še, če ga človek sam ne prisluži. Kako mi pa ti mamica živiš? Ali si zdrava? Jaz po starem. Poldič je prišel na viljo domov, in je prinesel dosti za drevčk. Ludvik tudi se je spomnil in prinesel Danili kedar je prišel precej kolačev. Poldič pravi da ne gre več v Švico da gre v Ameriko. Pred prazniki sta pisala Anton in Vilma oba pišeta dobro. Pa Karlo in Lizika, nista pisala še cel čas odkar sta odšla nič. Pred par večeri sem sanjal da ti nameravaš iti v Ameriko brez povedati meni in da jaz sem zvedel skozi drugih. Gotovo da ste se tisti dan prekladali v novo stanovanje kakor si mi pisala. Drugega gotovo ni. Pismo nadaljujem je četrtek. Včeraj mi niso hoteli dati miru sem mogu prav pustiti. Stric Tomaž je vdobil včeraj novo hčerko Štefico. Je vse edno malo okapan ker se je troštal sinčka. Pa mi bomo drugikrat še bolj okapani kaj? Kako so ti minuli prazniki zlata mamica? Kedaj si vdobila moje zadnje pismo? Dal sem je bolj pozno, z nado da je boš vdobila ravno na viljo. Torej prazniki so pri kraju, danes smo pa kopali sami jaz in Bruno za oberšem stavli gnoj trtam in Bog daj vreme bo vsaki dan ta trajna Tukaj je vse zmrzlo da ni mogoče nič za oberšem se dela pa kar se hoče. Prišel sem domov je bilo še svetlo, in Danila ni mi dala miru dokler jo nisem peljal v cirkev gledat jaselce in ovčke Tako so ji na srcu da ni drugače kakor jo peljati vsaki dan parkrat gledat. Gotovo me boš prašala da ako sem bil spovedi kakor me v pismu nato bodriš. Nisem bil ker je bil zelo hud mraz in hodit zjutro v takem mrazu, gotovo veš da ni prijetnega Obljubljam pa ti da bom šel še v nedeljo če bo le kaj ugodno. Mamica gotovo se boš jezila ako ti pošljem prazno karto pa vedi da za danes ti prav nimam kaj pisati. Upam da mi odpustiš! Voščim ti še enkrat srečno in veselo ter zdravo novo leto. Ter te nad vse pozdravljam ter goreče poljubljam

Tvoj zvesti Francili

Bilje 16.I.1929.

Draga mi ženka!-!

Včeraj vdobili kar si nam poslala. Naj srčnejša Ti hvala! Danila je presrečna z novo punčko. V pismu razvidim da si preveč križana sicer v več pismih že to spoznavam Sicer imam ti za odgovarjati na tri pisma. Pa ti ali si vdobila vse tri moje iz Caira?Dve sem odposlal na Betko, pred prazniki pa še edno na Hotel. V resnici še čudno da vdobiš kaj pri tvojih premuhastih signorih. Pomilujem Te nad vse ker razvidim da si sekirana prav na vse mogoče način. Res sama božja pomoč Te drži da jih moraš tako prenašati. Še nisem vdobil dve pismi zaporedoma da bi jih hvalila. Če v prvem je bilo hvala, v drugem že obratna. No pustimo to kaj ti bom še jaz delal slabo kri ker tako imaš zadosti drugih. Torej kar si nam poslala vdobili v popolnem redu. V resnici škoda da se je zgodilo tako z obleko pa drugič kaj?Saj še to pot nisem pričakoval

da bo kaj kakor si mi v zadnjem pismu pisala. No zadovoljen sem da je le Danila osrečena. Žal pa mi je da čevlji mi ne gredo prav meni dolgi dovolj pa preveč nizki in ozki so. Gizela je prišla v Trst opoldne ob 3 ½ je bila že doma. Pol ure potem je prišla žežka in povedala da je prinesla nekaj zame. Danila je slišala in mi ni nehala dokler ji nisem dovolil da gre ponj. Nazaj je pritekla z pismom v roki da je poslala mama kapit in da ona ga ne mora nest potem je šla Talka in prinesla ona. Nepopisno veselje za otroke da ni plačila mamica kadar odpiraš paket in prtiš to tebi to drugemu i.t.d. Pismo nadaljujem je četrtek večer danes je sv. Anton mama nas je potrahtirala z njokami. Sinoči sem imel trdno voljo da ti skončam pismo a žali bog ni bilo mi mogoče. No upam da nocoj dovršim, če imam biti celo noč na tem. Namreč imamo vse narobe, ker popravljamo kuhinjo kakor smo že praj nameravali. Sedaj bomo imeli večji kuhinjo in lepši . Damo mraz nas ovira pri delu danes je celi dan zmrzavalo. Kras in vse gore so polne snega, in dokler ne pride tako vreme da odjuži bodemo zmiraj imeli mraz. No upam da drugo pismo ti bom pisal že bolj komot ker sedaj smo vsi stisnjeni u mizatu in moram pisati vpričo vseh, in še konfižjonu. Sinoči sem bil pri Gizeli, sem šel se ji zahvalit in prašat če sem ji morda kaj dolžan za trud. Danes je pa bila že pri nas govoril nisem še nič žnjo ker nimam časa. Pa v nedeljo pridi tudi Ti saj je praznik sv. Antona

Predno ti bom odgovarjal na Tvoje pismo Ti moram povedati še kakšno nam je napravla danes Danila. Ko so se napravljale Talka in Vinka za k molitvi je hotela da gre tudi ona pa so je zabranli radi mraza ona ni rekla ne c ne b in jo pobrala ven iz hiše, ter šla da jo ni nobeden videl naravnost v cerkev Ko so prišle Talka in Vinka so je že udobile kako se je vrtela po cerkvi ter so jo zapodile domov ker ni bila nič preoblečena je šla ravno taka kot je bila v hiši Domov je prijokala in Poldič je vzel aparat ter jo še slikal po vrhu. Bodimo videli kaj še stega pride. Danes sva šla s stricom Tomažom in Milkotom po Bukovnikih gledat kako kopajo in nasadujejo sadje trte pa največ za breskve paje bil zelo mrzel popoldan da smo imeli prav črna lica od mraza. Domov grede smo šli po tisti poti ako se spominjaš ko smo šli enkrat z stricom Uštinom brat črešnje – bila je tudi Krista p. Rihard Zorka- Ko sva šla prvič abraceto še vse se živo spominjam. Oziroma se mi je danes spomin sfrišal. Ti ne verjamem da bi se spominjala še kaj takega tudi ti. Pisemce nadaljujem je Torek zvečer zima še vedno da sedaj ni mogoče nič delati kakor kaj okoli drvi. V kuhnji še sedaj nismo končali upam pa da predno dobiš to pisemce bo že končano. špargert bo nov, mogoče bo z kahljami, v kuhnji bo pod z desk, ter kuhnja bo imel dve okni. Ko bo vse skončano bo lepo in v kuhnji toplo. Kar mi pišeš radi knjig, za letos smo jihše vdobili po nekaterih krajih so jih res pobirali jaz sem vse knjige dal v edno kišto in nesel skrit k stricu Tomažu to že pred prazniki, Sedaj nam ne izhaja prav nobena stvar več v našem jeziku. Niti g. Vestniku ne ženski svet sem slišal da bo izhajal iz Ljubljane kadar izveš si ga kar naroči. –

Najbolj me veseli da si zdrava, in da maš rudeča lička. Tudi jaz in Danila sva zdrava in tudi rudeča Danila se hoče prav spihnit od barvene vidiš niti ednega otroka tako rudečega kot je ona. Danes je prav cel dan pri Kolarju samo jest je prišla domov in pravi da ne bo več naša ter da bo spala z Danico. Gizela se je zelo popravla izgleda kakor da je osem mesecev blagoslovljena z boleznijo pravi da je bolje pa vedno jo opominja. Seti zahvaljuje za pozdrave, ter te ednako tudi tebe pošilja pozdravit. Radi Betke imaš prav da ji ne verjameš tukaj pravijo da je nekdo pisal da ni služila niti dva meseca ter da živi z ednim iz Voljče drage. Ako bi imela takšno plačo bi gotovo kaj poslala materi domov pa ni poslala nič. Ali veš da Flora iz Bukovce se poroči z Milanom od st.Cikata? so že izrekli oklici. On je 9 let mlajši od nje. Tisti M. Cijan je sin od vaše tete Lize. Za Bernardko nevem pa kaj ima ko izvem ti že povem. Kar od tvoje službe mi pišeš sem ti že v zadnjem pismu pisal Kakor da bi že pred vedel ali si je vdobila? Če ti je prilika kar pusti jih kakor sem ti že v zadnjim pismu pisal. S čevlji katerimi si mi poslala se pa Bruno bo frčil šjarpe sem po bratovsko razdeli Brunotu in tatu tudi Poldo jih nosi stricu Tomažu sem dal tudi dve saj jaz jim imam štiri zadosti za celo življenje. Za filme katere si mi zadnjič pisala bom že pogledal kadar bo bolj toplo v tem mrazu se ne spleča brskat po sobi. Poldo mi je obljubil da bo slikal Danilo. Dolfič mi je pisal te dni da dela dovoljenje zame in za Brunota za iti v Švico. Če pride za Brunota jaz ostanem doma če za njega ne pride ker je še premlad bom šel jaz poskusit edno leto. Kaj rečeš na to ti mamica? Vsaj čas bi mi prej minul in za Danilo ni treba imeti strahu več jo pustiš samo. Sicer ni nič gotovega ker on je pisal da bo le poskusil. Edvinček je redno slab te dni ga je zopet prijelo Milka pa se je precej popravla. Vedi da vsaka hiša ima bolnike po nekod ležijo tudi vsi v družini. Danes je šla Tinčka od Konteta v Ameriko in tista Pavla. Za sedaj ti nimam več kaj takega pisati pozno je tudi že pozdrave od vseh v družini Posebno pa od zvestega ti tateka in Danile

7.II.29.

Bilje 18. II. 29.

Draga mi ženka!

V četrtek vdobil tvoje pisemce srčna ti hvala. gotovo ti je že znano da kakšno hudi zimo imamo tukaj sploh po celi evropi. Mogoče si čitala v kakšnih časopisih kako grozno je po vsej evropi posebno na severnem kraju. še Italija grozno trpi. Tukaj se je sedaj nekoliko poleglo danes in včeraj smo imeli 10 – 13 pod ničlo minuli teden pa cel teden 17 – 19. in tako grozno burjo da nimaš pojma. v Vipavi je 40 cm debel led vse je pomrznilo. Redko kdo je tako srečen da mu ni pomrznil krompir. Nam ga je pomrznila polovica in še ta smo ga že skoraj pojedli ker dokler se ne stoji je še dober. Drugače nam je pomrznila vsa čebula jajca. No škode ni natem velike. Naj

več škode je na živini ker je trpela mraza in prišla ob mleko. Vedi da blato je zmrznilo pod njo. Zmrznilo je tudi mleko da bi se drsali lahko po kozici še bolj se boš čudila ako ti povem da je zmrznilo v ponočni posodi, in še notri v škabilu. Pa ne samo da bi napravlo mrežo do dna se je [nečitljivo]. Nadalje stranišče od zgoraj smo morali zapreti ker je zmrznilo namreč kanal. Mnogo ljudi je bolnih tudi Danila je imela malo influenčno minuli teden in edno uhce jo je bolelo da je edno celo noč jokala ter smo morali biti celo noč pri nji jaz in mama. Pa samo edno noč sedaj je popolnoma zdrava. Danila mama in Talka spijo že cel čas v mezatu v toplem! Ne imej nikakega strahu radi nje! Tudi mene me boli glava že cel teden pa vendar kašlja nimam. Dela ne delamo nobednega kar pri živali: Včeraj je prišel Dolfič iz Švice sploh vsi kar jih je bilo ker tam imajo 38 pod ničlo in se jim ne spleča tam jesti in nič delati. Ako hočeš vse to spremenit v boljšo obliko greš na Vipavo in tam je pa samo veselje. Včeraj je bilo na njej več kot sto ljudi možje punce fanti otroci iz Bilj in žene. Raznovrstne sani in drsalne naprave. Tudi jaz sem napravil sani in peljal tudi Danilo drsat v soboto ker je nekaj posvetlo sonce. Stric Tomaž hodi vsaki dan z celo svojo čredo se drsat tudi jaz sem bil danes in včeraj uporabno to viliko pa za to veselje. Tudi balincali so včeraj po ledu na Vipavi. Moram ti povedati kakšen pust smo imeli letos. Maškare smo videli vse te: Večir pred pustom smo imeli obisk so nas obiskale dve ženi omaškerani seveda imajo može v ameriki. Na pust pa smo vidli tudi samo dve maškeri ti so bili pa dva moža ki imata žene v Ales. Tisti dan je bil največji mraz ni šel nobeden niti na cesto. Druzega ni bilo ne godbe ne nič. Mama nam je napravla vse edno fancalne. Lizeta je bila doma ni šla niti v Renče. Tako je minul pust da še nigdar tako žalosten. Pismo nadaljujem je sreda večir. Včeraj je vmrla žena od starega odhodnika Mozetič. Danes pa france umerjev tata od Tončke iz pičuval. Tako da jutri bodo dva pogreba. Danila bo fina žnidarca vse se ji čudi njenim stihom cele dneve ima iglo v rokah in zbada kakšen blečk in stem si preganja dolg čas. Postala je bolj suha v tem mrazu imela je tudi eno malo influenčko. Od Ludvika sta oba otroka bolna. Vse otroke in odrastle vidiš brez barvne in upadle od tega mraza in pomanjkanja. Drugače nevem kako se imajo v škorjavci ker nisem bil tam od takrat ko sem bil z Danilo. Jutri gre v ameriko pepca babica. Sem ti kmalu pozabil povedat da so zmrznilo rože na glavah vsem kokošem in petelinu. Zima postaja vedno bolj mila pa vse edno zmrzuje. Drsanje gre v redu napraj. Od Bernardke je to zadnje punčka to prvo pa nevem. Sem prašal sedaj naših naj mi povejo da te uslužim. Radi da ko prideš domov da bo treba hitro narediti sinčka in se zopet ločiti, je najbolje da molčim. Pa vse edno na vrh vsega tega ti pošljem dve slikci na vrh da boš videla kakšna je tvoja hči kadar joče da jo boš tudi ti malo poslušala. Drugače ti nimam kaj tacega pisati. V hiši imamo še vedno vse na robe, dokler ne neha zima ni mogoče delati tacega dela. Danes teden ti nisem nič pisal zato se ne troštam nič od tebe jutri.

Pa steboj kako je kaj? gotovo imate tam že poletje oziroma pomlad. Slikce hrani ker nimam družih. Končam ker prav nimam več kaj da bi ti napolnil še ta košček. Mnogo pozdravov ter poljubov tvoj Francili Danila

Četrtek popoldne. Danes nimam nič tvojega pisma Kmalu sem pozabil ti voščiti vse najbolje k tvojemu rojstnemu dnevu mislim daje na 27 t.m. kaj. Torej mamica kličem ti iz celega srca, da bi ti Vsemogočni ohranil zdravja ter veselja. Tvoj tatek. Bog te živi!

Opombe:

pozdrav od Gizele Mnogo pozdravov od Ester. Danes je zopet hujši mraz kot včeraj. (dopisano na začetku druge strani pisma in narobe obrnjeno)

Bilje 13. III. 29.

Predraga mi ženka!

Danes vdobil tvoje pisemce, jutri bo teden ko sem vdobil tudi edno toraj moram ti odgovarjati na dva tvoji pismi. Pa tako sem truden da se mi prav noče minuli četrtek ravno tako. Sedaj imamo pomlad in je prišlo vse delo na kup dneve imamo tople lepe večiri so še precej hladni, ker je še sneg po krasu. Orjali smo že vse te siljene stvari grah česen čebulo regrat solato špargere uštimali, danes smo sadili breskve za oberšem, Danila je bila cel dan z mano tam, tekala za metulji in brala trobentice vijolic ni še. Pismo mi je prinesla Talka opoldne s kosilom, Danili sem pravil od kafeta, ter me ni pustila več v mir in kaj bo še tate, to ono tretje in napraj mi je bila pri nogah, ter se me držala ravno tako kot tebe vedno za krilo ko si bila še doma. Jaz sem bil ko sem prečital pismo tako žalosten, da sem stisnil Danilo na prsa ter stiskaje jo k meni se milo razjokal, ker me je zelo ganilo da sem te morda res tako užalil v zadnjem pismu. Mamica odkrito ti povem da prav nič slabega nisem mislil. Če si si pa kaj vzela k srcu prosim te odpustimi. Minuli teden sem sanjal o tebi da si bila doma, ter da prvi dan ko si prišla da si nekam odšla, ter jaz da sem že šel spat, ter čakal in čakal da prideš tudi ti spat pa ni te ni te hotelo biti nato sem se pa prebudil. V nedeljo je bila prav lepa nedelja sem pregledal in prezračil vse tvoje obleke so vse v dobrem stanju. Baul tudi sem odprl ter polovico dal ven, ter polovico pa prerehljal da je prejelo malo zraka in sonca. Moraš si mislit da kakšno je bilo moje stanje ko sem prišel do hlač z metuljev in takšnih reči? Končno sem vdobil tudi škatlo z pismi filmov pa ni notri samo edno slikco katera ste ti in pok. Zofka pa ravno toliko da se pozna je vsa pobledela. Povem ti da v nedeljo večir je umrla Marija Vrtočkova sosedka v vasi. Dolfič čaka da mu pride dan na dan za iti v Švico, Milka pravi da ne bo sama tam, ker sedaj je Marijina hiša prazna od Rudiča tudi ter da jo je strah samo, živih in mrtvih. Saj Bog ji vedi. Toraj na vsak način gotovo

bodo šli proč pa jim je zelo težko ker tam je na miru in so že privajeni. Jaz ne rečem dvakrat da se ne spravijo k nam pa naj bo kar hoče. Ema v Monfalkonu ima tudi to drugo punčko. Od zvezde repatice ne vemo nič Prvačkovci gotovo vidijo kakšne iskre od kaminov od vlaka. Pri opekarni v lazicah delajo so tudi mene vprašali pa ne moram iti ker je doma še vse delo ker je dosti ostalo radi zime. Pa kaj si hočeš pomagati ko plačajo samo 11. 60c. na uro. Kar kasa ne pride niti dvanajst lir na dan. No precej se jih reši tudi s tem. V nedeljo smo imeli Velikonočno spoved da me ne boš vprašala ako sem bil ti povem sam da sem bil. Danilo sem peljal k maši ob deseti uri, je bil tudi Ludvik z svojimi. Ali so ti pisali še kaj potem od doma? Nevem nič kako se kaj imajo ker nisem bil več tamod kar sem jim nesel tvoj naslov. Radi kar ti je pisala Koralka napravi sama kakor seti zdi! Še mene bi veselilo da če ne drugače da bi tvojih vsaj malo oplašila. Mislim da Lizetina ljubezen z Ljubljano da je šla po vodi je že en čas od tega. Sedaj je delal Kristili na več načina da bi ga vzela je poslal tudi moža v hišo pa vse nič ne pomaga. Sedaj pravi da si več ne bo lomil glave da bo v dobil si drugo pa mislim da mu ne bo šlo tako gladko. Pa ni treba omenit Lizeti nič o tem. Sploh tudi v pismih kadar mi pišeš tudi ne. Romano Koglotič ima sina. Babica Žutka je zmiraj doma. Felička če ti bom od sedaj naprej pisal bolj po redko ni treba biti nič v strahu saj veš da če se je trudno da se ne tako pripravi. Ko v dobimo Kapit ti kaj bom pisal če ne drugači edno karto. Za Danilo to glavno manjka če pupca ni ne šteje nič zadnje je že tudi zlomila sploh je ne vidim več nevem kje jo ima. Sedaj se najbolj trošta kangulčka da bo zalivala. Danes je prišla sicer doma niso nič vedeli o tem Krmela Nemčeva iz Ales. Sicer njegov tata in mama so vedno bolni že celo zimo oba. prišla je gotovo radi tega. Mamica pozno je že začel sem pisati ob 9. sedaj je že 11 proč. Vem da ne boš zadovoljna sto malenkostjo proti tvojim dvem pismam. Pa pride že kakšen dež da ti bom utegnili več pisati. Pozdrave poljube tvoj Možek in Danila z Bogom

Opombe:

Četrtek zjutro predno zaprem pismo pozdrave poljube, Danila še spi vsaki dan 10 ure. Tvoj francili. (Dopisano na začetku zadnje strani pisma in narobe obrnjeno)

Bilje 18. III. 29

Predraga mi felička

Namenil sem se združiti nekoliko steboj nazaj ker sva z Danilo vesela ker imamo paket v rokah. Naj prvo se ti za vse najtopleje zahvalim. Vdabili smo vse v najlepšem redu. Na dugani niso niti odprli, ravno tako je prišel kot si ga ti sešila in zapečatla. No ko bi bilo kaj za dugano bi gotovo ne bili tako dobri. Pred vsem ti moram čestitati da si spletla tako lepo majico Danili, bojim se pa da jo prehitro vraste. Čeveljčki so ji še nekoliko preveliki, pa je bolje kot bi ji bili

pre mali. Krilce je tudi zelo lepo čevlje zame bom dal potompljati, ih dobro nabiti na kopito potem upam da bodo dobri. Obleko sem tudi pri miru žal da so rokavi zelo ozki isto tako od hlač hlačniki. Pa bo prišlo vse edno vse prav. Za vse se ti najgloblje zahvaljujem. Tudi edno liro in drobiž smo vdobili v čeveljčkih. Danila se je igrala cel dan danes ter še za jest se ni spomnila. Vedno me povprašuje da kedaj prideš domov in da kako daleč je Ales. Obljubil sem ji da kadar prideš da jo popeljem v Trst ko te bomo šli ponj sedaj me vpraša vsaki dan da kedaj pojdemo v Trst te ponj. Nimaš ti pojma kako ona klepeta in pravi cele diškorše kot na velika žena. Vresnici mamica mi je težko ko ti ni doma da ne vse slišiš in vidiš kako se najina ljuba hčirka razvija. Sedaj ko je šla spat je tudi za Talko lepo molila, ker sem ji rekel da ne bo mamica nič več poslala ako ne bo molila. Res mamica kakor imaš veliko ljubezen do naju, priznam da moraš z težkočo vzdihovati ko naju imaš v mislih in se nas predočuješ bodisi iz minulih dogodljajev ali pa sedanjih. Zajemam zgled po sebi ker ni mogoče ti povedati kako da jaz hrepenim po tebi ljuba ženka, in Danila je tudi vsa zamišljena in iz sebe ko i pripovedujem o tebi njeni zlati mamici da kako jo ima rada in kako da skrbi in žrtvuje zanjo. Spoznal sem tudi da ji naprivi tudi njej žalosten utis ko ji pripovedujem o tebi in da hrepeni tudi ona po srečnem času da ji bo dano ljubiti se komaj sedaj spominjajoča njo mamico. Boš videla da ko prideš da ne bo več jokala kot zadnjič, in da te bo s polnim srcem ljubezni do tebe ljubila zavedajoč se da mora dopolniti ves oni čas kar ga je zamudila. Ti draga ženka si gotovo vso to stvar predočuješ v drugačnem tonu, češ da tvoj otrok ne bo znal te ljubiti Zato pa bodi brez skrbi in misli vedno da tvoj otrok te ljubi z vso ljubeznijo, le žali bog izkazati ti jo ne more. Vedi da kakšen dan pride k meni, in jo hitro spoznam da ni na pravi volji. Jaz jo vprašam da kaj ji je: ona mi reče tiho in žalostno: Tate pojdi gremo po mamico?! Je tako žalostna in mila da se moraš če si prav iz kamna razjokati in še mene na ta način pripravi v slabo voljo. Ravno tako semi je godilo tisti dan ko sem ti pisal tisto pismo katero teje tako užalilo. moja ljubezen do tebe upam da ni ti treba več tolmačiti ker gotovo ne dvomiš da bi te ne ljubil z vso gorečnostjo kar gotovo tudi ne da ne hrepenim po tebi kot najbolj žejna stvarca po vodi Pa ko otrok ti pride in ti kliče pojdi gremo po mamico! moja zlata mamica da jo bom ljubila vedi draga mi ženka da takrat se ti pretržejo vse zveze žil in mišic da hočeš nočeš moraš pasti v nenaravno voljo in si razhladiti srce na tem kar ti pride. In še takrat sem vdobil tvoje pismo katero mi pišeš da kako težko bi nas pustila treh če bi nam Bog podaril še sinčka da bi morala it kot druge (oziroma, da kakor delajo vse druge,) žalosten sem bil po besedah od Danile, žalosten po samemu sebi da misel da nigdar več te ne bom pustil od sebe da se mi jalovi, napisal sem ti v opravičenem obupu one besede zakatere če mi jih nisi še odpustila mi jih gotovo odpustiš sedaj ko sem ti vse raztolmačil, ker zadnjič sem bil preveč truden. Vedi da mnogo iz med mož kateri imajo žene proč se udajajo

vinu in pijači, katerim Bog jim vedi da jim ne zamirim če stem si preganjajo ali bolje rečeno pozabljajo take le vrste muki. Pa skoraj da dvomim da bi se kakšen vdobil da bi po svoji ženki tako hrepenel kot jaz. Pa gotovo porečeš lastna hvala, cena mala, kot pravi pregovor: Pa do sedaj je bilo tako, od sedaj napraj pa upam da bo tudi. Jutri je sv. Jožef pa nevem če bomo držali praznik ker je mnogo dela. Ura je pozna že lahko noč predno bo čas oddati pismo moram ti še kaj popisati

Lahko noč ter vroče poljube da bi sanjal celo noč o tebi tvoj može, in hčirka.

Opombe:

Hvala za ročno delo! Za sedaj sem vsa na kose in iz sebe ..... Prih. teden ti brez družega na pišem res obširno pismo, da morda kar zastrmiš!...! Poljub! Lizeta (Pripisano na začetku prve strani pisma in narobe obrnjeno)

Še enkrat najlepša hvala za vse skupaj poslano! (Pripisano na začetku zadnje strani pisma in narobe obrnjeno)

Bilje 3/IV. 29.

Zlata mi ženka!

Z nepopisnim veseljem sem danes vdobil tvoje ljubko mi pisemce. Minulo noč sem tudi sanjal o tebi, znamenje da pismo je gotovo. Sanje sem imel take da bi me gotovo kregala ako bi ti jih povedal. gotovo si v prvi vrsti radovedna kako so nam minuli prazniki. Pri nas so napravili vse po navadi sploh vsi ljudje oziroma družine so praznovali praznike povoljno, ker sedaj vsako ima delo, čeprav zaslužek mali. Drugače kot vsako veliko noč smo balincali in popivali. Danilo sem peljal k maši in molitvi, na drugi praznik ko jo ni hotela nobena peljati je seveda kar sama šla. Dolfič je šel v Švico na drugi praznik, Poldič pa včeraj v torek. Gotovo danes si vdobila Lizetino pismo. Rekel sem ji da denem notri tudi jaz en listič, pa je hitela portirati gotovo ti je pisala same važnosti. Ko daš odgovor na njeno pismo ti vse natančno povem ali bo za prit domov ja ali ne, zaradi ker ne maram z nobenim govoriti o temdokler ne bo odgovor na Lizetino pismo radi tega da bi ne mislili da sem ti morda že koliko krat o tem pisal. Danes ti imam za odgovarjati na dve tvoji pismi. V prvem pismi bi ti moral odgovoriti na stvar katero vidim da te je tudi tebe razburila oziroma dala misliti o tem pa je najbolje da pustimo primiru in da pozabmo. V današnjem pismu ko je čitam in pridem do besedi, oziroma do besede (dogodljaj) mi je prišlo v glavo kar si mi pisala da se ti je godilo v Benetkah, in mislil sem da se ti je zopet tam kaj takega zgodilo. Na kar se ti je z gospo godilo tudi ni nič prijetnega. Veseli me da si ji tako odgovorila da ne bodo mislili da si teh zadnjih, Mami sem predal je rekla ti zlodjava baba

ti. Drugače te mama lepo pozdravlja, in se ti lepo zahvaljuje za kar si ji poslala. Rekla je tudi da dolgo ne boš morala biti več dol jaz sem ji rekel da za se odločit da počakajmo še malo da bomo videli kako da pokaže letina mi je rekla da imam prav. ako bi se tvoja gospa hotela maščevati nad teboj stem da bi si drugo vdobila, pa pridi in ni treba da si iščeš druge službe. Na Veliko noč sem bil pri tvojih bila je sama mama doma bila je tudi Talka in Danila. mama mi ni spomnila nobene besedice od tebe čakal sem če mi kaj poreče pa zastonj radoveden sem kaj ti je pa v zadnjem pismu pisala. Veseli me da sanjaš tudi ti kakšen krat o meni kaj naj bi pomenile tvoje sanje pa nevem. Lizika zjutro ko je ustala je pravila tudi da je sanjala otebi in sicer da si ji pisala da naj reče tvojemu možu, da si nima misliti več na te, in Danilo naj hitro oddamo v Škurjavco ter da nočeš z nami imeti več opraviti. Kaj naj pa to pomeni? V ponedeljek je bila tukaj teta Pavla in sicer ostrižena Minuli teden je prišel eden Benšakovec iz amerike. Nam je prinesel pismo od naših oziroma samo od Antona, Vilmino pošto bomo dobri ko vdobimo 4 krat na leto. Danes je umrl starejši fant od Jurja Lukužič na Veliko noč je bil še zdrav star 17 let. Z Danilo imamo križ ker hoče povsod hoditi z nami naj gremo kamor hočemo ali se peljimo ali hodimo napraj jo vidiš ali z vilami grabljami ali kakšno karjolo. Pa tudi je in ima apetit vedno glih. Sedaj ji ne manjka več trobentic in vijolic. V mlakah smo že vse z orali in pognojili, da ko bo čas za staviti turšico denemo kar s klinom. Krompirja še sedaj nismo vsadili se zelo težko vdobi dobro seme letos. Jutri pojde tata pogledat zanj v trg. Danes sem videl komaj cvesti prvo breskev navadno so začele že za sv. Jožef. Letos bo vse bolj pozno. Tudi malo dežja bi že bilo treba je še zmiraj severno vreme. To poletje se bo poročila tudi Olga s pošte ima ednega Benškovra pa je v Švici

Felička oprosti to pot pa prav nimam gradiva da bi ti mogu napolnit papir in tudi pozno je že in truden sem. Kakšen krat se papir kar sam polni danes pa sedim tukaj že tri ure, pa nič ne morem spraviti iz glave

Toraj mnogo pozdravov ter vročih poljubov pozdrave od vseh.

Od francila in Danile.

Bilje 10-IV.29.

Preljubljena moja mamica !-!

Hvala Bogu da je zopet prišel čas da ti lahko pišem pisemc zopet v najini preljubljeni sobici. Sicer sedaj imamo zopet po dolgem dolgem času odjužno vreme in tudi nekaj dežja. Danes sem vdobil nepričakovano tvoje ljubko mi pisemce iskrena ti hvala. Dobre volje sem tudi danes da če treba celo zimo nisem bil tako. Malo korajže mi je dal dež malo Karmela od nunce Jani, katera se mi je sama priponudila ako želim ti kaj poslati da ti rada nese. Zadovoljen sem tudi ko ti po tolikem času pišem tukaj v sobici in zrem v tvojo slikco, katero si mi jo poslala

iz Avstrije lansko leto, in ob nji obujam marsi katere misli bodisi grenke, ali vesele. Oh mamica zdi se mi da nikdar v življenju nisem bil tako žalosten kot ob zadnjem slovesu. Vidiš sobica in slikca sta me pripeljali zopet tja pa pustimo te stvari stare. Veseli me da si zadovoljno praznovala Velikonočne praznike no če se Ti je tako godilo si pa čez mira nas prekašala pa ko si imela poln krožnik sladkarij pred seboj si gotovo se spomnila na Danilo da ko bi bila tudi ona pri tebi da kako bi ti pomagala kaj? Nič srečno se ni v takih položajih kaj? Drugače kaj hočeš da bi ti poslal po Karmeli? Zelo žal mi je da nisem pred videl ker bi storil na Veliko noč napraviti edno malo potičko in bi dali blagoslovit da bi imela tudi od domačega žegna kaj. Tako mi ni mogoče poslati družega kot ta skromni salamček. Oh mamica saj rad bi ti poslal vse vse kar bi želela pa vem da vam ni sile tam pa vse edno se rado pokuša kaj domačega. Danes smo v mlakah denili turšico letos bomo sijali vse z uhinom ali pa z matikco kot fižol ker je pomanjkanje semena . Kar si naročila za Lukinovih sem bil tudi tam in so rekli da kedaj so že vkupli kartolino da ji bodo pisali pa še sedaj ji niso. Marti starejši puncici so ukazali da mora že danes pisat pa ne vem če jim bo ja ali ne. Drugači vem da so zdravi in da jim gre kot po navidi Lukinavim. Ludvik je šel v soboto v švico ni prišel ne pozdravit ne nič v petek opoldne sem ga srečal še na cesti nič ni rekel. Odkar si pisala Ti mami je postal ves drugačen. Vedno tista lajna je ž njimi da če si z ednim v dobrem pa drugo te gleda križem.

Bilje sreda 4. XII. 29

Predraga mi Felička!

Prišel je dan da ti lahko pišem zopet od doma. Torej prišel sem srečno domov. Doma vdobil vseh zdravih in vse v redu. Danila je takšna da jo je veselje videti, in sploh za vse veselje ž njo. Spoznala me je hitro in hitro začela klepetati ni več tako sramežljiva kot poprej. Danes sem bil za oberšem domov grede sem šel na oberš, popka ima zelo lepo punčko, ona je tudi tako fanj, da v resnici ne kaže niti 24 let ne. In vsa zadovoljna in srečna se vdobi. In sploh vsi ljudje se vdobijo bolj koražni kot druga leta oziroma kot lansko. Po vsod sem že bil samo v škurjevci še ne že prvi večeri ko sem prišel domov mi je tata pravil da je mama že večkrat ko je mimo pasal ga z bodla za kakšno stvar ker on niti ne ve. Namreč zakaj ti nismo že poprej ko si bila še doma storli se vknjižiti. Komu je to prišlo v glavo saj naša mama tudi še sedaj ni vknjižena na Miren pa vse edno se nobeno ne krega zato. Z Ludvikom sem dosti govoril on pravi da ni družega kot prepir in prepir se ž njo, in da on ne more več prenašati da pride dan ko bo šel proč. Ja jaz hočeš nočeš bom moral te dni iti kje mi ni radi nje prav nič otroke pa Stefanijo hočem videti. Vedi da vsi Ljudje govorijo od mame da kakšna je, in vse se čudi da kaj je to za edna ženska, in da kako mora taka biti. Nikoli nisem še žal besedice ji rekel do sedaj sem vse pretrpel jokam sem sam,

jokala sva oba skupaj s teboj za se potolažit, sedaj sem pa tako poln vsega da ko tja pojedem nevem če bom mogu ji vse zamolčati. Naj rata kar hoče!? Ona gre že pre daleč nevem kaj bi bilo če bi gdo drug na mojem mestu bil. In tudi tebi svetujem da ji sploh nič ne pišeš in tudi kaj pošlješ ker mati gor mati dol, ni vredna. Vem da te žalim stem ali draga mi Felička jaz sem slišal od zanesljivih ljudi da ona hoče na vsak način odtujiti tebe od mene in sploh da ti hoče pristuditi celo našo družino brez da bi ji eden ali drugi kaj slabega napravil. Verjemi mi da jaz te dni nisem imel še edne lepe urce vse dni in vse noči me mene te misli tarejo. In plaši me mesto da bi se veselil Tvoj prihod naše tako zaželjeno svidenje! In je v resnici tako mamica ker prav vem da ga ne bo miru. In da je to res da ti hoče nas vseh pristuditi, je priča uno pismo katero ti je pisala, in si ti meni poslala skoraj žal mi je da sem je sežgal. Torej ker smo že tukaj ti povem da od Poldiča ni res radi [neberljivo] je sama ona povedala da je bil drugi. Želel sem ti pisati ko rpidem domov lepo pisemce pa žali Bog da ravno takšno mora biti. Feliči oprostimi jaz nisem kriv tudi sam trpim trpim radi tega. Pa če ji boš kaj pisala ne omeni mi od tega, in najbolje narediš da sploh ji ne pišeš.- Nocoj je večer pred sv Miklavžem Danila si puca čevlje na vse načine že cel večer. Ma ti neves kakšne reči ji prinese ni niti dvoma da bi pasalo vse v čevlje.Z Vinko sta poglih velike samo Danila ima en par kilov več kot Vinka. Pometa hišo, in vse napravi kar ji vkaže nona. Drugači novic iz Bilj vem malo še. To vem da Lojze mož od Bernardke je zelo bolan ima tifus. Hana od Tončkovih je tudi zelo bolana.Drugache je tukaj slab vreme že dolgo deževno, pa se vse edno kaj dela. Meni je zelo pusto nobene družbe naj rajje sem doma. Kar je stare klape se mi ne zdi nič ta prava vse je nevem kakšno. Glih Milko je še zmerja fest fant. Drugače vsi pijanci in škrokoni. Nocoj je bil pri nas Toncili škinov te pošilja pozdravit prišel je iz Švice ravno tisti dan kot jaz in revež je vdobil Zofa bolno je ravno tiste dni obolela je zelo žalosten.

Sedaj končujem te vroče pozdravljam in poljubljam tvoj Francili in Danila

---

Bilje 12.XII.29.

Ljubljena mi Feliče!

Pismo katero si mi poslala v Švico prijel v soboto večer. Dolfič mi prinesel. Včeraj pa vdobil listek po maminem pismu. Najlepša hvala za vse! Upam da si že tudi ti vdobila moje prvo pismo od doma pa ne vem z kakšnim srcem si čitala. Kaj hočeš jeza je jeza, in če je človek prav železen se enkrat naveliča. Ludvik mi je danes prinesel tiste karte ki so takrat prišle za tista opravila. Jaz jih nisem hotu imeti, rekel sem da ne moram se pečati ž njo. On pravi tudi da ne naredi koraka za nobeno stvar. Mati pravi tudi da ne. Potem sem vzal misleč da mi moramo po svetu hoditi in trdo kaj zaslužiti, tukaj pa lastni interesi gorijo. Sedaj po večerji sem h Kristilu in sem

mu dal da mi je vse raztolmačil Nikake druge zmote ni, kot oni hočejo predno kot izčistijo, imeti smrtovnice pok. Očetu, in po pok. Tereziji Koglot. In zraven še potrdila od plačanih taks, za zapuščine in.t.d. Torej zmešnjave, in zmede, kakor sem jih že jaz predstavljal. V očeh tvoje mame, sem pa jaz pred podpisaval da ni prišlo rešeno in sedaj moram vse to požreti, in na novo začeti, ker kakor sem ti že zgoraj zapisal mi moramo po svetu služiti tu pa interesi gorijo. Pa tako gladko ne bo šlo, ker bo marsi kaj treba. Najsi bo karti boleti in Bog si vedi kaj še vse. In nevem kje se zopet iztakne smrtovnica po pok noni? V prihodnjem pismu ti bom že znal povedati da ako sem te papirje vdobil. Lahko, ne bo prav vem da ne. V škurjevci nisem še bil tudi in prav težko da pojdem. Jaz ti pišem same skrbi, jeze, in vseh sort reči ne veselih ti meni pa tako lepo pismo. Sedaj ti pa kaj od Danile povem, saj v zadnjem pismu niti nevem če sem ti kaj od nje pisal in prav če ti sem vem da ti ni bog ve kaj teknilo. Prvič ti povem da ko prideš domov da boš kar se Danile tiče vesela. Prvič je zdrava, hvala bogu pridna in pametna, na vse načine se razlikuje od drugih otrok mama naša jo ne more prehvalit in jo ima zelo rada. Lahko ti rečem da ne boš verjela kako je ona pridna Vse ti naredi kar ji vkažeš in v prvi besedi. Sedaj ko sem jaz doma je zmeraj pri meni, in ob vsaki priliki jo vprašam , ali ji pravim kaj od svoje mamice Prav do sedaj je bila pri meni v snezati in smo imeli samo take diškorše. Rekla mi je naj ti pišem da pridi vsaj samo eno noč domov in zjutraj lahko da pojdeš nazaj. Jaz sem si pa v srcu mislil da bi te vsaj tebe otrok bog vslišal Vse naredim ž njo samo z menoj skupaj spat je ne moram spraviti in od tega kar sem jo toliko silil sedaj se boji in še v sobo ne pride. Se prav bojim da jo ne bomo morali nikoli spraviti več z nami. O tem ne mara prav nič slišat da ona gre z Talko in Vinko, in da ne joče jo moraš pustiti. Vpfršam jo pa ako pojde ko pride domov mamica, obljublja da ja. Ravno kar so bili tukaj LIZeta in Kristili oziroma so še v kuhinji, LIZeta pravi da moraš priti vsaj za boter če ne prej. Drugače doma saj veš po časih in razmerah. Vprašaš me ako sem si storil napraviti karte za nazaj iti v švico. Letos niso napravili nobednemu sicer ne vem kako bo Dolfič je zadnje dni prosil za Brunota, in če bo on šel je izključeno da bi jaz mogu iti. Popravici ti povem da prve dni ko sem prišel domov da bi se kaj rad izgubil zopet od tukaj. Priti iz vrvenja veselega ljudstva v puščobo, in zraven tega v prepir če se ga ne ogibaš in mižerjo, in še da nimaš ljubljene polovice doma, ni zamire kaj? Mamica vem in prepričan sem da je hujša za me kot za te. Sedaj ko sem doma grem vedno do časa spati in kaj si jaz vedno mislim in predstavljam. Pomisli kakšne ponjave smo nekdej v srečnih imeli, kakšne cehe enkrat postelj za skupaj enkrat za separat, in sploh vse vse kar je bilo dobrega in slabega. Pa saj ni bili bog si vedi kaj slabega v skupnem življenju kaj? Feliče! Čital sem tudi pismo katero si pisala mami ali se res tako godi z g. no pa saj ni čuda. Res zadovoljnosti ni. in ni več če je edno ni

druzega. Mamica zelo sem srečen da sem v življenju samo tvoj. Za nocoj lahko noč vroče poljube od mene in Danile, in vseh v družini tvoj Francili

Kmalu bi ti pozabil povedati sinoči je umrla Hana Tončkova ob 9ih zvečer.

Zürich 30-VIII. 30

Ljubljena mi Feliče!

Zopet je nedelja in jaz se zopet najdem pod mojo fruško, in pišem moji ljubljeni ženki pisemce. Včeraj vdobil tvoje pisemce najlepša ti hvala! Al pozabil sem kmalu omeniti slikco, čeravno jo zmeraj gledam in jo imam pred seboj. Torej najlepša ti hvala za njo! Oh kako človeka sfriša in mu obudi spomine po tolikem času vdobljena slikca. Mislim da sedaj leto simi tudi edno malo poslala od tam, in ravno na tistem mestu slikano. Prav lepa je, in tudi Fredi je luštkan, že sedaj izgleda da gorje punacam kadar bo velik. Jaz tudi en lep čas odnašam za se slikati pa nimam prilike. Na delu nas večkrat slikajo pa niti videl nisem še nikoli tistih slik. Pa me ne niti zanima ker tako in tako niso za pošiljati po svetu. Že toliko časa odnašam da pustim enkrat en da, in da bom še si kaj nakupit, pa šloveku se zdi tako škoda zamuditi zrnado, da čas gre tako naprej. Od včeraj kar sem vdobil tvojo slikco mi je zelo dolgo časno po tebi ko bi bilo mogoče bi kar poletel k tebi pa je zastoj si niti misliti, ker smo tako daleč eden od družega. Veš kaj študiram, n.pr.če bi se zgodilo da bi prišel g. kot si v zadnjem pismu omenila, in da bi šla oba v Pariz, prosijih da najte vzamejo s seboj do Züriha, in tisti denar kateri bi imeli plačati tam za hotel naj ti dajo tebi, in tisti čas kar bi bili oni v Parizu bi ti lahko tu bila, in bi se imeli zelo fanj. Vse bi se lahko zgodilo kaj, samo če bi oni hoteli. Saj mi ne zameriš kaj? Ker mi blodijo takšne fraze po glavi. Pa ko bi se vresničilo bi se imeli tukaj fino več? Goto bolje kot gospod in ga v Parizu. No saj vem da družega ne bom imel od teh misli, kot da vžitek katerega imam, kadar se vnje zatopim. Celi minuli teden je bilo zelo lepo in vroče. Ednako je zelo lepo tudi danes Bog daj da bi takšno vreme trajalo. Ako je vreme lepo je tukaj tako lepo, da malo kje. Če pa je vreme slabo, je tudi za vmreti. Tukaj pol ure hoda, sicer prav nad nami, je en hrib [utli berg] mu pravijo pa je vse en sam gozd. Na vrhu je več hotelov, in tudi posebni tramvaj vozi gor vsako uro. Na vrhu hriba je še en stolp da se vidi bolj z visokega daleč naokoli. In vse v klopeh po celem hribi. Ob takšnih nedeljah kot je današnja vse mrgoli po tem hribu in sami pari zaljubljeni da tukaj pojdi kamor koli hočeš cediš samo sline, in smodliš bi rekli po naše. Sem slišal, oziroma šele sedaj zvedel da v Biljah so imeli za sv. Ano ples. Stric Jože da je imel Trijo osmico, in da je v kraškem vse vino razprodal. Iz vseh loncev kozic ponevi kateri da so pili. Tata je ta teden pisal da grozdje je zelo lepo in da postaja že iz kraja zdrelo, in da po Biljah je precej živo, ker je precej dela. Da bodo delali tudi železnico skozi Bilje. Te dni bode obravnava v Rimu proti 87. Slovencem iz

naših krajev. Med njimi tudi Hilarij in Sonja. Takšne obtožbe so dali proti njim da jim bo gorje. Obravnave vse tajne, in sodil bo en fašistovski general. Sem čital v slovincu. Kaj pa Matilda? Ne veš če bo šla letos domov? Kako vam je pa minul ples? Za pust bomo šli plesat v Renče če nas ne bo sram. Tukaj sem vedno doma ne grem nikamor če ja pozimi kakšno nardim vsake toliko časa, upam da me ne boš kregala preveč. Ma se bom že pazu da te ne bom preveč jezil. Juh! Čas beži beži kar moraš sam da pride zopet tisti zlati čas. Kako je človek ne umen sam si želi starost. Pa naj bo kar hoče. Sedaj skončam, te vroče stisnem k sebi, in poljubim pika.

Tvoj zvesti možek Francili

NEDATIRANA PISMA

Draga mi ženka!

Z velikim veseljem sem danes v dobil tvoje pisemce. Srčna ti hvala! Sicer je danes nisem pričakoval. Tudi pismo z kartolino za Danilo v dobil sicer mesto v sredo v soboto, ter sem moral plačati 11 multe morda je bilo pretežno. – Do tukaj sem spisal v sredo večir, Trdno medo sem imel s tem parnikom ti poslati, pa ko sem začel pisati je prišel ta stari g. Savnik me vabit da naj grem k njim, namreč imajo radio, da se vrši v Ljubljani važno predavanje, ter da naj grem poslušati. Pustil sem vse skupaj ker nisem imel moči mu odreč. Trpela boš seveda ti, ker ne boš imela v sredo odgovora. Pa sedaj ne bom čakal zopet petka, partiral je bom ko je spišem in ti pišem kedaj je v dobiš da bom vedel če se spleča na ta način pošiljati. Ko ti sedaj pišem je sobota večir sicer je že 10 ura sedaj so se spravli spat samo tata in mama so še spodaj tukaj v mezati mama piše Vilmi, jaz pa tebi. Sicer sem napisal že veliko pismo nocoj utemi. Tukaj imamo vresnici velik mrež zunaj imamo debelo kvarto snega Včeraj je cel dan in celo noč medlo. Delo katero sem ti pisal da delamo v kuhinji počiva, ker ni mogoče zaradi mraza delati. Danes smo jaz in Bruno lovili ptiče, in smo vlovili dve kavki, in 15 vrabcev čudo fino polento smo jedli nazaj. Koliko časa bo še ta mraz trajal ne vem dosti dela men je radi tega zacantulo, in tudi drv smo to zimo porabili za dobrega pol leta žgat, ker kurimo v mezatu cele dneve. V ponedeljek smo vbili še ta drugo svinjo namreč ta mlado nameravali smo prodati, pa ni nobene kupčije letos. To leto vemo kaj se pravi vse ukupavaš za pitat prašiče. Vino imamo tudi še doma prav z vsem gre štrambasto to leto. Da vino ne prodamo ni strahu pa lahko veš koliko opravi se opravi z vinom, in ta še vse čakajo. V sredo sva bila z Ludvikom v Gorici zaradi hiš, smo bili klicani na financo. Rekli so da sedaj bo v kratkem času rešeno. Tam doma je zmeraj ogenj v strehi. Kakor si mi pisala za naslov dati mami, jaz bi že to napravil pa se bojim da ne bi rekli da jaz kaj spletkarim. Jutri pa bom nesel bom tudi povedal da si v dobila njeno karto. Ja čudovito težko! Saj veš da kadar z ednim govoriš je pa drugo narejeno, zato je težko se pečati ž njimi. Posebno z ženskami. Ludvik se mi zdi da se ne mara več tako brigati za premoženje en dan sem mu nekaj svetoval, mi je odgovoril češ da naj si dela sama smeti

Jutri bom šel tja bom videl kaj pravijo. Če ne bo prav slabo vreme bom peljal tudi Danilo z tem novim kajdižem. Lizeta ga je prečistla in mu dela pelič je čudo zanj. Res mamica kakor praviš da ako se ti bo splečalo da mi pošlješ obleko prav zadovoljen bi bil če ti je mogoče magari v kratkem. Če mi bo tudi druga šla tako prav kakor kamužlin potem bo dobro. Ali je moje velikosti gospod? Gotovo hlače in jopa je bolj poguljeno pa nič ne de. Jaz bi ti rad poslal en šalame pa ni prilike ker ne gre nobena dol več. Pa upam da pride že tudi ta prilika. No šjarpi

imam pa sedaj dovolj na izbor škoda da nimam komu se srečit pa hvala lepa zanje. Za plačilo smo dali puncu kolone v ponedeljek. Danila ima še sedaj bonbone ji dajem vsaki dan po enega. Da kje morajo biti tiste pisme se večkrat mislim gotov sem bil da si jih uničila mogoče pa jutri pogledam zanje da vidim tiste filme katere ti želiš. Pa tisto slikco z ruto na glavi ali imaš ti? Kazalec od ure je na 11. je treba se spraviti v mrzlo posteljo oh mamica vsaki večer se spomnim kako sva se kedaj objemala pa vse zastonj. No upajva da se še kedaj zopet pride. Lahko noč za noč tudi jaz želim sanjati o tebi. Mamica jaz se tako pokrijem v postelji da sem prav truden zjutraj od teže pokrivala. – Pisemce nadaljujem je nedelja sneg bodemo imeli bog si vedi še koliko časa ker je zelo ojstro vreme dokler se ne odjuži ne bo šel v stran zaradi Danile ne bodi nič v strahu da zmrzuje niti najmanjšega prehlada ni imela kljub vsej hudi zimi. Zaradi ženskega sveta ne vem kaj ti svetovati ker vse kaže da ne bo dolgo več izhajal. Ako se bo kaj spremenilo ti ga bom jaz naročil. Danes po maši je zapel mrtvaški zvon ženi od Poldeta Nemčovga ker žalostno resnica je da koder nesreča se prime koga ga tepe naprej dokler ga ne uniči Danes sem slišal da se je žefu od Dominkota rodil sin. Minulo leto pa se je v celih Biljah rodil samo en otrok moškega spola. Torej malo upanja za sinčka. Popka se je to zimo precej posturila do jeseni je bila zmeraj v ednem punktu sedaj se ji dobro pozna da ima leta. Imaš prav da nameravaš vprašati za ti povišati plačo če ti ne bodo hoteli reči da greš domov in pojdi raje v Cairo če veš da bi tam ne pristojala. Jaz vem da bi težko prosila da ona bi ti vdolila dobro službo ker gotovo ima mnogo znanja. Pa napravi kakor se ti zdi tebi. Bog ti daj vsaj ljubega zdravja.

Opombe:

(Pripisano na začetku druge strani pisma, obrnjeno narobe) Najlepše te pozdravljam vroče poljubljam tvoj zvesti možek.

Franci in Danila

Bilje 28/8.

III. Draga mi ženka felička!

Nisem nameraval ti pisati dokler ne vdobim tvojega pisma danes je že torek 28. pa še je nimam. Predstavljaš si kako težko je jaz čakam! Pred sem bil vajen vsaki teden dve pismi sedaj pa toliko časa od nikoder nič. Čudno se mi zdi! Skoraj da dvomim da bi mi ne toliko časa nič pisala. Ali se je zgubilo ali kaj? Kam naj se obrnem sedaj ko nevem kje si? Da bi bila v Aleksandriji bi pisal k kakšni prijateljici da naj izve po tebi to pot pa nemoram nikamor, kot se tolažiti tukaj temu vbogemu papirju da na njega potožim svoje muke. Oh oglašise mamica enkrat da bom vsaj vedel kje se nahajaš ali na tem svetu ali na onem ali zdrava ali bolna. – Draga mi felička!

– Danes 30. 8 v dobil tvoje pismo in sicer to drugo iz Dunaja. Namreč začeto pisati 24. VIII., tatirano na pošti pa 27. 8. Tako kakor razvidim po tvojem pisanju se je jedno izgubilo. Žali Bog koliko misli in skrbi bi nam obema prihranilo da bi se ne izgubilo. Jaz nisem mogu priti k sebi da kaj je moralo priti s teboj. Oh revica ti pa še sedaj trpiš in misliš ter težko čakaš. Jaz pa hvala bogu sem danes malo potolažen. Jaz revež imam tukaj pismo spisano zate že celih 12 dni ti revica pa čakaš in trpiš. Oh mamica jaz tudi ga nisem imel miru te dni. Vsaki večir sem sanjal o tebi en večir od telegrama da sem ga v dobil drugi večir od vlaka kaj jaz vem kako da smo se videli na edni postaji tretji večir pa od parnika da sva skupaj bila na njem. Mama je zopet včeraj sanjala da te je videla da si si možil krila za jih polikati ter da si rekla da si jih boš nesla z seboj v Alessandriu. – Mamica če si znogo zmiraj glih daj napraviti da bi prišla domov! Če ti je le mogoče! Ker jaz bi ne prenesel da bi zvedel da te je močno prijelo. Sedaj bo zima bojim se da jo ne boš prebila! Vem da je težko pa če je gospa količkaj razumna bi morala razumet kaj lahko pride in kakšne posledice bi bile. Reči jim kaj, ter povojim, vse kako je steboj. Če pridež, zimo že prebijem potem bi spomladi jaz šel v Švico. Piši mi hitro ko v dobiš to pismo hitro in vse vse. Kedaj prideš v Trst ker če prideš v Trst neneham te priti videti nič ne de magari samo za edno uro. Radi žalosti pa saj sem jo vajena kako bi me pa bolelo srce da bi se kaj zgodilo s teboj kedaj, kobi si potem vedno očital da zakaj te nisem šel videti? Ali prideta tudi gospod in gospa v Trst? Pa lahko pojedete v Benetke? Vse piši mi ko v dobiš to pismo! Oh mamica naj raje bi videl da bi mogla domov priti drugače bom v večnem strahu za te radi tvoje noge ko bi bila zdrava bi desetkrat laže prenašal tvojo odsotnost kot pa tako. Kar mi pišeš iz Dunaja od slavnosti sem vse čital. Pa jazsi nisem mislil niti od daleč dasi ti še na dunaju mislil sem si da si že kje v parizu ali drugje. Tukaj ti pošiljam slikco od Danile takšna je kaj hočeš ker si ne da miru. V nedeljo smo jo slikali vnovič in sicer jo je slikal tisti inženir od feudore pa z Talko ker sama ni hotela pa takšno potrpljenje je imel da si ne moraš misliti. Ko mi jo pošljejo ali prinesejo ti jo hitro pošljem. Sem poskrbel tudi naslov od Zorke pa kaj ti ga hočem pošiljati ko greš k njej. Drugače doma smo vsi zdravi vsaki dan gremo z Danilko na oberš brat fige breskve in t.d. Tvoje pismo sem v dobil ob 11 uri, sedaj je poldne ako pojde gdo v Gorico danes, upam da v dobiš pismo že v soboto. Toraj piši mi hitro ko v dobiš!

Srčno te pozdravljam v duhu poljubljam slikco pa vedno poljubljam ker se mi zdi da te v resnici. Bog steboj!

Tvoj zvesti možek francili in nini

Nad vse ljubljena mi ženka!

Ravnokar vdobil tvoje pisemce lepa ti hvala! Saj sem je že pričakoval do bo v žalostnem tonu. Pa vedi da tudi jaz sem imel žalostne oziroma solzne oči ko sem je čital. Pa vse edno kljub vsemu sem srečen, ker ti pišem z nado, da moje pisemce vdobiš že v Benetkah na parniku, ker odpotuje ravno z istim parnikom Tončka Jopova iz Mirna in njih nevesta vdovica Obljubile so da ti poneso tudi en mal paketič, in sicer ti denem notri same breskve, ker se bojim da grozdje se pomasti mislil sem vsakega malo pa vidim da je bolje tako. Oh mamica pa moja ženka razvidim, da si žalostna pa vedi da sva oba sam sem si že pred predstavljal da boš imela težke dni v bližini. In ravno tako težke jih imam tudi jaz. Glej ženka ta težka letina nas je pripravla da si moramo pomagati na vse načine namreč v pondeljek in torek sem kosil poludovlje prav tik morja med Devinom in Tržičem kaj si nisem mislil vsega ta dva dni ob morju posebno v torek vedoč da si tudi ti ravno ob istem morju in nite ne prav daleč če bi znal dobro plavat zaplaval bi in vzel smer proti tebi, in vesel bi bil prav če bi ne dosegu cilja samo da bi mi bilo v tolažbo in dolžnost in ko pridem domov še Danila mi pravi da če prideš in da te ni še, in kje je mama moja, in take reči tudi ona sluti da si v bližini. Tudi jutri grem dol sedaj je pokošeno in čakamo da se malo posuši potem bo pa treba daleč nositi na trdo pot da se lahko na voz naloži žival pa hočeš nočeš bo morala jesti ker sena je malo. Od torka do danes sem še zmeraj upal da se lahko od kje prikažeš, da ti bo sreča mila da te bodo pustili vsaj za en dan domov. No nič ni mamica zlata pa koraža velja. Jaz sem srečen da je vsaj to prišlo da te moram osrečit z par breskvam, in srečen z nado da kako boš ti srečna ko vdobiš kar ti pošilja tvoj zvesti može sicer skromno pa z dobrim srcem. Žal mi je ker bi ti rad poslal več, pa saj veš kako težko vzemejo pa hvala bogu da poneso en toliko. Ko vdobiš ne čakaj dolgo za odpret škatljo, ker se bojim da bi ne začela kakšna gnjiti. Danes 14 dni bo pa Vilma šla od kraja iz Ženeve na 25 gredo od doma. Jih gre 9 ali 10 tisti dan iz Bilj

Drugače vse po starem oprosti ker nimam časa za sedaj ti več pisati pa saj tudi nimam kaj. Želim ti srečno pot, bog naj te varuje nesreče, pa zbogom. Mnogo pozdravov ter vročih poljubov Tate in Nini

Opombe:

(Dopisano na začetku prve strani pisma in narobe obrnjeno) oprosti ker ti pišem tako malo pismo saj veš da bi mogu bi ti ustregu s celo straža.

(Dopisano na začetku zadnje strani pisma in narobe obrnjeno) Anton je pisal da je srečno prišel, in tudi hitro vdobil delo pa mora malavarit. Oprosti pisavi, ker sem spisal zelo na hitrem vroče - vroče poljube francili.

1.XI

Nad vse zlata mi ženka!

Danes so vahte mamica in sicer vsi sveti ko ti to pišem je ravno poldne. Ravno smo prišli iz pokopališča jaz in Danila sva nesla vsaki svoj šop rož pok tatu tvojemu in njenemu nonotu šel pred poldne oziroma že snoči si je vse napravljala da ponese svojemu nonotu. Grob je bil revno tudi [nečitljivo] tudi sam ga bom pustil nihče se ni spomnil na njega. Jaz sem pa želel in mu dat spodobno napravil njegov grob. Od tvojih ni bilo nobenega na pokopališču. Danes so Vahte mamica zlata, prav usoda je hotela da ti moram danes poslati tako žalostno pismo. Oh saj sem res žalosten da [nečitljivo] ne vem kako bo še popoldne in zvečer ko bo to žalostno zvonjenje. Teta Pavla je danes tukaj in tudi ona je žalostna in tudi njej je usoda dala da ne more živeti v največji sreči, To je v krogu svoje družinice namreč stric Peter se nahaja v službi daleč v Italiji. Torej tukaj ali tudi prav redko komu je dano živeti na domači zemlji če ni en vzrok je pa drugi. Danes sem videl Viktora Černe brata od Zorke javil mi je da je bil v Trstu na operaciji in sicer na slepem črevesu revež toliko da se vleče. Nadalje včeraj je bil v Mirnu pogreb od otroka od tiste Valerice ki je šla s teboj dol Japova Marija ali ve ona? Tako mamica danes ti pišem zopet samo žalostno pismo prav za Vahte saj mi ne zameriš kaj? Drugače celo noč smo imeli dež upam da sedaj po poldne da bo lepo za procesijo Drugi teden ti hočem zopet pisati eno malo pisemce

Za sedaj te pozdravljam v duhu poljubljam

Tvoj zvesti Franc in Danila z bogom.

Nadvse mi ljubljena Felička!!!

Vedi da me je prav sram, ker ti že toliko časa nisem pisal. Pa vse eno ne imej strahu tudi če kakšen krat še dalj ti ne bom pisal pride prav človeku tako da se ne more pripraviti za pisat. Pa ti odkrito povem da mirnega srca ne bi imel toliko časa dokler ti ne spišem par vrstic, saj vem da človek si lahko hitro kaj sumi ker tega pa ni potrebno. Obžalujem, da si bila zastoj tako vesela ko si mi pisala to zadnje pismo z upanjem da sedaj ko je zimski čas da nam se bo mogoče bolj pogosto pismeno razgovarjati ker že prvo pismo po tistem je tako pozno. Pa kaj mi hočeš prosim te oprosti mi: Saj v srcu te vedno bom nosil do svojega zadnjega dne. Obljube nigdar prelomil dokler bom vedel za te! Vedi tukaj je sedaj velik mraz burja mrzla močna da drevje

poka v kuhinji ti ne moram pisati pisma ker sama veš v sobah pa je tako mrzlo da ko ti to pišem se prav tresem to ti pišem je torek po vaji smo imeli dolgo vajo ker se učimo že zopet novo mašo ura je že blizu deset lahko noč pošiljam ti poljubček vroč pa mi je res zelo mrez. Ko pisemce nadaljujem je sreda večer. Velik mraz je danes bil cel dan in se naprej nadaljuje. Draga! Ko sem sinoči legel k počitku ni bilo mi mogoče zaspati slatki trudni spanec mučile so me misli tvojega in mojega prejšnjega in sedanjega življenja. Ne moreš si misliti kako sem jaz trpel ker vse na svetu mi je prišlo v glavo slabo in dobro. Proklinjal sem Egipt da kdo zlodi se je zmisлил da gre toliko ljudi v to za dosti od njih srečni a zame nesrečni kraj. Nadalje od velikega premišljevanja sem godrnjal sam med sabo da zakaj moram bit jaz tako nesrečenc. Potem premišlujem in premišlujem mi pride še v glavo da koliko fantov ki so imeli punce ljubili so se srečni so bili ko so bili doma skupaj a žali bog od tistih ne vdobimo ni ednega da so se poročili po vrnitvi. Kaj rečeš ali bodem tudi jaz tako nesrečen. Draga! Kar hočeš reči. A jaz ti povem da v tem času še malo mirnega srca sem imel. Ne radi tega da sem jaz kaj zagrešil ker radi tega, mam vedno mirno vest. Upam da si ti tudi vedno taka kot si odšla. Pa vedi da raje bi te videl doma popolnoma ubogo kakor da si tam. In še to ti rečem da lahko joče in miluje vsaki fant ko gre punca od njega posebno na ono pot po morju, ker še vsi prejšnji kažejo ter pričajo da se dva ki sta se še bolj ljubila prej doma potem nigdar več poročila. Ali bova tudi midva taka? Ko sem sinoči zaspal imel sem sladke čudne sanje o tebi. Vedno mi draga posluš! Da sem šel v noči po poti in da sem prišel v en zasnežen gozd naprej hodeč po tem gozdu da zagledam eno krasno vilo v tej stanovali so gospojski ljudje nemške narodnosti. Potem da grem dalje ne daleč od te vile da je stala druga ednaka prvi, grem notri ter da vdobim tebe sedečo ne eni mizici pogrnjeno z lepim rudečim prtom in Krista da je skakljala po sobi okoli tebe. Nato ko sem zagledal tebe da sem se vrgel nate ter da si prva ti mene poljubila potem jaz tebe zdelo se mi je vse živo resnično. Kaj vse to pomeni mogoče ima kakšen pomen? Včasih ko se kaj sanja pravijo da se tudi med tem časom kaj zgodi. Obleke da ste imele obe živo roza skoraj rudeče in da sem vas prosil da če smem priti vsaki večir da ste mi odklonili, češ da mi druge smo danes tukaj jutri tam. Čudne sanje kaj ne? In da ste bile veselega značaja vse na [nečitljivo] in smejale vedno, potem ko sem šel od vas da po še precej dolgi poti da sem prišel v Prvačino. Potem sem se prebudil ter sem si mislil še sreča da sem v postelji da mi ni treba hoditi po noči v Bilje. Ko sva se poljubila se mi je zdelo prav živo resnično kakor prej kedaj doma. A potem vse eno se me je objela ona bolezen kakor poprej predno ko sem zaspal in skoraj do jutra vedno mislil prestavljal da vtem času ko sem te jaz poljubil da ni morda kdo drugi te poljubil in t. d. Draga!! Oprosti saj kdor ljubi vedno sumi. Vedi da te ljubim vedno z ednako ljubeznijo kot te sem ljubil na kolodvoru ko si odšla ko sem se odtrgal od tebe tako težko kot da bi trgali človeku

živemu kožo iz njega. A ne samo na kolodvoru lahko priznavaš da te sem ljubil vedno in kar je glavno zvesto. Tako sem tudi danes pa vedi da rotim in prosim vse kar na svetu sliši da si želim le eno da bi še kdaj bila skupaj jaz in ti da bi ednako eden kakor drugi nadaljevala nekdanjo ker se mi zdi že cela večnost od kar teni nežno ljubezen. Pa ne samo da bi jo. Nadaljevala temveč končno tudi dokončala. Mislim da bolj ti ne morem ljubezenskega razodeti kar v srcu to na jeziku se še vedno spominjam ko si mi pravila ti doma ko sem te že zmislil kaj za ti povedati potem pa nisem hotel. Nires? Potem pa oprosti če je kaj da ti ne bo vgajalo Naj ti bo poživljiva moja ljubezen do tebe. Ter se priporočam tudi jaz da še bolj ne oživiš ker si ne želim tega da bi mi kedaj ljubezen začela pešati.

Franc Peric

II.

Stanujejo tukaj v mestu, Poldič je stanovanje že prej napravil. Pustimo o tem sedaj, njem da v prihodnjim pisma ti bom znal več povedati o tem. – radi Lešanderskih klaf zaradi Lizete ne bom tudi jaz trdil da ni res porečem kako ti da nisem svetil. Pa za edno primerno stavo bi vse edno stavil da ni res. To pa je resnica da več klaf kot jih je tam dol da jih ni na celem svetu. To sem že od več od njih slišal. Ja tudi jaz se mislim da kdo nam bo sedaj pisal kaj od doma jaz sem do sedaj vdobil samo edno pismo še od doma. Pa saj jim niti zamerim ne. V soboto so prišli neko novi iz naših krajev prišel je tudi mož od Nardke C. on sam iz Bilj. Pravijo da je precej dežja in da bo že turšica in korenje ako bo tako naprej. Pšenica naša je ostala lepa ker imamo vedno tisto staro domače seme. Druge pšenice pa katere so prišle iz Italije, je vse končala zima. Kako sem napravil s tvojimi stvarmi, mislim da sem ti že v zadnjem pismu opisal. V tvojoj knjižici od monta mislim da je vloge še okoli 100 L. mamica ne bodi nič v strahu ako mi boh ohrani zdravlje, upam da kadar bom prišel domov da jih bo tisoč. Radi posojenega denara mami sem tudi videl edno potrdilo mam jaz pri sebi edno ima doma mama. Podpišemo in z dvemi pričami. Težko mi je ko ti pišem, da ne morem ti nič povedati od Danile pred doma sem bil vedno vaje vsakemu pismo praviti ti od nje sedaj pa še meni nima gdo. No ni ti treba delati si skrbi radi nje ne tebi ne tebi in ne meni bodimo umerjena da mama skrbi zanjo bolj kot da bi bila svoja.

Ako boste partirali ne morem nič proti temu pa to vem že vnaprej da ti boš bolj trpela srčno bol, in jaz tudi ako pojdeš še domov. No boš pa vsaj Danilo videla in mogoče se posreči da pridete tudi sem? Pa to je vse nič niti si misliti ne ker ne pojdete nikamor in to bi bilo zame in gotovo tudi zate, ker je letos že tako najbolje. Ali ni res? Drugače ti moram še enkrat omeniti da odgovor na to pismo pošlji da Dolfiča ker na zadnjega bom šel od tukaj. Pa sem v strahu da ne

vdobim stanovanja sedaj me muči zopet ta skrb. Pa je zastonj tukaj ne morem prestajati prvič drago, in ne morem ne si umiti nog in ne si kaj malega oprati kar bi najbolj želel. Drugič so takšni ljudje da je groza g. in gospa se vedno kregajo in tepejo da jih moram včasih branit. On je že star ona pa mlada in lepa gospa slišal sem da mu je že večkrat ušla. Od sobote na nedeljo sem jim skuhal edno da se malo sliši takih. Namreč že ob 9 uri so začeli se kregati jaz nisem mogel ne spati ne nič to je trajalo do edne po polnoči bil sem že sit na hodniku imajo telefon št. od policije sem imel jaz pri sebi in telefoniram na policijo tako in tako je bila policija v petih minutah pri njih no tisto noč sem imel mir. Ljudje so po vse svetu taki in taki. Ti praviš da imate vročino tukaj pa včeraj in danes prva dva dni da je bilo lepo in solnce. Pa ti ali se sušiš kaj? Meni se zdi da sem shujšal tukaj. Čeravno imam več mesa kot doma. Za sedaj končam mamica ter te pozdravim ter vroče poljubim in pritisnem na srce tvoj zvesti Francili.

22.V. zvečir

II.

Zlata moja ženka pismo nadaljujem je sreda večir. Včeraj je bil sv. Jožef sem bil cel dan v Gabrijah pri pavletičih sem rezal trte danes tudi cel dan. Domov pri časti vdobim tvoje pisemce pa niti od daleč si nisem mislil da bo danes kaj, ker ti zadnjič nisem nič pisal. Upam pa da danes si tudi ti vdobila moje pisemce. Torej vdobil sem vse v redu z denarom vred. Veseli me da si vdobila pismo od tvoje mame hvaležen res ji morem biti da mi je vzgojila tako vzor ženko. Ali žali Bog žal mi je, da je ni mi dala na lepši način. Pa ona ne ve tega da kljub vsem britkim uram katerim mi je napravila da vse rabim samo da govori z menoj prijazno. Včeraj hitro po maši sem bil pri njih da se zmenimo za davke Ludvik mi je rekel naj pridem. Vedi da bom moral dati ravno za pol lire nisem danes vdobil, ker vino imamo še sedaj v kleti. Pa za tisto da sem jaz potrošil čez sto lir za opravila rade likvidacije hiš ne reče nihče nič. Sedaj se čaka dan na dan da bo prišla. Tvoja mama me je vprašala tvoj naslov ko sem ji ga pisal, je pa ta druga morila kot mačka. Tako da žnjimi je v resnici da bog pomagaj. Na tvoje današnje pisemce bi ti odgovoril kar s celim pismom pa velikim pa saj se ne spleča kaj ne one stvari ki so munile spet vzbujati. Veseli me da si ti tudi tako odgovorila tvoji mami. Bodemo videli kaj poreče ko pojdem zopet tja če mi kaj omeni. Milka ne pride k nam bo šla domov k svojim ker pravijo da bo šla Danica proč. Pa ob ednem času vedi da je bilo že zmenjeno da pride sem jaz sem bil že ves iz sebe. Kdo bi jih več spravil proč, in bog ve kako bi potem prišlo. V resnici sedaj se prav bojim da bi mi prišlo za iti v Švico. Sicer ne vem kaj bi napravil če mi pride ali šel ja ali ne. Da bi že Brunotu prišlo [nečitljivo] se posreči da mu pride, potem pa ne bomo [nečitljivo]. Pa naj brž kakor reče da ne pride [nečitljivo]. Pa vse edno bi rad hotel da bi prišlo tem potrebnim kateri

imajo doma družine, in tukaj premalo zaslužimo. Drugače tukaj imamo zelo lepe dneve pa vedno da je še vedno vse edno vse še kot pozimi podnevi toplo da te prav prijema zvečir pa hlad in zjutraj plane travniki in pšenice pa še prav malo zelenijo pa upam da sedaj proti Veliki noči da se bo napravilo odjužno vreme, potem bo za vse bolje. Danes so vdobili pri Želki pismo od Mirkota pismo iz amerike piše tako žalostno da je že nevem koliko časa brez dela in da naj pride Lanica dol da ga reši da prej zasluži kaj kot on in da ko zaslužijo za pot da se vrnejo zopet domov. so vsi iz sebe jočejo cel dan. Večina pišejo vsi slabo. Tudi Vilma je pisala da ji prav otekajo noge od prevelikega dela. Mislim da marsi kdo se kesa zakaj so šli pridni moški. Pa Karlo in Lizi ali si morajo beliti dasi posebno Karlo ker ni še nikdar delal zrnade pod drugimi in spal zjutro dokler je hotel. Pa Bog jim daj da bi se poboljšalo in godilo vsem dobro. V nedeljo to je na cvetno nedeljo imamo vsi za družino zbornico. Pa na tako smešen način se vršijo da nimaš pojma hočeš nočeš moraš oditi za fašiste pa jaz jih ne bom če imam tisti dan se skriti ne vem kako. Enkrat sem ti že pisal da Kristili dela na vse načine da bi prišel do Lizete. Pa kakor sem zvedel je že čisto blizu, in ni dvoma da ne bosta prišla skupaj kar ne bo trajalo niti dolgo ne. Če Lizeta seveda ne kam pojde. V nedeljo da je bil pri nas jaz sem že spal in prosil in molil mamó tata Lizeto na vse načine. Drugi dan sem bil jaz v Gorici ga vidim in mi reče da kaj mu ne rečem niti bog daj pričo? Ter mi povedal da Lizeta postaja vidno bolj mehkejša ter da bo že to jesen njegova gospodinja ni rekel žena. Jaz sem rekel da jaz ne branim in pa še manj pa silim.

Bilje 13/9

Zlata mi Felička!

Ura je že ponoči že dve uri se valjam po postelji pa misli na te mi ne pustijo zaspati, tako sem vsatl iz postelje in sedel k mizici, kjer sediš tudi ti pred menoj na stolčku, ter vzel pero v roke ker ti hočem še kaj malega povedati morda se kaj potolažim. Pod večir sem bil v mirnu, ter nesel zate paketič ter malo pismo napravil sem vse na hitro. Tončka mi je rekla da bi lahko nesle več tako sem sklenil če bom utegnil ti napraviti še en mali paketič samega grozdja, in ob tej priliki še to pisemce na vrh. Oh mamica kar vidim da si morala biti žalostna ko si mi pisala pismo komaj sedaj ko sem jo še enkrat prečital sem opazil da ni niti običajnih pozdravov niti poljubov na njem. Rad bi te videl in rad vedel kaj si ti misliš sedaj ko hodiš po Benetkah? Gotovo si šla pogledat tudi hišo kjer sva mi dva spala negdaj srečna. Oh Felička kedo bi si bil misli da pridemo tako daleč! Kaj vse toka človeka na tem svetu! In nič prav ne kaže tudi za naprej pod temi hudiči, ki ne delajo družega kot izsesujejo svet, in to nedolžno ljudstvo. Prav praviš ko mi pišeš da bog ve kedaj se bomo videli in kako bo še znami, ja se prav bojim da jaz ga ne bom napravil dobrega konca, saj človek mora biti še več kot železen za to prenašat, ali pa

brez nikake pameti da bi se ne niti zavedal kaj da je. V Gorici so zaprli vse tiste slovence naprej od Edinosti tiste ki so vodili društva. Niti Edinost ne sme več izhajati. Tako da v par letih še maše ne bo slovenske več. Praviš da tudi gospod je opazil hitro spremembo ko se prekorači mejo. In to slišiš vsakega tujca da je povsod bolj prijazno in omikano kot v tej državi tukaj je samo prisiljeno. Jaz si mislim večkrat za se izseliti. Več dni bi samo bežal pa si mislim vedno ne mora tako iti, slabo gospodarstvo ne traja dolgo, in ravno tako bo žnjimi ker dolgo ne bo šlo tako. Sami Taljani in fašisti so začelo to spoznavati. pustimo to ker ne dela drugo človeku kot slabo kri in jezo. Saj sedel sem k tebi da ti bom kaj drugega pravil ne vem kako to, da sem začel iz tistega konca. Torej ženska začel sem pisati da se potolažim in ob enem morda tudi tebe kaj. Prvič ti povem da se zelo zelo kesam zakaj nisem šel v Benetke te čakati, in to odkar sem v dobil danes tvoje pisemce. Če je danes torek grem hitro, če bi imeli biti tam cel čas brez jesti in spati. In prav sredo če je bi šel. Res vse mine, pa kar mine dobro in če pomislim da sem imel priliko videti mojo slabo ženko, se lahko celo življenje kesam zakaj nisem šel. Bog ne daj da bi se kaj zgodilo da bi te več ne videl potem si bom oponašal celo življenje. Mamica prosim te če le utegneš piši mi že iz Brindisi. Piši mi vse kako si nosa kako so te v dobile v kakšnem stanu si v dobila sadje. vse te lepši breskve in grozdje sem pobral za te doma so vsi zadovoljni da ti pošljem. Danila mi je pomagala skletati in mi vedno pravila od tebe.

Felička še en pozdrav poljub tvoj zvesti Francili in Nini.

Lahko noč ker je že jutro.

Še en pozdrav petek gor zjutraj srečno pot

Piši vse kako v dobiš

Nadvse ljubljena mi Felička!

Tvoje pisemce z sliko v dobil najlepša ti bodi hvala sedaj upam da bom prvo pisemce dobil kar direktno v roke na nov naslov. Prvo ti povem da na sliki nisem te kar tako na prvi pogled v dobil kakor si ti mislila. Ludvik mi je prinesel pismo in sva skupaj gledala, in te iskala in ob prvem času sem bil že gotov da te ni na sliki, pa še smo, no končno smo na sliki te v dobili pa še smo gledali na druge če bi katera bila bolj tebi podobna zakaj tista je bolj Fenski Drejatovi podobna kot tebi. No sedaj ko te še več dni gledam mi prihajaš vedno bolj in bolj pred oči in sem prepričan da si v resnici ti. Pa kolilo kg imaš za božjo voljo pa saj nočem ti kratit iz celega srca ti želim pa ali si vzmeri tako debela? Če ti je mogoče daj se zvagati in povej mi že v prvem pismu koliko kg imaš. Ja sem se vagal minuli teden imam 85 kg. Pa sedaj je tudi tukaj vročina se bolj sedimo, minuli teden je pral vedno dež, pa vedi da mi je odnesel celih 100 frankov. Kar nismo delali, in živeti je bilo treba vseeno, tako da sedaj ne bom cel marec zopet na mestu. in

e ravno tiste dni pred slabim vremenom sem denar domov poslal tako da mi ni preostajalo drugega še denar si sposodim. Pa sedaj upam da radi dežja ne bomo več zamudili ker so te dni hišo pokrili. Se reče da bomo imeli delo pod streho. Če pa nas ne preložijo na kakšno novo delo. Drugič mamica kar sem ti pisal da ob priliki, če bi potovali da če bi ti bilo mogoče, da bi, lahko ostala doma. Namreč sem hotel reči, da sporazumno z gospo, to če bi se dalo napraviti, da bi ti tudi robo, vzela s seboj in žniji vse sporazumno, da bi jim ne bilo treba nobenega suma. Na ta novih si opravičena in potem naj si gospa pomaga v božjem imenu, kakor more nazaj. Sicer, sam priznam da je v resnici težko in skoraj bi rekel nemogoče. Takrat ko sem ti to pisal sem tu hotel reči oziroma svetovati, da bi na ta način poskusila. Torej to je nemogoče najbolje da pustimo pri miru, in še bolje bi bilo da bi nič ne potovali. Žališ me pa stem, da si misliš, da nam bodo rekli da naj gremo kamor smo bili poleti. Zabil sem ti v zadnjem pismu pisati da mi je Dolfič pravil pa je že 14 dni od tega da mu je Milka pisala da je naša mama bolna. Gotovo se je revica prestrašila ko je tete Giga umrla, ker je bilo ravno tiste dni. Jaz ji vsaki krat pišem ko pišem domov da naj se pazi, in da ne toliko delati ter naj si raje vzame pomagalko. Pa povrh vsega si je še kavalirje naložila. Do pisma sem prišel šele v četrtek, in tisti večer sem sanjal da si imela dvojčka pa to nič ne vem ali doma ali kje in da je bil fantič in punčka in da sem bil zelo vesel, in tudi ti da si bila vesela samo da je bil fantič. Vergo Zorko pa pomiljujem in upam da ne bo hudega. Pisemce nadaljujem je nedelja večir. Do tukaj sem ti spisal pred poldne, ob 11 uri sem šel šele iskat kavo. Potem po kosilu smo šli hodit ven iz mesta jaz Toncili Dominik Kogoj in brat od tete Pavle. Pravijo da je Italija lepa pa se zelo motijo nimaš pojma kako je tukaj lepo. Prvič smo šli ob edni vodi katera teče skozi mesto in tam smo gledali dirko na vodi z barkicami v vsaki ladijci je bil eden moški in ženska pa ti si videla več kot dvesto ladij edna za drugo, in tako so šli kot blisk zanimivo je gledati to, ker je dosti jezi in kadar grejo če, kako jih voda meče sem pa kje, ker je močno deroče. Nadalje gremo naprej ker naš cilj si je bil ogledati radio postajo no to smo videli in šli naprej po ednem gozdu kateri obsega za dve Bilji drestov. Tam pa si videla parček za parčkom se poljublja pod smrekovim varstvom tudi klopi so notri za sedeti in vse. Saj vem da so se mi spomini vzbudil, ko smo se nekoč tudi midva sprehajala po naših skromnih hribčkih, posebno na tisto nedeljo ko si prišla prvič iz Alrema me je spominjalo ko smo sedela na Morogovniku. Ali se še kaj spominjaš ti? Nadalje gremo naprej že proti domu ko pridemo do edne veselice s plesom zdaj so se enkrat zavrteli, nato se je zbral na plesišči zbor edno zapeli in tako smo poslušali par pesmi in smo šli proti domu vsi z velikim petikom. Pri plesu si videla tudi duhovnike plesati pa ne vem če so šli bolj pozno. Še to ti hočem omeniti videli smo ko so prišli kmetje sušiti seno, ter so se pripeljali v dveh avtomobilih luksusa. Tukaj ima že skoraj vsaki kmet avto. In ako ne bi bilo vojske, bi pri

nas tudi bilo skoraj tako. Sedaj grem spat in ti bom v torek še kaj pisal ker morda vdobim kaj od tebe.

Lahko noč poljub vroč.

Bilje 14.II.

Draga Felička

Vdobil tvojo kartico z Benetk in pismo lepa ti havla. Da ti več popišem moram preit zopet v Trst. Ko sem prišel v kambrico (namreč po ločitvi) predno sem še legel k počitku je zadnjič zapiskal parnik zdelo se mi je da me v notranjosti reže takrat me je šele prijelo za kosti en čas nisem moral zaspati. Ko se zjutraj prebudim se odpravim, pozdravim hišne ter se podam naravnost na kolodvor z nado da v treh urah bom že videl mojo in tvojo ljubljeno hčirko. Pa sem imel smolo kajti vlak je odšel že ob 7 ne pa kakor sem bil jaz poučen. Nato sem se podal naravnost pogledat na dotično mesto kjer sem te pustil mislil sem si da mogoče se je kaj za grampalo da niste morali odpluti pa vdobil sem vse prazno, ter žalosten sem se podal v usodo da tokrat sem še vedno mislil da ni mogoče da si od šla ker jaz sem te pustil tam. Nato sem odšel na drugi kolodvor pa tudi tam ni bilo noč za vlak ker sta šla šele za na Volčjodrago ob 11½ za v Gorico ob ½ 1. Tako sem imel lep čas za si ogledat Trst in se podal kar v srce mesta kakor češ da sem v Gorici da poznam vse ulice in vse ravno tako je bilo se nisem zgubil ne čeravno nisem vedel kje mi stoji glava. Tak dolg čas da nikoli mi ni hotela priti tisti pol ure po poldne ker šel sem na Gorico radi kolesa. Tako ob ½ 4 sem bil v Gorici ob ½ 5 doma. Nimaš pojma kako okapan sem prišel domov. Niti govorit nisem mogu ko sem stopil v hišo, oziroma ko sem zagledal Danilo. Mislil sem da ne bom prinesel do ure ko se lahko gre spat Pa z veliko pozornostjo in trpljenjem sem učakal 7 ur in jaz in Danilka sva šla sama v našo negdaj prezlato a sedaj zapuščeno kambrico. O da bi znala ona tebi povedati ko se vrneš koliko solza je teklo tisti večer da bi se lahko drugi dan jaz in Danila umila v njih. Dan je bil že bolši, drugi večer še nekaj malega zdaj sem pa dober. Danilka je čudo fanj bodi brez skrbi, ti ne veš koliko poljubčkov ti pošlje na dan namreč poljubi rokco in jo obrne proti vzhodu in reče na mama kadar jo vprašamo kje je mama reče i-ii. Felička bodi brez skrbi radi nas! ti hujši dnevi so že proč oh kako so bili hudi. Pa ti kako je kaj s tabo? Felička pazi se namreč zdravja jaz molim vsaki večer kakor sem ti obljubil za srečo in zdravje naši mamici. Z Danilko spiva skupaj ti ne veš kako me ona poljublja in stiska zvečer hoče biti zmeraj pri meni ravno tako kakor je hotela biti prej zmeraj pri tebi Do sedaj sem jo nesel še vsaki večer jaz spat, z drugimi niti ne mora it. do sedaj ni pomazala še nobenih hlačk je pridna kaj? V soboto pride Dolfo Ž. Danes je vmrla

Kristina na Livadi. Drugače smo vsi zdravi, bodi tudi ti pozdrave od vseh Posebno pa od tateka in Danile.

Felicita z Danilo in Franc Peric

FELICITINI ROKOPISI

ake na tujem.

Ineva noim pripelji sov!

I. Nasoar sov se čer goje
 Nam prijeno prismeblja
 Rajski svit rumene rose
 Z rodotjo mi ouh navoda.

II. Spasem slatim dom ovijer,
 Tomni mu jousni z obrar
 Slati upo mi v oliso slija
 Ja nam lepsi vstane čas.

III. Kus ovlina se rovginjor
 Tenor glave noših gor,
 Mene poi stavsko spemijer
 Tuoli Slov sije kor.

IV. Lora! mloudo tvoj lice
 Noma ne skriv se nikotar
 Sli poi! S čer gorice
 Nam pripelji dnevor sov

23/4 1922 Grečko K.

I. Sreč človeško sveto stvar!

II. Sreč človeško-sveto stvar
 Ne siali rjnim se nikotar
 Vnjim pekeli nois je in nois roj
 Se srecem noisim ne rojraj.

III. Po cvetkocih ti vesil skakljajo
 In pabljes meoi is sladkih časo
 Ako svetar nois svet hitis
 Si slutis, kock spomun puotio?

IV. En soleni soj, en topel dom
 Čk tol isvali svet kvosom,
 En in oblak, en noim mrou
 In stit je svet na veim čuo.

V. Za tabo solk potok ljoc
 Či gaonoc svet venoc
 Zgubljen pokoj kessujor stuj
 V potiti olis in obrup.

VI. En govek rek - sreč sojore
 En ljub pogled - sreč so vige
 En hudi pogled - sreč moje
 En trer ievk - sreč se stre - -

VII. S človeškim spemom igroj
 Nao pekeli v njem je in nois roj
 Se srecem eno ritje stelo
 So srecem eno bitje stes.

I. (Prstom.)

Obroč obredni svetla stvar
 Ki skoval te mi je slotar
 Koiko x jiono mi blatis
 In glavo k sreč govoris?

Le jibri te nosilo bon
 Krepoc vltor stopilo bon
 Tom svet stonov mi boimej
 Dveh rok svet, rec krepok veimk.

Končno naj ti povem se ota sem sanjevala
 da sva sloba skupaj pa eni poti in ota sva
 se poljubovala kar večem letu se nisem
 nikol sanjevala oh kako srečni se bili nekotaj
 rasi ko sva skupaj bila kako sva se
 ljubila kar hitro nam 2° uvece bile
 Sedaj rajet se približuje oni lepi časi
 ko bo vse svetilo in svetleah kedaj bo
 spet srečno brala ali se umisliš kaj bilo
 tudi Krista r namni? Krista sem se
 prevedel da se prejel avale kinjo.
 vedel vedna sem kaj ti bo por Esteri
 pisala od mene?!

Končnojem moje sklobo pisava
 r mnogimi porokami in
 poljubi

Tvoja Felicko Trogelj

Pozdrav našim ter storu
 od vseh Beljencek

portret od Radeine
 nam storu
 Felicko Trogelj
 pisava

Beljenci 5/11. 1922

Pragi mi...
 Pisanjem Ti ota sem volobila. Tvoja kartica
 in ostanke te je medelja spet po Esteri primo
 Drena hvale za vse. Tvekam vam roziče tudi
 jaz porazubi tako ljubene. ...
 Veseli me tudi da si lahko volobis moje
 ali usaj da se ti radi kot bi bila jaz ko si
 Jar pa me morem najti. osele ki bi me
 Pa nasconestovale. Teli pa rplah tudi jo
 noam najti. Podačje so opaska rodi
 potanosti hvale namreč karot istoj naj
 gleda da naj porate. Tveča Boga očker
 se lahko ponosne srečno. Radi. Vih por
 bo treba se mal počakati ker kakor da bi
 bilo paklito se vse mejih medelja porate da
 Na ravno pustno medelja to je ostanke sem
 je bilo zelo goro vreme in ota sem se slikat
 in sem storla tri ploče polomim. obogemu
 slakarja očker se nisem se steti.
 Nambro ineli smo veselico pa same
 Beljence in najprvo smo predelavali.

Prigor Kmet in fotograf kotenja so pred
 več leti igrali duobit in vrblo sedaj smo pa
 jas in Krista. Ko h nos stoli. Tveča so fotograf
 jas pa ra kmeta iz Polosi ostanke r fajpa
 in avata in vse kot se tui enma kmetogonijah
 korenine Dmeha je bilo na poriti. Potem tui
 tam v Stajenski hieuli jas sem bila namsto
 konino pa se Novoboga studenta. Vrhota
 bila korva. Tveča so sinor studenta je
 jas piamonista in potem ra studenta
 in Rora ter Morička Komelova vse tui
 studentje Maricka o r avga tomburica
 in vse r gotelami frakami ter kanami
 da niti formal bi uois ne ka bi nos. Videl
 in vse smo srečno izvršile. Pevnja
 igra bomo igrali morota ra Velikonor
 sedaj nam bo lahko se prevedel
 pomnigala.

Pismo nomačujem je se spota
 priakovaler sem ota volobim
 kaj pimer od nasih pa mi nič.

Pragi boji se ota me bo Esteri avobrevat
 se mo leto ved nikol sem bo otem rosi
 ra zati se bomo se pripravljale ra oditi
 kakor lastoske na jas. Esteri pa prava
 da pojote krompir se kmet ostanke. Sicer
 ko bo mala tukaj se je gotovo pamet
 predlme ker ni uvedne priti ra manj
 nego dve okt tui letu. Sedaj so por avče
 kor skroja sem hoditi. Zelim naj le priditi
 skudati tukajšnje obrote. etrupaki raska
 bo videla da je monira kakor mi je
 Marija sila pisala da se ved solci potoči
 vose spije. Luba prostot korot je unar
 mejo
 Tveča tukaj je vse po starem. Pustopil
 je spot letos imamo mi in gospodoci
 obojni na en otom Velikonor. Oh kako
 je lepo domar ra tisti dan. Vreme
 imamo maveno. Goroiti ker ti
 minam. prav kaj pivoiti ker ma
 Tveča pimo imam malo da polgovarjat.

Dobro jutro!

Dile 26/III 28.

Danes ti hočem pisati in sicer zadnje pismo - v tem letu! Danes Teden sem
 polobno tvoj pismo, in sicer t. reči. Najlepša ti hvala za pismo. Puzniki v
 nam minuli prav lepo. Kljub vsaj mižerji imamo prav lepo boščno drevesce
 Danes je sobota in mid vse kralje. Ti bi se razumela ko ti vidiš peti
 kralj in danis plujaj sveto noč kralje opozori Danes ali. Popravim pravilno
 gre Danis samo besedi ne more odgovoriti prav dobro. Taki dan me prava kedaj
 pride paket. Pred prazniki so volobiti stardani on etatole, da so morali plačati 80 L
 kerui samo ker so volobiti notri nekaj kontarje, in mi kta pisano da je notri
 Torej če nisi še odgovorila jodi kako ureliš. Okrajim pumko od žitce da je tako
 obalala, za drugo se pa prav nič ne čudim saj si doma in mamu se počreš
 pogovarjamo da kako morajo tako živeti v stoblici doma pri njih. No ma tak
 način pa lahko živijo ako jim puma bo postrejo. Tudi da v njih tisti imejo
 oziroma delajo kralje potrajo. Njem da jim mora bolam tako kotmi. Sicer
 gledajmo taki kate. Ako deust ne prav nič zalede posebno se, se ga
 človek sem ne pridi. Kako mi pa ti mamica živi? Ali se odraha? Jaz po
 starem. Polje je prišel na Agi domov, in je prinesel dosti za čuvati. Ludvik
 tudi se je spomnil in prinesel Danis kralje je prišel preraj kotacev. Polje
 pravi da ne gre bo v Franco da gre v Ameriko. Pred prazniki sta pisala
 Anton in Ktina oba pisala dobro. Pa Kerlo in Libira, miša pisala se cel
 čas odur sta odšla nič. Pred par teden sem prejela da ti nameravaš iti
 v Ameriko brez prevedati meni in da jaz sem vedel slovi drugih. Gotovo
 da ste se Tisti dan prekladali v novo stanovanje kakor si mi pisala. Drugje
 gotovo mi. Tisto nadežujem je čisto. Preraj mi niso hoteli dati miša
 sem mogu prav jutri. Sreč Tomaž je volobit preraj novo kralje Tefico.
 Je boe celno malo okapan ker se je vrtal sinča. Pa mi como drugi kralj
 se bo okapani kaj? Kako so ti minuli prazniki? Zlata mamica?
 Kedaj si volobita moje zadnje pismo? Dal sem je boj pozno, in malo ole

je boš Volobila revno na Voljo. Torej pravniki so pri kraju, danes smo pa kopali semi-
jard in hruvo za obsejem stavlji quij Niam in bog clay Breme to kralji dan in Trajina
Tukaj je tve konrada da mi nogoče nič za obsejem se dela pa ker se bve.

Prive sem domov je leta se svetlo, in darila mi mi dala miisu etat let ja
nisem peljal v cetero gledat jascke in ovcke tako so je na sreco da mi
obnogače kakor ja peljali kralji dan parkrat gledat. Gotovo me boš prisula da
ako sem bil pri poveski kakor me v finnu nato vadris. Nisem lic ker je lic
želo tudi nrota in hodit rajitro v Takem nratou, gotovo res da mi prijetelega
obhujtam pa ti da bom sel se v nedeljo ce bo la kaj ugadno.

Mamma gotovo se boš jezila ako ti po Zern pravo karti pa kedi da ta
manos ti prav nimam kaj pisati. Ljam da mi odjustis!

Konecni ti se uklrat pretni in pesela ter zdravo novo leto.

Ter te nax boe predhranam ter gorcee pojubim

Tvoj zvesti
Francis.

ALEKSANDRIJA 1929 IN ALEKSANDRIJA 2009

